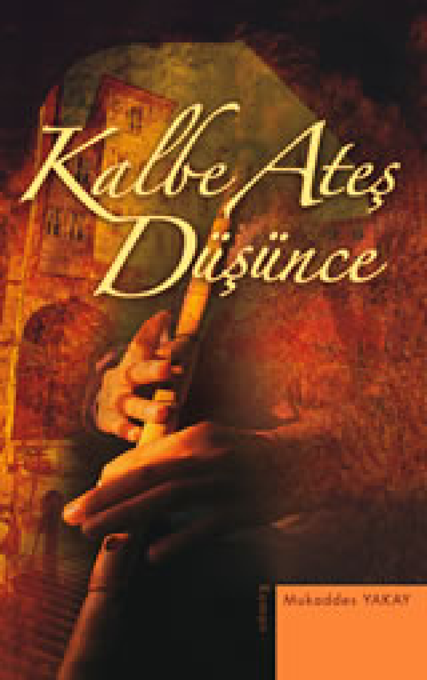

Kalbe Ateş Düşünce
Mukaddes YAKAY

KALBE ATEŞ DÜŞÜNCE

KALBE ATEŞ DÜŞÜNCE

MUKADDES YAKAY

KALBE ATEŞ DÜŞÜNCE

Editör
Hasan Hayri DEMİREL

Görsel Yönetmen
Engin ÇİFTÇİ

Kapak
İhsan DEMİRHAN

Sayfa Düzeni
Ahmet KAHRAMANOĞLU

ISBN
978-605-5510-16-9

Yayın Numarası
279

Basım Yeri ve Yılı
Çağlayan Matbaası Sarnıç Yolu Üzeri No: 7
Gaziemir/İZMİR
Tel: (0232) 252 20 96
Aralık 2010

Genel Dağıtım
Gökkuşağı Pazarlama ve Dağıtım
Merkez Mah. Soğuksu Cad. No: 31 Tek-Er İş Merkezi
Mahmutbey/İSTANBUL
Tel: (0212) 410 50 60 Faks: (0212) 445 84 64

Kaynak Yayınları
Bulgurlu Mahallesi Bağcılar Caddesi No: 1
34696 Üsküdar/İSTANBUL
Tel: (0216) 522 11 44 Faks: (0216) 522 11 78
www.kaynakyayinlari.com.tr

Bölüm 1

Neyden çıkan ses mi, neye üfleyen nefes miydi güzel olan? Ses inleye inleye içine akarken Aziz kendinden geçmiş, gözlerini ayırmadan neye ses veren güzeli seyrediyordu.

Genç kız başını hafifçe yana devirmiş, yakın bir arkadaşıyla konuşur gibi yumuşacık üflüyordu elindeki çubuğa. İnce parmakları incitmekten korkar gibi dolaşıyordu neyin üstünde. Aziz kaçıncıdır, gerçek olamayacak kadar güzel, diye geçirdi içinden. Ney sesiyle genç kız öylesine birbirleriyle bütünleşmişlerdi ki, birinden biri eksik olsa büyü bozulacakmış gibi geliyordu.

Yüksekçe bir tabureye oturmuştu genç kız. Dirseğini bir parça yukarıya kaldırdığı bacağına dayamış, gözleri yarı kapalı neye üflüyor, ses küçücük odayı doldurup açık kapıdan dışarıya süzülüyordu.

Avluda dolaşırken kulağına gelen sese kendini kaptırmış, kâh yükselip kâh alçalan sesi izleyerek kendini açık kapının önünde bulmuştu. Ses sakin bir su gibi içine akarken; uzak diyarlara, unuttuğunu sandığı günlere götürmüştü kendini. Bazen anasının ninni sesini, bazen köyünün dağlarında yankılanan kaval

sesini, ama en çok da var olup olmadığını bilmediği ötelerin sesini duyar gibiydi.

Nasıl gelmişti buraya? Üç yıldır İstanbul'da yaşadığı hâlde bu güne kadar Küçük Ayasofya Camii'ni uzaktan bile görmemişti oysa. Stajını yaptığı firmada çalışan genç mühendislerden birinin Almanya'ya gideceğini öğrenince, Herr Guther'e bir hediye göndermek istemiş ve bu güne kadar varlığını bile duymadığı bu yerde bulmuştu kendini. Almanya'dan eğitim için gönderilen Herr Guther'e, staj yaparken bir projede yardım etmişti. Üniversite bitince mastır yapmak veya çalışmak için Almanya'ya gitmeyi düşündüğünden, ileride kendisine faydalı olur umuduyla Herr Guther'e bir hediye göndermek istemiş; ne alabilirim diye sorduğunda,

"Adam Türk el sanatlarına hayran." demişti mühendis arkadaşı. "Bir el dokuması, ahşap veya cam işçiliğinden bir örnek, ya da bir duvar süslemesi... Ne bileyim, kesene göre al işte bir şey. Cumaya kadar bana ulaştırırsan götürürüm."

İstanbul'a gelir gelmez, ağabeyinin önerisiyle, Mardin-lilerin kurduğu ne kadar dernek varsa gidip bulmuştu. Böylece hem ilk günler şehre yabancılık çekmekten kurtulmuş, hem de burs ve staj yeri bulma konularında çok yardımlarını görmüştü hemşehrilerinin. Haluk da dernekte tanıdığı genç mühendislerden biriydi.

Öğlende dersten çıkmış, o saatten beri Herr Guther'e göndermek için, içine sinen güzel bir şey arıyordu. Aldığı burs parası suyunu çekmiş, ders

verdiği öğrencilerden iki haftadır para alamamıştı. Elini uzattığı her şeyin ateş pahası olduğundan yakınınca, Sultanahmet'teki bir satıcı,

"Bir de Küçük Ayasofya El Sanatları Merkezi'ne bak." demişti. "Ebru çalışan birkaç yer var orada, hesaplı bir şey bulabilirsin belki."

Yerini öğrenip yola koyulduğunda, Sultanahmet Camii'nden sahile inen bu yoldan daha önce hiç geçmediğini fark etmişti. Daha Küçük Ayasofya Camii'ne gelmeden bir ebru evi görüp içeri girmiş ve bütçesine uygun, üstelik de çok güzel ebru örnekleri bulmuştu orada. Tam almak üzereyken, önceki satıcının sözleri gelmişti aklına. Bir de onun dediği yere bakmak için çıkmış ve caminin karşısındaki bu merkeze gelmişti. Etrafı demir parmaklıklarla çevrili bir bahçe olmuştu ilk gözüne çarpan. Ortasındaki şadırvanı, abdest alma yerleri, bahçenin etrafına sıralanmış değişik el sanatlarının yapıldığı küçük odalarıyla öylesine dinlendirici bir görünüşü vardı ki; İstanbul'dan uzaklaşmış gibi gelmişti bir an. Bahçedeki eski mezar taşına, asırlık ağaçlara ve oturmak için oraya buraya serpiştirilmiş kütüklere bakarken geçmişe yolculuk yapıyor gibi hissetmişti kendini. Küçücük odalarda öğrencileriyle birlikte çalışan ebru, tezhip, minyatür ustaları vardı. Aziz ortamdan öylesine hoşlanmıştı ki, ebru evlerine girmeden önce şöyle bir dolaşmak istemişti etrafı. Renk renk incik boncukların satıldığı odacıklardan birinin önünde iki genç kız oturmuş, ellerindeki ipe boncuk diziyorlardı. Masaların üzerine eğilmiş tezhip ve minyatür çalışan insanlar, ebru banyoları ve kurutulmak

için asılmış ebru çalışmaları, az ilerde sararmış eski dergiler ve kitaplarıyla buram buram tarih ve sanat kokuyordu her köşe. Dışarıya dizilmiş, hani neredeyse aralarında İbrahim Müteferrika'nınkinin bile bulunduğu(!) asırlık daktiloları inceliyordu ki, çok özlediği bir ses gelir gibi olmuştu kulağına. Çocukluğundan bir ses, bir kaval sesi duyduğunu zannedip burnunun direği sızlamıştı. Köyde koyun güttüğü günler gözünün önünde, kaybolmasından korkarak ilerlemişti sesin geldiği yöne. Yaklaşınca, duyduğunun kaval sesi olmadığını anlamıştı. Başkaydı bu; bir inleme, bir çağrı, başka dünyalara alıp götüren büyülü bir sesti işittiği. Kulağı müzikte olduğu hâlde, artık etrafını görmeden yürümüş ve kendini köşedeki, kapısı ardına kadar açık, küçük odanın önünde bulmuştu.

Odanın ortasındaki ney üfleyen genç kızdan gözlerini ayıramıyordu dakikalardır. Bir yükselip bir alçalan ney sesiyle birlikte kalbinin atışları da hızlanıp yavaşlıyor gibiydi. Neyden çıkan sese uygun olarak bazen gevşeyip rahat rahat soluk alıyor, bazen heyecandan kalbi sıkışıyordu.

Kız, son bir nefesle çaldığı parçayı bitirip, neyi yavaşça indirdi kucağına.

"Yarın devam edelim..."

Aziz duyduğu erkek sesiyle silkindi. Görüş alanının dışında kaldığı için onu fark etmemiş, genç kızın odada yalnız olduğunu sanmıştı.

"Peki hocam. Saat beş uygun mu?"

"Evet, iyi olur." dedi aynı erkek sesi. "Yoruldun, dinlen biraz."

“Bugün nasıldım hocam? Bir ara nefesim kesilir gibi oldu yine.”

“Hâlâ heyecanlanıyorsun da ondan. Akan su gibi rahat bırak nefesini.” Sonra “Her gün bir öncekinden daha iyi oluyor, meraklanma!” diye rahatlattı onu.

Kız teşekkür ederek ayağa kalktı. Neyini özenle kutusuna yerleştirip tabureyle, ayağını dayadığı takozu duvar kenarına çekti.

O zamana kadar varlığını fark etmemelerinden, çalıştıkları sürece kapıda davetsiz dinleyicileri görmeye alıştıklarını anlamıştı. Ancak ney hocasına iyi günler dileyip kapıya yöneldiğinde kendisini görmüştü genç kız. Bir an baktıktan sonra,

“İzninizle,” diye mırıldandı.

Geçiş için yolu kapadığını ancak fark edip telâşla özür diledi ve yana çekilerek yol verdi ona.

Genç kız bahçe kapısına doğru ilerlerken bu kez de farkında olmadan peşinden yürüdü onun, sonra da kapıda durup köşeyi dönünceye kadar bakışlarıyla izledi onu.

Oraya ne amaçla geldiğini unutmuştu tamamen, sanki çok güzel bir rüyadan anîden uyanmış gibiydi. Neden sonra geriye döndü ve alacağı hediyeyi seçmek için ebru evine doğru ilerledi.

Ertesi gün dersi saat beşte bitiyordu; ama Aziz son iki derse girmeyip Sultanahmet’in yolunu tuttu. Dünden beri aklından çıkmıyordu; o melek yüzlü kız saat beşte gelecek ve yine ney üfleyecekti. Aldığı ebruyu dün iş çıkışında buluşup Haluk’a vermiş, yurda

dönünceye kadar dudakları sımsıkı kapalı, kulağındaki ney sesine eşlik etmişti içinden.

Erken gelmişti Sultanahmet'e. Ağır ağır sahile inen yoldan aşağıya yürürken çevresini alıcı gözlerle süzüyordu bu gün. Musluğu sökülmüş, kuru yalağı yosun tutmuş tarihî çeşmenin önünden geçmiş de fark etmemişti demek dün. Ney sesi içine akarken, yalnız kendine yol açmakla kalmamış, duyularının tıkanmış deliklerini de açmıştı galiba. Dün çeşmeyi görmüş olsaydı bile musluğunun sökülmüş olmasına aldırmayacağını biliyordu ama bu gün dokunmuştu kendine. O demir parmaklığın arkası başka bir dünyaydı, oraya giden yollar da farklı olmalıydı. Başka yerlerde normal karşılayacağı aksaklıklar burada rahatsız ediyordu. Gelenleri suyu şırıl şırıl akarak karşılamalıydı çeşme. Ya bitişiğindeki yangından çıkmış eski İstanbul evine ne demeliydi? Kısmen yanmış, camı çerçevesi olmayan şu isli binanın yerinde, pencerelerinden çiçekler sarkan ve camlarında el işi dantel perdelerin sallandığı yaşayan bir İstanbul evi olmalıydı. Caminin, El Sanatları Merkezi'nin tam karşısında ve gölgesinin bahçeye uzanacak kadar yakın olduğunu da ancak bu gün fark ediyordu.

Sırtını avlunun demir parmaklığına dayayıp gözlerini camiye çevirdi. Ona neden Küçük Ayasofya Camii dendiğini de bu gün anlamıştı, Ayasofya'nın küçük bir modeliydi bu. O, böyle seyrederken kapının ağzında oturan beş altı ihtiyar yerlerinden doğrulmuş, bu sırada bahçedeki şadırvanda abdest alan birkaç delikanlıyla üst yoldan koşar adım gelen

üç beş kişi de caminin giriş kapısına yönelmişlerdi. Hepsi telâşla nereye koşuyordu? İyi bildiği bu manzara öylesine uzakta kalmıştı ki ona! Ezan okunmaya başlayınca son yıllarda hep yaptığı gibi duymamaya çalıştı yine.

Ezan sesinin, duyduğu diğer seslerden pek farkı yoktu onun için. Ama bazı günler bu ses nedensiz ayrılırdı diğer seslerden. Nasılsa bir yol bulup içine akacağını hissettiğinde kendini zorlar ve psikolojik olarak kapardı kulaklarını. Ama bu gün başaramadı bunu. Sonuna kadar ezanı dinledi. Cemaate yetişmek için acele eden son birkaç kişinin de camiye girmelerini kıpırdamadan seyrettikten sonra şadırvanlı avluya girdi. Köşedeki kapı kapalıydı henüz. Dün tek tek incelediği odaların önünden bir kez daha merakla, içerideki çalışmaları görmeye çalışarak geçti, sonra da yüzünü bahçenin giriş kapısına dönerek kütüklerden birine oturdu.

Cami tam karşıdaydı, biraz sonra zaten az sayıdaki cemaat dağılmaya başladığında onu gördü. Başında mavi bir namaz örtüsü kapıdan çıkıyordu genç kız. İki adımda yolu geçip bahçe kapısına geldi, başındaki örtüyü çıkarıp aceleyle katladı ve çantasına soktu. Aziz, şaşkın bakakalmıştı. Bir kavram kargaşası yaşıyordu.

Dünden beri hayatına girdiğini hissettiği, adını bilmediği bu kız, çoktandır uzak durmaya çalıştığı bir dünyadan mı geliyordu? Oturduğu yerden kızı izlerken bir parça hayal kırıklığına uğramış gibiydi. Genç kız dün ney üflediği odanın önüne geldiğinde, kapının açılmış olduğunu gördü uzaktan. Namaz bitiminde

camiden çıkıp avluya giren birkaç kişiden biriydi demek ney hocası.

İçeriden ruhunu delip geçen ney sesi yükseldiğinde yerinden kalkmadı önce; kulağı müzikte, karmakarışık düşüncelerini toparlamaya çalışıyordu. Şimdi yerinden kalkmalı ve ardına bakmadan şu kapıdan çıkıp gitmeliydi. Yaşadığı bunalımları henüz unutmamıştı, yeterince yıpranmıştı içinde kopan fırtınalardan. Kollarından yakalamışlar da iki ayrı tarafa çekiştirmişlerdi sanki yıllarca, sonunda kolunun birini kurtarınca tek tarafa sürüklenmek acı vermez olmuştu. Doğru tarafa bile çekecek olsalar, yine de istemiyordu artık.

Ama ney sesi coşarak, inleyerek yükseliyor; Aziz'e gel diyordu. Başı hafif yana devrik, dünden kalan o hayal de peşini bırakmayınca dayanamayıp kalktı yerinden ve gidip ney üfleyen genç kızı görecek şekilde kapının az ilerisinde ayakta durdu. Bugün hocasıyla birlikte çalışıyorlardı, iki ayrı neyden yükselen ses birbirine karışıyor, daha güçlenmiş bir su gibi içine akıyordu yine. Bu kez neye üflerken iki defa başını kaldırıp göz ucuyla karşıdan Aziz'e baktı kız.

Tuhaf! Yine çocukluğunun dağlarında yankılanan kaval sesini duyar gibi oluyordu, oysa çoktan geçmişin derinliklerine gömdüğünü sanıyordu o günleri.

"Geçmiş, demir yumruk;

Olmadık yerde bildiğini okuyor."

Kimindi bu dizeler, niye aklına gelmişti birden? Şair de kendisi gibi kurtulamamıştı demek geçmişinden.

Ney sesi susunca, sessiz kalmayı bu kez korkakça buldu. Kapıdan içeri bir adım atıp,

"O kadar güzel çalıyordunuz ki, dinlemekten kendimi alamadım." dedi. Genç kızdan çok hocaya bakmaya çalışıyordu. "Rahatsız etmediğimi umarım."

"Hiç sakıncası yok." dedi ney hocası. "Alışkınım. Benim dinleyicilerim hep vardır. Zeynep de buna alıştı sanırım."

Adı Zeynep'ti demek... Zeynep, güzel isim; üstelik yabancı da değil. Köyünün kızlarını hatırlatıyor.

"İlk defa mı geliyorsun buraya? Ders mi almak istiyorsun yoksa?"

İlk soruyu duymazlıktan geldi.

"Hayır! Ders almayı düşünmüyorum. Sadece ney sesi çekti beni."

Hafifçe güldü ney hocası. "Bu ses kimleri çekmedi ki!"

Genç kızdan o ana kadar ses çıkmamıştı. Aziz ona dönüp,

"Çok güzel çalıyorsunuz," dedi. "Uzun zamandır mı ders alıyorsunuz?"

Bu günden sonra kızı göreceğini sanmıyordu, cevabıyla da ilgilenmiyordu. Konuşma bahanesiyle yüzüne rahatça bakmak istemişti sadece.

"Bir yılı geçti." dedi kız. Sonra hocasına dönüp "Öyle değil mi hocam?" diye sordu saygıyla. Sesinde derin bir hürmet vardı.

"Eh, ancak o kadardır."

“Bu kadar kısa sürede ney öğrenilebilir mi?” diye şaşkınlıkla sordu Aziz.

“Öğrenene bağlı bu. Zeynep’in öncesinden çok kuvvetli bir nota bilgisi vardı zaten. Çaldığı başka enstrüman da olsa, eğer sağlam bir müzik bilgisi ve iyi bir kulağı varsa çabuk öğreniyor.” Bir an durup sonra ekledi. “Zeynep piyanist. Dört yaşından beri piyano çalıyor.”

“Evet, anlıyorum.” diye mırıldandı Aziz, neyi anladığını bilmeden. Yine kafası karışmıştı, başında namaz örtüsüyle camiden çıkışı geliyordu gözünün önüne.

Genç kız neyini kutusuna yerleştirmiş, küçücük odanın ortasındaki taburelerle, notaları kaldırıyordu. Otuz yaşlarında iki kişi kollarının altında ney kutuları olduğu halde içeri girip hocayla konuşmaya başlayınca, Aziz onları fazlasıyla oyaladığını anlayıp sıkıldı. Yeni öğrenciler olmalıydı bunlar. İyi günler dileyip, onları dinlemesine izin verdikleri için teşekkür ederek ayrıldı yanlarından. Zaten yeterince küçüktü oda, fazlalık etmek istememişti.

Avlunun ortasındaki şadırvanda elini yıkayarak oyalandı biraz. Kızın çıktığını görünce, elini silkeleyerek avlunun kapısına yöneldi onunla birlikte.

“Günler kısalıyor, hava erkenden kararmaya başladı.” diye konuşarak yanından yürümeye başladı. Hiç değilse Sultanahmet Meydanı’na kadar yan yana yürümeyi hayal ediyordu ama kızın acelesi var gibiydi.

“Özür dilerim, geciktim.” diye mırıldandı. Sonra “İyi akşamlar” diye hızlanarak önüne geçti.

Köşeyi döner dönmez, sokaktaki son model arabanın kapıları, daha yaklaşmadan kızın elindeki uzaktan kumanda ile açılmıştı. Uzun yıllar araba kullananların rahatlığıyla arabaya binip motoru çalıştırdığında, iyi akşamlar diye seslendi arkasından Aziz. Sonra camlar kapalıyken kendisini duymayacağı aklına gelince kendini aptal gibi hissetti birden. Sokağın ortasında uzaklaşan arabanın ardından bakakalmıştı.

Kafası o kadar karışmış olmalıydı ki; Sultanahmet'e çıkan yolu ne zaman yürüdüğünü, tramvay durağına nasıl geldiğini anlayamamıştı bile. Zeynep, şu dünden beri aklından çıkmayan kız sürekli şaşırtmaya devam ediyordu. Dün onu başı bir parça yana eğik ve makyajsız yüzüyle görünce kendi gibi Anadolu'dan gelmiş ve büyük şehre uyum sağlamaya çalışanların sınıfına sokmuştu farkında olmadan. Müziğe yeteneği olan, hem Anadolu çağrıştırdığı hem de pek pahalı olmadığı için ney üfleyen biri olduğunu düşünmüştü. Öyle ki, caminin yanı başında medrese havası olan bu yerde, böyle yetenekli bir öğrenciden belki ücret almazlar diye bile aklından geçirmişti. Ney dediğin ne ki; piyano gibi masraflı bir enstrüman olmayacak her hâlde, diye düşündüğünü de gayet iyi hatırlıyordu.

Aziz'e kalırsa hiç de hayalperest biri değildi aslında; yaşadığı hayat onu fazlasıyla gerçekçi yapmıştı. Ama o inleyen ney sesinin etkisinden olacak, kızın dünkü mahzun hali öylesine dokunmuştu ki; bu gün onu görmeye gelirken, ilerde incitmeden paraca desteklemeyi bile hayal etmişti hatta. Şimdi kendisi durakta tramvay beklerken onun pırıl pırıl bir arabayla trafikte

yol aldığı aklına gelince, sinirleri bozulup gülmekten kendini alamadı. Dört yaşından beri piyano çalıyormuş demek. O zaman ne işi vardı o hücreden farksız odada!

Piyano gibi gösterişli bir enstrüman çalabiliyorken gelip ney üflüyorsa, o insan ancak gösteriş meraklısı bir entel olabilirdi ki; Aziz'in en nefret ettiği tipti bu. Bir gün olsun Doğu Anadolu'ya adım atmadan ve o yöre insanının yaşadığı sıkıntıları bilmeden, lüks mobilyalarla döşenmiş sıcak evlerinde çeşit çeşit yiyecekleri midelerine indirerek doğu insanının sıkıntılarına lâfta çözüm üretenlerden olmalıydı bu kız da. Dişlerini sıktı hırsla, hepsinden nefret ediyordu. İyi de şu namaz örtüsü neyin nesi oluyordu? Camiden çıkınca aceleyle katlayıp sokmuştu çantasına; gösteriş bir yana saklamaya çalışır gibiydi. Hem büyük şehirlerde kabul gören bir şey miydi ki, namaz kılmasıyla gösteriş yapsın. Gelen tramvaya binerken "Aman be, bana ne!" diye söylendi kendi kendine. Dünkü ezilmiş fakir kız hayali de parçalanmıştı zaten.

Tramvayla Eminönü'ne inerken yanlarından hızla geçen arabalara baktı bir süre, sonra gözü seğirmeye başlayınca eliyle ovuşturarak kapadı gözlerini.

Bir araba bulunsaydı ve anası hastaneye yetiştirilseydi bu gün yaşıyor olabilirdi. Babasıyla ağabeyi annesi sancılanınca oradan oraya koşuşmuşlardı ama araba bir yana her hanede at bile bulunmazdı köyde. Sonunda komşulardan birinden aldıkları bir at arabasının üstüne yatak yorgan serip annesini yatırmış ve bozuk bir yolda at arabasıyla ne kadar hızlı

gidilebilirlerse o hızla yola çıkmışlardı. Annesini son görüşü olmuştu bu. Aynı arabayla cenazesini getirmişlerdi ertesi gün.

"Barsak düğümlenmesiymiş." demişti babası. "Geç kalmışız, zamanında yetişse kurtulurmuş."

Zamanında yetişseydi... Dokuz yaşındaydı Aziz, kardeşleri gibi ana kuzusuydu daha o günlerde. Gece yer yatakları yapılıp ağabeyi ve kız kardeşiyle yatmaya hazırlandıklarında, hepsi yataklarına oturup ellerini açar ve gaz lâmbasının loş ışığında dua ederlerdi anneleriyle birlikte. Üç yaşındaki kız kardeşinin ince sesi bu gün bile kulaklarındaydı.

Yattım ya Allah

Kalkarım inşallah!

Sabaha kalkamazsam

İmanımı ver Allah...

Fatihadan başlayıp namaz surelerini okurlardı sırayla. Ama Aziz asıl kendinden iki yaş büyük ağabeyini içi giderek dinlerdi. Köy hocasından ders aldığından okuyuşuyla kendilerine örnek olsun diye annesi önce onu okuturdu, sonra sırayla diğerleri yaşlarına göre ezberleyebildiklerini tekrar ederlerdi.

Annesi hastaneye giderken iki oğluna emanet etmişti kızını. O gün ağlayan kız kardeşini susturmaya çalışarak çorba pişirip karınlarını doyurmuş, gaz lâmbasının duvara vuran ışığında hayvan taklitleri yapıp, kardeşini oyalamaya çalışmışlardı. Gece yatakları hazırlayınca, ağabeyi hep olduğu gibi baştan sona sureleri okumuş sonra el açıp hep birlikte dua

etmişlerdi annelerinin iyileşmesi için. Başlarında bir büyük olmamasına rağmen öylesine ciddî ve içten yalvarmışlardı ki, ertesi gün annelerinin dönmeyecek olma ihtimali akıllarına bile gelmemişti.

Ertesi gece yataklarına oturup dua etmemişti hiçbiri, galiba hayatlarında ilkti bu. Annelerinin cenazesi gelmiş, eve ağlaşan konu komşu doluşmuş, kız kardeşlerini köyden birileri alıp götürmüştü evlerine. Bir günde dağılmışlar, en şiddetlisinden bir deprem yaşamışlardı üç kardeş. Anneleri zaten öksüzdü, hiç anneanneleri olmamıştı yani. Köyde yaşayan babaannelerinin ise kendisi bakıma muhtaçtı. Annelerinin ölümüyle en büyüğü on bir yaşında üç çocuk kalmıştı geriye, üstelik büyükler – büyük demek ne kadar doğruysa – erkek çocuktu. Konu komşunun eline kalmışlardı, kız kardeşini gün boyu görmediği bile olurdu Aziz'in. Üç aya kalmadan babası, kocası askerde şehit olmuş genç bir kadınla evlendi; kadın, bir yaşında bebeğiyle dul kalmıştı. Ne var ki yakınları, genç kadının, artık yetişmiş sayılan çocuklarla bir arada olmasının doğru olmadığını söyleyince; konu komşu ve aile büyükleri oğlanların durumuna bir çare aramış, köy öğretmeni yetişmişti imdada. Ne yapıp edip Osman'ı bölge yatılı okuluna kabul ettirmiş, Aziz'i de sınavlara hazırlayıp yatılı okula göndereceğini söylemişti. Mesele çözümlenmişti böylece.

O yıl yaz tatilinde ağabeyiyle birlikte köyün koyunlarını güttü Aziz. Çoğu günler yaylada kalırlar, kız kardeşini görmek için ancak üç beş günde bir sırayla giderlerdi eve. Her ne kadar annelerinin ölüm acısı

çok taze de olsa, ağabeyiyle bir arada geçirdikleri en güzel yazdı o. Osman önceki yıllardan öğrendiği için güzel kaval çalardı, zaten iyi bir müzik kulağı olduğu, her duyduğu türküyü, şarkıyı hemen tekrarlamasından belliydi. Kendisine de öğretmeye çalışmıştı; ama müzik konusunda yeteneksizdi Aziz. Yaz boyu su boylarında abdest alıp kırda namaz kılarak, bazen alelâcele, bazen duygulanıp ağlayarak – ama hiç unutmadan – anneleri için dua etmişlerdi. Yaşından önce büyümüştü Osman. Ölümden ve ahiretten söz edip, Aziz'e yeni sureler ezberletti o yaz.

"Anam bizi hep görüyor. Öyle toprağa gömülünce çürüyüp gitmez ki insan! Ruhu hep yaşar. Ben önce Allah için, ama sonra da anam için hiç bırakmayacağım namaz kılıp dua etmeyi. Biz ibadet edersek sevabı anama da gider çünkü."

Köy imamına, "hafızlığa çalıştırayım," dedirtecek kadar ezberi kuvvetliydi Osman'ın. Bir de, içten, yaşının çok ötesinde derin bir inancı vardı. Annesinin ölümünün ardından, onun görevini üstlenmiş; kırda Aziz'e, evdeyse kız kardeşine bir şeyler öğretmeye gayret ediyordu.

Yaz sonunda yatılı okula gideceği için üzüldüğünü sezdiğinden, Aziz'i avutmaya çalışıyordu dilinin döndüğünce.

"İkimiz de okur, büyük adam oluruz. Hüsniye'yi de aldık mı yanımıza, üç kardeş bir arada, fena mı olur? Allah büyük be Aziz, yardım eder elbet. Tabi benim aklım da burada kalacak ama... ama üzülmüyorum yine de. Sen de üzülme, tamam mı?"

O böyle konuşunca sıkıntısı dağılıverir, hayallere dalardı. Yalnız gelip gelip kafasına takılan bir soru vardı ki bunu Osman'a bile soramamıştı. Madem ki Allah büyük ve her şeye gücü yeterdi, o zaman neden ölmüştü annesi? Yoksa onu kurtarmayı istememiş miydi? Dedikleri gibi gücü sonsuzsa böyle olması gerekirdi her hâlde.

O küçük yaşında bile Osman'ın tevekkülünü, iyi ya da kötü Allah'tan gelen her şeye rıza göstereceğini sezmiş, bu yüzden onunla hiç konuşmamıştı bunu. Ama önce annesinin ölümü, ardından ağabeyinin yatılı okula gitmesiyle ilk kırgınlıklar birikmeye başlamıştı yüreğinde. Kardeşi daha çok küçük olduğundan evde konuşacağı kimse kalmamış gibiydi. Osman gidince babasına yardım etme işi kendine kalmış, öğretmen de ders konusunda sıkıştırmaya başlamıştı. Yine de önceleri annesinin, ardından Osman'ın yaptığı gibi gece yatmadan önce kardeşiyle dua etmeyi evin büyük çocuğu olarak görev bildiğinden aksatmadan sürdürmüş, ama zamanla içtenlikten uzak kuru bir tekrar hâlini almıştı bu. Evin sıcaklığı kaybolmuştu çünkü, sevdiklerini bir bir kaybediyordu. Evin yeni hanımının gözünde kendi çocuğu kıymetliydi haklı olarak. Kendisi önemli değildi ama kız kardeşinin ihmal edildiğini gördükçe, yeni annelerine gücü yetmeyeceğini anladığından olacak onun küçük çocuğuna yöneltmişti öfkesini. Şimdi utanarak hatırlasa da çok canını yakmıştı onun, dünyadan habersiz bir yaşındaki o zavallıyı çimdikleyerek ne çok uyandırmıştı. Ancak yıllar sonra, o yavrucakla annesine duyduğu öfke geçip yerini bir acıma almıştı. Beş aylık gelinken eşini askere uğurlayıp kucağında

bebekle asker yolu beklerken ölüm haberi almanın nasıl bir yıkım olduğunu o zaman düşünemezdi tabi. Üç çocuklu bir adamla evlendirildiğinde kocasından kalan en değerli anıyı, ciğerparesini kollamayıp da ne yapacaktı? Aziz, sonraki yıllarda iki çocuğu daha olan o kadına bugün sadece acıyordu. Nasıl olsa evden ayrılacak diye düşündüklerinden olmalı, anne demesi için kimse zorlamamıştı onu; kendisinin de içinden gelmeyince, ona hiç anne demeden ayrılmıştı evden. Çocuğunun canını yaktığını bildiğinden, sonraki yıllarda tatil için eve gittiğinde de kadın onu soğuk karşılamıştı. Böylece her ne kadar küçük kardeşi ve babası o evde yaşıyor olsalar da, her gidişinde daha soğumuş olarak ayrılmıştı evinden.

Aziz, ağabeyinin gittiği yatılı bölge okuluna kaydolmuştu sınavları kazanarak. Rüyasında gördüğünde, yaz sıcağında bile üşüyerek uyandığı buz gibi taş bir binaydı okul. Taş koridorlar, ranzalı yatakhaneler, katı kurallar... Hayatının ilk büyük hayal kırıklığını okuldaki ilk günlerinde yaşamıştı. Osman, izinlerde köye gelip gittiğinde hiç şikâyet etmediğinden, okulu gözünde çok farklı canlandırmıştı. Ayrı katlarda kaldıklarından ağabeyiyle de fazla görüşemiyordu. Ancak Mustafa'yla arkadaş olduktan sonra yalnızlığı nispeten azalmış, okula ısınmıştı biraz. Güler yüzlü, yumuşak huylu, yatakhanede gizli gizli namazlarını kılmaya çalışan dindar bir çocuktu Mustafa.

Okul açıldıktan bir ay kadar sonra nöbetçi öğretmen namaz kılarken yakalamıştı onu. Karşısına alıp, buranın Kur'an kursu olmadığından, okulun uyulması

gerekli kuralları olduğundan bahsetmiş, tekrar etmemesi konusunda uyarmıştı onu; Mustafa dinlemeyip namaz kılmayı sürdürdükçe nöbetçi öğretmenlerin tavrı da sertleşmiş, arkadaşının ailesi de uyarılmıştı bu konuda.

Sonra bir gün nöbetçi öğretmen dövmüştü Mustafa'yı. Buz gibi betonun üzerine serdiği çarşaf üzerinde namaz kılarken, bitmesini beklemeden tokatlamıştı onu öfkeli öğretmen. "Kur'an kursuna git!" diye bağırmıştı. "Burasının Kur'an kursu olmadığını kaç kere söyledim sana" Okuldaki diğer öğrencilere kötü örnek olduğunu, buranın ilim ve irfan yuvası olduğunu, ibadetini okulun dışında yapabileceğini ama bina içinde buna asla izin vermeyeceğini tekrarlamıştı bağıra bağıra.

Aziz'in hiç unutmadığı acı veren bir anıydı bu. Dudakları sımsıkı kapalı, kızarmış yanaklarıyla gözünü yerden kaldırmadan yemişti tokatları arkadaşı; ama gece herkes yattıktan sonra uzun süre hıçkırıkları duyulmuştu yatağından. Aziz üzüntüden şaşkın, acemice avutmaya çalışmıştı arkadaşını. Ertesi gün ailesi geldiğindeyse, Mustafa kendisini okuldan almaları için yalvarmıştı onlara. Aziz de dil dökmüş, kalmaya razı etmek için elinden ne geliyorsa yapmıştı.

"Hafta sonunda dışarı çıktığında, yaz tatillerinde kılarsın namazını." demişti. "Okul bitince de kimse karışmaz sana, ama şimdi bırakıver ne olur..."

"Ya o zamana kadar ölürsem?" Bütün ciddiyetiyle aynen böyle demişti Mustafa; "Sonra Allah'a nasıl hesap veririm?"

Kalması için ailesi de üstelemeyince; Aziz'i şaşkın,

üzüntülü ama asıl bu karara inanamaz hâlde bırakıp ayrılmıştı okuldan.

Sonraki günlerde Ağabeyi Osman, "Mustafa Haklı" demişti içini çekerek. "Anam sağ olsaydı ve sırtımı dayayacak biri bulunsaydı ben de bırakırdım."

İlk defa Aziz'e içini dökmüş, geçen yılın çoğunu yatakta ağlayarak geçirdiğini anlatmıştı.

"Anam yok, babamın kendi derdi başından aşkın, evde istenmediğimi biliyorum. Nereye gideyim ki! Burası başka bir dünya, kimsenin umurunda değil, hiç kimseden de ses çıkmıyor..."

Bu konuşmanın üzerinden asırlar geçmiş gibiydi. Lise son sınıfta üniversite sınavlarına hazırlanırken,

"Aç karnına kafama ders girmiyor, ben bu sene oruç tutmayacağım." diyen de aynı Osman'dı. Her ne kadar yatakhanede namaz kılmaları yasaksa da oruç konusunda esnekti okul. Büyüklerden birkaç öğrenci ramazan öncesi dolaşıp kimlerin oruç tuttuğunu not eder, gece tek tek dolaşıp sahura kaldırırlardı. Yemekhaneye inip akşamdan kalan yemeklerle karınlarını doyururlar, hatta bazen büyük öğrenciler çay bile demlerlerdi.

"Lise ağırdır, senin derslerini de etkilemesin oruç?"

İzin çıkmıştı ağabeyinden, o yıl sahura kaldırılacaklara yazdırmadı ismini. İki yıldır yaz tatillerinde namazı da bırakmışlardı zaten. Babası her yıl genişleyen ailesinin geçim derdine düşmüştü, oğlanların okuldaki dersleri iyi olduğu sürece ilgilenmiyordu onlarla.

O yıl okulun yemekhanesinde görevli hizmetlilerden biri ölünce, annesinin ölümünden sonra ikinci kez, ölüm ve sonrası üzerine düşünceler kafasına üşüşmüştü Aziz'in. İki çocuğunu üniversitede okutmak için her türlü sıkıntıya katlanan o adamın ölümünü bir türlü kabullenememişti Aziz; koruyan, gözeten, merhamet eden bir varlık inancıyla bu ölümü bir türlü yan yana getirememişti.

Osman'a da açıyordu düşüncelerini zaman zaman:

Öldü gitti adamcağız, hâlâ inanamıyorum.

Herkes ölecek, ne yaşarsan yaşadığınla kalırsın.

Ne yaşadı ki adamcağız? Yemek dağıt, bulaşık yıka, kulağın telefonda çocuklarından gelecek haberi bekle... Bazıları bir elleri yağda bir elleri balda yaşarken; bazı insanlar gün görmeden ölüp gidiyorlar. Bu dünyada sıkıntı çekenler, öbür dünyada inşallah cennete gidiyorlardır.

Öyle mi düşünüyorsun, diye Osman'dan belli belirsiz ses yükselince, Anlamadım, diye sesini yükseltmişti Aziz.

Yok bir şey... Ben öyle düşünmüyorum artık.

Osman bunları söylerken bir yandan da umursamaz bir tavırla ayakkabısının burnuyla yere daireler çiziyordu.

Kısa bir suskunluktan sonra "Niye böyle düşünüyorsun?" demişti ağabeyine.

"Niye mi?.. bazıları bolluk içinde, dertsiz sıkıntısız bir şekilde yaşıyorlar, bu dünyada cenneti bulmuşlar; fakir fukara yaşadığı sıkıntılarla kalıyor. Ha, ne dersin, adalet mi bu?"

İlk fırtınada kökünden sökülen körpe fidan gibiydi Osman. Çok küçük ayrılmıştı köyünden. Yavrusunun yüreğine ektiği iman çekirdeğini sevgisiyle, şefkatiyle sulayan annesini de pek erken kaybetmişti. Yatılı okulda bir yaratıcının varlığını reddeden gençlerin arasında sıkışıp kalmış, henüz kök salmamış olan inançları da silinip gitmişti içinden.

"Günaha giriyorsun." dedi Aziz çekinerek. "Benim de canımı sıkan çok şey var; ama senin gibi düşünmüyorum."

Kendisine acıyarak bakmıştı Osman. Konuşmaya başladığında gözleri çakmak çakmaktı.

"Eskiden ben de senin gibiydim; ama çevremde olup bitenleri gördükçe, artık sorularımın cevabını bulamaz oldum. Düşünsene! Dünyada hâlâ açlıktan ölenler var, savaşlar, cinayetler... Bir tarafta sokakta yatanlar, öbür tarafta parasını nereye harcayacağını bilemeyenler...

Aziz annesini kaybettiğinde on yaşında bile değildi, bir yıl sonra da köyden ayrılmıştı. O yaşa kadar aldığı din eğitimi ezberden ve sevdiklerini taklitten öte gidememişti. Kendi bütün kalbiyle inansa da, ağabeyi gibi birinin inkârcı düşüncelerini değiştirmede yetersiz kalıyordu.

Bugün Dünya'da açlıktan ölenler varsa, bunun sebebi onların diğer insanlar tarafından acımasızca sömürülmesidir, diyememişti bu yüzden ona. Ne zaman ki insanlar kendilerine ait olmayan tabii kaynaklara el atmış, doğal denge de bozulmuştu ister istemez. Afrika nerede, Amerika ya da Avrupa nerede?

Bugün Dünya'nın en yoksul kıtası durumuna düşen Afrika'nın doğal kaynaklarını binlerce kilometre uzaktaki kendi ülkesine akıtan insan değil miydi açlığa sebep olan? Ama doymaz hırsıyla Dünya'daki doğal dengeyi alt üst eden insanı görmezden gelip, bunu Yaratan'ın yarattıklarını rızıksız bırakması olarak yorumlamanın en hafif deyimle vicdansızlık olduğunu söyleyebilecek bilgiye sahip değildi Aziz. Yoksulluk içinde yaşayıp isyan etmeyenlere, sevdiklerini yitiren veya sıkıntılarla karşılaşıp sabredenlere Cennet müjdelenmesinin ise Allah'ın adaletine çok güzel bir örnek olduğunu da söyleyememişti ağabeyine. Aslında daha söylenebilecek çok şey olabilirdi ama onun düşüncelerini değiştirecek kadar güçlü hissetmedi kendini. Ne Kur'an-ı Kerim'deki Hz. Musa (a.s.) ile Hızır(a.s.)'ın kıssasından haberi vardı ne de bu konuyla ilgili ayetlerden.

Hani Hz. Musa, yaptıklarıma dayanamazsın diye karşı çıkmasına rağmen Hızır (a.s.) la yolculuğa çıkmıştı. Bir gemiye bindiklerinde onun gemiyi deldiğini görünce "Gemiyi içindekileri boğmak için mi deldin? Bu şaşılacak bir şey!" dedi. Hızır (a.s.) "Benim yaptıklarıma dayanamazsın demedim mi?" deyince, Musa (a.s.) bir daha karışmayacağına söz verdi. Yolda bir erkek çocuğuna rastlayınca Hızır (a.s.) onu öldürdü Musa (a.s.) kendini tutamayıp "Doğrusu çok kötü bir iş yaptın." deyince, Hızır (a.s.) yine "Ben sana yaptığım işlere dayanamazsın demedim mi?" dedi. Sonunda bir kasabaya vardılar. Halk onları misafir etmek istemediği halde, Hızır (a.s.) kasabayı terk etmeden önce çabucak yıkılmakta olan

bir duvarı onarıverdi. Musa (a.s.), dayanamayıp, kasaba halkı kendilerine hiç iyi davranmadığı halde, bunu niye yaptığını sorunca, "Artık senden ayrılmam gerekiyor." dedi Hızır (a.s.). "Şimdi sana dayanamadığın olayların iç yüzünü açıklayayım. "Gemi birkaç yoksula aitti. Hemen arkalarından her sağlam gemiye zorla el koyan zalim bir hükümdar geliyordu. Bu gemiyi de almasın diye onu kusurlu yaptım. Erkek çocuğa gelince, onun annesi babası inanmış kimselerdi. Çocuk büyüyünce onları azdırmaya ve inkâra sürüklemeye çalışacaktı. Böylece Allah o çocuktan daha hayırlı ve temiz bir evlât versin istedik. Duvar ise kasabadaki iki yetim çocuğa aitti ve altında onlara ait bir hazine vardı. Babaları da iyi biriydi. Allah onların ergenlik çağına eriştikten sonra o hazineyi bulmalarını istedi, bu yüzden duvarı tamir ettim. Ben bunları kendiliğimden değil, Allah'ın emri ile yaptım. İşte sabredemediğin olayların iç yüzü."

Aziz, Kur'an'da geçen bu kıssayı bilmediği için, "Olayların gerçek yüzünü öğrenmeden verilecek hükümler yanlış olur." da diyemedi Osman'a.

Aslında kendisinin de, zaman zaman ağabeyi gibi düşündüğü anlar olmuştu; ama asla inancında bir zayıflama olmamıştı. Onunki bir hayal kırıklığı, hayata karşı öfke ve kızgınlıktı sadece.

Ama şimdi Osman, bu güne kadar aklından geçirmenin bile günah sayılacağına inandığı korkunç şeyler söylüyordu. Köy hocasının göz bebeği, annesinin kendisine ve kardeşine örnek gösterdiği ağabeyi söylüyordu bunları.

"Bunlar senin mi düşüncelerin?" diye sorabildi sonunda.

Yaz boyunca dağda çobanlık yaparken su boylarında abdest alıp namazını bırakmayan ağabeyinden çıkmış olamazdı bu fikirler.

"Okuldaki arkadaşların çoğu böyle düşünüyor."

Anlamıştı zaten, bunlar başkalarının fikirleriydi.

"Ağabey, annem yaşasaydı da şu dediklerini duysaydı, ne kadar üzülürdü kim bilir, bunu hiç düşündün mü?" diye en hassas yerinden vurmaya çalıştı.

"O zaman burada olmazdım zaten." diye anında cevap verdi Osman.

Belliydi ki huzursuzdu, beyninde dönüp duran düşünceler farkında olmadan onu rahatsız ediyordu. Buna sevindi Aziz. Bu gün üstelemeyecekti, çünkü devam ettikçe ağabeyi yanlış düşüncelerine daha fazla sarılıyordu; üniversiteyi kazanıp yolları ayrılmadan önce her fırsatta onunla konuşacaktı, bu kararla ayrıldı yanından.

Konuştu da... Eline geçen her fırsatta Osman'ı görmeye gidip inanç konusunu açtı yanında, Yaz tatilinde köye döndüklerinde de sürdürdüler fikir alış verişlerini. Fakat bu görüşmelerde, Osman baskın çıkmış, kendi fikirlerini aşılamıştı kardeşine.

Eğer çevresinde Allah'a samimiyetle inanan birkaç arkadaşı olup Aziz onlarla fikir alış verişinde bulunsaydı ve yatılı okulun kütüphanesine takılıp kalmadan ruhunu îmanî eserlerle besleyebilseydi, Osman'ın temelsiz düşüncelerini ne kolay çürütecekti.

On yaşında annesini kaybetmiş, on birinde ise kendini yatılı bölge okulunun soğuk yatakhanesinde bulmuştu. Küçüklüğünden beri de üzerinde ağabeyinin hep büyük etkisi olmuştu; ayrıca kaynağa başvurmadan, duygularıyla ve kulaktan dolma bilgilerle çıkmıştı karşısına. Oysa Osman kendisinin de söylediği gibi kalabalık bir arkadaş grubunun düşünceleriyle besleniyordu. Yaz boyunca ağabeyi konuştu, o dinledi bu yüzden. Duyduğu her sözle içinden bir parça koptu gitti. Sağlam bir iman ve güçlü fikirlerle karşısına çıkmadığı için, Osman'ı kurtarayım derken ne olduğunu anlayamadan kendisi onun tarafına geçti.

Babası elinden geldiği kadar namazını kılan, orucunu tutan biriydi; ama ailesinin geçimini sağlamanın dışında her şeye boş vermişti. Sadece, yaz ve yarı yıl tatillerinde köye giderlerdi. Bayramlarda bile çoğunlukla okulda kalan oğullarındaki değişimin farkına varmamıştı babaları. Büyük oğlan üniversiteyi kazanmıştı ya; bir yurda yerleşip kredi almaya başlasın, bir de özel ders filân verip kendisine muhtaç olmasın, başka bir şey istemiyordu.

Aziz, ağabeyi gittikten sonra da birbirlerinin düşüncelerini onaylayacak, karşılıklı onayladıkça da doğruluğuna daha fazla inanacak bir arkadaş grubu bulmuştu kendine. Hepsi hayata karşı öfkeli, yoksul çocuklardı; gizli bir kırgınlık ve hınç içinde toplumun değerlerine karşı çıkıyorlardı.

Üniversite eğitimi için gönlündeki aslan İstanbul'daki bir üniversiteydi ve son iki yıl canını dişine takarak çalışınca okul ortalamasının çok üstünde bir

puan alıp Makine Mühendisliği eğitimi için İstanbul'a gelmişti.

Okuldaki öğretmenlerinin yol göstermesiyle bakanlık bursunun yanı sıra, pek ümitli olmadığı halde bir firmadan da burs almaya başlayınca ağabeyine artık kendisine para göndermemesini söylemişti. Çünkü babasının yolladığı para yeterli olmayınca, sık sık ondan istemek zorunda kalmıştı o güne kadar.

Osman, Ankara'ya gittiği ilk yıl, özel ders verecek öğrenci bulmakta zorlanmıştı. Ama o yıl ders verdiği iki öğrenci LGS sınavında yüksek puan alıp gözde Anadolu Liselerine girince ikinci yıl kolaylıkla bulmuştu öğrenci. Hele Aziz'in üniversiteye başladığı yıl, bu özel ders işinden oldukça iyi para kazanmaya başlamış, İstanbul'a gittiği günden beri kardeşine de destek olmuştu bu yüzden.

Kayıt için İstanbul'a gelirken de yanındaydı Osman, Ankara'da okurken arkadaşlarıyla ara sıra geldiği için az çok biliyordu şehri. Aziz, İstanbul'u görür görmez büyülenmişti. Geleli üç yıl olduğu halde, ilk günkü hisleriyle bu gün hissettikleri aynıydı. Dünyanın incisiydi İstanbul.

Osman'la birlikte önce bir vapura binip Boğaz turu yapmışlar, sonra tavsiye üzerine Kapalı Çarşı, Ayasofya ve Yerebatan Sarnıcı'nı gezip Sultanahmet Camii'ne yönelmişlerdi. Yabancı turistler gibi, mimarî yapısı, mavi çinileri, vitraylar üzerine konuşup ara ara göz ucuyla birbirlerini süzmüşlerdi belli etmemeye çalışarak. Üç yıldır aynı saftaydılar artık. Küçükken annelerinin ektiği iman çekirdeği sonraki

yıllarda sulanmamıştı ne yazık. Arkadaşları da, ya annesini babasını kaybetmiş ya da çok kalabalık ailelerin ilgi görmeyen çocukları olduğundan kendilerinden farkı yoktu. Hemen hepsi yuvalarından uzakta geçirdikleri buluğ çağı sonrasında ruh dünyalarında benzer değişimleri yaşamışlardı. Bunu kabul edemeyeceklerini sezenler ise, eğer Mustafa gibi kendilerine arka çıkan birer aileye sahipseler daha başta yollarını ayırmışlardı zaten.

O gün Sultanahmet Camii'ni gezerken ön saflarda namaz kılanları gördüğünde yine de yüreğine ılık bir şeyler akmıştı.

"Boşuna buna mavi cami dememişler, çinilerdeki mavi renk nasıl baskın görüyor musun?"

Osman bir çini ustası edasıyla duvarlardaki çinileri elliyor, hayretler içinde kalmış gibi bir şeyler söylüyordu. Aziz'e o an öyle gelmişti ki, ağabeyinin içine de kendisininkine benzeyen bir sıcaklık yayılmış, bunu belli etmemek için bütün dikkatini duvarları incelemeye vermişti. Fazla oyalanmadan da çıkmışlardı zaten.

"Birden Mustafa aklıma geldi, orta birdeki arkadaşımı hatırlıyorsun değil mi?"

Yalnızca Osman'ın düşüncelerini dağıtmak için sormuştu bunu. Her ne kadar başka şeylerden söz ediyor gibi görünse de; onun köyü, annesini ve bir vakit namazını bırakmadığı günleri anımsayıp üzüldüğünü sezmişti çünkü.

Osman'ın üniversiteden bir arkadaşına rastlayınca onunla birlikte Piyer Loti'ye çay içmeye gitmişlerdi

sonra. Haliç'e tepeden bakarak, eşsiz İstanbul manzarası karşısında çaylarını içerlerken Sultanahmet Camii'nde kendisini saran ruh hâlinin etkisinden olacak onca güzellik arasında kendisini en çok etkileyen Eyüp Mezarlığı olmuştu. Kimi yeni, kimi üç beş asırlık mezar taşlarına bakarken ölüm korkusuyla titremişti ilk kez. O güne kadar kendisine çok uzak gördüğü ölümün soğuk nefesini ensesinde hissetmiş ve ilk defa iliklerine kadar ürpermişti. Uzaktan bile olsa o taşların asırlardır dayandıkları ve daha nice yıllar ayakta kalacakları korkutmuştu galiba onu. Kendini ölünce yok olup toprağa karışmaya hazırlamıştı ama o gün bunun doğru olmayacağı endişesiyle titremişti. Ölülerin başlarına dikilen mezar taşları asırlarca dimdik ayakta kalarak yaşayanlara mesaj verir gibiydi. Ne kadar çürüyüp toprağa karışsa da bir şeyler yok olmayıp sonsuza kadar yaşayacak mıydı? Annesi aklına geldiğinde böyle olmasını istiyordu aslında. Üç küçük çocuğu dünyada bırakarak ölünce bir şeyler yarım kalmış gibiydi. İşte o zaman öbür dünyanın olmasını ve orada yarım kalan o sevginin devam etmesini dilemişti. Ama ya bunca yıl yatakhanede arkadaşlarıyla konuştukları, ağabeyinin söyledikleri ve okuduğu onca kitap... O gün gözü sık sık mezar taşlarına giderek çayını yudumlarken aklı karışmış, karmakarışık düşüncelerden kurtulamamıştı bir türlü. İstanbul'a geldiği ilk günün izlenimleri bunlar olmuştu işte.

Sonra Nevin girmiş hayatına. Ailesi İzmir'de yaşayan Nevin, aynı üniversitenin mimarlık bölümünde okuyordu.

"Annemle babam Ege Üniversitesi'nde öğretim üyesi." demişti. "Onlara kalsa aynı üniversiteye gitmeliydim. Olacak iş mi? Hep onların kızı olarak kalır, kişiliğimi bulamazdım, öyle değil mi? Onlara sırtımı dayamış gibi hissederdim kendimi. Bu yüzden değil aynı üniversite, aynı şehirde bile kalmak istemedim."

"Senden ayrılınca üzülmüşlerdir." diyebilmişti yalnızca.

"Eh, tabii! İzmir'de kalsam sevineceklerdi ama sonunda ikisi de kariyer sahibi insanlar. Bu yüzden eğitim için yanlarından ayrılmamı hoşgörüyle karşıladılar."

Nevin, annesiyle babasının inançlı olup olmadıklarına dair bir bilgisi olmadığını söyleyince yaşadığı şaşkınlığı bu gün bile hatırlıyordu.

"Babaannem öldüğünde camide mevlid okunmuştu. Hep birlikte gidip dinlemiştik. Ama âdet diye mi yoksa sevap olsun diye mi okundu, bilmiyorum. Çünkü bizimkiler dine ve her türlü ibadete uzaktırlar aslında. Sanırım babaannemin hatırına okutuldu o mevlid."

Aziz o gün, kızlarının bile inanıp inanmadıkları konusunda kararsız kaldığı o insanların benden pek de farkları yok, diye düşündüğünü hatırlıyordu.

Arkadaşlıkları ilerledikçe daha iyi tanımıştı Nevin'i. İlkokulda üstünkörü gördüğü din dersinin dışında hiç dinî eğitim almamıştı. Kolej yıllarındaysa varlık içinde yüzen ama hiçbir zaman hayatlarından tam hoşnut olmayan kendi gibi gençlerle vakit geçirmeye başlamıştı. İstanbul'a geldiği ilk yıl ise Aziz'i bulmuştu kendine kafa dengi olarak.

Nevin'le arkadaşlık ettiği sürece; üzerine titreyen varlıklı bir ailesi varken, onun niye yeni arayışlara girdiğinin cevabını bulamamıştı. Dinî inancını tamamen kaybettikten sonra bile, annesiyle birlikte yer yataklarına oturup dua edişlerini, her öğün sonundaki yemek dualarını ve babasıyla bayram namazlarına gidişlerini burnunun direği sızlayarak hatırladığından olacak; Nevin gibileri anlamakta güçlük çekiyordu.

Ama tek başına o kadar sürede asla edinemeyeceği bir arkadaş çevresine Nevin'in yardımıyla kolaylıkla girmişti. Kendi gibi Anadolu'dan gelenlerle birlikte, bir an önce taşralılıktan kurtulma, bazıları ise entel bir üniversiteli olma çabası içinde o ilk yıl toplanıp toplanıp ne çok konuyu tartışmışlardı. Genellikle savundukları fikirler toplumun değer yargılarıyla çakıştığı oranda dinleyici bulduğundan ahlâkî ve dinî sınır tanımadan, hatta ilk söylediklerinde kendileri de inanmadan konuşuyorlar, çevrelerinden onay aldıkça, zamanla her konuştuklarını savunur duruma geliyorlardı.

Nevin gezmeyi seviyordu, onunla birlikte derslerden arta kalan zamanın çoğunu İstanbul'u gezip dolaşmaya ayırmışlardı. O ilk yılın en büyük kârı, bir yıl içinde şehre yabancılığını üzerinden atıp ara sokaklara kadar olmasa da İstanbul'un çok yerini gezip öğrenmesi olmuştu. Nevin'le dolaşırken bir şeyin farkına varmıştı, namaz kılan ya da camiden çıkan insanları görmek, onu unutmak istediği geçmişine götürüyordu. Arkadaşlarıyla bir olup aynı fikirleri savundukça düşündüklerinin doğruluğuna

öylesine inanıyordu ki, diğer insanların da kendisi gibi düşündüğünü zannediyor, bir caminin önünden geçerken namaza yetişmeye çalışan veya kalabalık gruplar hâlinde çıkanları görünce şaşkınlığa düşüyordu. Düşünmemeye çalıştıkça, yanılanın onlar mı yoksa kendisi mi olduğu aklına takılıyordu. Sorular bir kere başladı mı, bu güne kadar hararetle dile getirdiği fikirleri artık savunamaz duruma gelmek ve bir anda grubun dışına itilip yalnız kalmaktı bilinç altında onu korkutan.

İkinci sınıfın ortalarında Nevin'le arkadaşlığını bitirmişti. Gerçi yine zaman zaman kantinde oturuyor, bir fincan çay içip konuşuyorlarsa da artık eski yakınlıkları kalmamıştı.

"Kendine işkence ediyorsun sen," demişti Nevin'e. "Neden hayatı olduğu gibi kabul etmiyorsun? Yıpratırcasına kendini sorgulayıp duruyorsun? Kusura bakma ama rahat batıyor sana. Yokluk yoksulluk görmemişsin, sana kucak açan bir ailen var. Daha ne istiyorsun?"

"Bunu defalarca anlatmaya çalıştım, zaten bunları en rahat konuştuğum insan sensin. Sürekli tezatlar yaşıyorum. Bir gün kendimi diğer canlılarla kıyaslıyorum ve alabildiğine güçlü hissediyorum. Çünkü aklım var, aklımı kullanıp her güçlüğü aşabilirim. Bunu insandan başka hangi canlı başarabilir diyorum. Ve o zaman kendimi dünyanın hâkimi gibi hissediyorum. Ertesi gün televizyonu açıyorum. Dünyanın bir köşesinde deprem olduğunu, başka bir yerde tayfunun bir yerleşim yerini yerle bir

ettiğini duyuyorum. O zaman da diyorum ki, Dünyada benim gibi milyonlarca insan var, yani milyonlarca akıl... Ama hepsi bir araya gelip bu felâketleri önleyemiyorlar. Bir anda gücümün sınırını kavrıyorum ve bunun ne kadar küçük bir alanı kapsadığını fark edip dehşete düşüyorum. Kimi gün kendimi alabildiğine özgür hissediyorum, çünkü büyük bir şehirde tek başıma hayatımı sürdürüyorum. Karışanım yok, kafama göre yaşantımı düzenleyip kimseye danışmadan geleceğime ait plânlar yapıyorum. Sonra birden hiç bilmediğim bir dönemeçte ölümün beni beklediği aklıma gelince ne kadar bağımlı olduğumu fark ediyorum. Dünyanın en kuvvetli bağıyla ölüme bağlıyım ben. Bu bağı koparmadıktan sonra geriye kalan özgürlüklerin hiç anlamı kalmıyor. Hele bir de eli ayağı titreyen yaşlıları görünce ölecek gibi oluyorum. Bunu başka birine söyleyecek olsam bana deli der. Ama ben asla yemeğini ağzına götüremeyen ve tuvaletini tutamayan bir yaşlı olmayacağım, buna katlanamam. Ah, bir anlatabilsem! Ölüm, yaşlılık, hastalık... her şey beni öylesine korkutuyor ki..."

Önceleri Nevin iç dünyasındaki çalkantıları anlattığı zaman dilinin döndüğünce onu rahatlatmaya çalışırken, gün geçtikçe sıkılmaya başlamıştı bundan.

"Sen bir psikologa filân git, düştükçe düşüyorsun içine. Durmadan yeni sorular üretiyorsun ama doyurucu bir cevabın da yok. Benim söylediklerim seni rahatlatmıyor, başka birinin yanında da açıkça sorunlarını dile getirmiyorsun. Kendini yiyip bitiriyorsun böyle..."

Sadece kendini değil, beni de sıkıyorsun, dememişti tabii. Ama açıkçası artık ilk tanıştıkları günkü kadar çekici gelmiyordu, âdeta her an hoşnut olmamak için sebep aradığını düşünmeye başlamıştı onun. Yanında kendi varlığını ve dünyadaki yerini sorgulamaya başladığında, içinden gittikçe daha sık "Şımarık zengin! Derdin yok dert arıyorsun..." diye geçirdiğini fark ettiğinde ayrılmaya karar vermişti. Zor da olmamıştı, çünkü Nevin de çoktan onun kendi yaşamındaki yerini ve değerini sorgulamaya başlamış ve bütün sorularına olduğu gibi buna da doyurucu bir cevap bulamamıştı.

Nevin'den ayrılınca önce alt sınıftan bıraktığı derslerini vermişti. Ders, ödev, vizeler derken dereceye girecek kadar yüksek notlar almasa da alt sınıflardan takıntısı olmadan son sınıfa kadar gelebilmişti. Geçen yaz okulda yapmıştı stajını, bu yazsa Haluk'un araya girmesiyle büyük bir inşaat şirketi, staj başvurusunu kabul etmiş, dün kendisine armağan olarak bir ebru çalışması gönderdiği genç Alman mühendisiyle de orada tanışmıştı.

Aziz, Eminönü'nde tramvaydan inerken bir kez daha karar verdi; bundan sonra ne o El Sanatları Merkezi'ne gidecek ne de o neyzenin hücresinin önünden geçecekti. O namaz kılan kızı da görmeyecekti bir daha. Yıllardır beyninde geliştirdiği fikirlerden memnundu, yakın arkadaşlarının tümü aynı düşüncedeydi. O kızı görüp kafasını karıştırmaya, Nevin gibi soru üstüne soru üretmeye ve huzursuzluğunu çevresine de yayıp arkadaşsız kalmaya hiç niyeti yoktu. "Tezatlar içinde

boğulan biriyle bir buçuk yıl geçirdim, bunun da ondan farkı yok. Piyano eğitimi almış, ney öğrenmeye çalışıyor. Altında son model araba varken, dua edip namaz kılıyor. Bu kız Nevin'den bile daha karmaşık biri."

Hele şu okul bitirip bol paralı bir işe girsin gerisi kolaydı. Önce bir ev tutup gönlüne göre dayayıp döşeyecekti, sonrasında kız mı bitmişti dünyada?

Bölüm 2

Zeynep, Barbaros Bulvarı'ndan Etiler yoluna sapınca sıkıntıyla yüzünü buruşturdu. Yine akşam trafiğine yakalanmıştı, adım başı durarak güçlükle ilerlemeye çalışıyordu arabalar. Boğaz yolundan mı gitseydim, diye düşündü bir an, ama o dar cadde bir tıkandı mı buradan beter olurdu. Aslında en iyisi bu saate kalmamaktı ama ney hocasına göre ayarlıyordu çalışma saatlerini. "Sana bu kadar vakit ayırdığına şükret!" diye mırıldanırken gözü kaçıncı defadır saate gidiyordu. Biraz daha gecikirse akşam namazını kaçıracaktı.

"Hadi lütfen! Allah rızası için yürüyün biraz."

Arabanın camlarını tamamen kapatıp korna seslerini dışarıda bıraktı ve ney sesini duymaya çalıştı içinde. Çok değil sadece iki saat önceki huzurunu düşünüyordu. Sonra evinin kasvetli havası aklına gelince içindeki ney sustu, yola çıktığından beri gözünün önünden gitmeyen hücrenin o huzur veren hayali de kayboldu.

"Hoş geldiniz Zeynep Hanım."

"Kimse dönmedi mi daha?"

Hoş bulduk demek içinden gelmemişti, sevememişti bu yeni kızı. Fazla süslü, fazla hizmetçi görünüşlüydü.

“Semra Hanım telefon etti, bir saate kadar dönecekmiş.”

Bu da bir şeydi, en azından akşam yemeğinde yalnız olmayacaktı demek. Babası geç kalacağını haber vermezdi zaten.

“Merak eden arayıp bulur beni” Onun mantığı buydu.

Haftanın çoğu günü yemeğe gelmezdi İsmet Bey. Küçükken annesi hep yanında olsa da, son yıllarda Semra Hanım da geç saatlere kadar dışarıda kalmaya başlamıştı. Neyse bugün yemeği annesiyle yiyecekti demek.

Odasına kapanıp başına namaz örtüsünü örterken derin bir iç çekti. Seccadesini serip namaza niyetlenmeden önce gözlerini kapayıp birkaç saniye bekledi. Sonra derin bir nefes alıp, geçmiş gelecek ne kadar düşünce varsa uzaklaştırmaya çalıştı. Bir namaz süresince olsun, beyniyle ve yüreğiyle yalnızca Allah’a yönelmek istiyordu. O’na kulluk edecekse O’ndan başkasına yer vermemeliydi düşüncelerinde.

“Yemeğe gelebilmenize çok sevindim anneciğim”

“Kulübün toplantısı vardı bu akşam, ama yarına ertelendi. Ben de yemeği seninle yiyeyim bari dedim.”

“Teşekkür ederim anneciğim, çok sevindim.”

Acaba şu toplantı ertelenmese, yemeği kızınla yemek yine aklına gelecek miydi gibi bir düşünce bir an aklından geçse de çabuk uzaklaştırdı.

"Konu neydi anneciğim? Yine bir yardım çalışması mı?"

"Elbette canım, başka ne olabilir? Sana söz etmiş miydim, sokak çocukları için bir sanat evi açmaya çalışıyoruz."

"Ah, evet! Hatırladım tabi. O çocuklar için bir şeyler yapmaya çalışmanız ne kadar güzel!"

Dilinden dökülen sözcükler bunlar olsa da aklından geçenler farklıydı. "Ne olurdu kendi çocuğun için de bir şeyler yapabilseydin anneciğim, koskocaman bir boşlukta bıraktınız beni!" diye bağırıyordu yüreği.

"Çoğu yetim, öksüz. Onların sokakta yatıp kalkmasını anlıyorum da bir de annesi babası olanlar var. Parmak kadar çocukları sokaklara salmışlar para kazansınlar diye. Üç kuruş kazanalım diye her türlü kötü alışkanlığı edinmişler. Birileri onların elinden tutmalı yavrucuğum."

"Siz ve arkadaşlarınız ne kadar iyisiniz anneciğim."

(Ne olurdu biraz da beni düşünseydin anneciğim. O sokak çocuklarını kıskandığımı biliyor musun?)

Neden annesiyle konuşurken aklından geçenlerle dilinden dökülenler farklı olurdu.

"Gel hayatım, kahvelerimizi oturma odasında içelim. Bu arada Ayten hakkında ne düşündüğünü söylemedin."

"Ben... Ben biliyorsunuz Esma Teyzeyi severdim. Ondan sonra kim olsa..."

"Esma Hanım," diye düzeltti annesi.

"Pardon, Esma Hanım diyecektim. O gidince, yerine kim gelirse gelsin pek fark etmiyor benim için."

“Hayatım, Esma Hanım hani neredeyse kendini aileden biri gibi görmeye başlamıştı. Bana öğütler, sana karışmalar... Hizmetçi, hizmetçiliğini bilmeli.”

Esma Teyze hizmetçi değildi diyecekken kendini zor tuttu, o gittikten sonra bunu tartışmanın ne anlamı vardı şimdi.

“Yoruldum kızım, emekliye ayrılıyorum artık. Eski gücüm olsa sarı papatyamı bırakıp gider miyim sanıyorsun? Annenle bir ilgisi yok bunun. Allah var, bu güne kadar bir kötü söz işitmedim ondan. Soğuk mu davrandı? Yok canım! Nereden çıkarıyorsun bunu? Güzel kızım, annen herkese mevkiine göre davranır; ben bu evde aylıkla çalışan biri değil miyim? Beni sevmek, aileden biri gibi görmek zorunda değil. Ama bak! Sigortamı yaptırdı, iyi bir ücret verdi, kızmadı, hakaret etmedi, yani gerekeni yaptı o. Kim ne derse desin, severim ben Semra Hanım’ı. Yanında çalışanların her ihtiyacını karşılar.”

Esma Teyze, altı yaşında kaybettiği babaannesinin yadigârıydı. Fotoğrafları olmasa yüzü gözünün önüne gelmeyecekti babaannesinin; ama tuhaftır kokusunu bu gün bile hatırlıyordu. Hep gül kokardı, hafiften sabun kokusunun karıştığı bir gül kokusu sarardı çevresini. Fazla şişman değildi ama yumuşacık bir kadındı; sarılmak için fırsat kollar, çocuk ruhunun tüm üzüntülerini onun göğsünde dindirirdi.

“Peygamber efendimizin terinin damladığı yerden gül bitermiş, işte bu yüzden güller bu kadar güzel kokarmış.”

“ Peki bu ter sana da mı damladı babaanneciğim?”

Yaşlı kadın bu soru üzerine öyle derin bir iç çekerdi ki, imkânsız bir şey sorduğunu sezer üzülürdü. Ama öyle de güzel kokardı ki!...

Zeynep'in doğumuna yakın Esma Hanım'ı alıp getirmişti köyden.

"Kocası anîden ölüp gitti, meğer bu taze de hamileymiş, kocasının üzüntüsünden midir nedir düşük yapmış. Şimdi ne koca ne çocuk, bir şey kalmadı köyde. Bebeğe ondan daha iyi bakacak birini bulamazsınız. O garip de oyalanıp acısını unutur."

Sonraki yıllarda Esma Hanım'dan dinlemişti bunu. Aslında annesi başta pek şiddetle karşı çıkmış bu öneriye, ama tam o sıralar, çalışan arkadaşlarının birinin pek güvendikleri bakıcısı yaramazlık yapan çocuğu karanlık banyoya kilitleyince karşı koymayı bırakmış. Kekelemeye başlayan çocuğunu doktor doktor gezdiren arkadaşı gözünü korkutmuş olmalıydı.

"İşte o küçük kız kekelemeye başlayınca annen razı olmuş sana bakmama. İyi ki olmuş papatyam, sen olmasan ne yapardım ben?"

Annesine babasına yapmadığı nazı Esma Hanım'a yapar, çok sevildiğini bilmenin güveniyle şımardıkça şımarırdı onun yanında.

"Sen mi yıkanıyorsun, ben mi yıkanıyorum anlamıyorum. Allah iyiliğini versin senin, ıslanmadık yerimi bırakmadın."

Küçükken her banyodan çıkışında baştan ayağa suya battığından, iç çamaşırlarına kadar değiştirmek zorunda kalırdı kadıncağız. Kış kıyamette piknik

yapalım diye tutturur, ağzına bir lokma sokmadan inatlaşınca salondaki büyük çiçeğin altına bir yaygı serip orada doyururlardı karınlarını.

"Bir bu eksikti. Allah iyiliğini versin senin, annen görmesin sana yerde yemek yedirdiğimi."

Ne güzel bir duaydı, Allah iyiliğini versin. Yanlarında kaldığı yirmi iki yıl içinde yüzlerce kez iyilik dilemişti evin her ferdi için.

"Köydeki düzenini bozup geldi, ben olsam da olmasam da siz gözetirsiniz artık bu tazeyi" Evlerine gelip gittikçe, babaannesi tembihte bulunurdu böyle.

"Zeynep büyüdü, bana ihtiyacı kalmadı, artık köye mi dönsem diyorum?"

Her ne kadar Zeynep ondan asla ayrılmayacağını söylese de Esma Hanım son zamanlarda bunu sıkça dile getirmeye başlayınca,

"Bunca yıldan sonra artık köye dönemezsin." diyerek hem kendisini hem Esma Hanım'ı şaşırtmıştı annesi. "Köyde kimin kaldı ki! İstanbul'dan küçük bir bahçe katı alalım sana, böylece bir iki çiçek bile yetiştirebilirsin."

Çocuğunu büyüttüğü için Esma Hanım'a kendini borçlu hissediyor da bunu mu ödemek istiyordu, yoksa kayınvalidesine onu koruyup gözetmeye söz mü vermişti? Annesi verdiği sözü mutlaka yerine getirirdi çünkü. Ondan böyle bir istek gelmemesine rağmen yıllar önce Esma Hanım'ın sigorta işlemlerini başlatan da yine annesi olmuştu. Kendisini böyle şaşırttığı zamanlarda onu öyle seviyordu ki! Kendini tutamayıp

annesine sarılmış ve gürültüyle yanaklarından öpmüştü o gün.

"Yavrucuğum, lütfen..." diye nazikçe itmişti annesi. "Bir hanımefendi gibi davranmayı unutma."

Bunu unutmadığı için bu gün sarılamıyordu annesine.

Onlara asla sen diye hitap etmemeli, ölçülü davranmalı, hep bir hanımefendi olmalıydı. Ama onlara inat, yalnızken Esma Hanım'a hep teyze demiş; her fırsatta, hatta yirmi yaşına gelmiş bile olsa kucağına oturup şımarmanın keyfini çıkarmıştı.

Annesinin büyük dedesi Osmanlı Sarayı hazinedarlarındandı, dedesi ise bir süre Mekteb-i Sultani'de (Galatasaray Lisesi) müdürlük yapmıştı. Semra Hanım büyük babalarından saraylı diye söz ederdi haklı olarak. Ailede herkes bir geleneği sürdürerek Galatasaray Lisesi'nde okumuş, ama annesi Fransızca eğitim yapan başka bir koleje vermeyi tercih etmişti onu.

"Artık öğrenci seçiminde yeterince titiz davranmıyorlar." demişti sebep olarak.

Çoğu zaman annesini soğuk ve fazla kuralcı bulsa da, bir konuda onun hakkını vermek zorundaydı. Semra Hanım'ın davranışları yapmacık değildi, çevresindeki bazı hanımlar gibi sonradan görme değildi o. Üç kuşaktır - belki daha önce de böyleydi - süregelen bir terbiye anlayışıydı bu ve her ne kadar onaylamasa da başka bir davranış biçimi düşünemiyordu onun için; çocukluğundan beri hayatına yön veren insandı o.

"...Yavrucuğum, oranın sana göre bir yer olduğunu

zannetmiyorum. Her kesimden insanın geldiği fazla sıradan bir yer. Neden arkadaşlarınla daha nezih bir yerde buluşmuyorsun?"

"....İngilizcenin geçerli bir dil olduğunu elbette kabul ediyorum ama Fransızcanın da bir asaleti olduğunu kabul et hayatım. Sonra sen sıradan bir aileye mensup değilsin ki! Önce Fransızca öğren, sonra istersen İngilizce öğrenebilirsin elbette..."

Alabildiğine nazik ve alabildiğine otoriter; annesi en iyi böyle tanımlanabilirdi her hâlde.

Üniversiteye başlayıncaya kadar aralıksız piyano dersi almıştı. Lise son sınıfa devam ederken geçirdiği ağır bir grip sonrasında uzun süre kendini toparlayamayınca, üniversite eğitimine İstanbul'da başlamasına karar vermişlerdi. Hastalık, annesiyle babasını yumuşatmış olmalıydı. Yoksa o zamana kadar annesinin hayali İsviçre'de bir üniversiteye göndermekti onu. Çünkü ona göre Dünyanın dört bir tarafından elit tabakanın çocuklarının eğitim aldığı yerdi orası. Ama hastalıktan sonra kızını yurt dışına göndermeye kıyamamıştı.

"Elbette ki seçeceğin bölüm, öncelikle genel kültürünü arttırmalı." diye akıl vermekten geri durmamıştı bu arada. "Hayatım, para kazanma amacıyla bir meslek seçmeyi düşünmüyorsun, değil mi?"

"Henüz karar vermedim anneciğim."

"Boğaziçi Üniversitesi'nin Sosyoloji, Psikoloji veya Uluslar Arası İlişkiler bölümü olabilir. Olmazsa özel üniversitelerden birine gidersin."

"Olur tabi," demişti Zeynep pek umursamadan.

O kış başında Sosyoloji bölümüne kayıt yaptırırken sevinçliydi yine de. Oldum olası matematik ve fen derslerini sevemediğinden sonunda onlardan kurtulacağını düşünmek, birden çok hoşuna gitmişti. Aldığı eğitimden para kazanmayı, zaten annesinin dediği gibi hiç düşünmüyordu. Şımarmaması için eline aşırı bir para verilmediyse de hiçbir zaman parasız kalmamış, her ihtiyacı karşılanmıştı. Belki de hep varlıklı insanlarla görüştüğünden, zengin olmak insanların değişmez özelliği gibi gelirdi farkında olmadan. Bu yüzden ne şimdi ne ilerde nasıl para kazanacağı, ya da parasının olup olmayacağı gibi bir düşünce hiç aklından geçmemişti.

Annesinin büyük dedesinden İstanbul'un değişik yerlerinde dönümlerle ifade edilen arsa kalmıştı. Çocuklara, torunlara bölüne bölüne her ne kadar parçalanmış olsa da Semra Hanım'a Ulus'ta şimdiki evlerinin üzerinde bulunduğu iki dönümlük arsa, Sirkeci'de bir hanın yarı hissesi ve Üsküdar sırtlarında bu gün hâlâ arazi olarak duran bir arsa düşmüştü. Ulus'taki arsayı müteahhide verip karşılığında sekiz daire almış, dairelerden ikisini daha inşaat halinde birleştirip geniş ve çok lüks bir daire yaptırmıştı kendine. Dövizle kiraya verilen diğer altı dairenin geliri çok rahat yetecekken, buna bir de hanın kirası ve babasının geliri eklenince doğuştan ayrıcalıklılar sınıfına girmişti Zeynep.

Babası İsmet Bey avukattı. Öğretmen olan dedesinin tek çocuğuydu. Dedesi Kaş'ta öğretmenlik yaparken yakınlardaki İslâmlar köyünü çok beğenmiş ve

emekliliğimde gelip yerleşirim, düşüncesiyle bahçeli bir ev almıştı. Emekli olunca da evi elden geçirip yerleşmişti gerçekten oraya. Babaannesi, Esma Hanım'ı o köyden bulup getirmişti işte. Hâlâ hayatta olan dedesi; neşeli, dobra dobra bir insandı, gür kahkahası sokak kapısının dışından bile duyulurdu. Babaannesi ise ailenin en sıradan insanıydı her hâlde. Küçük yaşta evlenmiş, ikisi bir yaşına gelmeden ölen üç çocuk doğurmuş, Zeynep altı yaşındayken de kısa süren bir hastalıktan sonra ölüp gitmişti.

Babası avukatlık yaparken tanışmıştı annesiyle. İsmet Bey'in çalıştığı hukuk bürosu Semra Hanım'ın ailesinin davalarıyla da uğraşıyordu. Özellikle hanlardaki kiracıların problemleri hiç bitmezdi. Çalışkan, yakışıklı, tuttuğunu koparan genç adam, o güne kadar kimseleri beğenmeyen saraylı kızın dikkatini çekmiş ve belki de hayatında ilk ve son defa duygularıyla hareket ederek onunla evlenmişti Semra Hanım.

Kısa sürede onun işkolik ve biraz da incelikten yoksun bir Anadolu erkeği olduğunu anlayarak hayal kırıklığına uğradıysa da, bu evlilik ailesine karşı çıkma pahasına kendi kararıyla gerçekleştiğinden bir gün olsun şikâyette bulunmamıştı kimseye. Kocası kendini işine kaptırdıkça o da çeşitli hayır derneklerine üye olup oyalamaya çalışmıştı kendini.

Kızının kendi hatalarını tekrarlamasına izin vermeyecekti Semra Hanım. Zarif, asil ve zekiydi Zeynep; kendisine biraz daha dikkat etse göz alıcı bir kız olacaktı ama sıradan kızlar gibi giyinip onlar gibi davranmaktan vazgeçemiyordu hiç.

“Hayatım, neden hazır giyim tercih ettiğini anlayamıyorum. Üzerindekinin aynısını başka insanların da giydiğini bilmek rahatsız etmiyor mu seni? Neden benim modacıma gelmiyorsun sen de?”

“Anneciğim, beni yanlış anlamayın. İleride elbette modacılardan giyineceğim ben de. Ama şimdi üniversiteli gençler gibi giyinmem gerektiğini düşünüyorum, yani onlardan farklı olmamak için...”

“Ama yavrucuğum, sen zaten onlardan farklısın. Sen sıradan bir genç kız değilsin, bunu unutma sakın”

“Tabi anneciğim, biliyorum.”

Gerçekte hiçbir şey bilmiyordu, üniversitede bir yılını doldurduğu hâlde bir türlü onlarla kaynaşamadığını biliyordu yalnızca. Çok sıkı fıkı olmasa da kolejde arkadaşları olmuştu ama üniversitede çok yalnız kalmıştı. Sigara dumanı altındaki kantine, yüz kızartıcı konuşmalara, el şakalarına alışamamıştı hiç; çok kaba ve incelikten uzak buluyordu çevresindeki gençleri.

Sınıfta bir de dindar olanlar vardı ama onlarla da kaynaşamamıştı. Dinî bilgisi Esma Hanım’dan öğrendiği kadardı ve çok yüzeyseldi çünkü.

“...Niye diye sorulur mu kızım, Allah’ın emri olduğu için tutuyorum oruç...” Namaz için aldığı cevap da benzer olurdu. Sonra da,

“Ah, ah! Senin şu cahilliğin yok mu, benim yürek yaram bu.” derdi üzüntüyle. “Ama sana ne anlatsam? Bana yeten sana yetmez ki!”

Ne annesi babası, ne de dayısı oruç tutup namaz kılarlardı. Öğretmen dedesi oruç tutsa da ibadeti

bununla sınırlıydı. Zeyneplere seyrek olarak geldiğindeyse konuşacak öyle çok konu olurdu ki dine ve ibadete sıra gelmezdi hiç.

Kimi sabahlar gün doğmadan uzaklardan ezan sesleri duyardı. Çevrede cami olmadığından şehir uyandıktan sonraysa gün boyu başka ezan duyulmazdı evlerinden.

Esma Hanım önce İsmet Bey'e söylemeye çalışmıştı.

"Zeynep'i Kur'an kursuna göndermezsiniz ama hiç değilse eve gelip bir şeyler öğretecek birini bulsaydınız diyorum. Gerçi ben bir iki sure ezberlettim ama hiçbir şey bilmiyor yavrucak,"

"Biliyorsun Zeynep'in eğitimiyle annesi ilgilenir, onunla konuş bunu." Sonra da önündeki dosyalara gömülmüştü yine.

Bütün cesareti kırılmıştı. Biraz daha umutlu olduğu İsmet Bey umursamadıktan sonra Semra Hanım hiç ilgilenmez, hatta üstüne vazife olmayan işlere burnunu soktuğu için kızabilirdi, bu yüzden onun karşısında ağzını bile açmadı.

İsmet Bey'in babası geldiğinde bir de ondan yardım istemeyi denedi, yaşadığı köyün adı İslâmlar köyüydü ne olsa.

"Valla bilmem ki Esma Hanım!.. Aslında haklısın, biraz dinini bilse iyi olurdu. Uygulamazsa uygulamasın, öyle değil mi? Ben bunu bir İsmet'le konuşayım bakayım."

Konuşup aynı cevabı mı aldı yoksa unuttu mu bunu öğrenmeden köyüne dönmüş, sonraki gelişlerindeyse ilgilenmemişti söyledikleriyle.

Zeynep'in ikinci sınıfa gittiği yıldı galiba. Semra Hanım'a konuyu açmak için Esma Hanım'ın önüne çok güzel bir fırsat çıkmıştı.

Bir arkadaşının okutacağı mevlide gitmeye hazırlanan Semra Hanım ütülemesi için bir eşarp vermişti kendisine. Ütülediği eşarbı dikkatlice katlayıp bir poşete yerleştirirken,

"Şimdiden Allah kabul etsin." diye bir cesaretle girmişti konuya "Aklıma takılan bir şey var. İleride Zeynep'in de kaybettiği yakınları olacak. Arkalarından mevlit okutmak, kendi de dua edip bir şeyler okumak ister elbet. Acaba ona birkaç şey öğretmek gerekmez mi? Hani eve bir... (hoca diyecekken son anda tutmuştu kendini.) birisi gelse de biraz Kur'an, sûre filân öğretse... Piyano dersi aldığı gibi... Yani haftada bir iki gün zorlanmadan..."

"Esma Hanım! Üç tane hoca gelecek ve mevlidi onlar okuyacak, Zeynep de bizim gibi yalnızca dinleyecek. Gelenler kandil geceleri televizyonda ilâhî ve Kur'an okuyan çok değerli hocalar üstelik. Zeynep de gerekirse istediği hocayı getirtip okutur ileride."

Esma Hanım sadece "Haklısınız..." diyebilmişti şaşkınlıkla.

Tam çıkmak üzereyken "Bana bak Esma Hanım!" diye dönmüştü Semra Hanım. "Kendi kendine gizli saklı bir şeyler öğretmeye çalışmıyorsundur umarım. Kızım tam yaşının çocuğu ve bilmesi gereken her şeyi biliyor."

"Evet hanımefendi, haklısınız." demişti çaresiz.

Gün boyu aklından çıkmamıştı söyledikleri. Bu sosyete hanımlarının mevlidi, duası, Allah'a inançları da farklı oluyordu. Şöhretli bir hocaya para ile dua ettirince, ölen yakınlarına karşı görevlerini yerine getirmiş oluyorlardı demek. İnsanın evlâdının ya da bir yakınının ihlâsla okuduğu bir Fatiha'nın yerini tutar mıydı acaba?

Ama şunu anlamıştı ki, bahtsızdı Zeynepçik. Ona dinini öğretecek biri yoktu şu gösterişli yaşantının içinde. Eğer Zeynep bir gün yemekten sonra kendisinden öğrendiği gibi "Elhamdülillah" demeseydi ve şaşkın bakışlarını kendisine diken annesinin sıkıştırmasıyla birkaç küçük sûre okumasaydı, Esma hanım gizli gizli bir şeyler öğretmeye devam edecekti yine. Ama Semra Hanım çok kararlı konuşmuştu. Zeynep'e kendisinden habersiz bir şeyler öğretirse Esma Hanım'ın başka bir iş araması gerekecekti. İçi yansa da, peki, demişti buna Esma Hanım. Sonraki yıllardaysa "Sarı papatyamın yüreğine sevgini sal" diye dua etmişti sadece. Her namazdan sonra da "Sebeplerin sebebi Sen'sin Allah'ım. Onun yüreğini sevginle öyle doldur ki, başka sevgiye yer kalmasın, aldatıcı güzelliklere dönüp bakmasın bile." diye dua dua yalvarıyordu.

Zeynep onu odasında namaz kılarken sık sık görse de, kanıksadığı sıradan bir olay olduğu için etkilenmiyordu pek. Esma Hanım'ı ne kadar sevse de sonuçta evlerinde çalışan biriydi. Bir de annesinin kırıp incitmeden ama konumunu hep hissettirerek davranması sonucu bilinç altında ikiye ayırmıştı insanları. Kendileri gibi elit tabakada olanlar ve bakıcı,

hizmetçi, işçi gibi insanlar. İlk tabakadakiler her işlerini parayla yaptırırlardı. Çok güzel evlerde oturup güzel bir hayat yaşarlardı. Her işlerini kendileri yapmak zorunda olan ikinci gruptakilerse elbette ki ibadetlerini de kendileri yaparlardı. Çocuk kafasında bu sınıflandırmayı yapmak için sebep vardı yeterince. Babası her yıl bayrama birkaç gün kala Darülacezeye kurban parası verdiğini söylerdi. Oysa kendi hâlinde insanlar üstlerini başlarını batırıp ellerini kesme pahasına bayrama mahsus bu ibadeti kendileri yerine getirmeye çalışırlardı. Çevresindeki insanlar annelerinin babalarının ölüm yıl dönümlerinde parayla hoca tutup mevlid okuturken, Esma Hanım, ölmüş sevdikleri için kendi Kur'an okurdu. Bunu doğal bir şey olarak algılamış ve üzerinde düşünmeye gerek kalmadan kabul edivermişti.

Üniversiteye başlayıncaya kadar her şey yolundaydı, yaşam biçimini sorgulamadan kabul etmişti. Ama lise bitince kendini bir anda her sınıftan öğrencinin toplandığı bir okulda bulmuştu. Ne kadar Türkiye'nin en yüksek puanla öğrenci alan üniversitelerinden biri de olsa, sonuçta çalışkan ve zeki her genç girebiliyordu buraya.

Zeynep, bir sandviç parasının hesabını yapanlarla ve bir otobüs biletinden kâr etmek için dakikalarca aktarmasız araba bekleyenlerle ilk kez tanıştı. Kısacık ders aralarında karın doyurmayı bırakıp namaza koşanları da üniversiteye başlayınca gördü yine. Büyük şehre ilk kez gelip ipini koparanlar, dersleri boş verip eğlence peşinde koşanlar, felsefeye ve sanat

etkinliklerine dalanlar... Zeynep kozasından, tanımadığı bir dünyaya çıkmış gibiydi. En ön sırada oturup pür dikkat dersleri dinliyor, aralarda tek başına bahçede geziniyor sonra da oyalanmadan dönüyordu evine. Park problemi olduğunu söyleyerek arabayla gidip gelmeyi reddetmişti ama aslında son model bir arabayla okula gitmeye çekindiğinden istememişti bunu.

"...Çok yalnızım. Çok yalnızım. Çok yalnızım..."

Bir sayfanın dolmasına iki satır kala fark etmişti onlarca kez aynı cümleyi yazdığını. Ne kadar yalnız olduğunu yeni anlamışçasına önce şaşırmış, sonra özenle son iki satırı da doldurmuştu aynı sözcüklerle. Daha sonra da oturup saymıştı tam seksen bir defa çok yalnız olduğunu.

İngilizce hazırlık sınıfında okuduğundan dersler ağır değildi, çünkü zaten kolejde ikinci yabancı dil olarak öğrendiği İngilizcesi oldukça iyiydi. Hatta İngilizce hocası Boğaziçi Üniversitesi'ni kazandığını öğrenince sınava girip hazırlığı atlamasını önermişti de, ne acelem var, diye düşünmüştü. Ondan para isteyen mi vardı ki bir yılın hesabını yapsın!

Böylece üniversiteye başladığı yıl çok fazla boş vakti olmuştu. Sinemaya, kafeye, Boğaz'da bir çay bahçesine giden arkadaşlarına takılmaya çalıştıysa da hep grubun dışında kaldığını hissetmişti. Onların sorunlarına yabancıydı, hayata farklı açılardan bakıyorlardı. Aslında normal olan onlar olmalıydı ki çoğunluktaydılar. Birkaç kere kahkahadan kırılan gençlerin yavaş yavaş gülmelerini kesip kendisine baktıklarını gördüğünde, tebessüm bile etmeden şaşkınlıkla onları

süzdüğünü fark etmiş ve zoraki gülmüştü onlarla birlikte. Özellikle Dünya edebiyatından, klâsik müzikten konu açıldığındaysa kendini tutamıyor, bu kez de bilgiçlik tasladığını düşündüklerini sezip rahatsız oluyordu yine. Klâsikleri defalarca hatmetmiş, şiir, arkeoloji, opera… kısacası seçkin bir genç kızın kültürlü olma adına bilmesi gereken her şeyi öğrenmişti. Seçim tabi ki annesinindi. Başlangıçta çok sıkıldıysa da, bu edebiyat ve sanat zevkini benimsemişti artık. Şimdi kendi yaşındaki gençlerin konuşmaları ve eğlenceleri çok basit geliyor, bazen aralarına girmeye çaba gösterip eğlenir görünmek ise gerçekte sadece yoruyordu kendini. Kolejdeki arkadaşlarından da kopmuştu, çünkü çoğu şimdi Fransa'da yüksek öğrenimlerine devam ediyorlardı. Eve gelip gitmeleri bir yana, telefonda konuştuğu bir arkadaşının bile olmayışı, annesinin de dikkatini çekmiş olmalı ki,

"Yavrucuğum, neden arkadaşlarından bir kaçını eve davet etmiyorsun?" diye sormuştu bir gün.

"Çoğu okulun dışında kalan zamanlarında özel ders veriyor veya çalışıyor." Sonra nedense onun bundan hoşlanmayacağını sezip aceleyle eklemişti. "Hepsi çok iyi ailelerin çocukları anneciğim. Çalışma hayatına hazırlık olsun diye yapıyorlar bunu, deneyim kazanmak için yani…"

"Korkarım ben bir hata yaptım." demişti bir gün Semra Hanım kızını şaşırtarak. "Öğrenim için seni İsviçre'ye göndermeliydim veya en azından iyi bir özel üniversiteye gitmeliydin. Devlet okullarına karşı olduğumu sanma hayatım, sadece orada her seviyeden

gencin bulunması sana bir zarar verir mi diye düşünüyorum."

"Arkadaşlarımın hepsi kültürlü ve iyi eğitim almış gençler anneciğim."

"Ama yine de şöyle bir şey yapabiliriz. Seneye konservatuardan mezun olunca, öğrenimine yurt dışında devam edebilirsin."

"Ama hazırlık bittiğinde ben okulumu daha çok seveceğimi düşünüyorum anneciğim."

"En iyisi bunu zamanı gelince düşünmek..." diye konuyu kapatmıştı annesi.

Ama İsviçre'ye de gitmek istemiyordu Zeynep. Bu kez de yabancı bir kültürün içinde yalnız kalmaktan korkuyordu.

Bazen kendini nesli tükenen bir tür, bir kelaynak gibi hissediyordu. Yirminci yüzyılın sonlarında, ne yana dönse antika eşyalarla dolu bir evde, unutulmaya yüz tutmuş bir saray kültürünün son temsilcisi olarak annesi tarafından korunmaya alınmıştı. Kahkaha atmak aşırı bir tepkiydi, bir genç kıza yakışan tebessümdü. Dilediğini sırtına geçirip çıkamazdı, renk uyumunu gözetmek zorundaydı.

"...Artık televizyonda program seçerken bile dikkatli olmak zorundayız. Bazı kanallarda sokak dili kullanılıyor ki, ne kadar büyük bir yanlış bu. Maazallah farkında olmadan kapıverir insan..."

Bir ara, çok değil şöyle birkaç hafta, benimsediğinden değil de sadece yasak arzu uyandırır türü bir yaklaşımla sokaktaki gençler gibi konuşmayı denemişti de;

bir telefon görüşmesine tanık olan annesinden haftalarca, konuşmanın incelikleri, selâmlaşmanın nasıl olacağı ve daha aklına gelmeyen ne çok konuda öğüt dinlemişti. Uyması gereken kurallar öyle çoktu ki!

Her yere gidilmez, her film seyredilmez, herkesle arkadaşlık edilmez, şöyle yapılmaz, böyle yapılmaz... Eğer başta annesi olmak üzere, anneannesi, dayısı ve kuzenleri, hatta bir ölçüye kadar babası da bu kurallara uymasa Zeynep her hâlde isyan ederdi bunlara. Ama çevresindeki az sayıdaki insan bu yaşam biçimini öylesine içlerine sindirerek yaşarlardı ki, bunu sürdürmek kendi hayatlarının tabii akışı gibi gelirdi. Bir görev, bir sorumluluktu bu. Sorgulamayı düşünmek bile çirkindi.

Ne zaman ki üniversiteye başlamış, farklılığı bütün çıplaklığıyla sırıtmıştı. Samimî olarak diğer gençlerin aralarına karışmak istiyor ama kendini zorlayarak onlar gibi davranmaya çalışması ancak yoruyordu onu. Hakkında, kendini beğenmiş, dediklerini duyar gibiydi. "Zengin züppe" de diyorlardı belki. Son model arabasını okula getirmese de taksiyle gelip gidiyordu çünkü. Gerçi biraz uzakta iniyordu ama görenler olmuştu mutlaka. Ama ne yapsın, belediye otobüsünde insanların sıkış tepiş ayakta kalmalarını, her frende birbirlerine dayanmalarını görmeye bile katlanamıyordu, bir de içerdeki ağır havayı düşününce ayakları gitmiyordu durağa. Zaten evde annesinden, bu kez özellikle de babasından çok sıkı tembih almıştı bu konuda.

"Anlaşılmaz bir şey!" diyordu annesi "Parası olan biri, nasıl biner belediye otobüsüne."

“Sıkış tepiş, bazen ayakta...” İsmet Bey’in de izni yoktu bu konuda.

Sonra sinema tartışılıyordu evde.

“...Yavrucuğum, duyuyorum ki kız erkek karışık sinemaya gidiyorlarmış gençler. Ama şimdi açık saçık sahnelerin olmadığı film o kadar az ki! Çıkınca nasıl bakıyorlar birbirlerinin yüzlerine? Senin film izlemene elbette ki mani olamayız ama evde de izleyebilirsin değil mi canım?..”

Evde VCD, DVD, büyük ekran televizyon ve ev sineması vardı. Üstelik İsmet Bey’e göre koltuklar da sinemadakilerden çok daha rahattı. Bu yüzden Zeynep’in üniversiteye gidinceye kadar sinemaya gitmesi iki elin parmaklarını geçmemişti.

Operaya, klâsik müzik konserlerine giderlerdi annesiyle. Resim sergilerini dolaşmak, sonra izlenimlerini evde aktarmak ise görevlerindendi. Daha on dört-on beş yaşlarındayken evde ciddî ciddî ressamın renkleri kullanışındaki ustalığını, ışık-gölge oyunlarını, hangi ressamlardan etkilendiğini anlatırdı uzun uzun.

Hep çok şık, çok bakımlı, saçları kül rengine boyalı, parmaklarında birbirinden değerli yüzüklerin sıralandığı anneannesi; altın kol düğmeleri, kravat iğneleri ve yelekli takımlarıyla diğer erkeklere hep bir parça tepeden bakan dayısı ve kendi gibi dört yaşından beri piyano dersi alan ve en pahalı kolejlerde okuyan kuzenleriyle steril bir dünyada büyümüştü âdeta. Sokakta oynamadan, köşe başlarında satılan simit ve kâğıt helvasından tatmadan geçmişti çocukluğu. Şimdi yepyeni bir dünyaya uyum sağlamaya çalışıyor,

başaramadığını gördükçe umutsuzluğa kapılıyordu. Belki de haklıydı annesi; Fransa'ya veya İsviçre'ye, yani kendisi gibi steril ortamda büyüyen gençlerin bulunduğu bir üniversiteye gitmeliydi.

Geçmişin geleneklerinden ve şaşaalı günlerinden kopamayan ailesi, dinlerine olan bağlılıklarında aynı duyarlığı göstermemişlerdi. Anneannesi, kendi annesinin batılı kıyafetleri ilk giyen ve baloya giderek ilk dans edenlerden olduğunu her fırsatta öğünerek anlatırdı. Ailenin sahip olduğu servetin tamamı büyük dedesinin hazinedarlığı zamanından kalmaydı. Aslında ailesinin geçmişe olan bağlılığı sadece servet bağılılığından ibaret kalmıştı, yoksa yaşam biçimleriyle aristokrat batılı ailelerin yaşayışlarını sürdürmeye çalışıyorlardı. İbadeti ise, tamamen uzaklaştırmışlardı hayatlarından. Kendilerine sıkıntı vermeyen ve para karşılığı yaptırabildiklerini sürdürüyorlardı yalnızca. Her yıl Darülaceze'ye kurban bağışlıyor, büyükbabalarının ölüm yıldönümünde Levent Camii'nde mevlit okutuyorlardı. Dedesinin, fitrelerinizi vermeyi unutmayın, uyarısıyla ramazanda fitrelerini de veriyorlardı aksatmadan. Şimdi buna bir de ramazan çadırında verdikleri iftar davetleri eklenmişti. Ama zekât vermemişlerdi hiç.

"Eskiden vergi yerine zekât alınırmış, hatta devletin memurları toplarmış çoğunlukla. Vergi kaçıranları düşünürseniz, bu gün vergi vermek en büyük ibadet." derdi babası ve tabi annesi de onaylardı bunu.

Namaz, oruç ve Kur'an okumak ise, hiç yanına yaklaşmadıkları ibadetlerdendi. Doğduğu günden beri

çoğunlukla Esma Hanım'ın bakımında olan Zeynep'in bu konuda da kafası karışmış durumdaydı.

Özellikle ramazanda Esma Hanım'ın oruç tutması karşısında her yıl yeni bir şaşkınlık yaşıyordu. O zaman onun Allah'a bağlılığından etkileniyor ama sorularına aldığı cevaplar aynı ölçüde etkili olamıyordu.

Esma Hanım'ın saf inancı kendine yetse de, Zeynep'in sorularına cevap vermekten uzaktı. Bunun farkında olduğu için üzülür, derin derin içini çekip,

"Ah kızım, ah sarı papatyam!" derdi yalnızca. Saray ihtişamını hatırlatan eşyaları gösterip "Bunlar var ya, bunların hepsi aldatıcı zenginlik. Deden, büyük deden neredeler şimdi? Kara toprağın altında değil mi? Fakir fukara da aynı şekilde gömülmüyor mu toprak altına? Üç günlük ömürdeki zenginliğe zenginlik mi derim ben, ebedi âlemde olmadıktan sonra..."

Zeynep iliklerine kadar titrer; ebedî âlem, Cennet, Cehennem, kabir diye başlayıp soru üstüne soru yöneltir ama hiçbir zaman doyurucu bir cevap alamazdı.

"Kızım dindar gençlerle arkadaşlık et, gençler birbirlerinin dilinden anlar." demişti sonunda Esma Hanım.

"Ben okulda kimseyle arkadaş olamadım." demeye utanmış, peki demişti sıkılarak.

Sınıflarında birbirlerinden ayrılmayan üç kız arkadaş vardı. İkisini tuvalette abdest alırken görmüştü bir defasında.

Zeynep iki üç sabah, günaydın, diye gidip yanlarına oturmuş ama devamını getirememişti. Ders bitince üç arkadaş güle oynaya çıkıp gitmişlerdi.

Evine yakın bir pastaneden sıcacık börekler, poğaçalar ve küçük pastalar alıp gitmişti okula; öğle tatilinde çıkarıp ikram edecek, böylece yakınlık kuracaktı onlarla. Bu hayalle pastaneden aldıklarını çıkardığında,

"Çok teşekkür ederiz ama biz niyetliyiz." demişlerdi. "Bu gün kandil de..."

Başka gençler afiyetle yemişlerdi getirdiklerini.

Akşam dayanamamış, Esma Hanım'a olanları anlatıp

"Sen her hâlde bilirsin, yarın da oruç tutacaklar mı?" diye sormuştu.

"Yok, sanmıyorum. Bu kandilde bir gün oruç tutarım ben." Sonra duraksamış ve "Gel hele şuraya" diye geçip oturmuştu karşısına. "Niye açık açık arkadaş olmak istediğini söylemiyorsun onlara. Kusura bakma ama, gene paradan medet umduğun için Allah rast getirmedi işini. Para verip pasta al, sonra da arkadaş ol, öyle mi? Başka insanlar bunu tatlı dil güler yüzle hallediyorlar."

Esma Hanım'ın düşünmeden, belki öylesine söylediği sözler, sonraki yıllarda Zeynep için yol gösterici olmuştu. Armağanların dostlukları başlatmaktan çok, süregelen bir dostluğu pekiştirmek adına önemli olduğu üzerinde çok düşünmüştü sonra.

Ertesi gün yine o kızların yanına gidip oturmuş ve kulaklarına kadar kızardığını hissederek "Ben sizinle arkadaş olmak istiyorum..." diyebilmişti sonunda. Betül, Hilal ve Tuğba ile arkadaşlıkları böyle başlamıştı o gün.

“Kusura bakma ama öyle bizden uzak, yıldızlarda gezinir gibiydin ki sana yaklaşmaya cesaret edemedik. Farkında değildin ama tebaasını süzen sultan edasıyla bakardın sınıftakilere.” diye gülerek anlatmışlardı sonraki günlerde.

Zeynep de gülmüş ama aynı samimiyeti gösterip içini dökememişti yine de. “Hiç arkadaşım olmadığını, ne kadar ürkek ve kırılgan olduğunu anlamasınlar diye takındığım maskeydi o.” diyememişti.

Bir İngiltere yolculuğu sırasında yüksek sesle kahkahalar atan, bacaklarını boylu boyunca koridora uzatan, bununla da yetinmeyip arkasına yaslanarak ayaklarını önündeki koltuğun arkalığına koymaya çalışan bir yolcuya rastlamıştı uçakta. Bir ara yolcunun eşi dönüp durumu açıklamıştı. “Kocamda uçak korkusu var, zorunlu olduğumuz için bindik bu gün. Herkesin bunun farkında olduğunu sanıyor ve bundan müthiş utanıyor. Çevresindekilere sözüm ona uçaktan korkmadığını kanıtlamaya çalışıyor böyle. Yoksa çok ölçülü ve sakin bir insandır.”

Zeynep de söyleyememişti o gün. “İnsanlarla iletişim kurabilen, gülen, konuşan gençlere nasıl özendiğimi bir bilseniz! Kendisiyle ve çevresiyle barışık insanlar erişilmez insanlar benim için...” Ama en azından duygularını gizlemeyi başarıyordu demek ki (!)

Hilâl’le Tuğba, üniversiteli üç arkadaşlarıyla birlikte Hisarüstü’nde bir evde kalıyor, Betül ise Yeniköy’den gidip geliyordu okula.

“Âlemsin valla, araban var da getirmiyorsun demek okula! Arabanı getirsen de Hilâl’le Tuğba’ya

İstanbul'u gezdirsek... İkisi de İstanbul'da yeni, üniversite çevresinden başka bir yer bilmiyorlar."

"Ciddî misin? Getiririm tabi!" demişti sevinçle Betül'e.

Ertesi gün neşeyle "Ben bu gün biraz geç döneceğim." demişti evden çıkarken. "Biraz arkadaşlarla dolaşacağız da..."

Sonraki günlerde okul içinde, okul dışında olsun hep birlikte vakit geçirir olmuşlardı. Eline bir İstanbul rehberi alıp heyecanla şehri arkadaşlarına gezdirmeye başladığında, kendisinin bildiği yerlerin de ne kadar dar bir çevreyle sınırlı olduğunu fark etmişti şaşkınlıkla. Tiyatro, opera, büyük alış veriş merkezleri ve kültürel etkinliklerin sergilendiği merkezlerdi bütün bildiği. Eminönü'nün arka sokaklarındaki hareketli yaşamı, Fatih'in çarşamba ve Kadıköy'ün salı pazarlarını, Aziz Mahmut Hûdâyî Hz.nin külliyesindeki çile odalarını Hilal'le Tuğba gibi ilk defa görüyordu. Martıların hızla yol alan vapurdan atılan simit parçaların havada kaptıklarını, sokakta yenen ekmek arası köftenin ne kadar lezzetli olduğunu, güvercinlerin insanların ayaklarının dibinde dolaştıkları tek yerin Yenicami'nin önü olmadığını da yeni öğreniyordu. Sahaflar Çarşısı'ndan kullanılmış kitap alıp çıktığında, bu günkü kârımdan hisseniz olsun, diye tabak tabak buğday serpiyordu güvercinlere ve tabi evde okul kitaplarının birkaçını kullanılmış kitaplar arasından seçtiğini söylemiyordu asla.

"Dur, dur! Bak bir camiye yaklaşıyoruz. Dur da namazımızı kılalım, vakti çıkacak yoksa..."

İbadetlerin günlük yaşamın içine böylesine doğal bir şekilde yerleştirilebileceğini de bu güne kadar hiç düşünmemişti. Daha doğrusu, üniversite öğrencisi hayat dolu gençlerin namaz kılıp oruç tutabilecekleri aklına gelmemişti hiç. Bu güne kadar medyada bununla ilgili haberler okumuştu ama onların nedense diğer öğrencilerden farklı olacaklarını düşünmüştü hep. Fark ne olmalıydı, neden böyle düşünmüştü bilmiyordu ama buna öyle inanmıştı ki; şimdi neşeyle çantalarından eşarplarını çıkarıp camiye koşan arkadaşlarına baktıkça ortada yanlış olan bir şeyler var gibi geliyordu. Ölümün henüz kendilerine bu kadar uzak göründüğü bir yaştayken, ölümden sonraki hayata hazırlanmalarıydı belki normal olmayan. Namaz kılmaya neden bu kadar önem verdiklerini sorduğunda,

"Allah'ın verdiği bunca nimetlere şükretmeyelim mi?" demişlerdi.

"Ayrıca öldükten sonra kulun ilk hesaba çekileceği ameli namaz olacaktır." açıklamasından pek bir şey anlamadığı yüzünden okunmuş olmalı ki,

"Zeynep, ameli ne bilsin?" diye gülerek araya girmişti Hilal. "Dur! Sana açıklayayım. Namaz, baraj sınavı oluyor canım. Onu vermeden diğer sınavlara giremiyorsun yani..."

İki cümleyle can evinden vurmuştu Zeynep'i. Bu kadar sade ve bu kadar çarpıcı. Ve şu üç kız bu yalın gerçeğin nasıl olup da farkındaydılar? Doğru olan onların yaptığıysa yanlışlık kendisindeydi o zaman. Sadece kendisinin değil; annesinin, babasının,

çevresindeki insanların hayatı yorumlayışlarındaydı yanlışlık. İbadet Allah'ın emri olmasının ötesinde, sahip olduğu nimetlere karşılık bir teşekkürse, elit tabaka dedikleri her istedikleri önlerine gelen insanların en önce ibadet etmeleri gerekmez miydi? Ya çevresinin dindar insanlar özellikle de dindar gençler hakkındaki düşüncelerine ne demeliydi? Sebebini bilmeden kendisi de bu ön yargıya kapılmıştı yıllardır. Bu gençlerin dünya olaylarından bîhaber ve çağa uyum sağlayamayan kimseler olduklarına inandığı gibi, üstelik de çevreleriyle iletişim kuramayan sıkılgan insanlar olduklarını düşünmüştü hep. Kendisinin aylar süren yalnızlığı ve kabuğuna çekilmiş yaşantısı aklına gelince gülmek geliyordu içinden. Pozitif enerjileri dışa vuran üç genç kızın arkadaşlığıyla birlikte sanki Zeynep de canlanmıştı şimdi.

* * *

Kızlar, Hilal'le Tuğba'nın Hisarüstü'ndeki evlerinde toplanmış, Betül için doğum günü pastası hazırlıyorlardı. Evde kalan diğer üç genç kız da evdeydi bu gün.

"Doğum gününü unutmuş olsa keşke! Ne güzel bir sürpriz olurdu değil mi?"

"Annesi sadece kendisini beklediğimizi söyleyecekti, hediyesini bile buradan dönünce verecek."

"Yani kimse hatırlatmayacağına göre pekâlâ da unutmuş olabilir, değil mi?"

Betül gerçekten doğum gününü unutmuş muydu, yoksa onların sürprizlerinin bozulmaması için unutmuş gibi mi davranmıştı, anlamamıştı Zeynep. Ama

o gün hep bir arada hem çalmış hem söylemiş; kendi yaptıkları pasta ve börekleri elimize sağlık diye neşeyle indirmişlerdi midelerine.

"Yedik içtik, konserimizi de verdik. Şimdi biraz kıpırdasak mı, ezan çoktan okundu kızlar."

Zeynep'i en çok etkileyen bu olmuştu galiba. Doğum günü olması, bayram, tatil, ilk fırsatta şehri keşfetmek için yollara düşmeleri... Hiçbir şey ama hiçbir şey bir vakit namazı unutturmuyordu arkadaşlarına. O gün diğerleri abdest alıp namazlarını kılarken odadaki kitaplığı karıştırıp bulmuştu kendine lâzım olan kitapları.

"İlgini çektiyse al evine götür Zeynep."

"Bilmem ki Hilâl, belki arkadaşlarına lâzımdır"

"Sorarız," demiş ve hemen seslenmişti diğerlerine Hilâl. "Kızlar! Zeynep şuradan birkaç kitap alabilir mi?"

"Ders kitaplarımızın dışında ne istersen götür." cevabını alınca, yalnız ilmihal kitabını değil ilgisini çeken ne varsa alıp gelmişti evine o gün.

İki hafta sonra on dokuz yaşını doldurduğu gün de ilk namazını kılmıştı. Gündüz arkadaşlarıyla, akşam da ailesiyle kutlamıştı doğum gününü. Dayıları gidip odasına çekildikten sonraysa ilk defa yaşlılığı ve ölümü düşünüp öylesine karamsar bir duygu içine girmişti ki dokunsalar ağlayacaktı. Galiba haklıydı annesi.

"On yılda bir yaşın ilk hanesinin değişmesine, büyük doğum günü, diyorum ben. On yedi, on sekiz, on dokuz derken senin yaşın da yirmili sayılara geldi

yavrucuğum. Ben diğer doğum günlerimde neşelenir ama büyük doğum gününde hüzünlenirim bir parça. İnsana yaşlandığını hatırlatıyor galiba. Sen henüz çok gençsin hayatım, tabi bu senin için geçerli değil."

Ama bu son söylediğinde yanılmıştı annesi. Hayatının günün birinde biteceği ve buna hiçbir şekilde engel olamayacağının korkusuyla iliklerine kadar ürpermişti. Otuz yaşına bastığı gün – tabi o zamana kadar yaşarsa – bu gün kendisini kutlayanlardan birkaçı eksilmiş mi olacaktı? Dayısı geçen yıl kalp ameliyatı olmuş, kış başından beri de akciğer yetmezliğiyle uğraşıyordu. Babasının midesinin yarısı alınmış, doktor stresten uzak bir yaşam şartı koyduysa da işinin temposunu yavaşlatamamıştı bir türlü. Anneannesi öylesine yaşlanmış, özenle kül rengine boyattığı saçları öyle seyrelmişti ki; artık evde bile başına taktığı birbirinden şık şapkalarını çıkarmaz olmuştu.

"Of anne! Nereden çıkardın bu büyük doğum günü lâfını." diye söylendi kendi kendine.

On yıl sonra sevdiklerinin birkaçını kaybedeceği düşüncesiyle irkilirken; anneannesi, dayısı, bu gün neşeyle doğum gününü kutlar görünen herkesin bu korkuyu yaşadığını fark etmişti birden. Anneannesi gün boyu gençlik fotoğraflarına bakarak; dayısı Avrupa'daki öğrencilik yıllarını bilmem kaçıncı defa anlatarak hayatlarının sonuna yaklaştıklarını unutmaya çalışıyorlardı. Herkes kendine bir kaçış yolu buluyordu. Peki ya bir yıldır arkadaşlık ettiği o üç güzel kız... Onlar bu gün nasıl ölümden rahatlıkla söz ediyorlarsa yaşlandıklarında da kaçış yolları aramadan

gülerek karşılayacaklardı ölümü; böyle olacağından en ufak kuşkusu yoktu Zeynep'in.

Demek yirmili yaşların dilimine girmişti. Sonra otuzlu, kırklı, ellili yaşlar gelecekti. Tabii yaşarsa... Ne kulluk borcu, ne ölünce ilk olarak namazdan hesaba çekileceği... O gece yalnızca endişelerinden kurtulmak için namaz kıldı. Kaç gündür ilmihal kitabını okuyup az çok öğrenmişti, Esma Hanım'ın öğrettiği birkaç sûre de biliyordu. Önce ondan seccade ile başörtüsü istemeyi düşündüyse de utandı, yere temiz bir çarşaf serip daha bu gün arkadaşlarının hediye ettiği şalı örttü başına. Allah'tan odasında Esma Hanım'ı namaz kılarken çok gördüğünden kıbleyi biliyordu.

Sonraki yıllarda kıldığı hiçbir namaz o geceki kadar heyecanlandırmamıştı onu. Arada şaşırarak, selâm verdikçe tekrar tekrar ilmihal kitabına bakarak namazını tamamladığında korkusunun geçtiğini hissetmişti. O gece uyku tutmayıp yatağında dönüp dururken, uzun uzun düşünmüştü buna sebep ne diye. Bağlanma duygusundan geliyordu o ferahlık. Gerçi Allah'a inanıyordu ama, doğduğu günden beri bir isminin olmasından pek farklı değildi bu. Yıllardır taşıdığı ismini de sorgulamamıştı. Var olmasının sonucuydu o. Aile bireylerinin hepsinin, Allah'a inanışları bunun gibi bir şeydi işte. Bu gece ne zaman ki secdeye kapanmıştı, bir bağ kurulmuştu Allah'la aralarında; bu güne kadar hiç olmadığı kadar yakın hissetmişti kendini. Onu korkularından uzaklaştıran o bağ olmuştu. İçi aydınlanmış, ümitle dolmuştu yüreği.

Ertesi, daha ertesi ve daha ertesi günler bu bağın kopmaması için odasına kapanıp namaz kılmaya devam etti, ama uzun süre evin duvarlarıyla sınırlı bir ibadet oldu bu. Arkadaşları çantalarından eşarplarını çıkarıp ilk fırsatta öğle ve ikindiyi kılmak için koştururken her zamanki gibi sessizce onları bekliyordu. İçinden gelmeden, sadece onlara uyabilmek için namaz kılmaya başladığını düşüneceklerinden korkuyordu. Allah'ın emri olduğu ve bıraktığı zaman bir emri çiğneyerek günaha girdiği gibi bir düşüncesi hiç olmadığından, üzerinde düşünmüyordu bunun. Kimseyle paylaşmak istemediği çok güzel bir bağ kurulmuştu Allah'la aralarında ve bu kendiliğinden olmuş gibi geliyordu. Kapıyı kilitleyip odasına kapandıkça ruhunu bir neşe sarıyor, büyük bir özlemle akşamın olmasını bekliyordu bu yüzden.

Üçüncü sınıfın başlarında anneannesini kaybetti Zeynep. Kocasının ölümünden sonra çocuklarının hiçbirinin yanında kalmayı kabul etmemiş, evinde kendisine can yoldaşı olan yatılı bir yardımcıyla sürdürmüştü hayatını anneannesi. Çoğu yuvarlak veya oval olan onlarca gümüş çerçeve içindeki gençlik fotoğraflarıyla doluydu evin her köşesi. Her antikacının iştahını kabartacak ahşap oymalı büfenin ve sehpaların üzerinde, salonun ve evin dört odasının duvarlarında sararmış siyah beyaz fotoğraflar sıralanmıştı dizi dizi. Zeynep en çok da, şık binici kıyafetiyle at üstündeki fotoğraflarına hayret ederdi onun. Kendini bildi bileli anneannesi hep yaşlı olduğundan, onu at üstünde düşünemiyordu galiba.

"Biliyorsun hayatım, annem İstanbul'daki balolara katılan ilk Türk kadınlarındandı." diye hemen onların yanında baloda çekilen bir fotoğrafı gösterirdi anneannesi. "Ben de binicilik kıyafetiyle ata binen ilk kadınlardanım. Bunun ne demek olduğunu biliyorsun değil mi? Biz çok köklü ama çok da cesur bir aileyiz. Meselâ annen de tek başına Fransa'ya gidip dört yıl müzik eğitimi almıştı. Şimdi gençler bunu hep yapıyorlar ama annen zamanında kolay değildi bu."

Kolay olmadığını Zeynep de tahmin ediyordu. Çünkü annesi elli yaşına yaklaştığına göre bu olay en az otuz yıl öncesine dayanıyordu. Anneannesi çevreden gelen eleştirilere aldırmadan Fransa'ya göndermişti kızını. Ailenin kadınları hep cesur olmuşlardı zaten. Sonra da,

"Hayatım, sen de bizim genlerimizi taşıyorsun." diye hayranlıkla torununu süzerdi anneannesi. "Yaşayıp, senin neler başardığını görmek isterdim."

"İnsanlarla kolay kolay iletişim kuramayan, dar bir çevrede sıkışıp kalmış biriyim. Ben asla sizler kadar cesur olamam." diyemezdi asla. Yardımcı hanım, anneannesinin özenle sakladığı giysileri çıkarır, bu güne kadar onlarca kez dinleyip ezberlediği hikâyelerini dinlerdi onların.

"...Gelinliğimin üstü, olduğu gibi Fransız danteliydi. Annem Paris'ten özel olarak getirtmişti onu. Ah, hayatım! Sen bilmezsin elbette, o zamanlar böyle gelinlikler yalnız Avrupa'da vardı. Bunu da zaten bir Ermeni modacı dikmişti..."

"…Bak, bak! Şu elbiseyi annenin doğumunda hediye etmişti büyükbaban. Ben hamileyken İtalya'ya gitmişti, o zamandan alıp hazırlamış. Benim güzel giyinmeye meraklı olduğumu o da bilirdi…"

"…Dayının düğününde giymiştim bu saten elbiseyi. Bunun iki ton koyusundan da annene diktirmiştik. On iki yaşındaydı annen o zaman, küçük bir prenses olmuştu âdeta. Dur canım! Sana resmini bulup göstereyim…."

Hemen hemen her gelişinde tekrarlanırdı bu. Sonra yardımcı hanım her birini özenle tekrar kaldırırdı yerine.

Zeynep cenaze için yalnızca camiye gitti. Hiç tanımadıkları cami cemaati kıldı cenaze namazını. Dayısı ve akrabaları üzgün kenarda bekleşmişler, ölüm haberini alınca gelen dedesinin kaş göz işaretleriyle yalnız babası cenaze namazına katılmıştı aileden. Dedesi, görevi gereği hep Anadolu'da bulunup emekli olunca da köye yerleştiğinden, ailesinden farklı tavırlar sergilerdi çoğunlukla.

"Dedenin öğretmen olmasının babanla evlenmemdeki rolü büyüktür. Başlangıçta her ne kadar bizim gibi üç kuşaktır İstanbul'da yaşayan bir aile değilse de, babasının saygın bir mesleği var demiştim. Ama yavrucuğum, bir kere ailesinin kökleri köylü. Bir de böyle Anadolu'nun küçük şehirlerinde dolaşıp durunca İstanbul kültüründen çok uzak kalmışlar, ben bunu hiç hesap etmemiştim."

Annesi böyle konuşmaya başlayınca, babasıyla evlendiğine pişman olduğunu düşünürdü hep. Bunu

açık açık dile getirmese de babasının ailesini bir parça küçük gördüğü belli olurdu hemen. Ama babasının her zaman işi öyle çok olur ve eve öyle geç gelirdi ki bunun farkına vardığını sanmıyordu hiç. İsmet Bey, evliliği üzerinde düşünmeyi artık gereksiz bulurdu, ayrıca buna vakti de yoktu zaten.

Semra Hanım bunu bir ara düşünür gibi olmuş, ama bunun tehlikesini gördüğünden kendini oyalayacak kulüp çalışmalarıyla doldurmuştu zamanını. Ama o gün annesinin cenazesinden eve döndüğünde sitemde bulunmaktan kendini alamamıştı.

"İsmet bey, kusura bakma ama, babanla birlikte anneciğimin üzerine kürek kürek toprak atman çok üzdü beni."

"Ama Semra Hanım! Ölü, üstü açık bırakılmaz ki! Üzerine toprak atmak gerekir."

"Bunu keşke görevlilere bıraksaydın, anneciğimi incittin gibi geldi bana."

"Kusura bakma Semra Hanım, hiç böyle düşünmemiştim. Allah'tan cenazenin üstüne toprak atıldığını herkes bilir de, senin gibi düşünmez hiçbiri."

Zeynep, mezarlığa gitmek istemediğini söyleyip dönmüştü eve. Şimdi sessizce ikisinin konuşmalarını dinlerken uzun süre önce kendisini terk eden korku yine gelip bulmuştu. "Bu yaşta bu şıklık, bu zarafet..." Hep böyle derlerdi anneannesi için. Demek üzerine kürek kürek toprak atmışlardı.

"İzninizle anneciğim, odama gidip yatmak istiyorum. Babacığım siz de dinlenin isterseniz, doktorun söylediklerini biliyorsunuz..."

Odasına zor attı kendisini. Öğlen namazını onlar yokken kılmıştı, ikindi ezanı ise okunmamıştı daha. Ne Kur'ân okumak, ne de içinin sıkıntısını dağıtacak başka bir şey biliyordu. Tek yapabildiğine, namaza yöneldi; Allah'tan, beş vaktin dışında da namaz kılındığını biliyordu.

Gözünün önünde sararmış siyah beyaz fotoğraflar, naftalin kokulu tuvaletler, renk renk, çeşit çeşit şapkalar, son güne kadar kül rengine boyatılmış seyrek saçlar... Düşüncelerini tamamen anneannesi doldurmuştu. Bir deri bir kemik kalmış yaşlı kadın, ölümünden az önce anlamış olmalıydı hayatının bittiğini. Allah'ım! Kim bilir nasıl korkmuş, nasıl da ürpermişti iliklerine kadar! Birden yaşarken hiç olmadığı kadar acıdı ona. Yüreği eziliyor, canı çekiliyormuşçasına içi yanıyordu. "Ah, anneanne! Bir kere secdeye varsaydın ve o duyguyu bir kere tatsaydın, inan bana korkmazdın. Ne dün, ne bugün... Korkmazdın hiç anneanneciğim."

Ölüm haberini aldığından beri bir damla yaş akmamıştı gözlerinden; insanlar çok yaşlı olunca, yakınları galiba ölümüne hazırlıyorlardı kendilerini. Ama şimdi gece bastırıp içindeki hüzün ve anneannesine karşı hissettiği şefkat büyüdükçe tutamadı kendini, sabahtan beri ilk defa usul usul ağladı.

O kışın sonunda Esma Hanım, yorulduğunu ve kış sonunda çalışmayı bırakacağını bildirdi. Zeynep'i anneannesinin ölümünden çok daha fazla üzmüştü bu. Gözünü açtığından beri yanındaydı Esma Hanım ve annesinden çok onunla bir arada olmuştu.

Ayrıca üniversiteye başlayıncaya kadar yakın aile çevresinin ve varlıklı arkadaşlarının dışındaki pek tanımadığı, bilmediği bir dünyanın tek temsilcisiydi o. Zeynep'in oruç tuttuğu ilk ramazandaysa sahur arkadaşıydı.

Biraz şaşırdıysa da anneannesinin ölümünün üstünden fazla geçmediğinden olacak fazla tepki göstermemişti annesi.

"Ölüm beni çok etkiledi anneciğim. Okulda arkadaşlarımla da konuştum, oruç tutmak iyi gelecektir sana dediler."

"Bilmem ki yavrucuğum... Senin daha fazla düşünmene ve ölümü takıntı hâline getirmene sebep olmasın da..."

Yine de içten içe, annesinin ölümüne üzülmesinden memnun olduğunu sezmişti onun.

"Henüz çok gençsin sen. Anneciğim ise çok yaşlıydı, biliyorsun."

"Biliyorum anneciğim, ama yine de psikolojik olarak rahatlatacak bu beni. Hem günler çok kısa, acıkacağımı sanmıyorum. Biliyorsun zaten pek dışarıda yemek yemem ben. Hem Esma Hanım da var, gece yemem için kendisiyle birlikte bana da bir şeyler hazırlar."

"O zaman bana söz vermeni istiyorum. Zorlandığın zaman hemen bırakacaksın oruç tutmayı, tamam mı?"

"Tamam anneciğim, beni merak etmeyin lütfen." derken sevinçten boynuna sarılmak gelmişti. Aç kalmasının sağlığına ve derslerine zarar verebileceğine

dair uzun öğütler dinlemeden, annesinden tamam lâfını işitince sevinçle Esma Hanım'a vermişti müjdeyi. İstanbul'a geldiğinden beri yıllardır tek başına oruç tutan Esma Hanım için gerçekten de müjdeydi bu haber.

"Allah'ıma şükürler olsun, bu günleri de gördüm." diye enikonu gözlerinden yaş süzüle süzüle ağlamıştı.

Aylardır evde namaz kıldığını da o gün söyledi ona.

"Ay, sen bu gün benim yüreğime indireceksin. Daha önce neden haber vermedin bana?"

Bunu Allah'la arasındaki çok özel bir sır gibi gördüğünü söyleyemedi, sadece "Sana bahsettiğim arkadaşlarım da bilmiyor daha," dedi. "Yani yine de ilk sen öğreniyorsun. Kıymetini anla işte."

Ancak ramazan girdikten sonra arkadaşları da öğrenmişti bunu.

"Önce ölüm, arkasından da mübarek ramazan ayı girince, Zeynep'in yüreği yumuşadı, kalp gözü açıldı." demişlerdi.

"Kızım! Ben zaten bekliyordum bunu, hiç şaşırmadım."

"Tabi! Bize aylardır İstanbul'un camilerini, türbelerini gezdiriyor. İnsanın oraların manevi atmosferinden etkilenmemesi mümkün değil."

Sonra da sarılıp öpmüş ve inşallah devamı gelir diye dua etmişlerdi olanca içtenlikleriyle.

Neyle ilk tanışması da işte o günlerde olmuştu.

Ramazan başından beri, Sultanahmet Camii avlusunda açılacak olan kitap fuarını bekliyorlardı.

Zeynep'in kafasında uzun bir liste vardı. Bu güne kadar, İslâmiyet'e dair bilgisi arttığı için değil tamamen duygusal olarak yönelmişti Allah'a. Şimdi yaratıcısına ibadet etmenin hazzına vardıkça, eksiklerini tamamlamak ve lâyıkıyla kulluk etmek istiyordu O'na.

Fuar açılınca gönüllerince dolaşıp kitap alabilmek için cumartesi erkenden gelmişlerdi Sultanahmet'e. Öğleye kadar dolaşıp alış veriş yapmışlar, sonra aldıklarını Zeynep'in arabasına koyup Sultanahmet Camii'nde kılmışlardı namazlarını. Arkasından da her zamanki gibi çevreyi keşfe çıkmışlardı.

"Buraları bugüne kadar çok dolaştık ama şu yoldan hiç gitmedik, değil mi kızlar?" Sadece arkadaşlarıyla değil daha öncesinde de sahile inen bu yoldan geçtiğini hiç hatırlamıyordu Zeynep.

"Direksiyonun başında olan sensin, nereye gidersen kuzu kuzu geliriz yanında."

Başını yana eğip en dokunaklı sesiyle cevap veren Tuğba'ya gülmüştü Zeynep.

"Bakar mısınız, Özbekistan Aşevi yazmıyor mu şurada? Aşevi dendiğine göre bedava mıdır acaba?" Betül o gün sahura kalkamamıştı, aklı yemekteydi bu yüzden.

"Ne demezsin! İftara kepçe kepçe yemek dağıtacaklarmış. Kızım görmüyor musun, orası lokanta. Ah, canım! Açlık başına vurdu senin."

"Takılma Betül'e," diye gülerek Sahil Yolu diye işaret edilen caddeye dönmüştü Zeynep.

Önce El Sanatları Merkezi yazısı, sonra Ayasofya'nın büyükçe bir maketi gibi duran cami dikkatlerini çekmişti..

"İkindi namazını da burada kılarız."

Öbür dünyada namaz kılınan yerler şahitlik edecekmiş, derdi Esma Hanım. Bu yüzdendir ki, kimse olmadığı zaman kapar seccadesini evin değişik köşelerinde kılardı namazını. "Kulun secdeye vardığı yer sevinirmiş, üzerimde namaz kılan biri var diye. Böylece hem öbür dünya için kendime şahit hazırlıyorum, hem de sizin evin döşemelerinin gözyaşını dindiriyorum."

Sevgili Esma Teyzesi... Birbirinden değerli eşyalarla dolu evlerine acırdı işte böyle. Namaz kılınmayan ev ölüydü ona göre ve elinde seccadesi oda oda dolaşır dururdu bu yüzden.

Zeynep de şimdi altında araba, yanında şen şakrak ama bir o kadar da ağlamaya hazır arkadaşlarıyla her fırsatta İstanbul'u dolaşıyor, değişik camilerde namaz kılarak Esma teyzesinin dediği gibi kendine şahit hazırlıyordu öbür dünya için.

El Sanatları Merkezi'nde boncuk dizen kızlarla konuşurken müzik sesine idmanlı kulağı, onca ses arasından süzüp çıkarmıştı ney sesini. Arkadaşlarına haber vermeyi bile akıl edemeden yürümüştü ney sesine doğru.

Yaşları yirmi beş - yirmi altı arasında görünen iki delikanlıyla, altmış yaşlarında bir erkek, avlunun bir köşesindeki küçük bir odada kendilerinden geçmiş ney üflüyorlardı. Zeynep önce yüzünü cama

yapıştırarak içeriye baktı bir süre, sonra dayanamayıp kapıyı açtı ve içeri girdi. Delikanlılar hiç kafalarını kaldırmamışlar, adam şöyle bir bakıp devam etmişti çalmaya.

Zeynep o anda yıllardır aradığını bulduğunu hissetmişti. Duvar dibindeki katalitik sobadan odaya hafif bir sıcaklık yayılırken yüreğine de ılık ılık akıyordu ney sesi. Ne arkadaşları ne onların kendisini merak edecekleri geliyordu aklına. Aklı, iradesi yok olmuş, hisleri kalmıştı yalnız. Sırtını, kapattığı kapıya dayayıp gözlerini kapadı. Yaşlar yanaklarına, oradan da kabanına süzülürken ney sesinin kulaklarından içine aktığını, bütün vücudunu dolaşıp parmak uçlarına kadar içini yıkadığını hissediyordu. Yıllardır dünyanın kirini soluya soluya yüreğine bir tortu birikmiş de vücuduna yeterli oksijen gitmiyormuş demek! Bu gün bu sihirli ses tortuyu kaldırınca parmak uçlarına kadar kan yürümüş de kor alev olmuştu içi. Yanıyordu Zeynep. Ney sesi, yakıp kavurup ötelere alıp götürüyordu onu. Dili damağı kurumuş, yutkunmayı bile akıl edemeden ağlıyordu sadece.

Neyler susmasa, avluda adını seslenip sağda solda kendisini arayan arkadaşlarını duyar mıydı acaba?

"Özür dilerim, bunlar benim arkadaşlarım." diye silkinip kapıyı açtı ve aceleyle çıktı.

"İşte orada!" Çığlık çığlığa arkadaşları yanına koşuyorlardı.

"Zeynep, neredesin Allah aşkına! Öldük meraktan..."

"Yer yarıldı da yerin içine girdin sanki..."

“Uzaylılar mı kaçırdı diye düşünmeye başlamıştık...”

İlk defa o kadar çok sevdiği arkadaşları için, keşke şu anda yanımda olmasalar diye düşünmüştü. Şu anda yalnız olmak istiyordu, ney sesi hâlâ kulaklarındayken başka her ses fazlalıktı şimdi. Dalgın hâlde avlunun kapısına doğru yürürken bir iki cümleyle olanları anlatıp

“İkindi olmak üzere, gelin camiye girip ezanı bekleyelim.” dedi kendisiyle baş başa kalmak için. Soğuktu içerisi, ama içindeki yangın devam ettiğinden hissetmedi hiç. Arkadaşları fısıltıyla aralarında konuşup camiyi incelerken, Zeynep’in kulaklarında hâlâ ney sesi vardı.

Ertesi gün öğleye doğru dayanamadı, gidip bulacaktı yine o sesi. Babası kahvaltıdan sonra ertesi günkü bir davaya hazırlanmak için büroya gitmiş, Semra Hanım ise bir müzayedeye katılmak için erkenden çıkmıştı evden. Esma Hanım olsaydı, annesine babasına sesini çıkaramasa da kendisine;

“Bir pazar olsun şöyle ailecek bir arada olmuyorsunuz.” diye söylenirdi yine.

O da olmayınca boş evin duvarları üstüne üstüne gelir gibi oldu. Esma Hanım’ın yerine işe başlayan kız pazarları izinliydi çünkü.

Küçük Ayasofya El Sanatları Merkezine gittiğinde o küçük odada gazete okurken buldu dün gördüğü adamı.

“Rahatsız etmiyorum ya! Girebilir miyim?”

"Elbette! Dün de konuşamadık."

"Sonra çok utandım, siz çalışırken izin almadan içeri girdim diye."

"Ney böyledir. Kimilerini mıknatıs gibi çeker de ne yaptıklarını bilmezler. Buyurun şöyle oturun."

Katalitik soba yanıyordu yine. Gösterdiği sandalyeye oturunca sıkıldı birden. Ne diyeceğini bilemeden etrafını süzmeye başladı. Buraya oda bile denemezdi, olsa olsa odacıktı; ama bu küçücük yerin anlaşılmaz ulvî bir havası vardı. Bu herkes için mi böyleydi, yoksa dün burada geçirdiği olağanüstü dakikaların etkisi sebebiyle kendisine mi öyle geliyordu, anlayamamıştı bunu.

"Burada ders veriyor olmalısınız."

"Evet. Dün gördüklerin de öğrencilerimdi."

"Arkamdan kim bilir ne demişlerdir? Paldır küldür girip bölmüştüm dersinizi."

"Ney kimileri için ateştir, pervane misali koşarlar sesine. Görür görmez anladım, sen de o pervanelerdensin. Ancak gerçek ney aşıkları, gözyaşı ile dinlerler çünkü."

Ağlamıştı demek, dün farkına bile varmamıştı bunun.

"Aslında müzikle çok iç içeyim ben. Dört yaşından beri piyano çalarım, konservatuarın piyano bölümüne devam ettim."

Niye bu açıklamalara giriştiğini anlayamamıştı, alabildiğine sıkıldı yine.

"Sıkılacak bir şey yok, gözyaşlarını tutamayan ilk sen değilsin."

İçini okumuştu sanki.

"Dün ney sesini dinlerken olağanüstü bir şey oldu. Gözlerimi kapatınca sanki bu dünyadan uzaklaştım ben."

"Ney, insanı ilâhî aşka götüren enstrümanlardan biridir. Ha, bir de kudümle bab var. İşte bu üçünden çıkan ses aşığın aşkını arttırır. Diğerleri mi?" Topunu birden bir kenara iter gibi salladı elini. Sonra kendi el hareketini beğenmemiş olmalı ki "En doğrusu şöyle demek," diye baştan aldı. "Musiki aşığın aşkını, fası-ğın fıskını arttırır."

Boş bir ifadeyle bakmış olmalı ki hafifçe güldü adam. "Sen şimdi bu dediğimi anlamadın tabii. Musiki – en çok da ney – Allah âşıklarının aşkını arttırır. Bir de gönül gözü, gönül kulağı kapalı olanlar vardır ki; işte o günahkârların ise ancak günahlarını arttırır müzik. Musiki demek içinden gelmiyor o müziğe."

Ne güzel konuşuyordu. O gönül gözü açık insanlardan olmayı diledi bütün kalbiyle.

"Kıvılcımı gördün mü narı hatırla,

Damlayı gördün mü ummanı hatırla."

Adam ağır ağır yeniden tekrarladı okuduğu beyti, onun anladığından emin olmak istiyordu. Dün bu ölçüde niye sarsılmıştı? Ney sesi yüreğine düşen bir kıvılcım mı olmuştu, ona cehennemi hatırlatan? Ya da damla damla içine akmıştı da, vücudunun her hücresinde Allah'ın varlığını mı hissetmişti acaba?

"Neyi sıradan bir musiki aleti olarak görme sakın. Ney sesi, gerçeği arayanlar için bir yol olur. İnsana tek

başına bir şey öğretmez ama yolunu açar. Sonrasında zaten araştırmaya başlar ve bulursun gerçeği. Hele senin gibi çarpılanlar için sonuna kadar açılmıştır yol."

"Benim gibi başkaları da oldu mu?"

"Çook! Eğer insanın kulağı ilâhî seslere açıksa; dili, dini ne olursa olsun etkilenir ney sesinden."

Yerinden kalkıp duvardaki rafta üst üste duran kitapları, mecmuaları karıştırdı. Bulmuştu aradığını. Elindeki albümü Zeynep'in önüne koyarak yapraklarını tek tek açıp anlatmaya koyuldu.

"İstanbul'da Habitat toplantısının yapıldığı yıldı. Hücrede tek başına ney üflüyordum."

Bu küçük odaya en çok yakışan isim buydu işte! Bir hücre, ama insana hayat veren bir hücreydi burası. Neyzen anlatmasını sürdürüyordu.

"Hava sıcak mı sıcak, kapıyı da ardına kadar açmışım. Bir ara bir karartı düştü önüme. Başımı kaldırıp baktım, iki genç adam kendilerinden geçmiş neyi dinliyorlar."

Gülümsedi Zeynep, gözünün önünde canlandırabiliyordu onları.

"Epey bir zaman çaldım. Çıt çıkarmadan dinliyorlardı, gözlerinden akan yaş birer küçük dere olmuştu sanki. Ney sesi sustuktan sonra bile bir süre büyülenmiş gibi yerlerinden kımıldamadılar, sonra heyecanla yanıma gelip bir şeyler söylediler. Çat pat bildiğim İngilizceyle, İspanyol olduklarını ve yarın aynı saatte tekrar geleceklerini anlayabilmiştim. İspanyol dili ve

edebiyatında okuyan bir öğrencim vardı, telefon edip işi yoksa ertesi günü gelmesini söyledim ona."

"Geldiler mi tekrar?"

"Evet! Aynı saatte geldiler yine. Önce yine biraz ney dinlediler, sonra öğrencimin tercümanlığı sayesinde tanıştık, konuştuk. Habitat dolayısıyla görevli gelmişler, toplantıların dışında kalan zamanda İstanbul'u geziyorlarmış. O güne kadar kendilerini bu kadar etkileyen bir ses duymadıklarını söylediler, uzun uzun ney hakkında bilgi aldılar. Son derece samimiydiler, heyecanla biri susar susmaz diğeri başlıyordu anlatmaya. Sonra İstanbul'da kaldıkları süre içinde her gün gelip, bazen yalnız bazen öğrencilerimle birlikte üflediğim neyi dinlediler."

"Albüme bakılırsa dostluğunuz bu kadarla bitmemişe benziyor."

"Açıkçası İspanya'ya dönünce heyecanlarının geçeceğini sanmıştım ama iki ay sonra yine geldiler, hem de büyük bir özlemle. Daha sonra beni İspanya'ya davet ettiler."

Albümdeki fotoğrafları tek tek göstermeye devam ediyordu.

"Bak bunlar İspanya'da çekilmiş. Ney çalışmalarını rahatlıkla sürdürebilmem için okyanus kıyısında müstakil bir ev ayarlamışlar. Orada birkaç konser verdim, meraklıları için ney çaldım."

"Hâlâ görüşüyor musunuz?"

"Yazdan yaza geliyorlar yine. Ama ben asıl can alıcı noktayı söylemedim daha. Bu iki genç hızla, İslâmiyet'i

araştırmaya başladılar, sonra da Müslüman oldular ve isimlerini de Abdurrahman Ahmet ve Abdrurrahim Hasan olarak değiştirdiler."

"Tüylerim diken diken oldu. Yani neye hayranlıkları dinlerini değiştirmeye vesile oldu, öyle mi?"

"Hayır, tam öyle değil! Neyin daha çok tasavvuf musikisinde kullanıldığını öğrenip tasavvufa yöneldiler. Hz. Mevlâna'nın ney üflediğinden hareketle Mevlevîlik, Hz. Mevlâna ve İslâmiyet'i araştırdılar. Belki şöyle denilebilir. İçlerine akan ney sesi bir kapı açtı önlerinde. Onlar da girdiler o kapıdan ve araştıra araştıra hak dini buldular."

"Çok etkileyici! Dün yaşadığım ruh hâlinden sonra çok şaşırtıcı gelmedi bana..."

"Eee, sen anlat bakalım hikâyeni. Neden buradasın?"

Hücrenin manevî atmosferine neyzenin çevresine yaydığı huzur da katılınca, kendisini bile şaşırtan bir içtenlikle anlattı Zeynep. Ailesinden, okulundan, müziğe olan ilgisinden, üç sevgili arkadaşından söz etti. Gözleri parlayarak bu ramazan ilk defa oruç tuttuğunu, dinini öğrenmek istediğini ve dün aldığı kitapları söyledi ona.

"Allah gayretini daim kılsın. Ama ramazan bitince, daha önemlisi de seneye okul bitip arkadaşlarından ayrılınca şevkini kaybetme de..."

İçinde Allah aşkı yeni yeni filizlenmeye başlamışken ve yerini hiçbir şeyin tutamayacağı bir huzuru yakalamışken, bunu kaybetme ihtimaliyle titredi.

"Bana da ders verir misiniz?" dedi aniden.

Ney çalmayı öğrenmekten çok, neyin vereceği iç huzur ilgilendiriyordu onu.

"Sen hevesli olduktan sonra niye olmasın. Üstelik iyi bir nota bilgin vardır senin, sıradan birine göre çok daha kolay öğrenirsin."

Hemen o gün, ney satın almak için birkaç adres alarak çıktı oradan. Ertesi gün okulda dersi biter bitmez kendine bir ney almak için düşmüştü yola. Zeynep sıralanmış boy boy neyleri incelerken, satıcı da ney hakkında bilgi veriyordu.

"Neyi sıradan bir enstrüman olarak görürsen, çıkardığın ses düdük sesinden ibaret olur. Ancak hissetmeye başladığında, hissettirirsin."

Birden içi ferahladı. Bu ramazan ilk defa oruç tutuyor, namaz kılıyor ve içi asla tam olarak dile getiremeyeceği bir sevinç ile doluyorsa; neye yansıyacaktı bu. Bundan emindi.

"Sulak yerde yetişir kamış. Derler ki, kamış kesilip kurutulduktan sonra suyu ve yeşili özler, ney de kamışın suya olan hasretinden inlermiş böyle."

"Evet, işte en uygun kelime bu! Ney sesi gerçekten de bir inlemeyi andırıyor."

"Ve biliyor musun, insan sesine en yakın olan ney sesidir. Belki bu yüzden neyle ney olan bir neyzenin sesi mürşidin sesi kadar etkilidir."

Aklına Müslüman olan iki İspanyol gelince "Evet" dedi. "Hiç kuşkum yok bundan."

Hemen o hafta başladığı ney derslerine, annesiyle

birlikte Fransa'da geçirdiği üç haftanın dışında hiç aksatmadan devam etti. Zaten hocası da bu sırada konser için yurt dışında olacağından, Fransa yolculuğunu özellikle aynı tarihlere denk getirmeye çalışmıştı.

Henüz ne annesi ne babası kızlarının ney sevdasından haberdardılar. Zaten çoğunlukla evde olmadıklarından çalışmalarını aksatmıyordu bu gizlilik. Neyin tasavvuf musikisiyle olan yakın ilgisi sebebiyle söylemek istememişti. Hele ramazanda oruç tuttuğunu da bildikleri için sorularının ardı arkası kesilmeyecekti, oysa hayatında ilk defa gerçek anlamda bir huzuru yakalamışken canını sıkacak tek bir soru bile duymak istemiyordu şu sıralar.

Dördüncü sınıfa başladığı günlerde artık hocasıyla birlikte çalabilecek kadar ilerletmişti çalışmalarını.

"Sağlam bir nota bilgisi ve çok da iyi bir müzik kulağın var, ama bundan dolayı gurura kapılma sakın. Altı asırlık bir külliye burası. Bu hücrelerden kimler gelip geçmemiş ki bu güne kadar. Aziz Mahmut Hûdâyî Hazretleri, Elmalılı Hamdi Yazır, Ömer Nasuhi Bilmen ve daha niceleri... Kim bilir, belki de bu maneviyat büyüklerinin duası var bu mekânda. Bunu da unutma, olur mu kızım?"

Hiç unutur muydu Zeynep! Hocasının dediği gibi, geçmişteki müzik bilgisi ney çalmayı öğrenmesini kolaylaştırabilirdi; ama içinin durulmasına, yüreğindeki Allah aşkının alevlenmesine bir etkisi yoktu her halde bunun. Bambaşka bir şeydi bu; ne nota bilgisi ne müzik kulağıydı bunun sebebi.

Alışmıştı artık. Hücrede ney çalarken bazen geçici bir merakla üç beş dakikalığına kapıdan dinleyip ayrılan, bazen de ney susuncaya kadar çivilenip kalan dinleyicileri olurdu çoğu günler. İlk zamanlar bundan biraz tedirgin olsa da sonraları alışmıştı, öyle ki bazen çalıp bitirinceye kadar varlıklarının farkına bile varmazdı.

Aziz'i de fark etmemişti ilk gün. Çalışmasını bitirip kapıya yöneldiğinde, hayran bakışlarla kendisini süzen delikanlı dikkatini çekmişti ancak. Ama ertesi gün kapının önüne gelir gelmez varlığını hissetmiş, başını kaldırıp birkaç kere göz ucuyla bakmaktan kendini alamamıştı. Ders bitiminde delikanlıyı bahçede oyalanır görünce de mutlu olmuştu birden. Oysa alışkındı hayran bakışlara. Baba tarafından kökleri Romanya Türklerine dayandığından olacak; sarışın, uzun boyluydu Zeynep. Daha çok batılı bir tipi vardı. Buna bir de her zaman çok şık ve bakımlı olması da eklenince hayran bakışlar eksiz olmazdı çevresinde; ama "Ben İngiltere'de veya İsveç'te yaşasaydım, çok sıradan bir tip olurdum her hâlde," diyecek kadar da ilgisizdi bu bakışlara.

Aziz'in bakışlarında farklı bir şey görmüştü, kendisinin daha önceki ruh hâline benzer bir arayış vardı bakışlarında. Hiç ummadığı bir anda aradığıyla karşılaşanların şaşkınlığı vardı üzerinde. Ama bahçede kendisiyle konuşmak istediğinde kaçar gibi uzaklaşmıştı yanından, oysa ne geç kaldığıyla ilgilenen ne de kendisini bekleyen vardı evde. Delikanlının aradığı, hücrenin içindeydi; kendisine takılırsa

bu gerçeği göremeyecek, arayışı dinmeyecekti. Aylardır öylesine huzurlu ve ruhu öylesine dingindi ki, tanısa tanımasa kendisinin geçmişte yaşadığı karabasanlardan kurtulamayan herkesin bu huzuru yakalamasını istiyordu.

"Dayanamayıp yine gelecek." diyordu o gün arabasını sürerken. "Farkında değil ama neyin büyüsüne kapıldı çoktan."

Bölüm 3

Aziz iki hafta direndi Küçük Ayasofya'ya gitmemek için. O deniz gözlü sarışın kıza düşüncelerinde yer vermemesi gerektiğini biliyordu, hayatın gerçekleri hakkında bu kadarcık bir fikri vardı çünkü. Üniversite öğrenimi görüyor bile olsa, Mardin'in mezrasında iki yıl öncesine kadar yolu olmayan bir köydü asıl vatanı. Ve o son model arabanın varlığı yeterdi, kızı bir daha görmemesi için.

Ama oraya gitmek istemesinin asıl sebebi, yıllar önce ördüğü ve çok sağlam olduğunu zannettiği inançsızlık duvarının çatlama endişesiydi. Ney sesi su gibi akmıştı içine. Farkında olmadan, sanki ötelerden geliyordu, diye düşünmüştü o gün. İşte kafasını allak bullak eden de buydu. Neresiydi bu öteler, neden böyle düşünmüştü? Çevresinde, kendi gibi kırgın ve isyankâr gençlerden oluşan çok sayıda kafa dengi arkadaşı vardı. Aralarında birkaç tane de bir eli yağda bir eli balda zengin çocuğu vardı ki, Aziz'e kalırsa onların inançsızlığı sadece dikkat çekmek ve değişiklik isteğindendi. Çünkü annesinin dizi dibinden ayrılıp yatılı okula gitmese, soğan ekmek yese bile hâlinden hoşnut olmaz mıydı kendisi?

Ama şimdi ney sesinin kendisini çağırdığı o kapıdan girmeye hiç hevesli değildi artık. Kafası karışacak, düşüncelerindeki kargaşa ister istemez hayatına yansıyacak ve bunun sonucunda da arkadaşlarıyla arasındaki dostluk zedelenecekti. Öncelikle bunu göze alamıyordu.

İlk günler oraya gitmeme konusunda kesin kararlıydı, ama gün geçtikçe özlemişti. Şehrin gürültüsünün içeriye giremediği o sakin ortamı ve içine akan ney sesini özlemişti.

"Canım! Bu da kendi müziğimiz. Gidip dinlemek için bunca düşünmeye ne gerek var." dedi sonunda ve dersten erken çıktığı bir gün yine Sultanahmet'in yolunu tuttu. "O kızın olup olmaması ise hiç umurumda değil." diyordu yol boyunca.

Bu kez kendi yaşlarında bir delikanlı ney çalıyordu o küçük odada. Delikanlı, bu işte yeni olmalı diye düşündü; çünkü dün duyduğu sesle, bu günkü arasındaki farkı Aziz bile hissedebilmişti. Çekinmeden başıyla hafifçe selâm verdi ve sessizce içeri geçip oturdu.

Delikanlının çalışması bitince tanıştılar. Yeni mezun bir mühendisti. Mastır yapıyor, iki yıldır da ney dersi alıyordu. Yine adının Zeynep olduğunu öğrendiği o kıza gitti aklı. Hoca haklıydı, konservatuar mezunu olunca bir yılda şu delikanlıyı fersah fersah geçip gitmiş görünüyordu.

"Son sınıfta derslerden çok bunalınca, biraz ferahlamak için haftada bir buraya gelip ders almaya başlamıştım. Okul bittikten sonra da bırakamadım. Şimdi

derslerim daha hafif, haftada iki hatta üç defa geldiğim oluyor."

Rahatlamıştı Aziz. Ne manevî etkisinden, ne kendisini başka âlemlere alıp götürmesinden söz ediyordu. O gün genç mühendisle birlikte ayrıldılar oradan.

Sonraki hafta gittiğinde, içeride neyzeni yalnız görünce belli belirsiz hayal kırıklığına uğradı yine. Ne kadar aklı o kızla arasında uçurumlar olduğunu söylüyorsa da, yüreğinden yükselen sesler farklıydı. O kızda güzelliğinin ötesinde bir şeyler vardı. Ne olduğunu tanımlayamasa da asıl bundan etkilenmişti, buraya gelirken içten içe ona rastlamayı bu yüzden istiyordu.

Neyzenle konuşmak gelmedi içinden, buraya ney dinlemeye gelmişti çünkü. El sanatları merkezini dolaşmaya karar verip ayrıldı kapıdan. Dışarıya üst üste yığılmış siyah beyaz dergilerden birini eline almıştı ki, içine işleyen o sesi duydu yine. Geçen haftakinden farklıydı bu. Kimi zaman kıvrım kıvrım akan bir dere, kimi zaman coşkun bir ırmaktı neyin sesi ve kor gibi yakarak içine akıyordu. Mıknatıs gibi çekiyordu ney. Elindeki dergiyi bırakmayı bile akıl etmeden yürüdü ve dakikalarca ayakta dikilip neyzenin olağanüstü yorumunu dinledi.

Ney sustuğu zaman, hızlı çarpmaktan yorulmuş gibiydi kalbi. Başıyla, girebilir miyim diye işaret edip içeriye geçip oturdu. Dili damağı kurumuş, konuşacak hâli kalmamıştı. Neyzen küçük tüpü yakmış, çay koymaya uğraşıyordu. Bir süre onu izledikten sonra,

"Rahatsız etmiyorum ya!" dedi gecikmiş olarak.

Adam, cevap vermeden ocağın üzerine özenle çaydanlıkla demliği yerleştirdi. İşini bitirip yerine otururken "Geldiğini görmüştüm." dedi.

Başka bir şey söylemese de, az önce neyi kendisi için çaldığını hissetti Aziz. Neyzenin yalnız olduğunu görünce ayrılıp el sanatları merkezini dolaştığı aklına gelince alabildiğine utandı; ne söyleyeceğini bilemedi.

"Dinlendiğinizi düşünüp rahatsız etmek istememiştim." dedi sonra sıkıntıyla. "Ney dinlemeye gelmiştim, çalan olmayınca biraz dolaşayım dedim etrafta."

Su kaynamıştı, çayı demledikten sonra eline tekrar neyini aldı hoca.

"Çay demleninceye kadar biraz daha dinle o zaman."

Buğulu, yumuşacık bir ses kapladı odayı. Çok iyi bildiği ama sözlerini hatırlayamadığı bir besteyi seslendiriyordu hoca. Başı yavaş yavaş önüne düştü Aziz'in, ney susuncaya kadar nefes almaya korkarak başı önünde dinledi onu.

"Tutma kendini! Neyin sürüklediği yere git."

Hayretle başını kaldırdı, buraya niçin gelmek istemediğine dair tek söz etmemişti oysa. Onun çay koymaya yeltendiğini görünce, yardım etmek için aceleyle doğruldu.

"Geçen yıl on beş – on altı yaşlarında bir çocuk gelmişti buraya." diye söze başladı neyzen. "Annesi Alman, babası Türk olan bir gençti. Anne koyu bir Hristiyanmış. Baba ise kendini Müslüman olarak tanımlasa

da hiçbir ibadeti yerine getirmeyen, Müslümanlığı nüfus kâğıdının din hanesindeki İslâm kelimesinden ibaret biriymiş. Anneyle baba yıllar önce boşanmışlar, çocuk okul dönemini Türkiye'de, sömestr ve yaz tatillerini ise Almanya'da geçiriyormuş. Yıllarca annesiyle kiliseye gitmiş, Hristiyanların ibadetlerine şahit olmuş yalnızca. Yanıma geldiğinde bir yıl önce Hristiyan olduğunu söylemişti. Ney sesinden müthiş etkilendi. Çocukluğundan beri keman dersi aldığını öğrenince, senin öğrenmen çok kolay olur, istersen ders vereyim sana dedim. Sevinip hevesle ayrıldı yanımdan, ama birkaç gün sonra gelip yapamayacağını söyledi. Sebebini sorduğumda, önce söylemek istemedi. Biraz üsteleyince, "Ney tasavvuf müziği enstrümanı ve daha çok ilahî seslendiriliyor onunla." dedi. "Kendi dinini seçtim diye annem öyle sevindi ki, onu üzmek istemiyorum. Babam için nasıl olsa önemi yok bunun." Daha küçüktü ve din seçimini anne ve babasını mutlu etmeye yönelik bir davranış olarak görüyordu yalnızca. Ney sesi korkutmuştu onu. O yaşında neyin kendisini gerçeği aramaya yönlendireceğinden korkmuş ve kaçmak istemişti. Annesini üzecek bir sebep olarak gördüğü için kaçmıştı neyden."

Aziz cevap vermeden gözlerini elindeki çay bardağına dikti. Yanılmamıştı, korktuğunu anlamıştı hoca.

"Kâinat bir ahenktir, dünya bir ahenktir. Kalbinin atışında, suyun akışında, kıpırdayan yaprakta bir ahenk vardır. Ney ise hissederek çalanın elinde bu ahengi en güzel dile getiren enstrümandır. Sen eğer bu ahengin farkına varmaya başladıysan istediğin

kadar bu sese kulağını tıka, kalbinin sesini susturamazsın artık."

Neden anlamıyordu neyzen? Kâinat, dünya, yaşam… Hiçbir şeyin üzerinde düşünmek istemiyordu.

"Annem yok benim." dedi birden. "Annem öldü, o çok iyi bir Müslüman'dı."

Hocanın gözlerinde, ya sen, der gibi bir bakış okuyunca bir yudumda çayını bitirip ayağa kalktı.

"Yarın sınavım var, çay için teşekkür ederim." dedi. "Ve özellikle de bana çaldığınız ney için teşekkürler."

Tam kapıdan çıkmak üzereyken,

"Yarın saat ikide Zeynep'in dersi var." dedi hoca. "Yarınki sınavın için de Allah zihin açıklığı versin."

Sultanahmet tramvay durağındaki banka soluk soluğa oturduğunda, yokuşu ne kadar hızlı çıktığını fark etmişti. Kendini aptal gibi hissediyordu. Hadi neyzenin anlattığı on beş – on altı yaşlarında bir çocuktu, ya kendisi? Alt tarafı bir müzik enstrümanı değil miydi elindeki, niye çekinecekti ki! Birden bütün öfkesini ney hocasına yöneltti. Kendini ve neyini ne kadar da çok önemsiyordu, bir parça da psikologluğa soyunur gibiydi. Ama yanıldığını gösterecekti ona. O kızı görmek istediğini sanıyordu öyle mi? Yarın çok beklerdi kendisini…

Ertesi gün saat ikiyi beş geçe şadırvanlı avluya vardığında, ney sesi odadan dışarılara taşıyordu. Bir süre kütüklerin üstüne oturup içi geçerek dinledi yumuşacık süzülüp gelen sesi. Sabahtan beri öfkesini bir kendine bir hocaya yöneltmişti, şimdi şu huzurlu

ortamda neyden çıkan sesi dinlerken öfkesi geçip barıştı dünyayla. Kimin ne düşüneceğine aldırmıyor, kafasının karışacağından da korkmuyordu hiç. Sadece şu büyülü sesi dinlemek ve o kızı görmek istiyordu. Sakince yerinden kalkıp odaya yürüdü ve dünyanın en doğal işini yapıyormuş gibi içeri girip oturdu.

Neyzenle genç kız, önce bir yarım saat kadar birlikte çaldılar. Sonra neyi kucağına indirip, hoş geldin, dedi hoca. Aziz bütün yüzünü kaplayan bir gülümsemeyle cevap verdi ona.

Adam biraz soluklandıktan sonra, önündeki notalardan birini seçip Zeynep'ten çalmasını istedi. Sonraki yarım saat içinde, neyzen zaman zaman araya girip düzelterek, baştan almasını söyleyip gerekli uyarıları yaparak Zeynep'in çalışını denetlerken; Aziz de gözleri yarı kapalı daldı gitti uzaklara. Annesinin ninnisi, Osman'ın kaval sesi, köyünün baharları... Hepsi vardı bu sesin içinde. Ama bunların ötesinde içine akan bir huzur, ruhunu saran bir dinginlik vardı ki Aziz'i sarıp sarmalıyor, başka dünyalara alıp götürüyordu.

Saat dörde doğru, çalışmaları henüz bitmişti ki yeni bir öğrenci girdi içeriye. Zeynep neyini kutusuna yerleştirir yerleştirmez teşekkür edip ayrıldılar bu yüzden. Onun yine aceleyle yanından ayrılıp gideceğini düşünürken,

"Dilim damağım kurudu, ben bir şeyler içmek istiyorum" diyerek şaşırttı onu genç kız.

Avludaki çay evinde çaylarını beklerken, karşıdaki ebruli evini gösterip

"Geçen ay buraya bir ebruli çalışması almaya gelmiştim." diye açıklamaya girişti Aziz. "Ney sesini duydum sonra..."

"Biz de geçen yıl kitap fuarı için gelmiştik Sultanahmet'e. Çevreyi dolaşırken bu el sanatları merkezini gördük. Ama sonra ney sesini duyunca anladım ki, ben bunun için gelmişim buraya. Ney sırlı bir enstrüman ve bir çekim alanı var diye düşünüyorum. Bazı insanlar, ki ben bunların seçilmiş olduklarını düşünüyorum, bu çekim alanına girince bir daha ayrılamıyorlar."

Neyden ve buraya geliş hikâyelerinden başlayıp tatlı bir sohbete daldılar. Sonraki ortak noktaları üniversite öğrencisi olmalarıydı. Okullarından, derslerinden, mesleklerinden söz ettiler çaylarını tazeleyerek. İkindi ezanı okunmaya başladığında Zeynep susup bakışlarını yere dikince, Aziz sıkıntıyla kıpırdandı oturduğu yerde. Konuştukları sürece tatlı bir melodi gibi kulaklarına gelen ney sesi de susmuştu bu ara. Neyzen odadan çıkıp aceleyle avlunun kapısına yöneldiğinde genç kız da kalkmıştı yerinden.

"Ben camiye gidiyorum. Yolda trafiğe takılırsam namazın vakti geçer sonra."

Zeynep namaz için kalkıp gidince, birden Mustafa'yı hatırladı, namaz kılmasına izin verilmediği için yatılı bölge okulundan ayrılan arkadaşını. Bu güne kadar hayatından gelip geçen; adını, yüzünü unuttuğu nice arkadaşı gibi anılar arasında kaybolduğunu zannederken; şimdi olanca canlılığıyla sisler arasından sıyrılıvermişti Mustafa. Zeynep'in ezanla birlikte sohbeti

kesip yanından ayrılması gibi, Mustafa da yurttan ayrılmıştı.

Camiden çıkan Zeynep, eşarbını çantasına yerleştirirken

"Arabayla geldim." dedi "İstersen Yıldız'a bırakayım seni." Az önce konuşurlarken üniversiteye uğraması gerektiğini söylemişti çünkü.

Aziz arabaya binerken bir şeylerin yanlış olduğunu düşünüyordu yine. Kendisi gibi hiçbir şeye inanmayan arkadaşlarını bırakıp az önce namaz kılan şu kızın yanında olması; yokluk, hayatının değişmeyen parçasıyken ve bunun ezikliğinden kurtulamamışken son model bir arabada gidiyor olması... Hepsi yanlıştı.

"Ney dersi alacak mısın sen de?

"Hayır!" dedi Aziz. "Hiç yeteneğim yok bu konuda."

"Daha önce denedin mi?"

Cevap vermeden dışarıyı süzmeye başladı. Ağabeyim bana kaval öğretmeye çok uğraştı ama hiç öğrenemedim, demeye utanmıştı birden.

"Müzik kulağım yok benim." dedi. Sonra. "Okulda müzik hocası öyle derdi." diye açıklama getirdi buna.

Zeynep bir an geçmişe döndü. Dört yaşında kendisine ders vermeye başlayan piyano hocası her gelişinde olağanüstü bir müzik kulağı olduğunu söylerdi annesine. Aldığı paranın karşılığında böyle konuşmaya zorunlu hissettiğini sezinceye kadar, Zeynep de inanmıştı buna. Diğer çocuklardan ne daha iyi ne daha kötü, sıradan bir kulağa sahip olduğunu anladığındaysa

dersler birden kolaylaşıvermişti. Olağanüstü bir yorumcu olmaya çalışmaktan vazgeçmiş, dersleri akışına bırakmıştı çünkü.

"Yıllardır piyano ile iç içeyim; hep bir görevmiş gibi çaldım onu. Ama şimdi neyi çok iyi, yani hakkını vererek çalmak istiyorum."

"Bu konuda bir otorite değilim ama bence çok iyisin sen."

"Henüz değil! Tek başıma çalmaya kalktığımda hocanın ne kadar çok araya girip düzelttiğini gördün."

Dolmabahçe'ye geldiklerinde trafik tıkanmıştı. Dura kalka ilerlemeye çalışırken,

"Ney çalarken bu dünyadan ayrılıyorum sanki." diye konuşmasını sürdürdü Zeynep. "Ama ben asıl başkaları için iyi çalmak istiyorum. Ney sesini dinlerken yakaladığım huzuru, istiyorum ki beni dinleyenler de hissetsinler."

"Huzur sence ne?" diye sordu birden Aziz.

"Huzur mu? İnsanın korkularından kurtulması bence huzur. Dünya ve Ahiret adına ümitli olma ve geleceğe güvenle bakabilme duygusu diyebilirim..."

Doğduğun günden beri etrafında pervane olan varlıklı bir ailen varken neden korkuyordun ki, demek dilinin ucuna kadar gelse de sormadı.

"Ney sesi beni de çok etkiledi ama ben buna bir isim bulamıyorum henüz." demekle yetindi yalnızca.

"Ney beni Allah'a yaklaştırıyor. Üniversiteye başlayıncaya kadar buna ne kadar ihtiyacım olduğunun farkında değildim. Çok sevdiğim üç arkadaşım var

benim; hayat dolu ama bir o kadar da dindar üç genç kız. Onlardan çok şey öğrendim. Onların Allah'a olan bağlılıklarını gördükçe, açıkçası kendimi çok eksik hissediyordum. Hatta benim namaza başlama sebebim de buydu. Yani önceleri O'na yakın hissedebilmek için kılıyordum namazı. Ama yine de hayatımda çok fazla boşluk vardı, ney o boşluğu doldurdu işte. Sadece bir ses değil benim için, kendimle hesaplaşmaya yönlendiriyor beni. Öyle bir fon müziği ki, ister istemez beynimin ürettiği sorular söz oluyor bu müziğe. Kimim, bu dünyaya neden geldim, yaşama amacım ne, beni kim yarattı ve bunun karşılığında benden ne istiyor? Ve daha pek çok soru..."

"Peki bu seni yormuyor mu?"

"Hayır! İnsan bomboş geçirdiği bir günün sonunda, genellikle kendini daha yorgun hisseder ya, kendimi sorgulamaya başlamadan önce daha mutsuz daha avareydim ben de. Okulu bitir, konservatuarı bitir, yabancı dil öğren... Bunun sonu yok ki! Ya babam gibi işkolik olacağım, ya annem gibi dernek toplantıları ve müzayedelerde geçireceğim hayatımı. Asıl bunu düşünmek yoruyordu beni."

Vah canım, dedi içinden Aziz. Ne sıkıcı, ne yorucu bir hayat. Belediye otobüsü parasının bile hesabını yapıp çok yere yürüyerek gitseydin, sınavdan çıkıp yorgun kafayla özel ders vermek zorunda kalsaydın sorardım ben sana yorgunluğun ne olduğunu. Canı sıkılmıştı birden, ne işi vardı şu kızın yanında?

"Ben Beşiktaş'ta ineyim" dedi anîden. İnip hava almak istemişti. "Kitapçıya uğrayacaktım da..."

Aceleyle sağ şeride geçip kaldırıma yanaştı Zeynep.

"O zaman sana iyi dersler!"

"Teşekkürler. İyi günler." dedi Aziz ve hızla indi arabadan

Bulvardan yürüyerek okula çıkarken neden öfkelendiğini düşünüyordu. Mademki tanışmaları ney sebebiyle olmuştu, kız da neyle ilgili düşüncelerini anlatmıştı yol boyunca, başka ne konuşacaklardı ki!

"O kız canını sıkacak bir şey yapmadı ki!" diye kendi kendine söylendi yürürken. "Kafanı karıştırdı diye sinirleniyorsun sen. Sürekli seni şaşırtıyor çünkü!"

Bir hışımla inmemiş olsaydı arabadan, şimdi şu yokuşu tırmanıyor olmayacaktı. Tanıdığını zannettiği hiçbir sınıfa sokamıyordu onu. Çok varlıklı bir ailenin kızı olduğu belliydi; ama nasıl da sade, nasıl da alçak gönüllüydü. Kendisi burs ya da iki üç hafta biriktirip özel ders parasını aldığı günler boyunun uzadığını zannederdi oysa. Altında şöyle bir araba, cebinde bol para olsa dönüp bakar mıydı neye acaba? Piyano gibi varlık göstergesi bir enstrümanı ödevmiş gibi zoraki çal; sonra da tut medrese görünüşlü bir odaya kapanıp ney öğrenmeye çalış. Üstüne üstlük ezanla birlikte de camiye koş...

Farkında olmadan hızlı çıktığından nefes nefese kalmıştı üniversitenin önüne geldiğinde. Merdivenleri çıkarken etrafına baktı. Rahat etme adına sırtına bir pantolon gömlek geçirip, yaz sıcağında postal gibi botlarla dolaşan, yüksek sesle kahkahalar atan ve el şakaları yapan bu kızları hiç anlayamamıştı. Bir de dikkat çekmek için boya küpüne düşmüş gibi

dolananlar vardı ortada. Saçlarını her gün başka biçimde tarayıp, daracık ve kısacık kıyafetlerle okula gelenleri ise fazla özentili tipler olarak görürdü. Ve şimdi bir de Zeynep geliyordu gözünün önüne. Beyaz keten ceketi, arkasına topladığı saçları ve sade görünümüyle ne kadar zarifti. Başka bir gencin övünme aracı olarak göreceği o son model araba bile, Zeynep bindiği zaman, ona uyum sağlayabilmek için bir parça sıradanlaşıyordu sanki. Ve kendisi son sınıfa geldim diye daha üniversite bitmeden havalara girmişken; o, başkalarının gıpta edecekleri bunca özelliğe sahip olduğu hâlde kendini eksikli hissedebiliyordu. Arkadaşlarının Allah'a olan bağlılıklarına özeniyor, onlar gibi olmak istiyordu. Lise birde önce ağabeyinin sonra kendi gibi yuva sıcaklığına hasret isyankâr gençlerin etkisiyle, inanca dair her şeyi yüreğinden çıkarıp atmışken, içindeki bu huzursuzluğun sebebi ne olabilirdi? Aralarında böylesine büyük bir sosyal uçurum varken, ona bağlanmaktan mı korkuyordu? Yoksa asıl korktuğu, gerçekte hiçbir zaman tam bir inançsız olmadığını mı anlamaktı?

Şimdi bilinçaltında bunun gerçek olmasından korkuyordu. Çünkü kendini sorgulayıp hayatında büyük değişiklikler yapması gerekirdi o zaman. Oysa yıllardır dine dair hep olumsuz düşünceler yer etmişti beyninde; düne kadar da bu inancında bir kararsızlığa düşmemişti hiç. Bu yüzden yaşadığı huzursuzluk korkutuyordu bu gün.

"Bir kere daha anladım ki, ne zaman görsem bu kız kafamı karıştıracak benim." diye söylendi kendi

kendine. "Bunun tek bir çözümü var. Çocuk gibi davranmaktan vazgeçecek ve bir daha oraya gitmeyeceksin."

Bu kararı alınca gülümsedi, sonra üzerinde çalıştığı projeyle ilgili bilgi almak için kendisini bekleyen araştırma görevlisinin bulunduğu odaya yöneldi. Kendine güveni gelmiş, rahatlamıştı yine. Şimdi aklındaki tek konu yüksek notlar almak ve iş ararken özgeçmişine yazabileceği kalitede bir bitirme projesi hazırlamak olmalıydı.

Kapıyı çalarken ağabeyini görmek istedi birden, içindeki huzursuzluğu yenmenin en etkili yolu onunla konuşmaktı. Ama artık bana ayıracak vakti olur mu bilmem diye düşündü sonra. Osman, bu gün yarın baba olmaya hazırlanıyordu çünkü.

Bölüm 4

Osman, çoğu günler olduğu gibi, geç saatte, koltunun altına sıkıştırdığı bir paketle evine dönüyordu. Karısının hamileliği ilerledikçe, kendisini bile şaşırtacak şekilde baba olmayı benimsemiş, bebeğin ihtiyacı olabilecek ne görürse eve taşımaya başlamıştı. Yurdun hemen hemen her yerinde şubesi bulunan bir mağazalar zincirinin Ankara'daki merkezinde çalıştığından; satış noktalarından, uygun ödeme koşullarıyla istediğini alabiliyordu. Karısının hamileliğinin dokuz ayı doldurduğu şu günlerde, bu zamana kadar getirdikleri bir değil üç bebeğe yeterdi her hâlde.

Karısı da kendi gibi ODTÜ mezunuydu. Matematik öğretmenliği bölümünde okuduğundan üniversiteye girdiği yıldan itibaren özel ders vermiş; Osman'a da bu konuda hep destek olmuştu. Her şeyden önce Ankara'ya geldiği ilk yıl korkusunu yenip ders vermeye başlaması için yüreklendirmişti onu.

"ODTÜ gibi bir üniversitenin Endüstri Mühendisliği bölümünü kazanabildiğine göre, öncelikle her sınıftan öğrenciye matematik dersi verebilirsin. Anadolu Liseleri hazırlık dersinde de iyi para var. Hele ders verdiğin öğrenci çok iyi bir okulu kazanırsa ertesi

yıl aramana gerek kalmadan ders almak isteyenler gelip seni bulur."

"Aslında bilgime güveniyorum, ama cevabını veremeyeceğim bir şey sorarlarsa diye korkuyorum." diye endişesini dile getirmişti ilk yıl.

"Bilmediğini asla belli etmeyeceksin." diye gülmüştü Meral. "Eğer öğrencin cevabını hemen istemiyorsa, bu aslında senin yapamayacağın bir soru değil, üzerinde biraz daha düşünürsen mutlaka çözersin. Sen üzerinde biraz çalış, hâlâ cevabını bulamazsan bir sonraki gelişimde çözüm yolunu gösteririm, diyeceksin. Sonra da eve gidip öğreneceksin cevabını."

"Peki ya çocuk hemen o gün isterse cevabını?"

"O zaman da, şimdi konuyu bölmeyelim, şu bölüm bitince anlatırım sana diye çocuğun önüne çözmesi için bir iki soru verecek, o bunlarla uğraşırken sen de çaktırmadan notlarına bakıp hatırlayacaksın çözümünü. Elini kolunu sallayıp gitmeyeceksin derse tabi, notların yanında olacak."

Osman onun bu sözlerini ne zaman hatırlasa gülerdi. Ama yarı şaka yarı ciddî konuşmalarıyla, Meral kısa sürede rahatlatmıştı kendini. Sonra henüz kimseyi tanımadığı Ankara'daki ilk yılında ders verecek iki öğrenciyi de yine o bulmuştu. Lise giriş sınavında öğrencilerinin ikisi de yüksek puanlar alıp en iyi liselere girince sonraki yıllarda öğrenci bulmak zor olmamıştı zaten. Kredi ve Yurtlar Kurumu'ndan aldığı krediye, özel dersten aldığı para da eklenince, Ankara'ya gelişinin daha ikinci yılında ihtiyaçlarını rahat rahat karşılamanın ötesinde, az da olsa birikim yapmaya bile başlamıştı.

Meral'le hemşehri sayılsalar da, o şehrin içindendi; ailesinin maddî durumu da fena sayılmazdı. Memleketten gelen para, özel dersten kazandığı derken son sınıfa geldiğinde, onun da eline, işe yeni başlayan bir üniversite mezunundan daha fazla para geçmeye başlamıştı.

Dernek toplantılarının dışında okulda da hemen her gün görüşürlerken birbirlerine ne zaman gönül verdiklerini anlamamışlardı bile.

"Ayda bir, ne yapıyorum diye yoklamadan duramaz bizimkiler. Telefonla da iki günde bir rapor vermek zorundayım." diye dert yandığı bir gün, ona evlenme teklif edivermişti Osman.

Yanında Meral olmadığı zaman evliliğe karşı olduğunu söylemesine rağmen, Meral'le aynı evi paylaşmanın ne kadar güzel olacağının hayalini kurmaya başlamıştı farkında olmadan Osman. O günlerde tek korkusu Meral'in evlenmeye yanaşmayacağıydı, o da evliliğe pek sıcak bakmıyordu çünkü. Osman, evlendiği takdirde ailesinin baskısından kurtulacağını ileri sürerek evlenme teklif ettiğinde, Meral'in gözlerinde beliren parıltıyı bu gün bile hatırlıyordu. Sonra bunun üzerinde çok düşünmüştü, ne kadar karşı çıkar gibi görünse de bir yuva kurmayı herkes istiyordu aslında.

Getirdiklerini, bebek için ayırdıkları odaya bırakıp karısına yardım etmek için mutfağa girerken, yaratılışında var olan yuva kurma arzusunu neden inkâr eder insan diye düşünüyordu. Meral'in ailesini razı etmekte zorlanmışlardı başta. Meral, hemşehri

olduklarını ve geleneklerinin, göreneklerinin aynı olduğunu öne sürerek onları yumuşatmıştı. Babası Ankara'ya gelip ne kadar para kazandıklarını, bir evi çekip çeviremeyeceklerini en ince ayrıntısına kadar araştırdıktan sonra rıza göstermişti evlenmelerine. Asıl artık kızının Ankara'da tek başına olmayacağını düşünmek, rahatlatmıştı galiba onu. Böylece Osman henüz üçüncü sınıfa geçmişken ve Meral'in mezun olmasına daha bir yıl varken, yaz tatilinde Mardin'de evlenmişlerdi. Ankara'da arkadaşlarının çoğu dillerine dolamıştı bu evliliği.

"...İyi ki evliliğe karşıydınız, karşı olmasanız lisedeyken evlenecektiniz demek..."

"...Suç sende," diyorlardı Osman'a. "Yurtta bunaldın diye evlenmek mi gerek! Zaten arkadaştınız!"

"...Oğlum, sen bunların memleketini bilmezsin, Meral'in ailesi böyle bir şeye izin verir miydi sanıyorsun?"

Haklıydı. Her ay gelip kızını kontrol eden babası, böyle bir arkadaşlığı kabul eder miydi? Ama asıl doğrusu ikisi de bir yuva kurmak istemişlerdi, gerçek buydu. Fakat lise yıllarından beri öyle bir arkadaş grubunun içine girmişlerdi ki artık duygularını sağlam bir şekilde analiz edemiyorlardı, bir kalabalığa karışmış sürüklenir gibiydiler. Aynı fikirleri savunuyor, benzer davranışlarda bulunuyorlardı. Onlardan farklı bir işe kalkıştıklarındaysa düşünmeden suni sebepler ileri sürüyor, çoğu zaman kendileri de inanıyorlardı buna.

“Olumlu taraflarını düşünsenize...” demişti meselâ Osman. “Bu güne kadar herkes yurtta kalıyordu ama şimdi bizim bir evimiz var. Bizim evimiz sizin eviniz demek, öyle değil mi? Dernekte, kantinde toplanıp bayat çay içeceğimize bizde toplanmak daha iyi olmaz mı?”

Evlendikleri ilk yıl gerçekten de her cumartesi akşamı arkadaşlarıyla evde toplanıp neredeyse sabahlara kadar oturup oyunlar oynamış, kimi zaman önemli, kimi zaman incir çekirdeğini doldurmayan konuları tartışmışlardı. Öyle ki gün geçtikçe, başlangıçta kendileriyle çok dalga geçen arkadaşlarının bile hoşuna gitmişti bir yuva kurmuş olmaları.

Meral mezun olur olmaz bir özel okulda öğretmenliğe başlamış, özel ders vermeyi de bırakmamıştı bu ara.

Osman ise, bir sonraki yıl okul bittikten sonra büyük bir mağazalar zincirinin yönetim bölümünde çalışmaya başlamıştı. Çocuk bezinden buzdolabına kadar pek çok ürünün satıldığı bu alış veriş merkezinde işe başlamasıyla hızlı bir şekilde yaşam kalitesi de değişmeye başlamıştı. Pazarlanan ürünlere normal müşterilere göre daha kolay ödeme koşullarıyla sahip olabiliyordu. Bir yıla kalmadan daha geniş ve gösterişli bir eve çıkıp eksiklerini tamamlamışlardı. Okuldaki arkadaşları da mezun olup dağılmışlardı dört bir tarafa. Ankara’da kalanlar ise kendileri gibi işe girip para kazanmaya başlamış; hem çalışma hayatının sorumluluğu hem ellerinin para görmesiyle, öğrenciyken savundukları düşünceleri ağızlarına almaz

olmuşlardı. Fakat inanç, daha doğrusu inançsızlıkla ilgili düşünceleri devam ediyordu. İnsanların, sorularına cevap bulamadıkları için inanca yöneldiklerini, bilim ve teknoloji ilerledikçe, inançların tamamen ortadan kalkacağını düşünüyorlardı. Ortak düşünceleri buydu. Aralarında inançlılar varsa da bunların hiç sesi çıkmaz, bu tartışmalar devam ettikçe kendi inançlarının zayıfladığını fark etmezlerdi bile.

Okulu bitirişinin ikinci yılında Meral'in hamile olduğunu öğrendiğinde Osman'ın canı sıkılmıştı önce; "Daha arkadaşlarımızın hepsi bekâr. Biz çok genciz, çocuk için erken değil mi?" demişti karısına.

Her kadının içinde var olan annelik duygusuyla Meral çoktan bağrına basmıştı karnındaki bebeği.

"Üç yıllık evliyiz, bence bebek sahibi olmanın zamanı geldi. Hayatım, evliliğimizde bir problemimiz var mı? Ben bu bebeği istiyorum."

Osman başta gönülsüz kabul etmişti baba olmayı. Dilinin ucuna defalarca gelmesine rağmen, karısını incitmekten korktuğu için çocuğu aldırmayı teklif edememişti. Meral'i seviyor ve iyi anlaşıyorlardı, sadece onu üzmemek için söylememişti bunu, yoksa bebek umurunda değildi.

Sonra bir gün Meral onun elini karnına bastırıp,

"Bak! Hissediyorsun değil mi? Nasıl tekmeliyor." demiş ve Osman, karısının karnındaki bebeğe o gün bağlanmıştı.

Doğacak çocuk, soyut bir kavram olmaktan çıkıp; bir anda canlı, hareket eden, elle tutulur bir canlı

olmuştu çünkü. İçinde doğmamış çocuğunun sevgisi filizlenirken, bebeğin doğumu ve gelişimiyle ilgili kitapları elinden düşürmez olmuştu. Aylık kontrollere beraber gidiyorlar; Osman, karısının rahat etmesi için etrafında pervane oluyordu. Konserve yiyecekleri, hazır meyve sularını evine sokmaz olmuştu artık. Mevsim meyvelerinden kendi elleriyle taze taze meyve suları hazırlıyor, eve getirdiği sütü, yoğurdu, peyniri hiç olmadığı kadar büyük özenle seçiyordu. Meral de katılıyordu kocasının titizliğine. Bebeğe zararı olabilir korkusuyla artık üzerinde cep telefonu taşımıyor, sigara içiliyor diye, çalıştığı okulda öğretmenlerin dinlenip çay içtiği odaya bile girmiyordu.

"Biraz abartmıyor musun?" diyordu bazen arkadaşları. "Sigaranın zararlı olduğuna biz de katılıyoruz ama kahveye ve kolaya ne demeli? Öğlende çıkan yemeklerin de çoğunu yemiyorsun."

"İnanın, midem almıyor. Ben evden getiriyorum, merak etmeyin."

Konserve sebze ve salça kullanıldığı için okulda yemeyi bırakmıştı. Evde taze sebze ile pişirdiği yemekleri yiyordu yalnız.

Eskiden temizlik için haftada bir eve kadın gelirken, Meral'in hamile kalmasından sonra haftada ikiye çıkmıştı bu. Doğumdan sonra ise hafta arası her gün gelmesi için konuşmuşlardı çoktan.

Bebek doğduktan sonra, en az altı ay karısının çalışmasını istemiyordu Osman.

"İlk altı ay bebek yalnızca anne sütüyle beslenmeliymiş, okuduğum bütün kitaplarda böyle yazıyor."

Boş zaman buldukça internete girip bebeğin embriyo halinden başlayarak anne karnındaki gelişimini ay ay inceliyor; ilgisini çeken bir şey gördükçe notlar alıp, bunu karısıyla paylaşıyordu.

Doğumun evlerine yakın bir özel hastanede olmasına karar vermişler, gün sektirmeden aylık kontrollere gidiyorlardı şimdi.

"Bir erkek ismi hazırlayın bebeğinize." demişti doktor geçen gidişlerinde. "Çocuğunuz erkek..."

Ultrasonda bebeğin ay ay gelişimini gözlemlemek, tarifsiz heyecan vericiydi. Eli, yüzü, vücut organları oluştukça, nefesi kesilircesine gözlerini monitörden ayıramıyordu Osman.

"Bir oğlumuz olacakmış, duydun mu?" diye heyecanla kocasına yüzünü döndürmüştü Meral. Osman onu duymamıştı bile, büyülenmiş gibi. Monitördeki küçük canlıya bakıyordu. Artık cinsiyeti bile belliydi. Kalbi duracak gibiydi, ikisine ait bir bebek... Olağanüstü bir duyguydu bu.

Önce Mert ismi üstünde durdular, sonra tek heceli olmasın diye vazgeçtiler.

"Adı Gürbüz olsun" dedi bir ara Osman "İsmine benzeyip pehlivan yapılı biri olur."

"Ya narin bir çocuk olursa... Yo, kıyamam. Arkadaşları dalga geçer sonra."

Osman'a yakın diye Orhan, Meral'in ölen kardeşinin adı diye Kenan ve daha doğuma kadar nice isim düşünüp vazgeçtiler. Çocuklarına hiçbir ismi lâyık göremiyorlardı. Sonunda doğuma az kala Evren'de

karar kıldılar. O bebek, ikisi için de her şeyden kıymetliydi. Verdikleri değeri yansıtsın diye bu ismi seçtiler.

* * *

Ekim ayının ortalarında doğdu Evren. Ne doktoru ne anneyi fazla uğraştırmayan bir doğum olmuştu. Yine de kendi deyimiyle doğumhane kapısında bekleyen Osman'ın yarı ömrü gitmişti oğlu doğuncaya kadar.

"Sağlıklı, nur topu bir oğlunuz oldu." müjdesini veren hemşireye, ne kadar olduğuna bakmadan cebinden çıkardığı bir tomar kâğıt parayı uzatmıştı sevincinden.

O gün oğluyla karısının yanından ayrılamadı Osman. Bir ara koridora çıkıp babasını, Meral'in ailesini ve Aziz'i arayıp müjdeyi vermiş; içeri girdiğinde,

"Arayan olursa, sakın Evren'in yanında cep telefonuyla konuşma. Yaydığı dalgalar bebekler için çok zararlıymış." diye karısını uyarmayı unutmamıştı.

Aylardır internet sitelerinde gezinmiş, kitaplar okumuş, bebeğin en sağlıklı biçimde gelişmesi için nelere dikkat etmesi gerektiğini öğrenmişti. Kendisi gibi kulaktan dolma bilgilerle büyümeyecekti oğlu.

"Bilinçli bir yaklaşımla artık çocukların IQ sunu arttırmak bile mümkün bu çağda." diyordu. Sonra gülerek "Kendi çocukluğumu hatırlıyorum da, nasıl okuyup bu güne gelebildiğime şaşıyorum. Biz resmen el yordamıyla kendi kendimize hayatı tanıyıp büyüdük. Köy yerinde neye dikkat etmişlerdir ki!

İnternette okudum, çocuğun zekâsını geliştirecek özel eğitim programları varmış. Biraz pahalı ama çocuğunun geleceği söz konusu olunca insan düşünmeden verir o parayı."

"Daha oğlumuz bir günlük" diye gülmüştü Meral. Kocasını böyle heyecanlı görmekten mutlu, takılıyordu ona. "Sana kalsa altı ayda konuşmayı, yürümeye başlamadan bilgisayar kullanmayı öğreteceksin ona."

"Sen benimle dalga geçmeye devam et ama yıl dediğin öyle çabuk geçer ki, şimdiden geleceğini düşünmek lâzım onun." Oğlunun minicik ellerini öpüp hayranlıkla süzüyordu onu.

"Ağzı, burnu sana benziyor; ama daha Avrupai bir tipi var değil mi? Günün birinde böyle pamuk gibi mavi gözlü bir çocuğumun olacağı hiç aklıma gelmezdi."

"Yakışıklığı sana benzeyecek" diye gülüyordu Meral. "Ama o, Mardin'in güneşinde kavrulmamış tabii."

Bölüm 5

Aziz, yeğeninin doğum haberini aldıktan ancak iki hafta sonra onu görmeye gidebildi. Osman telefonda karısının ve oğlunun sağlık durumlarının iyi olduğunu ama eve çıkınca dinlenmeleri gerektiğini söylemişti.

"Arkadaşlar bunu düşünüp on-on beş gün gelmeseler bari!" dediğinde kendisi de iki haftadan önce Ankara'ya gitmemeye karar vermişti. Belki ağabeyi bu sözüyle gerçekten kendisini kastetmemişti ama yine de daha önce gitmeye çekindi.

İkinci haftanın sonunda büyüklerinden gördüğüyle kırmızı kurdeleli bir küçük altın alıp çıktı yola. Yaz tatilinde Ankara'ya gittiğinde, karı kocanın daha çocukları doğmadan eve taşıdıkları bebek eşyalarını görünce, bebeğe alacak başka bir şey bulamamıştı.

Sabah binmişti trene. Bir ara biraz kestirir gibi olduysa da sonra uykusu kaçıp dışarıyı seyretmeye daldı. Sakarya Nehri boyunca ilerlerken göz alabildiğine uzanan bahçelere, iri sarı ayvalardan dallarını kaldıramayan ağaçlara takılıyordu gözü. Kıvrım kıvrım akan nehre ve çevresindeki bitek topraklara baktıkça, bir taş yığınından farksız köyüne ve çevresindeki çıplak tepelere

gidiyordu aklı. Şöyle verimli toprakları olsa babasının da yüzü gülerdi, onun çoluk çocuğunu geçindirmek için nasıl çalışmak zorunda kaldığını düşündüğünde içi sızlıyordu. Osman'la kendisi her ne kadar yıllar önce babalarına yük olmaktan çıktılarsa da, onun başındaki kalabalık yeterdi yine de. Kız kardeşi büyümüş, köyün âdetlerine göre neredeyse gelinlik kız olmuştu. Onu düşününce, yıllar önce köyden ayrılırken söyledikleri aklına geliyordu. Ağabeyiyle üniversiteyi bitirip çalışmaya başladıklarında Hüsniye'yi de yanlarına alacak, ona sahip çıkacak, üç kardeş bir arada yaşayacaklardı. Ne güzel çocukluk düşleriydi onlar... Ama yıllar geçtikçe yolları ayrılmıştı hepsinin. Osman'ın bütün dünyası, başta oğlu olmak üzere kendi ailesiydi artık. Belki insan yaşamının kuralıydı bu; her canlı zamanı geldiğinde kendi ailesini kurmalıydı. Ama Hüsniye boynu bükük kendilerinden gelecek bir haberi bekliyor gibi gelirdi. Yatılı okula gittiği ilk sene, kardeşini karşısına alır, büyük şehirde okuyup para kazanmaya başladıklarında onu da alıp götüreceklerini söylerdi. Hüsniye, o zaman konuştuklarını hatırlıyor muydu acaba? Daha beş yaşında bile değildi o yıllarda, unutmuş olduğunu umuyordu. "Dilerim hiçbirini hatırlamaz." diyordu kendi kendine. Şimdi bunu gerçekleştirmek çok güç görünüyordu çünkü. Çocukların o saf sevgisiyle kurulan coşkulu hayaller olarak kalmıştı bunlar.

O günden bu güne, hayatlarında önem verdikleri değerler değişmiş; dünya değişmişti artık. Yalnız ne zaman kardeşi aklına gelse, "Babam başlık parasına kanıp da olmadık birine vermese bari!" diye içi sızlardı. Neyse ki kendilerinin ısrarıyla beş yılın sonunda köydeki çoğu kız çocukları gibi okuldan almamıştı

babası. Tam da o yıl köyün yolu yapıldığı için en yakın okula gidip sekiz yıllık eğitimi tamamlamıştı hiç değilse. Anasının sancıdan iki büklüm, doktora gitmek için at arabasına binerken "Hüsniye önce Allah'a, sonra size emanet!" diyen sesini ve ağabeyiyle kendisine son bakışını unutamıyordu hâlâ. Vicdanını rahatlatmak için "Babam onun bakımı için başka bir kadınla evlendi, biz de gelen kadın rahat etsin diye evden ayrıldık işte!" diyordu. Yani, kardeşleri için üzerlerine düşen fedakârlığı yapmışlardı kendince. Ama bu rahatlatıcı düşünce her zaman işe yaramıyordu. Şimdi rahat bir kompartımanda Ankara'ya doğru yol alırken ne annesine ne kardeşine karşı başı dikti. Kendini ne zaman böyle suçlu hissetse "Her hâlde annem onu sadece bana emanet etmemişti, Hüsniye'ye olmayacak sözler veren de yalnız ben değildim. Ağabeyim niye bir şeyler yapmıyor onun için? Demek yaşamın kuralı böyle." diye avutucu fikirler geliştirirdi. Hem kardeşi de köyde mutlu gibiydi. Onu bu yaştan sonra alıştığı yerlerden ayırmak ne ölçüde doğru olabilirdi...

Başını arkaya yaslayıp sımsıkı gözlerini kapadı. Şu zengin bitki örtüsünü görmezse belki sudan, ağaçtan yoksun çorak köyünün hayalinden ve kardeşinin boynu bükük kendilerinden haber beklediği düşüncesinden kurtulurdu.

Sonra birden Zeynep canlandı gözünde. Bu gün hep düşünmek istemediği insanlara, hatırlamak istemediği anılara kayıyordu düşünceleri. Ne yatakta annesiyle dua edişlerini, ne Osman'la kırda kıldıkları namazları ne de o güzel kızın namaz örtüsüyle camiden çıkışını anımsamak istiyordu oysa. Piyano çalan zengin kız, altında arabası... Sonra çorak köyü, köydeki çökmüş babası ve

ilerde kendisini annesi ve analığı gibi bir gelecek bekleyen kız kardeşi... Gün doğumu ve gün batımı kadar birbirinden uzak insanlar, uzak yaşamlar, Sonra yine Küçük Ayasofya Camii'nin karşısındaki şadırvanlı bahçe ve ney çalan Zeynep... Onun beyaz ceketi ve başında namaz örtüsüyle camiden çıkışı. Böylesine farklı insanları birleştiren alacakaranlık kuşağındaydı şimdi.

Sersemleşmiş gibiydi. Düşüncelerden kurtulmak için gözlerini açıp dışarıyı süzdü bir süre, sonra kompartımana çevirdi bakışlarını. Karşı sıranın ön koltuğunda oturan genç çekmişti dikkatini. Arkasına yaslanmadan dimdik oturmuş, başı öne eğik tuhaf bir görüntüsü vardı. "Hareket hâlindeki trende yaslanmadan böyle oturmak insanı yorar ya!" diye düşündüğü an delikanlının rüku ve secde için eğilmesinden, oturduğu yerde namaz kıldığını anladı. Gözlerini ayırmadan öylece izliyordu onu. Sarsılmıştı. Aynı yaşta olmalıydılar. Ne camın ötesinden akıp giden manzara, ne trenin içinde olup bitenler ilgilendiriyordu delikanlıyı. Başka bir dünyadaydı şimdi o. Ruhunun dinginliği hareketlerine yansımış, kimseyi umursamadan ibadet ediyordu.

Trene bindiğinden beri beynine üşüşen düşünceler yüzünden yaşadığı huzursuzluk aklına gelince; Aziz, bir an o delikanlının yerinde olmayı istedi. "İnsanın üç beş dakikalığına olsun bütün endişelerini bir kenara atıp, gücü sonsuz bir yaratıcıya bel bağlaması, güzel bir şey olmalı..."

Aklından geçenler yüzünden huzursuz olmuştu. Sıkıntıyla kıpırdanıp camdan dışarı bakmaya çalıştı ama olmadı. Gözleri, sakince eğilip doğrulan, dudakları kıpır kıpır açılıp kapanan gence kayıyordu. Yatılı

okula başladığı yıl, Mustafa'nın verdiği bir kitapçıkta sonradan İslâmiyet'i seçenlerin anılarını okumuştu. Bir tanesi, metro istasyonunda yere serdiği bir örtü üzerinde namaz kılan birinden etkilenip Müslümanlığı araştırmaya başladığını anlatıyordu. "Allah'a ibadet etmek için özel mekân ve ayrı bir günün gerekmediği çok etkileyiciydi, çünkü doğru olanı buydu. Allah, nerede olursa olsun kendisine ibadet eden kulunu görür ve onun dualarına cevap verir." diyordu sonradan Müslümanlığı seçen bu Amerikalı.

"Evet, haklı!" dedi kendi kendine. Her yerde ve her zaman kendisine el açabileceği bir yaratıcının var olduğunu bilmek, rahatlatıcı bir düşünce olmalıydı. "Bu da bir tür meditasyon olmalı." dedi. Üniversitedeki arkadaşlarının bir kısmı para verip meditasyon eğitimi veren kulüplere üye olmuşlardı. Günün belli saatlerinde sessizce bir köşeye çekilip; gözlerini, kulaklarını dış dünyaya kapıyor ve beyinlerini günlük sıkıntılardan kurtarmaya çalışıyorlardı. "Şu genç, onları aşmış durumda. Çünkü bir kompartımanın kalabalığında başarıyor bunu." diye düşünmekten kendini alamadı. Üstelik bunu yapabilmek için ayrı bir para vermesine de gerek yoktu.

Kendi kendine "Oğlum! Önce ney sesinden ve kızın camiden çıkışından etkilendin. Şimdi de namaz kılan bir genç aklını karıştırdı." dedi. "Kendine gel, düşüncelerinin bulanmasına izin verme sakın."

Sımsıkı gözlerini kapadı. Ankara'ya gelene kadar açmayacak, düşüncelerini yalnızca bitirme tezi üzerinde yoğunlaştıracaktı.

* * *

Osman, sevinçle karşıladı kardeşini. Meral de sevinmişti, kocası gibi o da severdi Aziz'i.

"Oğlumun amcası mı gelmiş?" diye kucağına aldığı Evren'i yanına getirirken, ağabeyinin yüzünde okunan mutluluğu ve gururu sonraki günlerde hiç unutmayacaktı Aziz.

"Nasıl?... Sen hayatında böyle güzel bebek gördün mü?"

"Gerçekten çok güzel..." demişti şaşkınlıkla.

Sarı ipek saçlı; gözleri masmavi, yumuk yumuk bir bebekti yeğeni. Hem ağabeyine, hem Meral'e benzese de bambaşka bir güzelliği vardı, porselen bir bebekti sanki.

"Şaşırdın değil mi?"

Osman mutlulukla kardeşini süzüyordu.

"Ağabey, çok güzel bir bebek bu! Telefonda söylememiştin sarışın olduğunu."

"Bizim gibi kavruk bir bebek mi beklemiştin?" diye güldü Osman. "Meral'in babaannesi mavi gözlüymüş, ona benzemiş olmalı."

"Kucağıma versene biraz..."

Ağlamaya başlayıncaya kadar kırılmasından korktuğu yapma bir bebekmiş gibi kucağında tuttu yeğenini. Ağabeyinin ve Meral'in gözlerindeki ışıltıya bakıp ilk defa çocuk sahibi olmaya özendi o gün.

Osman'la Meral; Evren'le ilgili bir sürü şey anlattılar. Uyuması, ağlaması, iştahlı bir bebek oluşu... Bir bebeğin normal olarak gösterdiği her davranıştan olağanüstü olaylarmış gibi söz ediyorlardı.

"Meral, bu ders yılında çalışmamaya karar verdi." diyordu Osman. Her zaman kadınların çalışmalarını,

ekonomik özgürlüklerine kavuşmalarını savunan ağabeyi söylüyordu bunu. Şaşkınlığı yüzüne yansımış olmalı ki,

"Korkma! Çocuk oldu diye karımın eve kapanmasını isteyecek değilim." diye güldü. "Evren'in ilk altı ay mutlaka anne sütü ile beslenmesini istiyoruz. Anne sütü emen bebeklerin IQ'lerinin emmeyenlere göre 5 puan daha fazla olduğunu biliyor muydun?"

"İlk defa şimdi duyuyorum."

"Hamile kalıncaya kadar biz de bilmiyorduk" diye güldü Meral. "Ama çocuk sahibi olacağımızı anlayınca, onun en iyi şekilde yetişmesi ve eğitilmesiyle ilgili ne varsa bulup okuduk."

"Korkma, hepsini saklayacağım. İleride baba olacağın zaman sana postalarım."

"İşin en zor kısmını çözdük." diye güldü Aziz. "Şimdi sıra, uygun bir anne adayı bulmaya kaldı." Sonra "Sözün yarım kaldı." dedi. "Peki, altı aydan sonra yeniden çalışmaya başlayacak mı Meral?"

Aralarında yaş farkı az olduğundan ve kendisine "Yenge" demesini istemediğini daha başta söylediğinden; ona ismiyle hitap ederdi hep.

"Hayır!" diye cevap verdi Meral. "Öğretmenlik hem yorucu, hem de artık beni doyurmuyor. Hep aynı şeyleri anlatmaktan sıkılmaya başladım."

"Senin anlayacağın, Meral üniversitede kariyer yapmaya karar verdi."

"Aynen öyle... Nasıl olsa evde bir yardımcı var, oturup sıkı sıkı mastır sınavına hazırlanacağım."

"Bunu duyduğuma sevindim." derken, asıl ağabeyinin bu karardan nasıl mutlu olduğunu düşünüyordu Aziz.

Osman, hırslı bir insandı. Kendi başarısı yetmiyor, karısının da mesleğinde ilerlemesini istiyordu. Çok iyi bir işi olmasına, kısa zamanda üst düzey yöneticiliğe yükselmesine rağmen kendi arayışı da dinmemişti. Çalışma hayatına atıldığından beri her fırsatı değerlendiriyor, kişisel gelişim kurslarına, sertifika programlarına devam ediyordu.

"Hatta bu arada ileride sana faydası olacak bir kursa bile gidebilirsin." Bu fikir Osman'ın aklına yeni geliyordu.

"Hele bir kendimi toparlayayım, bir şeyler düşüneceğim tabi. Semiha Hanım uzun süredir geldiği için eve alışkın, Evren'i de çok seviyor. Gözüm arkada kalmadan oğlumu rahatlıkla ona bırakabilirim."

"Görüyorsun ya Aziz, Evren'in doğumuyla birlikte Meral'in de hayatı değişecek." Sonra kolunu karısının omuzlarına dolayıp "Üniversite hocalığı, yakışacak karıma." diye gülümsedi gururla.

Ankara'da kaldığı iki gün içinde Semiha Hanım'ın yaptığı ev yemeklerini yiyip, ayaklarının ucuna basa basa girip yeğeninin uyuyuşunu seyretti. Ağabeyiyle ve Meral'le havadan sudan konuştu ama bir türlü konuyu açıp ne Zeynep'ten, ne ney sesinden etkilenişinden söz edebildi. Onlar böyle mutlu ve heyecanlıyken, adını bile koyamadığı kendi sıkıntılarından bahsetmedi onlara.

"Evren'i özleyeceğim. Ankara'ya daha sık gelebilmenin yolunu bulmam gerek." diye ayrılırken, henüz iki haftalık olan yeğenini gerçekten özleyeceğini düşünüyordu.

Bölüm 6

Meral çabuk toparlamıştı kendini. Evren'in problemsiz bir bebek olması ve evde yardımcı bir kadının bulunmasının rahatlığıyla mastır sınavına hazırlanmaya başlamıştı.

"Üniversitenin en genç ve başarılı annesi olacaksın." diyordu Osman. "İyi ki erken evlendik ve iyi ki oğlumuz doğdu. Bir an hayatımızı zorlaştıracak sanmıştım ama tam tersine seni sınava girmeye teşvik etti."

Kariyer yapmasını, kocasının çok istediğini Meral de fark etmişti. Bunu anlayalı beri sınava hazırlanmaya daha fazla vakit ayırır olmuştu.

"Keşke mezun olduğum yıl girseydim mastır sınavına. Çok yeri unutmuşum, çalışmam gerekecek."

"Çalıştın mı yaparsın sen. Evren huysuz bir bebek değil, Semiha Hanım da çok iyi bakıyor ona."

Kocasını anlıyordu Meral. Çorak bir köyde yoksul bir ailenin çocuğu olarak doğmuş, ömrü parasız yatılı okullarda geçmişti. Oralarda çektiği sıkıntıyı da tahmin edebiliyordu. Köyünün ve çevre köylerinin yüzlerce çocuğu arasında, zincirini kırabilen az sayıdaki gençten biriydi. Kendisinin çok başarılı olması

yetmiyor; karısını ve oğlunu da en iyi yerlerde görmek istiyordu.

Karakteri zaten mesleğini geliştirmeye ve bu yolda üstün bir gayretle çalışmaya uygunken, Osman'ın heyecanını gördükçe daha fazla zamanını sınava hazırlanmaya ayırır olmuştu. Evden pek çıkmıyor, Semiha Hanım'ın acıktıkça yanına getirdiği oğlunu emzirip, biraz onunla oyalanıyor sonra sınava az bir süre kalmışken unuttuğu konuları tekrarlamaya çalışıyordu.

Akşamların eve gelir gelmez Osman'ın ilk görmek istediği oğluydu.

"İnsanın akşama kadar çocuğunu özleyeceğini daha önce söyleselerdi inanmazdım. Gün boyu kaç kere aklıma geldiğini bir bilsen..."

"Bilmez miyim? Niye işten ayrıldığımı sanıyorsun?"

"Sen şanslısın, çünkü hep evdesin. Bense gün boyu oğlumdan uzaktayım."

Evren'in doğumunun üzerinden bir ay geçmeden iş yerindeki merkez bilgisayarda yeni bir sisteme geçilmesine karar verilince, şikâyet ettiği o günleri mumla arar oldu Osman. Sürekli sorunlar çıkıyor, şubelerden gelen şikâyetlerin ardı arkası kesilmediğinden geç saatlere kadar çalışmak zorunda kalıyordu. Öyle ki Evren'in aylık doktor kontrolünde bile bulunamadı. Semiha Hanımla Meral götürdüler onu doktora.

"Kilosu, boyu, her şeyi normal." diye anlatmıştı Meral. "Doktor muayene ederken bir görseydin, öyle

tatlıydı ki! Kulağına, burnuna, ciğerlerine, kalça çıkığı olup olmadığına, her şeyine baktı doktor."

"Böyle günlerde, keşke daha rahat bir işim olsaydı diyorum."

"Böyle bir iş seni doyurmazdı canım, hiç kendini kandırma."

"Belki de haklısın. Ama şu hâle baksana! Oğlumu doktor kontrolüne götürürken bile yanında olamıyorum."

"Önümüzdeki ay birlikte gideriz, takma kafanı. Biz bebekken her ay kontrole mi giderdik? Böyle demez miydin sen?"

"O başka! Oğlum benim gibi büyümeyecek ama..."

"Merak etme! Elbette ki farklı olacak. Meselâ bu gün ağızdan D vitamini verdi bile doktor. Önümüzdeki ay da ilk aşıları başlayacakmış."

"Yapma ya! Oğlumun canını mı yakacaklar?"

Oğluna aşı yapılırken yüreğinin bunu kaldırıp kaldıramayacağını ertesi ay öğrenemedi Osman. İşinden vakit ayırıp gidememişti çünkü doktora.

Evren'i yine Semiha Hanım'la birlikte kontrole götürdü Meral. Aşıları yapıldı, anne sütünün yeterli olduğuna ek gıdaya gerek olmadığına karar verildi.

"Eşimin aklı burada bu gün." diyordu Meral. "Ama başını kaşıyacak vakti yok, nasıl üzülüyor bilseniz."

"Tahmin edebiliyorum. Umarım bundan sonraki kontrole gelişinizde yanınızda olur. Daha olmazsa genç babayı üzmemek için önümüzdeki ay kontrole gelmeyebilirsiniz."

“Ben her ay kontrol şart sanıyordum.”

“Amerikan Pediatri Akademisinin önerdiği takvim şimdi bu. Sağlıklı bir çocuk için de yeterli. Dördüncü ayını tamamlayınca yine aşıları olacak, O zamana kadar yalnızca anne sütüyle beslemeye devam edin.”

“İki ay sonra ne yapıp edip eşim de gelmeye çalışacaktır.” diye teşekkür ederek ayrıldı Meral.

Evren’in dördüncü ayını tamamladığı günlerde önce Meral’in mastır sınavı girdi araya. Sonra da Osman’ın uygun zamanını beklediklerinden iki hafta gecikmeyle gidebildiler doktora.

“Korkarım oğlunuzun bir problemi var.” derken Osman da doktorun muayenehanesindeydi.

Bir an oda ve eşyalar, etrafında bir tur attılar gibi geldi Osman’a.

“Nasıl... Nasıl bir problem?”

“Anlamaya çalışıyorum. Evren uyarılara cevap vermiyor. Bakın, salladığım çıngırağı gözüyle takip etmesi gerek ama yapamıyor. Sonra... Sonra en önemlisi başını dik tutamıyor. Bunun nasıl olduğunu ben de anlayamadım, ama gelişmesi normal değil”

“Nasıl olur?” diye sesini yükseltti Meral. “İştahlı bir bebek, kilosu normal. Sonra uykusu da iyi.”

Doktor onu duymamış gibi bebeğin kontrolünü sürdürüyordu. Üçüncü ayda kontrole çağırmadığına çoktan pişman olmuştu. Ama geçen gelişinde her şey normal gözüküyordu. Bebeği muayene ederken, anneyle konuşmalarını hatırlar gibi oluyordu. Galiba Meral’in mastır sınavı hazırlığından ve henüz

tanışmadığı genç babanın işlerinin ne kadar yoğun oluşundan söz etmişlerdi daha çok. Hastanede bütün kontrolleri yapılmış, sağlıklı bir bebek olarak bakıyordu ona ve kim bilir, belki de çok özenle yapılmış bir muayene olmamıştı geçen seferki. Aşı yapılırken Evren ağlamaya başlayınca anne telâşlanmış, tam muayeneye başlayacağı sırada da altını ıslatmıştı. Hatırlamaya çalışıyordu doktor. İki ay önce yüzükoyun yatırdığında başını dik tutmalıydı, ama bu sahne bir türlü gözünün önüne gelmiyordu.

Evren'in hasta takip kartını çıkarıp incelemeye başladı.

"Hastanede yeni doğan testlerinin yapıldığını söylemiştiniz değil mi?"

"Evet, öyle söylemişlerdi." dedi ağlamaklı bir sesle Meral. Artık hiçbir şeyden emin değildi.

"Bebeğin topuğundan kan alınıp teste gönderilmişti, değil mi?"

"Evet!" dedi Osman. "Bizde kan uyuşmazlığı var, bu yüzden bebeğin etkilenip etkilenmediğini anlamak için hemen kanını kontrol ettiler."

"Aslında ilk bebek normal doğar dedi doktor, ama yine de her olasılığı düşünüp kontrolü yapıldı Evren'in. İleride yine çocuk sahibi olmayı istersek diye de, ikincinin kan uyuşmazlığından etkilenmemesi için iğne yapıldı bana."

"Doğum sırasında olur ya bulamazsak diye, iğneyi aylar öncesinden alıp hazırlamıştık hatta." diye söze karıştı Osman.

Karı koca farkında olmadan savunmaya geçmiş; doğmuş ve doğacak çocuklarının sağlığı için her türlü önlemi aldıklarını kanıtlamaya çalışıyorlardı.

Doktor içi ezilerek dinliyordu konuşulanları. Ufacık ihmaller, yanlış anlamalar üst üste gelmiş; değil ayların günlerin bile önemli olduğu bir hastalığın teşhisi gözden kaçmış gibiydi.

"Ne zaman kan alınmıştı Evren'den?" diye sordu.

"Hastanedeyken."

"Doğumdan ne kadar zaman sonraydı demek istemiştim."

"Doğumdan sonra odaya çıkar çıkmazdı sanırım."

Henüz anne sütü gelmeden, yani bebek henüz proteinle beslenmeden alınan kanda, sadece kan uyuşmazlığına bağlı olarak bebeğin kanında oluşması muhtemel bilirubin aranmış olmalıydı.

"Peki daha sonra?" diye telâşını gizlemeye çalışarak sordu. "Sonra tekrar Evren'in topuğundan kan alınmadı mı?"

"Hayır!" diye mırıldanırken bu sorunun dört buçuk ay önce bir kez daha sorulduğunu hayal meyal anımsamıştı Meral. Hastaneden çıkmadan önce sormuşlardı galiba.

"Bebeğinizin topuğundan iki damla kan almamız gerekiyor." dediklerinde

"Ama alındı." demişti telâşla. Çocuğunun canının yanacağı düşüncesiyle içi bir hoş olmuş, daha önce kan alındığını hatırlatmıştı hemen.

"Bebeğinizin topuğundan kan alındı mı?"

Evet! Şimdi daha iyi hatırlıyordu, aynı az önce doktorun sorduğu gibi sormuşlardı böyle.

“Yani bebeğin kanı doğumdan hemen sonra mı alındı yalnızca?” diye sorusunu tekrarladı.

İçi daralmıştı doktorun. Evren ne sözel ne görsel uyarılara beklenen tepkileri veriyordu. Görünürde kilosu normal, uslu bir bebekti ve çok da güzeldi üstelik. Gülümsüyor, sesler çıkarıyordu ama şuursuz olarak. Meral koruma duygusuyla oğlunu alıp sımsıkı göğsüne bastırmıştı. Eliyle başının arkasından destekleyip kendine dayamıştı onu.

Ne diyeceğini bilemiyordu doktor. Şu haliyle o kadar normal görünüyordu ki! Aileyi yanıltan bu olmuştu. İlk çocuklarıydı ve kimse onları uyarmamıştı. Daha önce birlikte geldikleri kadın da deneyimsiz olmalıydı, büyük olasılıkla daha önce hiç bebek bakmamıştı. Evren’i büyük bir şefkatle bağırlarına basmışlar, ilk günkü gibi özenle başını destekleyip korumuşlardı onu. Çocuk, değil başını dik tutabilmek, artık destekle oturacak kadar büyüdüğü halde kimse gelişmesindeki anormaliği fark etmemişti.

“Bakın! Sizi telâşlandırmak istemiyorum.” dedi şefkatli bir sesle “Bu ayda göstermesi gereken gelişme biraz noksan gibi.”

Osman’ın kanı çekilmiş yüzüne, Meral’in her an boşalmaya hazır yaşlı gözlerine daha fazla bakamadı. “Belki de korkulacak bir şey yok… Belki de sadece bu gün biraz keyifsiz.”

“Dün akşamdan beri iştahsız gibi zaten.” Meral söylediğine kendisi de inanmak istiyor, umutla kocasının yüzüne bakıyordu.

"Gece kaloriferler az yanıyor. Belki de üşüttü." dedi Osman. Zayıf da olsa bir umut ışığı doğmuş gibiydi.

"Evren'i hemen Hacettepe Tıp Fakültesi'ne götürmenizi istiyorum." dedi doktor.

Bulguları ve bebeğin doğduktan sonra yapılması gereken testlerin eksik olabileceğini not ettiği kâğıdı özenle katlayıp bir zarfa koyarak "Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Anabilim Dalı" yazdı üzerine.

"Bir kaç test yaptırmanız gerekecek. Dediğim gibi belki de önemli bir şey yok ama testlerin hemen yapılmasında yarar var."

Osman muayeneden sonra onları eve bırakıp hemen işe dönme niyetiyle gelmişti o gün doktora; ama şimdi, sebebini bilmediği bir korkuyla ürperirken ne işi, ne yeni bilgisayar sisteminin bitmeyen sorunları geliyordu aklına.

O gün, daha sonra hayatlarının bir parçası olacak Guthrie kartına Evren'in kan örneği alınıp test için laboratuara gönderildi. Bebek uzun uzun muayene edilip, doğumu ve doğum sonrasıyla ilgili pek çok sorudan sonra; test sonucu alınıncaya kadar anne sütü verilmemesi ve sadece özel bir mama ile beslenmesi yolunda uyarılarak ayrıldılar oradan.

* * *

"Çocuğunuz, fenilketonürü hastalığını taşıyor…"

Test sonucu alındıktan sonra, çağrıldıkları hastanede kendilerine söylenen bu olmuştu.

Doktorun karşısındaki yan yana iki koltukta otururken, Osman sımsıkı karısının elini tutmuştu. Doktorun söylediklerini işitince karısının elini sıktı.

Anlamını bilmese de kendilerini zor günlerin beklediğini sezmiş, karısına güç vermek ya da ondan güç almak istemişti. Bilmiyordu.

Hayatlarının asra bedel o en uzun gününde, hastalıkla ilgili bilmeleri gereken ne varsa söylendi kendilerine. Ama her cümlesiyle yıkıldıkları o bilgi bombardımanından o gün az şey kaldı akıllarında. Ama bir şeyi iyi öğrenmişlerdi. Fenilketonüri, zihinsel özür yaratan bir kalıtsal hastalıktı. Aslında dikkatle uygulanan bir diyetle tedavisi mümkündü ama erken tanı çok önemliydi. Öyle ki, ilk hafta tedaviye başlanan hastalar ile, yaşamın ilk ayı içinde ama 2.,3.,4. haftalarda tedaviye başlanan hastaların zekâ düzeylerinde bile farklılıklar doğuyordu. Üç ayı geçtikten sonraysa gecikmenin süresine ve hastalığın şiddetine bağlı olarak zihinsel özür kaçınılmaz oluyordu. Ve oğulları tam dört buçuk aylıktı, dördüncü ayın kontrolüne de on beş gün gecikmeyle gitmişlerdi çünkü. Önce Meral'in sınavı araya girmiş, ardından da Osman bu kez çocuğunu kontrole kendisi götürmekte ısrar edince, onun işini bırakabileceği bir günü beklemişlerdi.

Akraba evliliği mi yaptıklarını sormuşlardı. Hayır! Akraba filân değillerdi.

"Ama..." diyordu doktor. "Ülkemizde genetik bozukluk yaygın olduğundan akraba evliliği olmadan görülmesi de diğer ülkelere göre daha fazla oluyor. Buna akraba evlilikleri de katılınca, bu hastalığın dünyada en sık görüldüğü iki ülkeden biri oluyoruz."

Sonra omuzlarını bir kez daha çökerten şeyi öğrendiler. Oğulları klasik fenilketonüri hastasıydı, yani hastalığın en ağır türünü taşıyordu.

Ne Osman ne de Meral, bu güne kadar bir fenilketonüri taşıyıcısı olduklarının farkındaydılar.

"Bu normal." diyordu doktor. "İsteseydiniz de öğrenemezdiniz. Çünkü bu gün için taşıyıcılığı saptamaya yönelik bir test yok henüz. Taşıyıcılarda, biri bozuk diğeri normal iki gen var. Ne zaman ki iki taşıyıcı evleniyor, anne ve babadan hasta genleri alacak olursa çocuk hasta doğuyor, iki sağlam geni veya birinden hasta diğerinden sağlam geni bile almış olsa çocuk yine sağlıklı olur. Sizin durumunuzda oğlunuzun hasta olma olasılığı % 25 idi ama yazık ki % 75 lik sağlıklı dilime girememiş şu durumda."

"Talihsiz yavrum," diye düşünmüştü o gün Osman. Akraba olmadıkları hâlde iki taşıyıcı birbirlerini bulup evlenmişlerdi. Üstelik kan uyuşmazlığı vardı aralarında. Şu çağda önlemi alınabilen ve çocuk için hiçbir risk oluşturmayan bu durum, onları yanıltmaya yetmişti ne yazık! Sonraki yıllarda Osman'la Meral keşkelerle kendilerini yiyip bitireceklerdi.

Keşke bu uyuşmazlık olmasaydı diyeceklerdi. O zaman bebeğin kanının test için alınmadığının farkına varacaklardı. İkinci kez kan almaya geldiklerinde Osman kısa süreliğine iş için ayrılmıştı hastaneden. Meral'e bir şey söylemiyordu ama "Ben orada olsaydım, ne için kan almak istediklerini sorardım onlara." diyordu kendi kendine. Ama karısı da sadece daha önce yapıldığına inandığı bir test için tekrar oğlunun canı yansın istememişti. Ne diyebilirdi ki!

Meral, o haftayı oğluyla hastanede geçirdi. Normalde desilitrede 3 mg.dan az olması gereken serum

fenilalanin düzeyi hastaneye getirdiklerinde Evren'de 20 mg.'ın üstündeydi. Aldığı protein, eksik bir enzim sebebiyle vücutta kullanılacak şekle dönüştürülmediği için birikip beyinde hasara yol açıyordu. Şimdi Evren bu maddeyi içermeyen özel mamayla besleniyor ve her gün kanı alınıp test ediliyordu.

Meral'in ağlamaktan gözleri şişmişti. Oğlunu emziremiyor, her gün minik pembe topuğundan kan alınışını seyredip yürek çarpıntılarıyla testin sonucunu bekliyordu.

Oğlunu aylık doktor kontrolüne götürecek vakti olmayan Osman, günün yarısını hastanede geçirir olmuştu. Hastalıkla ilgili ne bulursa okuyor, gece bilgisayarın başında internet sayfalarından bir şeyler öğrenmeye çalışıyordu.

Oğlunun zekâsının etkilendiği kesindi, bunu biliyordu ama acaba ne kadar? İşte bunu bilmiyordu henüz. Bazen okuduğu bir yazı ile morali düzelir gibi oluyor, altı aydan önce fark edilenler tedavi ile normale yakın bir gelişme gösteriyorlarmış diye seviniyor, sonra bir haftalık bir gecikmenin bile çocukların zekâ düzeylerini etkilediğini okuyup kahroluyordu.

Öfkesini önce oğlunun doğduğu özel hastaneye yöneltti. Burnundan soluyarak hastanenin başhekimine kaç günün birikmiş acısını boşalttı.

"İnanın, böyle bir olay ilk defa başımıza geliyor." diyordu doktor.

Karısıyla arasında kan uyuşmazlığı olmasının yanında, bebeğin hafta sonu doğması da bu duruma yol açmıştı ona göre. Çünkü ne başhekim ne de hafta

arasında görev yapan doktorlardan bir tanesi vardı hastanede. Meral'in hamileliğini takip eden doktor gelmiş, ama normal bir doğum olduğu için fazla kalmadan ayrılmıştı hastaneden.

"En iyi doktorlarımızdandır." diyordu. "Nitekim daha önceden kan uyuşmazlığı olduğunu bildiği için hemen test için kan almış. Bunu siz de söylüyorsunuz zaten. Onun ilgisiz bir doktor olduğunu nasıl söylersiniz?"

Diğer testler için kan almak çocuk doktorunun göreviydi ve başhekime kalırsa ona da Meral engel olmuştu.

Hastaneyi yıksa Osman'ın öfkesi dinecek gibi değildi ama hiçbir şey oğlunun önlem almadan geçip giden dört buçuk ayını geri getiremezdi.

Başhekim konuşurken, duvardaki "Burada sigara içmenin cezası .... T.L. dır." yazılı kâğıda gitti gözü. Nasıl olduğunu anlamadan ayağa fırlayıp afişi bütün gücüyle yırtarak aşağı indirdi. Tırnağı kırılmıştı galiba.

"Gerekli testleri yaptırmayıp bir çocuğun hayatını karartmanın cezası ne kadar?" diye bağırdı. "Oğluma verdiğiniz zararın bedeli ne?"

Sonra da ardına bakmadan, çıkıp gitti.

Sonra öfkesi devleti yönetenlere yöneldi. Hacettepe Hastanesi'nde kendilerine bilgi veren doktor, "Ulusal Fenilketonüri Taraması kapsamında, hastalığın, doğum hizmeti veren tüm sağlık kuruluşlarında taranması zorunlu aslında..." demişti. "Ama ne yazık ki çoğu zaman bu sadece lâfta kalıyor. İstanbul, Ankara gibi

büyük şehirlerde bile tarama % 80'in üstüne çıkamıyor. Türkiye genelinde ise ancak % 50 yi buluyor."

"Bu nasıl zorunluluk?" demişti öfkeyle karışık şaşkınlıkla.

"Çünkü kanunî cezası yok. Böyle olunca da sizin çocuğunuzda olduğu gibi ihmal kurbanları hep oluyor."

Osman çıldırmak üzereydi. Türkiye, dünyada bu hastalığın en sık görüldüğü ülke olsun, üstüne bebekten alınacak iki damla kanla hastalığa tanı koymak mümkün olsun; ama iş uygulamaya gelince bu ölçüde bir vurdumduymazlıkla karşılaşılsın. Aklı almıyordu bunu. Hastalıktan etkilenecek çocuklar ve ailelerinin yaşayacağı acı bir yana, bunun sonucunda ülkenin göreceği zarar korkunç boyutlardaydı. Başarılı bir yönetici olarak, beynini çatlatsa da bu vurdumduymazlığı anlamıyordu. Sağlık bakanlığı bu konuda çalışma yapmaz mıydı acaba? Daha sağlıklı bir tarama için düzenleme yapılamaz mıydı?

"Guthrie kartına kan örneği alınıp test için belli merkezlere gönderilir." demişti doktor. "Hasta çocukların ailelerine ve doğum yaptıkları hastaneye testin sonucu bildirilir. Sağlıklı bebekler için bir işlem yapılmaz"

Trilyonların buharlaştığı bir ülkede sağlıklı bebeklere cevap vermek için harcanacak paranın hesabı mı yapılıyordu acaba? Yoksa her fırsatta devlet kadrolarındaki şişkinlikten şikâyet edilirken bebeğin kanında hastalığa rastlanmadığını iki satırla aileye bildirecek eleman mı bulunmuyordu? Eğer bu yapılsaydı en

azından doğumun gerçekleştiği hastane Evren'e cevap gelmeyince kendilerini uyaracaktı.

Sonra, yöneticiliğe idmanlı zekâsıyla çözümler aramaya başladı. Bilgisayarın bu ölçüde toplum yaşantısına girdiği günümüzde, her bebeğin bilgisayarda kaydı olmalı ve doğumdan sonraki ilk hafta içinde "Yeni doğan tarama testleri"nin sonucu mutlaka kaydedilmeliydi. Bir şeyler yaparsa, en azından yapmaya karar verirse, bir parça sakinleşeceğini anlamıştı. Evren tedaviye cevap verip hastaneden çıkınca, bütün yetkililere, milletvekillerine, gazete yöneticilerine e-mail çekmeye, faks göndermeye karar verdi. Bunu mutlaka yapmalıydı, yoksa aklını kaçırabilirdi.

Evren'in kanındaki fenilalanin düzeyi ve günlük kilo alımı bir hafta süreyle izlenmiş ve sonra bebeğin beslenmesi için kullanması gereken özel mama listesi ellerine verilerek hastaneden çıkarılmışlardı. Haftada bir test için gelmeleri gerekecekti yalnız.

Özel mama ile karnını doyurduktan sonra arkasından biraz anne sütü emebileceğini söyleseler de, Meral'in sütü çoktan kesilmişti.

"Hastalık bizim telâşlandığımız kadar etkileyemeyecekmiş Evren'i. İnan canım, bir haftadır bunu araştırıyorum."

Osman, arabaya bindiğinden beri gözlerini kucağındaki oğluna dikip konuşmadan oturan karısını rahatlatmaya çalışıyordu.

"Çıtır çıtır fırından yeni çıkmış bir simidi asla yiyemeyecek." Meral, kocasını duymamış gibi kendi kendine konuşuyordu. "Ne bir bardak kola, ne bir

hamburger… Çocukların içinin gittiği hiçbir şeyi yiyemeyecek." Sonra ağlamaya başladı. "Ona öylesine acıyorum ki! Sana bir şey söyleyeyim mi? Liseye, üniversiteye gidemeyecek olması beni üzmüyor, bunu çoktan kabul ettim. Onu o kadar çok seviyorum ki; okuması, alacağı diplomalar umurumda değil. Ama hayatı öylesine zor geçecek ki, işte bu beni kahrediyor."

Osman gibi Meral de öğrenmişti. Ailesinden ve öğretmenlerinden destek görerek ilköğrenimini tamamlamayabilirdi oğlu; ama bundan ötesi için hayal kurmamaları söylenmişti ona da.

"Hayatı boyunca diyet yapmak ne demek, bunu düşünebiliyor musun?"

"Biliyorum." diye içini çekti Osman. "Ama büyüdükçe diyeti hafifleyecek, bunu düşünürsek daha az üzülürüz. Sonra sadece bizim çocuğumuzda değil ki bu hastalık… Ayrıca daha da gecikmiş olabilirdik…" Son söylediğine ağzından çıkar çıkmaz pişman olmuştu aslında.

"Daha erken de farkına varabilirdik ama…" dedi anında Meral. "Kendimizi hiç affetmeyeceğim. Ben sınav derdine düştüm, sen işinden başını kaldıramadın. Çocuk kaldı Semiha Hanım'ın eline. Kadın çocuk yetiştirmemiş ki, gelişimini nereden bilsin? Biz farkına varmalıydık."

"Ama canım, bizim de ilk çocuğumuz…"

"Çocukların zekâlarını geliştirecek paket programların peşine düşeceğine, aylık gelişimleriyle ilgili bir şeyler araştırsaydın…"

Osman dişlerini sıktı. Hastanedeki doktor, "Birbirinizi suçlamaya kalkmayın." demişti. "Yoksa bu yükü kaldıramazsınız. Karınızın işi çok daha zor, ona destek olun."

"Artık eve daha erken gelmeye çalışacağım." diye gülümsemeye çalıştı. "Evdeki bilgisayarı da sadece Evren'e faydalı olabilecek bir şey bulabilir miyim diye kullanacağım."

Arabayı park edip oğlunu kucağına aldı. Asansörde onun masmavi gözlerine, buğday sarısı saçlarına baktı. Nasıl da sevinmişti böylesine açık tenli, renkli gözlü bir çocuğunun oluşuna. Üniversiteye başlayıncaya kadar, okulların kapanmasından açılmasına kadar bütün bir yazı köyde kızgın güneş altında geçirince öylesine kararırdı ki, kış sonunda bile açılamaz, ertesi yaz da tekrar köye giderdi zaten. O zamandan yerleşmişti bilinçaltına. Çalışmak zorunda olan yoksul çocuklar hep kendileri gibi kavruk olurdu. Şimdi ise bu hastalığı taşıyan bebeklerin açık tenli ve açık renk gözlü olduklarını öğreniyordu içi yanarak.

Meral çocuğunu doyurup yatırdıktan sonra sınava hazırlanmak için ortalığa saçtığı bütün kitapları bir çöp poşetine doldurup kapıcının atması için dışarı bıraktı. Osman hiç sesini çıkarmadı, karısının içinde kopan fırtınanın dinmesini bekleyecekti.

Sonraki ay her hafta oğullarını test için hastaneye taşıdılar. Evren henüz çok küçük olduğu için diyetini sürdürmek sorun olmuyordu, çünkü ne verilirse onu yiyordu şimdilik. Doktorların dediklerine göre çocuklar büyüdükçe ailelerinin denetiminden çıkıp

yasak yiyeceklerden yemekte ve bu da kan tablolarının tekrar bozulmasına yol açmaktaydı. Karı koca tedaviye başladıklarından beri oğullarındaki gözle görülür gelişmeyi görerek sevinirken, onun büyümesiyle birlikte sorunlarının katlanarak büyüyeceğinin de farkındaydılar artık.

* * *

Osman, insan vücudunun olağanüstü karmaşık işleyişi üzerinde ilk kez düşünüyor ve öğrendiği her yeni bilgiyle şaşkınlığı artıyordu. Biyoloji bilgisi lise yıllarında öğrendiğinden ibaretti. Sindirim sistemi, gözünde uzunca bir borudan ibaretti bu güne kadar. "İnsan yer içer, yedikleri midede öğütülür, bağırsaklarda faydalı kısmı emilir, kalanı atılır..." Bildiği kabaca buydu. Besinlerin sindirilmesi için yüzlerce enzimin akıl almaz bir denge halinde çalışması gerektiğini hiç düşünmemişti.

Oğlunun hastalığını öğrendiğinden beri kendini suçlamaktan sinirleri harap olan Meral, tuhaftır, kocasının insan vücuduyla ilgili anlattıklarını ilgiyle dinliyordu. Belki bu muhteşem dengenin büyüklüğü karşısında, gözünde büyüttüğü hataları küçülüyor, morali bir parça düzelip sakinleşiyordu dinlerken.

"Proteinin sindirilmesinde gerekli enzimlerden sadece birinin eksikliği, Evren'in hastalığına sebep oluyor. Başka bir enzim eksikse, yine beyin hasarı yapan başka bir hastalık ortaya çıkıyor, üstelik bu da kendi arasında sınıflara ayrılıyor. Bir başkasının dallanmasındaki bozukluk ölümcül bir hastalık doğuruyor. Siz uyuyunca saatlerce tıpla ilgili kitaplar okuyup

internette geziniyorum. İnanır mısın, sadece proteinin normal sindirilememesiyle ilgili hastalıkları bitiremedim."

"Ve iş proteinle de bitmiyor, değil mi?"

"Tabii! Vücudun sindirmesi gerekli öyle çok besin grubu var ki! Her biri için sayısız enzim, sayısız işlem gerekli."

"Vücudun bütün görevi de sindirim yapmak değil üstelik."

"Evet! Hani bunun sinir sistemi, görmesi, işitmesi ve en önemlisi beyni, beyninin çalışması... Binlerce – hayır bence milyonlarca – farklı işlem aynı anda gerçekleşiyor insan vücudunda. Birindeki ufacık bir aksaklık akıl almaz hastalıklara yol açıyor. Günün birinde insan vücudundaki olağanüstü denge karşısında tüylerimin diken diken olacağı hiç aklıma gelmezdi."

"Gazi Yaşargil – hani şu dünyaca ünlü beyin cerrahı – bir gün televizyonda, insan beyniyle ilgili olarak bildiklerimiz, bilmediklerimizin yanında okyanusta bir damla, dediğinde aynı senin gibi tüylerim diken diken olmuştu benim de."

"Çok doğru! Ve bu, bütün insan vücudu için geçerli bence"

Bir anlık bir sessizlikten sonra "İnsan nasıl bir canlı?" diye mırıldandı Meral. "Biz kendimizle ilgili ne biliyoruz Osman?"

"Bu sorunun cevabını felsefeciler asırlardır araştırıyor."

“Bence bunun cevabını hiçbir zaman öğreneme-yecekler. İnsan beyninin kendi hakkında bildiği okyanusta bir damlaysa, vücudun bütünü hakkında ne bilebilir ki!”

Eskiden olsa çatır çatır cevap verirdi Osman. “Felsefe eski Yunanca'da bilgi sözünden türemiştir. Felsefe, bilgi demektir. Filozof ise insanı ve dünyayı bilendir. Felsefenin cevabını veremeyeceği soru olur mu?” derdi.

Ama tertemiz mavi gözleriyle kendisine gülümseyen oğlunun ilerde neden yaşıtları gibi canının çektiğini yiyemeyeceğini, zihinsel beceri isteyen işleri yapamayacağını kim cevaplayabilirdi ki!

Bugüne kadar her güçlüğün üstesinden geleceğine inanmıştı hep. Bin bir güçlükle okuduğu, kafasına koyduğu her işi başardığı için böyle düşünmüştü belki. “İnsanların başarısızlıklarına ve mutsuzluklarına sebep yine kendileridir.” demişti bu güne kadar. “Bir amaca odaklanıp çalışırsa, insanın yenemeyeceği güçlük yoktur.” Zekânın ise kalıtıma ve hamilelikle doğumdan sonra çocuğa gösterilen özene bağlı olduğunu savunmuştu. Bazen Aziz'e,

“Bence annemle babam zekâ katsayıları epey yüksek insanlarmış.” diye takılırdı. “Doktor yüzü görmeden; ilâç, aşı nedir bilmeden bizi büyütmüşler.”

Meral'in hamileliği boyunca, doktorun söylediklerine harfiyen uymuş, bebeğin sağlığı için gereken her şeyi yapmışlardı. Karısı işten ayrılmayı göze alıp, tıbbın bebek için yeri doldurulamaz besin diye tanımladığı anne sütüyle beslemişti oğlunu. Bunu her

hatırlayışında bıçak gibi bir sancı saplanıyordu sanki göğsüne. Evren için emdiği her damla süt, vücutta kullanılamayan ve birikerek beyin hasarı yapan bir zehir olmuştu çünkü. Okul yıllarında öğrendiği insan vücudu ne basitti oysa...

Sonra doğumdan sonraki her günü ve saati tekrar tekrar yaşıyordu hayalinde. Hastanenin, Meral'in, kendisinin ihmalleri olmuştu ama hiçbiri kasıtlı değildi. Çocuğunun en iyi şartlarda doğması ve mükemmel yetişmesi için karı koca kendilerini paralamışlardı âdeta. Evde bir yardımcı, hep yanında olan bir anne, para sıkıntısı olmayan bir aile... Evren her şeye sahipti görünürde. Bu güne dek savunduğu fikirlere ne kadar ters olsa da, kader mi yoksa bu, diye düşünmekten kendini alamıyordu artık. Oysa arkadaşlarıyla toplanıp gece yarılarına kadar süren konuşmalarında "Hiçbir şey önceden alnımıza yazılı değildir." derlerdi.

Arkadaşlarının hepsi okullarından mezun olmuş; kimi Ankara'dan ayrılmış, kimi burada iş güç sahibi olmuş ve o her kafadan bir sesin çıktığı kalabalık toplantılar sona ermişti. Osman'a bütün bunlar yıllar öncesinde kalmış gibi geliyordu şimdi.

"...Gerçek özgürlük, insanın tuttuğunu koparması ve iş yapma kudretidir..."

O günlerde en çok etkilendiği fikirlerden biri buydu. Ama şimdi kendini alabildiğine bağlı hissediyordu. Oğlunun yazgısını belirleyen güce bağlıydı. Oğlunun hastalığı karşısında eli kolu bağlıysa mutlak özgürlükten nasıl söz edebilirdi? Kapana sıkışmış gibiydi. Hiçbir şey, ama hiçbir şey oğlunun kaybedilen

beyin hücrelerini yerine getirmeyecekti. Bu gün hastalığın çaresi bulunsa ve eksik enzim yerine konsa bile, bundan sonra doğacak hasta çocuklar faydalanacaktı ancak.

Osman, hayatının hiç bir döneminde kendini böylesine zayıf ve çaresiz hissetmemişti. Ve oğlu büyüdükçe çaresizliği daha da büyüyecekti, bunu da biliyordu. Evren uyanık olduğu sürece bütün zamanını ona ayırıyor, oğlu ve karısı uyuduktan sonraysa saatlerce okuyor veya bilgisayarın başında oturuyordu. Yine de yatağına yatınca uyku tutmuyordu bir türlü. Meral hamile kaldığında farkında olmadan ne çok hayal kurduğunu ve şimdi bunların ne kadar azını yerine getirebileceğini fark ediyordu. Oğlu ile pikniğe gidip mangal başında et pişirip yiyemeyecekti. Çocukların bayıldığı pastaları, kekleri, börekleri neden yiyemeyeceğini ona nasıl anlatacaktı? Diğer çocuklardan farklı oluşunun sebebini ona nasıl açıklayacaktı?

Hastanede kendilerine yardımcı olan pedagog, her ne kadar bunun yanlış olduğunu söylese de, karısı hayatını oğluna adamış gibiydi. Mastır sınavını kazandığını bildiren sınav sonuç belgesini hiç tepki göstermeden okumuş, sonra da buruşturup çöpe atmıştı. Çoğu zaman onu, gözlerinde derin bir acıyla uyuyan oğlunu seyrederken buluyordu. "Bu gidişle ruh sağlığını kaybedecek." diyordu kendi kendine. Annesini çağırma teklifini de reddetmişti Meral.

"Doğumdan sonra gelip gitti. Dünyanın yolu. Hem okula giden kardeşlerim var, onlarla ilgilenmesi lâzım." diye istememişti. Üstelik "Sakın Evren'in

hastalığını haber verme!" diye de ilk günden tembih etmişti. "Boşu boşuna üzmeyelim, geldiklerinde anlatırız." demişti.

Bir ara köyden Hüsniye'yi çağırmayı düşünmüş ama sonra vazgeçmişti. Evlendikten sonra kaç kere yol parasını gönderip çağırmayı düşündüyse de bir türlü olmamıştı. Şimdi moralleri bu kadar bozukken, onunla ilgilenemeyeceklerini bile bile çağırmak hiç olmazdı.

Akşama kadar iş yerinde çalışırken aklı hep evde kalıyor, döndüğünde önce bütün zamanını oğluna ayırıyor, sonra karısıyla okudukları üzerinde biraz konuşuyor ve sonra yine kitaplara gömülüyordu. Defalarca dilinin ucuna gelmesine rağmen Aziz'e de telefon edip söyleyememişti. Sınavlarla ve bitirme projesiyle bunaldığı yeter diye düşünmüştü.

Ve şimdi uykusu azaldıkça azalmışken kendini öylesine yalnız, yorgun ve çaresiz hissediyordu ki! İçini dökmeye, yardım istemeye ne kadar çok ihtiyacı vardı. Vücudu yorgunluğa pes edip yatağına girdiğinde yine de uyuyamıyor, gözlerini boşluğa dikip öylece yatarken, gittikçe daha sık çocukluğunda annesi ve kardeşleriyle yer yataklarında el açıp dua edişlerini hatırlıyordu.

Bölüm 7

Aziz, Ramazan bayramında Ankara'ya gidip dördüncü ayını doldurmuş olan yeğenini görünceye kadar Zeynep'i bir daha görmemek için aldığı karara uymuştu. Ama mavi gözlü, başak saçlı yeğenini kucağına aldığı an, ney çalan güzel kız da gömdüğünü sandığı anıların arasından çıkmıştı gün yüzüne. Ankara'da kaldığı süre içinde Evren'e her bakışında ne kadar düşünmemeye çalışsa da Zeynep canlanmıştı hayalinde. Yüzü, gülüşü, ney çalışı... Onunla ilgili her ayrıntı şaşılacak bir canlılıkla gözünün önüne geliyordu. Sonunda dayanamayıp onu görmeye karar verdi. Ama o hücreye gitmeyecekti, onu görmenin başka yolları da olmalıydı mutlaka.

O hafta içinde dört kere Boğaziçi Üniversitesi'ne gidip Sosyoloji Bölümü'nün çevresinde dolandı, kütüphaneye girdi. Kantinde, bahçede oyalandı. Rastlayacak olsa yalanı hazırdı. Bitirme projesi için kütüphaneye araştırma yapmaya geldiğini söyleyecekti. Göremediği için önce üzüldü, sonra üzüntüsü kızgınlığa dönüştü "Ney uğruna okulu mu terk etti, hangi deliğe girdi bu kız?" diye söylendi öfkeyle. Sonra meraklandı. Başına bir hâl mi gelmişti? Son sınıfta dersleri boş verecek

birine benzemiyordu çünkü. Cumartesi pazar, kafasını toplamaya çalışarak özel derse gitti; harçlığı bu çocuklardan alacağı paraya bağlıydı çünkü. Pazartesi ise sabahki üç derse girdikten sonra, öğlende Küçük Ayasofya El Sanatları Merkezi'nin yolunu tuttu.

On beş - on altı yaşlarındaki iki genç öğrencisiyle çalışıyordu neyzen. Bu defa kapıda çekingen dikilip kalmadı, içeri geçip bir sandalyeye oturdu ve sessizce çalışmalarının bitmesini bekledi. Delikanlılar daha işin başında gibi görünseler de hevesliydiler, can kulağıyla hocalarını dinleyip onun söylediklerini yapmaya çalışıyorlardı.

"...Üflemek çok önemli." diyordu neyzen. "Sobaya değen elini serinletmek için soğuk, üşüyen ellerini ısıtmak için sıcak hava üflersin. Sıcak ve soğuk hava aynı ağızdan çıkar. Cemal ve Celal vasıflar da insanın içindedir. Neye farklı üflersen, farklı ses çıkar. Ney çalan insan, başını sola yatırıp sağa doğru üfler. Baş kalbin üzerine yatar ve usta bir neyzen kalbindekileri seslendirir..."

Aziz bir haftadır aklından çıkmayan Zeynep'i tamamen unutmuş neyzenin anlattıklarına kaptırmıştı kendini.

"...Son yıllarda her ne kadar kullanım alanı genişlediyse de, ney her zaman manevî bir enstrüman olarak kalacaktır. Neyin dokuz boğumu, insanın nefes borusundaki dokuz boğuma işarettir. Neyden çıkan ilk sesler anlamsız bir düdük sesidir, tıpkı bir bebekten çıkan anlamsız sesler gibi. Çocuk anladıkça anlatır, bir neyzen de ancak hissetmeye başlarsa hissettirir. İnsanın kin, haset, hırs... bütün kötü duygulardan

içini boşaltması gerekir. Kâmil insan olmanın şartı budur. Kamışın ney olabilmesi için de önce içi boşaltılır. Başlangıçta bütün kamışlar çamur içindedir. Yerinde bırakılırsa çürür. Toplananların bir kısmından sepet yapılır, çardak yapılır, insanlar ihtiyaçlarına göre kullanırlar onu. Bir ney ustasının eline geçen kamış ise bahtlıdır, sonunda ney olur o. İnsanı da varın siz kıyas edin bununla..."

Sonra bu kadar konuşma yeter, der gibi eline neyini aldı, başını hafifçe sola yatırıp gözlerini kapadı ve üflemeye başladı. Aziz'e öyle geliyordu ki, az önce dediği gibi hissettiklerini seslendiriyordu neyzen. Aziz de kapadı gözlerini, ruhu hiç olmadığı kadar dingin, kendini odayı saran müziğin akışına bıraktı.

Çalmayı bırakınca, delikanlılara bir dahaki gelişlerine kadar çalışmaları için ödevlerini verdi neyzen. Gençler çıkmak için kapıya yöneldiklerindeyse soran gözlerle Aziz'e baktı. Ondan ses çıkmayınca "Az sonra bir öğrencim gelecek." dedi. Buraya geliş amacın yalnızca ney dinlemek miydi, yoksa soracağın başka bir şey var mı, der gibiydi.

"Benim de çıkmam lâzım" diye ayağa kalktı Aziz. Sinirlenmişti birden. Bal gibi anlamıştı niye geldiğini. Ama madem o söylemiyordu, kendisi de inadına Zeynep'in ne zaman geleceğini sormayacaktı işte.

Soğuk havada ağzından buharlar çıkararak Sultanahmet'e doğru "Hatalı davrandım." diyordu kendi kendine. "İnatlaştım da ne oldu? Boşu boşuna yarım günümü harcadığımla kaldım. Zeynep'i görüp görmemem adamın çok umurunda sanki."

Ters yüz dönüp koşar adımlarla yokuşu indi. Hücreden dışarı taşan ney sesinin büyüsü bile öfkesini dindirmemişti. Kendine, neyzene, kafasını allak bullak eden o kıza, hafiften atıştırmaya başlayan kara... Her şeye öfkeliydi. Kapıyı açmasıyla birlikte eşikte kalakaldı. Tam karşısındaydı Zeynep. Elinde ağzına dayadığı neyi taburede oturuyor; katalitik sobadan yayılan ışık, sarı saçlarını dalga dalga kızıla çeviriyordu. Kapının ani açılmasıyla başının şeklini hiç bozmadan gözlerini kaldırıp bakmış, bir anlık sessizlikten sonra çalmaya devam etmişti.

Başıyla Aziz'e kapıyı kapatması için işaret edip sessizce dinlemesini sürdürdü Neyzen. Gözlerinde muzip bir ışık mı yanıp sönmüştü, yoksa Aziz'e mi öyle gelmişti? Öyle beklemediği anda karşısına çıkmıştı ki, oturmayı akıl etmeden kapı dibinde ayakta dikilip Zeynep'i seyrediyordu. Kapıyı açarken niyeti, bitirme ödeviyle ilgili olarak Zeynep'i görmek istediğini söylemekti Neyzen'e. Ama şimdi ne sözcükler kalmıştı aklında, ne de öfkesi. Coşkulu bir sevinçti tek hissettiği, yüzünde gittikçe yayılan bir tebessümle kıza bakıyordu sadece.

Önce biraz dinlenmesini söyleyerek Zeynep'i susturdu, sonra Aziz'e oturması için işaret etti neyzen; sonra da kalkıp odanın genişçe bir dolap yerini andıran bölümündeki ocağa yöneldi. Kaynamakta olan suyu demliğe boşaltıp ocağı kıstı.

"Görüşmeyeli nasılsın?" diye Zeynep'e bakarken, bedenini saran mutluluk ve huzurdan içi geçmiş gibiydi Aziz'in. İlikleri donduran ayaz ve bütün iç sıkıntısı dışarıda kalmıştı. Sobadan odaya yayılan sıcaklık,

taze çayın kokusu ve her görüşünde güzelliği ve sadeliğiyle aklını başından alan bu güzel kız. "Mutluluk bu olmalı" diye düşünmüştü o an.

Zeynep anlatıyordu.

"Mastır yapmak istediğimden notlarımı düşürmek istemiyorum, ama şu sıralar da inadına yalnızca ney çalmak istiyor canım."

"Olmaz ki kızım!" diyordu neyzen. "Sen hele iyi bir dereceyle mezun ol, daha sonra ney çalmaya çok vaktin olacak."

Kalkıp çay koymaya yardım etmek istediyse de, Zeynep'e izin vermedi.

"Belli ki Aziz ney sesini özlemiş olmalı."

Hafiften kendisiyle alay ettiğini sezse de aldırmadı Aziz. Öyle ya, daha on dakika önce ney dinleyerek ayrılmıştı oradan. Ama şu anda içinde bulunduğu ruh haliyle kimse kızdıramazdı onu.

"Bu gün çay işini bana bırak." diye doldurduğu çay bardaklarını Zeynep'le kendisine uzattı. "Sen çayını içip hele biraz soluklan, sonra bize biraz ney üflersin."

Odadaki elle tutulur huzur, dalga dalga Aziz'in içine yayılıyordu. Çay kaşığının bardağa çarpan sesinin bile ayrı bir ahengi vardı bu gün.

"Kar yağıyor." diye gülümseyerek camdan dışarı baktı. İçinden gelen gülme isteğine sebep göstereceği bir şeyler arıyordu. Az önce yüzüne çarpan kar taneleriyle öfkesi artan o değildi sanki.

"Evet! Karı ben de severim." diye onayladı Zeynep.

O gün çaylarını yudumlarken neler konuştuklarını sonra hiç hatırlayamadı Aziz. İncir çekirdeğini

doldurmayan havadan sudan şeylerdi galiba; ama sevinçten kabına sığmadığını, bir ara neyzenin anlattığı bir olaya gülerken sebepsiz ağlama isteği duyduğunu iyi hatırlıyordu. O küçücük odanın havası, Zeynep'in sobadan yayılan sıcaklıktan kızaran yanakları, ama en önemlisi hiç ummadığı bir anda ona rastlamasıyla çatlayacakmışçasına bir mutluluk doldurmuştu içini. Gülmek, kahkaha atmak, ağlamak... O gün bir şekilde içini boşaltmak istediğini çok iyi anımsıyordu. Olur olmaz şeylere gülmüş, köpeği Mernuş'un ölümünden sonra Neyzen Tevfik'in sahip olduğu tek ceketi çıkarıp üstüne örttüğünü duyduğundaysa gözyaşlarına engel olamamıştı. Sonra neyzen fikir değiştirmiş.

"Madem ki Aziz bu havada ney dinlemeye geldi buraya, birlikte bir parça çalalım da içi ısınsın." demişti. "Isınsın da, dışarı çıktığında şu buz gibi soğuğu bile hissetmesin." Sonra da "Yusuf Paşa'nın Segâh Peşrevi'ni çalalım." demişti Zeynep'e.

Parçanın bazı yerlerinde Zeynep'in duraksadığını, bazen hocasına uyum sağlayamadığını, yine de kısa sürede toparlanıp devam ettiğini görünce; neyzenin niye birlikte çalmayı önerdiğini anladı. Zor bir parça olmalıydı. Birden neyzene karşı bir sevgi uyandı içinde. Zor bir eseri seslendirerek kendisine değer verdiğini göstermek istemişti. En başta Zeynep'in derse geleceğini söylemediği için bir çeşit gönül almaydı belki.

Aziz nefes almaya çekinerek dinledi onları. Yüreğini sonuna kadar açmıştı ney sesine. Üzerinde beyaz angora kazağı ve pembeleşmiş yanaklarıyla Zeynep'e kayıyordu sık sık gözü. O ise bir kere bile başını

kaldırmadan pür dikkat eseri seslendirmeye çalışıyordu sadece. Çalıp bitirdiklerinde, neyin kulaklarında bıraktığı yankının dinmesini bekler gibi bir süre sesini çıkarmadı. Sonra heyecanla teşekkür etti onlara.

Zeynep "Kar tutmadan kalksam iyi olur." diye neyini kutusuna yerleştirip notaları kaldırmaya koyulmuştu. Paltosunu giyerken "Seni de uygun bir yere bırakayım istersen." dedi.

"Teşekkür ederim." diye kalktı Aziz de. Buz gibi havada yürüyüp tramvay beklemekten kurtulduğundan çok, Zeynep'le biraz daha beraber olacağına sevinmişti.

Saatine bakan Zeynep "İkindi ezanı okunmak üzere" dedi. "Günler iyice kısaldı. Namaz kılmadan yola çıkarsam eve yetişemem."

Bir an ne diyeceğini bilemedi Aziz. Neyzenin de namaza gittiğini biliyordu. Ayakta kalakalmıştı öylece.

"Bir öğrencim gelecekti." dedi neyzen. "Gelip de bu havada dışarıda kalırsa, ayıp olur delikanlıya. Sen bekler misin Aziz?"

"Elbette!" derken kulaklarına kadar kızardığını hissetti, beklediği bir öğrencinin olmadığını düşünmüştü nedense.

Ezan okunmaya başlayınca çıkıp gittiler. Aziz tek başına kalmıştı hücrede. Zeynep'le neyzen gidip, ney sesi de susunca o küçük odadaki huzur bir anda uçup gitmişti. Sıkıntıyla ayağa kalktı, odanın bu kadar küçük olduğunu yeni fark ediyordu. Dolaşmak istediyse de üç adımda bir geri gönünce kendini hapishanede gibi

hissetti. Dayanamadı, paltosunun önünü ilikleyip dışarı çıktı ve onlar dönünceye kadar da içeri girmedi.

Arabaya bindiklerinde, üşüyenin yalnız kendisi olmadığını anladı.

"Caminin içi buz gibi!" diye söyleniyordu Zeynep. "Ayaklarım hissizleşti. Aslında şimdi camilerin çoğu doğalgazla ısıtılıyor artık. Ne diyelim, darısı Küçük Ayasofya'nın başına."

Cami konusu bununla kapandı. Yol boyunca bu kez okuldan, bitirme ödevlerinden konuştular.

"Köyden kente göç olayına sosyal açıdan baktığımızda sayısız tez çıkar. Benimki olayın dinî boyutuyla ilgili dar kapsamlı bir çalışma olacak." diyerek kendi bitirme ödevinden söz etmeye başladı Zeynep. "Okuduğunda hocam nasıl karşılayacak bilmiyorum ama..." diye güldü. "Köyden kente göçle birlikte dinî inanışın bir kenara bırakılmasını destekler tarzda bir çalışma beklediğini sanıyorum çünkü."

"Büyük şehre göç değil bence sorun." derken, keşke hâlâ o küçük odada ney dinliyor olsaydım, diye içinden geçirdi Aziz... Orada sancılı düşüncelere yer yoktu.

Zeynep bir an dönüp Aziz'e bakmış, sonra gözlerini tekrar yola çevirmişti. Sözünü tamamlamasını istiyordu onun.

"Belki de sorun, dinin ihtiyaçlara yeterince cevap veremeyeceğini düşünmeleridir."

Özellikle belki diye başlayarak sözünün anlamını yumuşatmaya çalışmıştı.

Her ne kadar başkalarından söz eder gibi görünse de Aziz'in sesindeki kararlılıktan huzursuz oldu Zeynep.

“Hangi ihtiyaçlar? Örnek verebilir misin?” dedi sakince

“Ödevi yapan sensin, bu soruyu da sorman gerek insanlara.”

Bir süre konuşmadı Zeynep. Kar hızlanmış, yolun kenarı beyazlanmaya başlamıştı. Cama yapışan karlar erimeye başlamışken, silecek hepsini toplayıp aşağı indiriyordu.

“Nerelisin sen?” diye sordu. “Yurtta kaldığına göre ailen burada değil.”

“Mardinliyim ben.” dedi Aziz. “Savur diye bir yer duydun mu sen? Savur, Mardin’in bir ilçesidir, ben oranın köylerinden birinde doğdum.” Sesi farkında olmadan sertleşmişti.

“Ailen hâlâ orada mı?”

“Ailem kalmadı benim.” Biraz sustu. Sonra birden “Savur diye de isim olur mu yahu?” diye sesini yükseltti. “Sanki insanlar sonbahar yaprakları gibi savrulup gitsinler diyor adama.”

Başka bir şey söylemediğini görünce,

“Peki, kimsen yok mu senin?” diye sordu Zeynep. Her an parlamaya hazır bu genç adamda kendisini çeken bir şeyler vardı.

“Yo, öyle değil! Ailem dağıldı demek istedim. Annem ben dokuz yaşındayken öldü. Ben, Ağabeyim, bir de üç yaşında kardeşim ortada kalınca, babam altından kalkamayıp çocuklu bir dulla evlendi. Ağabeyimle ben peş peşe yatılı okula gittik. Önceleri yaz tatillerinde giderdik köye, üniversiteye başlayınca koptuk.” İlgisiz evlât durumuna düştüğünü hissedince “Zaten çalışmak

zorundaydık." diye ekledi. Durakladı bir an. "Ağabeyim şimdi Ankara'da. ODTÜ Endüstri Mühendisliği'ni bitirdi." diye devam ederken sesi hafifçe titremişti.

Zeynep ağabeyiyle gurur duyduğunu sezdi onun.

"İşinde çok başarılıdır." derken sesindeki mutluluk apaçık hissediliyordu. "Eşi de ODTÜ mezunu. Dört aylık bir oğulları var."

"Üstelik de amca olmuşken, bir daha benim ailem yok deme sakın!" diye güldü Zeynep.

"Köye gidemiyorum. Bizi istemeyen yabancı bir kadın var evde. Sonra iki çocuğu daha oldu babamın, onlar da yabancı gibi. Ailemden bir ağabeyim kaldı gibi geliyor bana." Birden Hüsniye gözünün önüne gelince "Köyde on beş yaşında bir de kız kardeşim var." dedi bir parça utanarak.

Susmuştu Aziz. Cama yapışan kar tanelerini dalgın bakışlarla süzerken, ne oldu bana, diye düşünüyordu. Bu konuda konuşmayı hiç sevmediği halde bir çırpıda kendisiyle ilgili ne çok şey anlatmıştı. Farkında olmadan yüksek sesle içini çekti. Şehirli zengin kız... Kendi gibilerle ilgili olarak hazırladığı bitirme ödevinde şehre göç edenlerin dinî inançlarını sürdürüp sürdürmediklerini araştırıyordu. Ne biliyordu ki bu konuda?

Birden aklından geçenleri hissedecek gibi bir endişeye kapıldı. Yavaşça başını çevirip Zeynep'e baktı, ifadesiz bir yüzle araba kullanmaya devam ediyordu Zeynep.

"Kar ne güzel yağıyor, değil mi?" diye öylesine bir soru sordu.

“Haklısın. Sabaha her taraf bembeyaz olacak gibi.”

“Çok çabuk eriyor ama... Bu kalabalığa kar mı dayanır?”

“Bizim ev yüksekte kaldığından olacak, buralarda erise bile orada tutar kar.”

Zeynep birden acıdı delikanlıya. Bu havada ney dinlemek için geldiğini sanmıyordu oraya. Kendini görmek için gelmiş, sonra, namaz kıldığını bilmesine rağmen, dinin aleyhinde olduğunu hissettirecek şekilde davranmış, şimdi de inmesine az kala kardan başka edecek lâf bulamıyordu.

“Ben bazen karda Yıldız Parkı’na giderim.” dedi Zeynep. “Kartpostal gibi olur park, seyretmeye doyamaz insan. Özellikle hafta sonları karda ziyaretçisi çok olur bu yüzden. Sen kar altındaki hâlini gördün mü hiç?”

“Hayır!” dedi Aziz. “Biz okulun çevresinde dolaşırız, oralar da güzel olur.”

“Yarın ikide dersim bitecek. Ne dersin parka gidip çay içelim mi? Benim bitirme ödevim hakkında konuşuruz.”

“Evet, çok iyi olur!” diye atıldı Aziz. Gerçi Zeynep’in deneği olmaya hiç niyeti yoktu ama birlikte çay içme fikri hoşuna gitmişti.

“Nasıl yapalım? Malta Köşkü’nde mi buluşalım, yoksa ben seni okulun kapısından mı alayım?”

“Ben parka gelirim.” dedi Aziz.

Kendisinin yapması gereken teklifi kız yapmış, çaya davet etmişti. Bir de üstüne, gel beni okuldan al demek hiç olmazdı.

Neşesi yerine gelmişti.

"Böyle yağmaya devam ederse, Uludağ gibi olur park. Evet, gerçekten çok iyi düşündün bunu."

Arabadan inerken sevinç içindeydi, yurda girinceye kadar neşeyle ıslık çaldı sokaklarda.

Ertesi gün özenle tıraş olup sımsıkı giyinip gitti okula. Ankara'ya gidişinde iyi ki Osman kazaklarından birkaçını vermişti. Onun kaliteli kazaklarından birini geçirdi üzerine. Sabah kalkıp etrafı bembeyaz görmesi, güne iyi başlamasına yetmişti. Gerçi kar dinmiş, basılan yerdekiler de erimeye başlamıştı ama park gerçekten de Uludağ'ı andırıyordu. Saat ikide gidip oturmuştu Malta Köşküne, ağabeyinin bayramda köye gitmesi için gönderdiği para da yanındaydı.

Kaç yıldır yaşadığı İstanbul'a hiç benzemiyordu park. Kardan ağırlaşan dallarıyla yılbaşı kartpostallarını anımsatan ağaçları seyrederken, Zeynep'in arabasını uzaktan tanıyıp çıktı dışarı. Arabadan inen Zeynep sevinçle etrafını süzüyordu.

"Eğer içeride ısındıysan, önce biraz yürüyelim mi?"

Aziz'in cevabını beklemeden eğilmiş, avucuna aldığı karları top yapıp en yakın ağacın kar yüklü dallarına atmaya başlamıştı. Kartoplarının çarpmasıyla, düşmeye hazır duran karlar kütleler halinde aşağı indikçe çocuksu bir neşeyle,

"Tipiye yakalandık... Aman Yarabbi! Kardan yollar kapanacak..." diye Aziz'i güldürüyordu.

Gece bir ara çok huzursuz olmuştu Zeynep. Sadece bir iki kere gördüğü ve hakkında çok az şey bildiği

bir genci çaya davet etmek alışageldiği bir şey değildi onun için. Ama sabah, karın tutmuş olmasını dileyerek kalkmıştı yataktan, dersten çıkıp parka gelirken ise içi içine sığmıyordu.

Kimsenin basmadığı yerlerde düşe kalka dolaşıp, kartopu savaşı yaptılar. Birbirlerini kıyasıya kartopuna boğarken attıkları kahkahalar ıssız parkta yankılanıyordu. Uzun ömürlü olmasını dileyerek yaptıkları kardan adamı bitirdiklerinde elleri ayakları buz gibi olmuştu. Islanmış eldivenlerini çıkarıp ellerini nefesleriyle ısıtmaya çalışarak kendilerini Malta Köşkü'ne attıklarında ikisinin de yanakları al aldı. Zeynep,

"Ne güzel! Bu gün kara doyduk değil mi, diyordu.

Çay fincanını avuçlayıp ellerini ısıtmaya çalışan Aziz, bir gün önceki ruh haline girmişti yine. Öylesini mutluydu ki, içinden sadece gülmek geliyordu. Ama engel olamadığı gülme isteğini açıklayacak sunî sebepler aramaya gerek görmüyordu bu gün. Zeynep'in her sözünün, her hareketinin kendisi için bir mutluluk kaynağı olması çok doğalmış gibi, yüzünden hiç eksilmeyen bir tebessümle izliyordu onu.

Fikir ayrılığına düşüp de o günün coşkusunu zedelemesinden korktukları için Zeynep'in bitirme ödevine ikisi de dokunmadı. Kardan kıştan, baharlardan konuştular yalnızca.

"Ben asıl İstanbul'un sonbaharını severim." diyordu Zeynep. "Buraya ekim, kasım aylarında gelmelisin. Yerler yapraktan bir halı gibi olur da insanının üstünde yuvarlanası gelir."

"Ben köydeyken en çok baharı severdim. Çünkü

bana kalırsa bir tek baharda güzel olurdu köy. Gözümüz yeşil görürdü. Hele kuzular... Sen hiç birkaç haftalık kuzu gördün mü? Yazık! Hayatında büyük bir eksiklik var, ama sen farkında değilsin."

Uzun uzun gülüşmüşlerdi. Ama sonra Zeynep,

"Ya diğer zamanlarda nasıl olurdu köyün?" diye sorunca Aziz'in bakışları kararmıştı.

"Yazın hiç çekilmez; insan, hayvan, bitki ne varsa her şey kavrulur. Kış; evin sıcak, yolun açık, yiyeceğin bolsa güzeldir. Bunlar olmayınca kar, adamın hayatını karartır ancak." Sonra silkinip "Gözünü sevdiğim İstanbul. Karı bile nasıl güzel, baksana!" diye camdan dışarıyı göstererek gülmüştü. Bembeyaz dişleri yanık teniyle hoş bir tezat oluşturuyordu. Gülmek, ona yakışıyor, diye aklından geçirdi Zeynep. Ama karşısında hep tetikte olmak gerekiyordu; her zaman kaşlarını devirmeye, öfkelenmeye hazırdı çünkü.

Sonra yine neşeyle yaptıkları kardan adamdan, parkın güzelliğinden konuşup kalktılar. Hesabı Aziz'in ödemesine hiç ses çıkarmadı Zeynep. Sonra Aziz'i özel ders için Balmumcu'ya bırakıp, kendisi de Hisarüstü'ne arkadaşlarını görmeye gitti.

Bu güne kadar sevincini, üzüntüsünü, hayatının her sırrını paylaştığı arkadaşlarına parka gittiğini söyleyemedi. Ne Aziz'den, ne ruhunu saran neşeden söz etti onlara. O güne kadar hiç başvurmadığı halde, biraz da yüzü kızararak ney dersine gittiğini söyledi.

"Aklımıza geldi ama, bu havada katiyen gitmez dedik."

"Öğlene kadar ben de o düşüncedeydim ama havanın yumuşadığını görünce aceleyle fırladım."

Haber vermeden ayrıldığı için özür diledi onlardan.

"O kadar önemli değil canım," diyordu kızlar. "Sadece merak ettik."

"İyi ki gitmişim. Hava böyle karlı olunca hiçbir öğrencisi gelmemiş. Saatlerce ney çalabildim böylece."

Bir an içinin ışıltısının yüzüne yansıyacağını düşünmüş, sevincini açıklayacak bir sebep söylemek zorunda hissetmişti kendini.

"O neyzenin başka işi yok mu, karda kışta olsun oturmaz mı evinde? Bu havada senden başka kim gider ki oraya!"

"Kızım, zaten adamın işi bu." diye gülüştüler sonra.

"Ama bir dinleyicimiz vardı..." dedi Zeynep.

Bu gün öylesine Aziz'le doluydu ki! Sonunda dayanamamış, bir şekilde bunu dostlarıyla paylaşmak istemişti.

"Makine Mühendisliği öğrencisi bir genç. Oraya hediye almaya gelmiş, ney sesini duyunca dayanamayıp girmiş yanımıza."

"Senin gibi desene!"

"O gün az aramamıştık seni de..."

Onların Aziz'le kendisini bir noktada buluşturmalarıyla birden mutlu oldu Zeynep.

"Hocayla çalıştığımız sürece, çıt çıkarmadan dinledi neyi. Çok etkilendiğini söyledi. Sonra da Beşiktaş'a bıraktım onu."

“Ooo!” diye koro hâlinde ses yükseldi kızlardan.

“Yolumu değiştirmedim ya! Almasaydım ayıp olmaz mıydı? Hem de bu havada ...”

Hem Aziz’den söz etmek istiyor, hem duygularını kimseyle paylaşmak istemiyordu. Onlardan bir şey gizlemeyi dostluklarına ihanet gibi görüyor, ama yüreği ilk defa kuş gibi çarparken duygularını yalnız kendine saklamak istiyordu. Aziz’le ilgili öğrendiklerini, o gün yol boyunca konuştuklarıymış gibi anlattı.

“Ben ney sesinde hep aradığım bir şey bulmuştum sanki. O genç de arıyor... Hem de daha şiddetle arıyor, ama henüz kendisi bunun farkında değil.”

Aziz’in sürekli köyü ile İstanbul’u kıyaslamasından, aradaki farkın içten içe onu nasıl öfkelendirdiğinden, annesinin ölümünden, babasının yeniden evlenmesinden söz etti biraz.

“Zeki bir gence benziyor. Güçlü görünmek istiyor ama gerçekte çabuk etkilenen biri. Ney sesini dinlerken gözleri dolup dolup gidiyordu çünkü.”

“Dışarıda kar yağıyordu ve sen üşümüş bir serçe görüp hemen aldın arabaya, öyle mi? Zeynepçiğim, karşında bir erkek olunca, seni uyarmak boynumuzun borcu bizim. Acımaktan maraz doğar, dikkat et de palazlanıp atmacaya dönmesin.”

“Daha neler!” diye atıldı. Acımak kelimesinden rahatsız olmuştu. “Hiç değilse siz böyle konuşmayın. Herkesin rahat bir yaşamı yok ki! O genç çok sıkıntı çekmiş ve acılar üst üste geldikçe sanırım dini inancı da zayıflamış. Şimdi tutunacak dal arıyor.”

“Bu dal sen mi olacaksın?”

“Hayır! Ama ney olabilir. Hocam ve ben çalarken, onun gözlerindeki ifadeyi gördüm; fazlasıyla etkilenmişti.”

Zeynep, tamamen inanarak söylemişti son söylediklerini. Ney”in Aziz’in yüreğini karartan öfkenin içine bir yol bularak aktığını gözlemlemişti. Hatta öyle geliyordu ki; neyin huzur veren etkisi olmasa, kendisine böyle sıcacık gülümsemeyecekti bu gün.

Aziz, akşam defalarca telefonu eline alıp bıraktı. Zeynep’in sesini duymayı arzu ediyor ama nasıl bir bahaneyle arayacağını bilemiyordu. Sonunda daha parktan ayrılırken asfaltta karın kalmadığını bile bile,

“Rahat dönebildin mi eve?” diye aradı onu.

Zeynep sıcacık bir şefkatin yüreğine aktığını hissetti. Bu sorunun, sesini duymak istedim, anlamına geldiği öylesine belliydi ki! Onun kararsızlığı ve şu anda telefon elinde yaşadığı heyecan canlanıvermişti gözünde.

“Eğer doğrudan eve dönseydim, sanırım çok rahat gelirdim, ama ben arkadaşlarıma uğramak için Hisarüstü’ne gitmek gibi bir akılsızlık yaptım bu gün. Oralarda kar erimemişti daha, bir iki kere araba kayıp kontrolümden çıktı. Hâlâ aklıma geldikçe titriyorum, evdekilere bile söyleyemedim bunu”

Aziz, yaşadığı korkunun ardından onu arayıp rahatlattığı için, Zeynep bu geç saatte sadece sesini duymak için onun kendisini aradığını bildiği için mutlu, uzun uzun konuştular telefonda.

"Bitirme ödevim için sizin okulun kütüphanesinde de araştırma yapsam iyi olacak" derken onun sıkıldığını sezer gibi oldu Zeynep.

"Benden yardım isteme de! Hiç anlamadığım bir şey varsa makinelerdir. Ama kütüphanede bolca belge bulacağından eminim."

Böylece ne aradığıyla ilgili olarak kendisine hiçbir açıklama yapmak zorunda kalmayacaktı. Ama onun,

"Bu hafta içinde bir gün gelirim" diyen sesindeki neşeyi fark edince, biraz takılmak istedi.

"Eh, sana kolay gelsin o zaman." dedi eğlenerek.

Senin için uygun olan, yani seni görebileceğim bir gün okuluna gelmek istiyorum, demek istediği bu kadar açıkken, Zeynep'in muzipliği tutmuştu birden.

"Teşekkür ederim." dedi şaşkınca Aziz. Bozulmuştu. Zeynep'i göremeyecek olduktan sonra niye gidecekti oraya?

"Ben seni uykusuz bırakmayayım." dedi kırgınlığını belli etmemeye çalışarak. "Evine rahat dönüp dönmediğini merak etmiştim de..."

"Taksim Sanat Galerisi'nde bir resim sergisi var, görmeyi çok istediğim karma bir sergi. Vaktin varsa benimle gelir misin? On gün boyunca ziyaretçilere açık olacak."

İşte bu kadar, dedi içinden. Sen niye böyle açık olamıyorsun?

"Tabi gelirim!" dedi heyecanla Aziz. "Ders verdiğim saatlerle çakışmadığı sürece ne zaman istersen gidebiliriz."

Telefonu kapatınca sevinçle yerinden kalkıp odada birkaç kere zıpladı Aziz, birkaç gün içinde Zeynep'i yine görecekti. Sonra dudakları kasıldı. Kendisi niye rahat olamıyordu, niye açık açık onu görmek için okuluna gelmek istediğini söylememişti? Sonra birden, boş ver, diye güldü. Zeynep'in her çağırışında mutluluktan kanat takıp koşa koşa gidecekti.

Üç gün sonra sergide buluştular. Aziz oraya sadece Zeynep'i görmek için geldiyse de resimler ilgisini çekmişti.

"Karma sergilerin iyi tarafı bu. Her insanın hoşlanacağı bir iki tablo vardır."

Kendisi bu konuda pek bir şey bilmese de, Zeynep'in resim sanatına hiç de yabancı olmadığını anlamıştı. Onun kültür birikimi karşısında yine morali bozuldu. Yıldız Parkı'nda geçirdikleri gün ne güzeldi oysa.

Çay içmek için oturdukları pastanede de suskunluğunu sürdürdü; Zeynep'le aralarında koca bir uçurum var gibi geliyordu. Ah, bunu bir de hislerine anlatabilseydi!

Sergide sevinçle kendisini karşılayan Aziz'in sonra niye içine kapanıp dudaklarını kemirmeye başladığını hiç anlayamamıştı. Bu delikanlıyı çözmeye çalışmak yoruyordu Zeynep'i.

"Canım ney çalmak istedi." dedi birden . "Telefon edeyim de, hocamın vakti varsa ney çalışmaya gideyim bu gün."

"Ben de geleyim." diye atıldı Aziz.

Hayal kırıklığına uğrayacağını beklerken, onun sesindeki canlılık şaşırtmıştı Zeynep'i.

“Ne iyi düşündün!” diyordu sevinçle Aziz.

Neyde ikisini birleştiren bir şey vardı. Ney sesi aralarındaki bütün uçurumları yok ediyordu.

Birlikte içeri girdiklerini görünce, neyzenin yüzüne geniş bir gülümseme yayıldı.

“Aziz'i ney üflemeye razı edemesek de, ayağını alıştırdık bu yola.”

Paltosunu çıkarırken “İyi bir dinleyici olmaya çalışıyorum.” dedi Aziz alçakgönüllülükle.

“Bunun önemini anladığına memnun oldum.” diyerek neyini eline aldı. “Zeynep kızım biraz soluklanırken, ben de kulağına biraz idman yaptırayım o zaman.” Neyini ağzına dayayıp tam üfleyecekken tekrar indirdi. “Sadece kulağınla dinlersen, hiçbir zaman iyi bir dinleyici olamazsın. Yüreğinin ve beyninin bütün pencerelerini açarak dinleyeceksin.”

Zeynep de mantosunu çıkarıp oturmuştu. Hocasından ney dinleyecek olmanın heyecanıyla gülümsedi Aziz'e, sonra bütün dikkatini kulaklarına verebilmek için gözlerini kapadı.

Mevlevî ayinlerinin son Yürük semaisine başlamıştı neyzen.

Allah'a çağırıyor, diye aklından geçirdi Aziz şaşkınlıkla. Köydeki evlerinin en kıymetli aracı pilli radyoda haftada bir gün annesinin iple çektiği bir program olurdu. Kur'an saati mi, din saati mi, şimdi aklına gelmeyen bir ismi vardı programın. Annesinin dört gözle bekliyor olması, Aziz'in de onu sevmesi için yeterliydi. O radyo programının başlayış ve bitiş müziğini

andırıyordu neyzenin seslendirdiği. Şimdi anımsamaya çalıştığı o radyo programında Kur'ân okunur, ardından Türkçe açıklaması yapılır, sonra da ümit ve huzur vadeden bir şeyler anlatılırdı. Belki müziğin gerçekten ilâhî formunda oluşu, belki pilli radyodan yükselen Kur'ân sesini hatırlaması, ona elinde olmadan Allah'ı düşündürmüştü. Tekrar, Allah'a çağırıyor, diye aklından geçirdi. Bu kez düşüncesi ne ürkütmüş ne şaşırtmıştı onu. Daha otururken taburesini hem neyzeni hem Zeynep'i görecek şekilde ayarladığından, yerinden hiç kıpırdamadan oturdu. Ve tam da o sırada gözlerini açtı Zeynep, buğulu gözlerle bir süre görmez gibi kendisine bakıp tekrar indirdi göz kapaklarını. Aziz'e öyle geldi ki, ne yapacağını bilemeden öylece ney sesini dinlerken kendisine kılavuzluk yapmıştı Zeynep. "Aç yüreğini, çağrıya koş," demişti sessizce. Gözlerini kapayıp neyden yükselen sese bıraktı kendini. Kâh köyünde Osman'la birlikte kırda namaz kıldığı günlere, kâh gece yatmadan önce annesiyle yaptığı dualara alıp götürdü son Yürük semaisi. Neyin inlemesi bazen Mustafa'nın ağlamasına, bazen Hüsniye'nin hıçkırığına döndü. Sonra ritim değişti. Odayı dolduran yumuşacık ses, yeni doğmuş kuzuları harekete geçirdi; gelincikleri, gülhatmileri oynaştırdı, sarı başakları savurdu. Felsefe kitaplarının yaprakları havada savrulmaya başlamıştı ki, silkinerek gözlerini açtı. Kaç yıldır inandığı fikirlerin sallanmaya başlayacağını sezip savunmaya geçmişti anîden. Odanın havası dayanamayacağı kadar ısınmış gibiydi. Yaptığının büyük saygısızlık olacağını bile bile yerinden fırlayıp kapıyı ardına kadar açtı. Buz gibi hava odayı doldururken,

"Çok sıcak oldu." diye mırıldandı ne diyeceğini bilemeden.

Son bir üfleyişten sonra, neyini kucağına indirip "Ben de zaten bitirmiştim." dedi neyzen.

Parçanın bitmediğini Zeynep'in bakışlarından anladı Aziz. "Oda yeterince havalandı sanırım." diye sıkıntıyla kalkıp kapıyı kapattı. Açıklamasının inandırıcılıktan uzak olduğunun farkındaydı. Kendini zorlayarak "Belki de hasta oluyorum, ateşim çıkmış olabilir." diye mırıldandı. Bunun ötesinde özür dilemek gelmemişti içinden.

Zeynep ney çalmaya gelmişti buraya; ama Aziz'in gösterdiği tepkiden sonra ne yapacağını bilmeden oturuyordu şimdi. Ney üflemeye başlamadan önce kapattığı cep telefonunu açan neyzen,

"Bir mesaj gelmiş," dedi. "Gitmem gerekiyor. Hemen çıkarsam kusura bakmazsınız, değil mi çocuklar?"

Üstlerini giyerken ikisi de aynı şeyi düşünüyordu. Adam onların dışarı çıkmaları için demişti böyle.

Konuşmadan arabaya bindiler. Zeynep ona sormadan sahile inip park etti arabayı. Hafiften çiseleyen yağmur yüzünden önlerini göremez olmuşlardı. Neden sonra silecekleri çalıştırdı. Kurşunî deniz bir anda tekrar önlerinde belirince,

"Kar dinse de soğuğu bizi terk etmedi." diye aklına gelen ilk cümleyi söyledi Aziz. Suskunluğu bozmak istemiş ama daha sözünü bitirmeden kendini aptal gibi hissetmişti. Bu soğuk havada, sıcağı yumuşacık saran odanın kapısını ardına kadar açıp buz gibi havayı içeri dolduran kimdi acaba!

"Ney sesi kötü anılar mı canlandırdı?"

Zeynep'in sesinin yumuşaklığı karşısında şaşırdı. Suskunlukları sürecek veya Zeynep bir parça sitem edecek sanmıştı. Ne diyeceğini bilemedi bir an.

"Neyin sürükleyici bir etkisi vardır, coşkun bir ırmağa düşmüş gibi alır götürür insanı. Seni nerelere götürdü Aziz, anlatmak ister misin?"

Tanıştıkları ilk günden beri senli benli konuşuyorlardı ama birbirlerine isimleriyle hitap etmemişlerdi nedense. Zeynep'in ağzından çıkan kendi adıyla sersemledi.

"Çocukluğuma gittim." dedi düşünmeden. "Köyde yaşadığımız günleri hatırladım."

"Acı mıydı?"

"Efendim?" dedi şaşkınlıkla. Sonra "Hayır!" diye düzeltti. "Tam tersine güzeldi." Sonra geçen görüşmelerinde köyü hakkında pek de iyi şeyler söylemediği aklına gelip "Çocukluğun güzelliğinden olsa gerek, o yaşlarda her şey güzel görünüyor insanın gözüne." dedi. "Şimdi alabildiğine çorak ve kuru olarak hatırladığım köy, ben küçükken yemyeşil görünürdü gözüme. Bir inek, sekiz on koyun ve kümesteki tavuklarda bir hayvanat bahçesinin zenginliğini bulurdum."

Uzunca süre sustu. Peki sonra, dememek için kendini zor tutuyordu Zeynep. Kendi isterse anlatacaktı Aziz, o istediği için değil... Bunu anlamıştı.

"Annem tavuklar kuluçkaya yatacağı zaman onları aramızda paylaştırırdı. Böylece yumurtadan çıkan civcivler bizim olurdu. Nasıl merakla beklediğimizi

tahmin edemezsin. Kaç civciv çıkacak diye gözümüze uyku girmezdi. İnanılmaz şirin varlıklardır civcivler. Gözümüz gibi bakar, onları kollardık büyüyünceye kadar. Sonra hem güzellikleri kaybolur, hem de artık bizim olmaktan çıkarlardı."

"Civcivken senin, tavuk ya da horoz olunca ailenin; öyle mi?"

"Aynen öyle. Yani annem tavukları pay etmezdi aramızda, zaten o bolluk nerede? Kısa süren bir sevinci armağan ederdi çocuklarına."

"Ne hoş!"

"Öpüp koklamak gibi bir şey. Maddî olarak eline geçen bir şey yok, ama bir de verdiği mutluluğu düşün! Bize ezberlememiz için sureler verirdi, eksiksiz okuduğumuz gün ise uyuyuncaya kadar sarılıp yanımızda yatardı. Ne güzel bir ödüldü bu." Gözlerini kısarak denize baktı bir süre. Sonra "Ağabeyimle birbirimize sokulup yattığımız daracık bir yer yatağımız vardı. Annemin iki çocuğun zor sığdığı o yerde yatmaya çalışmasını düşünüyorum da; her halde biz uyuyuncaya kadar taş gibi kilimde uzanıyordu; ancak yoksul ama mutluyduk o günlerde. Sonra annem öldü..."

Zeynep, suskunluğu süresince sesini çıkarmadan oturdu yine.

"Ondan sonra hem yoksul hem mutsuz olduk." diye bir çırpıda çocukluğunun güzel anılarına nokta koydu Aziz.

Camın dışından aşağı yuvarlanan yağmur damlalarını parmağıyla içeriden izlemeye dalmıştı şimdi.

Eliyle çekerek onları aşağı indiren oydu sanki. Bir süre onu izledi Zeynep. Sonra uzanıp radyoyu açınca bir piyano sesi doldurdu arabayı.

"Mozart'ın otuz dokuzuncu senfonisi," diye mırıldandı.

Aziz, camın en yukarısında irileşen bir damlaya içeriden parmağını dayayıp aşağı ininceye kadar izledi onu. Sonra "Senin yaşamındaki müziğin sadece ney olduğunu sanıyordum." dedi aniden.

"Benim yıllarca piyano dersi aldığımı unuttun galiba." diye güldü Zeynep. "Radyom hep bu kanala ayarlıdır. Ne kadar annemin zoruyla piyano öğrensem de insanın kulağı belli bir eğitimden geçince o sesi arıyor. Ben de o günkü ruh halime göre ya radyoda klâsik batı müziği ya da kasetten ney dinliyorum."

"Şimdi ney sesi hâlâ kulaklarındayken niye açtın radyoyu?"

"Ney daha çok tasavvuf müziğinde kullanıldığından mı, yoksa gerçekten manevî bir enstrüman olduğundan mı bilmiyorum, beni hep ötelere alır götürür. Piyanonun ise ayakları yere basar, yaşamı anlatır o." Sonra gülerek ekledi "Seni dünyaya çekmek için açmış olabilirim. Çocukluğunu, köyünü anlatırken uzaklaşıp gittin."

Gülümsemeye çalıştı Aziz.

"Sonrası pek güzel değil, bu yüzden kaçtım belki."

"Dinle bak!" diye radyoyu işaret etti. "Mozart, bu senfonisinde Constanze'a olan aşkını, borç içinde geçen hayatını ve hastalıklarını anlatıyor. O da inliyor

yani. Ve Mozart'ın sadece üç kişinin katılmasıyla kaldırılan cenazesinin, yoksullar mezarlığındaki bir toplu mezara gömüldüğünü biliyor musun?"

"Niye anlatıyorsun şimdi bunları?"

"Kendine biraz fazla acıyorsun gibi geliyor bana."

"Bunu da nereden çıkarıyorsun? Sadece hayatımın güllük gülistanlık geçmediğini anlatmak istedim."

"İyi de, kimin hayatı güllük gülistanlık geçmiş ki!"

Cevap vermedi Aziz. Şimdi de gözlerini oto radyosuna dikip bütün dikkatini Mozart'ı dinlemeye vermiş gibiydi. Ondan ses çıkmayınca Zeynep de arkasına yaslanıp sertleşmeye başlayan havayla birlikte yükselen dalgaları seyretmeye koyuldu. Kıyıdaki beton duvara çarparak kırılan dalgaların kaldırıma sıçrattığı sular yüzünden önlerinde tek bir insan bile görünmüyordu. Bir an dışarıdaki sert hava ve yalnız sahilin cisimleşmiş hali yanında oturuyor gibi geldi.

Aziz, anîden Zeynep'i şaşırtan bir rahatlıkla anlatmaya koyuldu.

"Kendisi söz konusu olduğu zaman insan şaşılacak ölçüde güçlü oluyor da, sevdiklerinin acıları karşısında bir şey yapamadığında çaresiz kalıyor. Annem bağırsak düğümlenmesinden öldü. Köyde motorlu taşıt bile yoktu çünkü. Babamın bir at arabası bulmak için bile oradan oraya nasıl koşuşturduğunu hâlâ hatırlıyorum. Kardeşim üç yaşında anasız kaldı, yaşıtlarının sokakta oynadığı yaşlarda analığının çocuğunu avutuyordu o. Gelen kadının iki çocuğu daha oldu, onları bakıp büyüten de Hüsniye oldu, çünkü babamın ikinci eşinin

başı da hastalıktan kurtulmadı hiç" Sustu biraz. Sonra "Farkında mısın, yakınma anlamında hiç kendimden söz etmiyorum." diye bakışlarını dalgalı denize çevirerek anlatmayı sürdürdü. "Ağabeyim on bir yaşında koca bir delikanlı olduğu için, evde analığın yanında istemediler onu. Daha çelik çomak oynayacak yaştaki sıska bir çocuğun artık evinde istenmediği söylenip yatılı okula gönderilmesinin acısını anlayabilir misin? Ardından da beni sepetlediler. Hüsniye, beş yaşına gelmeden anasını da ağabeylerini de kaybetmişti. Babamsa ekmek kavgası derdiyle çöktü, çocuklarından uzaklaştı. Hani az önce, kimsenin hayatı güllük gülistanlık değil, dedin ya! Bizimkinin dikeni biraz fazla oldu galiba."

Zeynep, onun yaşamına ait bir şeyler öğrenmiş olmaktan memnun, ama hayatın Aziz'i fazlasıyla hırpalamış olmasından üzgün; kendi kendine konuşur gibi mırıldandı.

"Ve bütün bu olanlar seni isyana sürüklüyor, değil mi?"

"Çünkü ortada kocaman bir adaletsizlik var. Biz yatakhanede kafamıza yorganı çekip ağlarken, bazılarının tek üzüntüsü sıcak evlerinde katlanmak zorunda oldukları müzik dersleri oluyor."

Zeynep, şaşkın kalakalmıştı.

"Beni nasıl suçlayabilirsin?" dedi kırgın bir sesle. "Ne ailemi, ne de yaşadığım hayatı kendim seçtim ben."

"Seni kastetmedim." diye düzeltmeye çalıştı Aziz. Hiç istemediği halde, her zamanki gibi içten içe köpürüp duran öfkesinin eline vermişti dizginleri ve ağzından

çıkan sözler ancak kendi kulağına geldikten sonra durması gereken yeri bilmediğini anlamıştı yine.

"Daha seni tanımadan önce, İstanbul'a geldikten sonraki düşüncelerim bunlar." diye hızla devam etti, mutlaka Zeynep'in gönlünü almalıydı. "Bu şehirde parasını nereye harcayacağını bilemeyen öyle çok varlıklı insan var ki! Sonra bir de salt yokluktan çektiğimiz acıları düşünüyorum da... Zeynep, gerçekten seni düşünerek söylemedim o sözleri, üzdüysem özür dilerim." Sonra birden sinirli kısa bir kahkaha attı. "Galile'nin mahkemeden çıkarken, her şeye rağmen Dünya dönüyor, demesi gibi; benim özrüm de yalnızca sana, daha önce söylediklerime değil. Çünkü adaletsizlik yine var, yine var."

Kendini tutamayıp Zeynep de güldü. Aziz'in üzüntüsünde samimî olduğu görülüyordu, uzatmayacaktı bu konuyu.

"Bu da hayatın bir başka gerçeği." dedi. "Ama bir de şu var; senin sözünü ettiğin varlıklı insanlar, sadece paranın satın alabileceği şeylerle öne geçebilirler. Duygu, inanç, zekâ... Bunların yoksullarda da, bulunmaması için bir engel yok ki...

"Şimdi sen kendini ağabeyimle benim yerime koy, ne yapardın? Anasız kaldığın ve kendi evinde istenmediğin için, zaten kırılmışsın kırılacağın kadar."

Sesi yükselmiş, gözlerine yine o sert bakış gelip oturmuştu. "Boş versene sen!" dedi kaba bir sesle "Oradan oraya savruldukça; o dediğin inanç, iman bir yerlerde düşer kalır da anlayamazsın hiç."

Aziz'in söylediği son sözler kor gibi yüreğine akıp

kan dolaşımıyla bütün vücuduna dağılmıştı sanki; saçlarından parmak uçlarına, Zeynep'in her yanını ateş sardı. Uzanıp düğmeye bastı, camı aralamak için. İçeriye giren yağmurun farkında bile değildi.

"Haklısın! Sen gerçekten savrulmuşsun." dedi üzgün bir sesle. Hayal kırıklığına uğramıştı Zeynep. "Çünkü tutunacak en sağlam dalı, inancı terk etmişsin sen. Sana bir şey söyleyeyim mi ? Tutunacak dalın yoksa, yokluktan ve acılardan daha fazla, para savurur insanı. Arada bir ucuz magazin dergilerine veya televolelere göz atarsan bunu görürsün. Senin çektiğin sıkıntıların, fazla paranın verdiği doyumsuzluktan daha tehlikeli olduğunu sanmıyorum."

Her zaman çok sakin ve mütebessim gördüğü Zeynep'in çıkışı karşısında şaşırmıştı Aziz. Söylediklerinin onu üzeceğini düşünmesi, her zamanki gibi ancak sözcükler ağzından döküldükten sonra olmuştu. Ama çıkmıştı bir kere sözler ağzından, geri alamazdı artık. Toparlamaya çalıştı.

"Sandığın kadar kötü değil. Lisede inancımı kaybettiğim doğru ama hiçbir zaman bu durumdan hoşnut olmadım, içimde hep bir boşluk hissettim ben. Ney sesinin beni bu kadar etkilemesinin sebebi de bu olsa gerek. Sonsuzluğa çağıran bir şeyler var onun sesinde."

Bu son söylediklerinde samimiydi ama bunu kendine bile itiraf etmemişti bu güne kadar.

Zeynep, kafası karışık dinliyordu onu. Kendine acıyan insanlardan oldum olası hoşlanmazdı. Aziz, sözüm ona sevdiklerinin çektiği acıları dile getirerek bunun dışına çıkmak istiyorsa da Zeynep onun

merkeze kendisini koyduğunu seziyordu. Çevresindeki insanları acır bakışlarla süzdüğü sürece, bu toplanarak daha kuvvetli bir şekilde kendine dönüyordu. Ama sonra yaz sonunda Aziz'i hücrenin kapısındaki ilk görünüşünü hatırladı... Gözleri yaşlarla dolu, bakışlarında çocuksu bir berraklık, öylece dinlemişti neyi. Gerçek Aziz hangisiydi? Dünyaya öfkeyle bakan isyankâr delikanlı mı; içindeki boşluğu doldurmak için arayan ve aradığına götürecek araç olabileceğini ümit ederek ney sesinin ardına düşen ümitli genç mi? Doğrusu kendisini etkileyen ikinci Aziz'di. İlk tanıma uyanlardan çevresinde artık görmek istemeyeceği kadar çok insan vardı çünkü.

Aziz de farkındaydı Zeynep'in yaşadığı ikilemin. Ve ondan daha şiddetlisini kendisi yaşıyordu şu an. "Benim arkadaşlarımdan hiçbiri bana bu konuda yardımcı olamaz," diye devam etti. "Bak! Bu sefer kimseyi suçlayacak değilim, arkadaş çevremi kendim seçtim..."

Düşünüyordu. Şimdi öyle şeyler söylemeliydi ki, bu boşluktan kurtulabilmesi için ona ihtiyacı olduğuna inandırmalıydı Zeynep'i.

"Senin ney çalışın ve inancın etkiledi beni."

Zeynep'in bakışlarının yumuşadığını görüp içten içe sevinirken, ikiyüzlülüğünden tiksinir gibi oldu. Çünkü onun başında namaz örtüsüyle camiden çıkışı, unutmak istediği bir anıydı. Onun, çevresindeki diğer arkadaşları gibi olmasını ve kendisiyle aynı fikirleri paylaşmasını çok isterdi oysa.

"Açık yürekliliğin için teşekkürler."

Zeynep ikiyüzlülüğünü okumuş da kendisini

utandırmak için bunu söylüyordu sanki. Yüzünü gizlemek için başını eğerken,

"Benim için çok önemlisin." diye mırıldandı. İşte bu tamı tamına doğruydu. Bu kız, çok hızlı bir şekilde hayatının vazgeçilmezlerinden biri olmuştu.

İkisi de susmuştu. Yağmur hızlanmış, damlalar ip gibi camdan aşağıya süzülmeye başlamıştı. Yağmurun sesini bastırdığı için arabadaki müzik sesinden rahatsız oldu. Düşünmeden,

"Sakıncası var mı?" diye uzandı ve radyoyu kapattı. "Müziğin çok güzel olduğuna hiç şüphem yok ama ben klâsik batı müziğine çok yabancıyım. Ayrıca ben bu müzik bombardımanına dayanamam. Önce ney, ardından piyano..."

Zeynep gülerek arabayı çalıştırdı.

"Şimdi sana salep ısmarlayacağım. Sakın hesabı ödemeye kalkma, dönüşte yine radyoyu açarım yoksa..."

Bir an telâşlanmışlar, aralarındaki fikir ayrılıklarının büyüklüğünü görüp bunun son görüşmeleri olduğu korkusuna kapılmışlardı. Şimdi bunu atlatmış olmanın rahatlığıyla gülüp konuşurken, bir daha birbirlerini kaybetme tehlikesini göze alamayacaklarını düşünüyordu ikisi de.

"Müzik bir toplumun aynası." dedi Zeynep gözlerini yoldan ayırmadan. "Ben yıllarca piyano ile iç içe yaşadım ama seslendirdiklerim hep Avrupalı müzisyenlerin besteleriydi. Aralarında çok sevdiğim parçalar var ama yine de hep bir yabancılık var onlara karşı. Ama şu neyin çağrısı var ya!. İşte o seni, beni anlatıyor; o bizim

hayatımız. Batı insanını doyuranlar doğu insanına yetmiyor. Bildiğin gibi, tasavvuf müziği de doğuya özgü bir müzik. Allah inancı olmadığında bizim bir yanımız eksik kalıyor çünkü… Ve bunu düşünmek içimi nasıl bir neşeyle dolduruyor, bir bilsen! Çünkü bu bildiğimiz anlamda bir eksiklik değil, tam tersine insanı tamamlayan bir eksiklik. Çünkü yaratıcısını tanımayan ve bunun eksikliğini hissetmeyen insan, asıl eksikli olandır. Az önce, içimde bir boşluk var dedin ya, bu yüzden etkilendim. Bunu hissetmen çok güzel…"

"Neyin beni bu kadar etkileyeceğini, açıkçası hiç düşünemezdim. Ney dersine gideceğin zamanlar, bana haber verir misin? Seni dinlemeye gelirim."

Bunun asıl sebebi, Zeynep'i görmek için her fırsatı değerlendirmek istemesi olsa da, neyin üzerindeki etkisini de inkâr edemiyordu.

"Elbette! Az sonra oturduğumuzda bana boş saatlerini bildirirsen dersleri ona göre ayarlarım ben de."

Saleplerini içerlerken onunla birlikte ney hocasına gidebileceği saatleri yazıp verdi Aziz. Bundan sonra en azından haftanın iki günü görüşebileceklerini kesinleştirmiş olmanın mutluluğuyla komik okul anıları anlattı, espriler yaptı. Zeynep'in konuşmalarını hep gözleri ışıl ışıl, gülerek dinledi. Ve Zeynep o gün ayrılmadan önce "Gülmek sana yakışıyor. Şu gerginliğinden kurtulduğun zaman bayağı yakışıklı bir delikanlı olacaksın." dediğinde,

"Hadi sen de! Ben zaten yakışıklıyım!" diye cevap verdi, ayakları yerden kesilerek.

Bölüm 8

Nevin'in geçirdiği trafik kazasını, yurda dönünce öğrendi Aziz. Onu tanıyan tanımayan bütün gençleri sarsmıştı kaza haberi. Hele bir yıldır ona duygusal yakınlık duyan Ali, ateş püskürüyordu.

"Bu kaçıncı yahu! Bulvar değil, ölüm yolu mübarek. Daha bir öncekini unutmamışken, yeni bir arabanın freni patlayıp önüne ne çıksa ezip geçiyor."

Ali'nin dediği gibi üniversiteye başladıklarından beri, okulun önündeki bulvarda meydanda gelen kaçıncı kazaydı bu? Önceki gece yarısı demir yüklü bir kamyon yokuş aşağı inerken kaldırıma çıkıp sinemadan dönmekte olan Nevin'le arkadaşına çarpmıştı.

"Adam, frenin tutmadığını fark edince, kaldırımda park etmiş arabalara çarpıp durmaya çalışmış."

Özellikle Nevin'in sınıf arkadaşları, dersi filân bir kenara bırakmış, moralleri bozuk kazayı konuşuyorlardı yalnızca. Aziz ilk duyduğunda, ölmüş olabileceğini düşünüp titremişti. Yaşıyordu Nevin, ama değişik ağızlardan çıkan sözlerin hiçbiri iç açıcı değildi.

"...Hayatı karardı kızın. Koca kamyon tank gibi geçmiş bacağının üstünden..."

"...Demir yüklüymüş! Kaç ton ağırlık vardır tekerleğinde kim bilir..."

"...Yahu gündüz nasıl yasaksa, gece de böyle tehlikeli yollara sokmamalı bunları..."

"...Bence ağır vasıtaların frenlerini daha sık kontrolden geçirmeli..."

"...Kamyonun üstlerine geldiğini görüp kaçmak isterken, ayağı kaymış Nevin'in..."

Aziz midesinin bulanmaya başladığını hissediyordu. Ne zaman bir yerinde şiddetli bir ağrı olsa midesinin bulandığını bildiğinden şaşırmadı, duyduğu her sözle içi acıyordu çünkü.

Nevin, Beşiktaş'ta küçük bir daireyi kız arkadaşıyla paylaşıyordu. Aziz, kendisi karda kışta özel ders peşinde koşarken, ailesinin her gereksinimini karşıladığını bildiğinden çok özenirdi Nevin'in hayatına. Şimdiyse arkadaşları, doktorların bacağını kurtaramayacağından söz ediyorlardı.

"...Keskin bir şey kolunu bacağını koparsa bundan iyiymiş, dikilirmiş çünkü. Ama, kamyon ezip geçtiği için sağlam doku kalmamış bacağında..."

Hep hayatı sorgulayan, hep huzurunu kaçıracak bir şeyler bulan Nevin bacağını kaybetmişti demek! Kaza haberini aldığından beri tek söz etmemişti Aziz, anlatılanları dinliyordu yalnız.

"Ya tamam be arkadaşlar! Elbette kızın başına gelen olay çok kötü; ama daha kötüsü de olabilirdi, öyle değil mi?"

"Orası öyle! Ölebilirdi de..."

Kamyonu, önlem alınmayan yolu, yerin kaygan oluşunu suçlamışlar, kazaya veryansın etmişler, arkadaşlarına acımışlar, en sonunda olayı kabul edip zor da olsa avunacak bir şeyler bulmaya başlamışlardı. Sonra ertesi gün sınavı olanlar derslerinin başına oturmuş bir kısmı da aşağıya televizyon seyretmeye inmişlerdi.

Aziz önce dışarı çıkıp çiseleyen yağmur altında dolaştı bir süre, sonra buz tutmuş halde yurda dönüp attı kendini yatağına. Uyur uyanık arası kâbus gibi bir uykunun ardından kalktığında, bir arkadaşı hastaneyi aradığını söyledi.

"Hayatı tehlikeyi tamamen atlatmış; ama henüz ziyaretçi kabul etmiyorlarmış."

Nevin'in annesiyle babası İzmir'den koşup gelmiş, bacağı kurtarabilir miyiz diye mikro cerrahi ameliyatlarının başarıyla uygulandığı bir özel hastaneye naklettirmişlerdi kızlarını. Hiç tanımadığı o insanların acısını düşününce içi ezildi Aziz'in. Ya Nevin? Ruhen çökmüş olmalıydı. Hep hayatı sorgular, hep sorular üretirdi. İki gün öncesini ve bunun niye kendi başına geldiğini de binlerce kere sorguluyor olmalıydı şimdi yatağında.

Öğlene kadarki derslerden kafasına bir şey girmediğini fark edince kalkıp hastaneye gitti. Nevin'i göremese bile en azından son durumunu öğrenebilirdi. Onun İstanbul'a geldiği ilk yılki candan arkadaşlığı akşamdan beri çıkmıyordu aklından. Bu büyük şehri ilk keşfedişi onunla olmuştu; Mısır Çarşısı'nı, Sahaflar'ı, Eminönü'nün ara sokaklarını ilk onunla

dolaşmıştı. Ama sonra; onun sorularına cevap arayacak yerde sıkılmış ve bırakmıştı onu.

"Bacağının kesildiğini biliyor ama kabul edemiyor hâlâ." dedi bir hemşire.

Ne Nevin'i, ne ailesinden birini görebilmişti. Tek konuşabildiği o hemşire olmuştu.

"Kıza kalırsa, anasını babasını bile görmek istemiyor; ama onlar dinlemeyip yanında kalıyorlar. Siz en iyisi gelmeden önce bir telefon edin, ziyaretçi kabul ettiğini öğrenince gelirsiniz."

Ertesi gün can sıkıntısından olsa gerek, Zeynep'ten çok önce gitmişti neyzenin yanına. Kendinden geçmiş ney üflerken buldu onu. Oturup sessizce onu dinlerken ilk yıl Nevin'le birlikte gelmiş olmayı diledi. Acaba her dinleyişinde kendisini bu dünyadan alıp götüren şu ses, Nevin'in de içine sızıp o hiç bitmeyen iç çalkantılarını dindirebilir miydi?

O gün Zeynep hocasıyla birlikte çalışırken, Aziz'in bakışları bu kez sık sık ona kaymadı. Bazen gözlerini kapayıp, bazen uzaklara dalarak sadece neyi dinledi. Hayat denilen o uzun ince yolda ilerlerken her köşe başında bir tehlikenin beklediğini, hayatının pamuk ipliğine bağlı olduğunu söylüyordu ney. "Hayatına ölüm korkusu girdi, peki nasıl kurtulacaksın bundan?" diye soruyordu ses yükselip alçalarak.

"Bu gün çalıştığınız parça, diğer günlerdekinden çok mu farklıydı?" diye sordu dönüş yolunda.

"Daha önce de çalmıştık bunu." dedi şaşırarak Zeynep.

“Kusura bakma...” dedi sıkılarak. “Benim kulağım işte bu kadar!”

“Bu gün farklı olan sensin. Neyin var?”

Aziz ona kazayı anlattı.

“Bacağının kesildiğini kabul edemiyormuş. O kadar iyi anlıyorum ki onu! Benim başıma gelmemişken, olayı ben bile bir türlü kabul edemedikten sonra... Gerçi annemin ölümü de çok anî olmuştu; ama yıllar öncesinde kaldı. Gencecik bir kızın saniyede hayatı değişiyor. Ölebilirdi de. İtiraf etmesi güç ama açıkçası ben şaşırdım, korktum. İki gündür hayat başka bir anlam kazandı gözümde. Çok belirsiz bence. Bu da çok ürkütüyor beni.”

“İnsanın yaşı ilerleyip çevresinde hastalıklar, kazalar, ölümler arttıkça kapılacağı korkuyu düşün bir de...”

“Korkunç bir şey!” dedi anında Aziz içi titreyerek.

“Sadece bu korkuyu yaşamamak için, insan öbür dünyanın varlığına inanmak ister. Düşünsene! Ölen sevdiklerine Ahiret’te kavuşacağını bilmek, ne kadar rahatlatıcı. Ya da bir uzvunu kaybedenlerin öbür dünyada eksiksiz dirileceklerini düşünmek... Şu arkadaşın inançlı biri miydi bari? Yani inanç konusunda senin gibi mi düşünüyordu?”

Zeynep ilk defa bu kadar açık bir şekilde inançsızlığını yüzüne vuruyordu Aziz’in. İki gün önce olsa bir şeyler söylemeye, hatta iki yüzlülükle bunun tam doğru olmadığını öne sürmeye kalkardı Aziz. Ama kendini

inanılmayacak derecede yorgun hissettiğinden karşı çıkmadı. Yalnızca,

"İç dünyasının fazlaca karışık olduğundan başka bir bilgim yok bu konuda." dedi.

Daha öncesinde hiçbir şeye inanmadığını biliyordu; ama son iki yılda Nevin'le uzun uzun oturup konuşmamışlardı hiç. Başına gelenleri kolay kabullenebilmesi için değişmiş olmasını umut ediyordu bugün. Biraz da bu yüzden onun inanmadığını söylemek istememişti.

"Allah yardımcısı olsun." dedi Zeynep, "Kolay değil, ölmeden ölmüş gibi hissediyordur şu an kendini."

"Hem de nasıl! Elinden gelse kendini odaya kilitleyip, ne doktorları ne anasıyla babasını alacak içeriye."

"Zaman en iyi ilâç derler. İlk birkaç ayı atlatırsa, yeni durumuna uyum sağlar zamanla."

Sonra "Ölüm, hastalık derken bak ne aklıma geldi?" dedi. "Kaç gündür anneannemin evine uğramak istiyordum. Anneannem öleli beri o evi boşaltmaya kimsenin eli gitmemişti. Ama artık annemle dayım evi boşaltmaya karar verdiler. Annem, hatıra için almak istediğin bir şeyler varsa gidip al, diye anahtarları vermişti bana. Vaktin varsa benimle gelir misin? Yalnız gitmek istemiyorum oraya."

"Ah, evet! Gelirim elbette." diye sevinçle karşılık verdi. İçi kararmıştı iki gündür, bir değişiklik olurdu hiç değilse.

Nişantaşı'ndaki eski apartmanlardan birinin önüne geldiklerinde Zeynep anneannesini anlatıyordu Aziz'e.

"Biz Ulus'ta oturuyoruz. O apartman yapıldığında bir daireye de onun taşınmasını annemler çok istemiş ama anneannem alıştığı semtten ayrılmak istememiş."

Ferah bir girişi olan, iç duvarları işli, gösterişli bir apartmandı burası.

"İlk yapıldığında, buraların asansörü olan birkaç binasından biriymiş." diyerek eski bir asansörün kapısını açtı. "Bu binada oturanların hepsi anneannem gibi geçmişte yaşayan insanlar." Sonra "Korkma!" diye güldü. "Merak etme, düşmeyiz. Sık sık bakımını yaptırıyorlar."

Üç ayrı anahtarla işlemeli daire kapısını açıp içeri girdiklerinde, Aziz ağzı açık kalakaldı. Tam karşıdaki salonun çift kanatlı kapısı ardına kadar açık olduğundan, alabildiğine gösterişli ve ağır mobilyalar karşısında kendini yaşadığı dünyadan kopmuş gibi hissetmişti. Böyle bir evi bu güne kadar yalnızca filmlerde görmüştü. Salonun büyüklüğü, duvarlardaki tablolar ve hat sanatından örnekler, oymalı büfenin ve geniş sehpanın üzerindeki gümüşler, altın yaldızlı avize, irili ufaklı heykeller Aziz'i sersemletmişti. Zeynep'in ışığı açmasıyla birlikte yüksek tavandaki avizeden süzülen ışık, salonun loş köşelerini de aydınlatıp ilk anda göremediği değerli antikaları ortaya çıkarınca,

"Burası gerçekten anneannenin evi miydi?" demekten kendini alamadı Aziz. "Burası bir saray yavrusu."

"Müze de diyebilirsin" diyerek sehpanın üstündeki fotoğraflardan birkaçını aldı Zeynep. "Bak! Bu anneannem. Gençliğinde çok güzel bir kadınmış. Bu fotoğrafları seyretmeye bayılırdı."

Salonda dolaşarak, götürebileceklerini seçmeye çalışıyordu bu arada.

"Maddî değeri fazla olan şeyleri almak istemiyorum. Onları annemle dayım değerlendirirler nasıl olsa."

Sehpanın üzerindeki işlemeli küçük kutuyu aldı.

"Buna takılarımı koyarım."

Gümüş çerçeveli fotoğrafların da birkaçını aldı. Yabancısı olmadığı salonda dolaşırken duruyor, bazı şeyleri eline alıp inceledikten sonra özenle yerine bırakıyordu. Sonra diğer odaları ve mutfağı dolaştılar.

"Ah! Bu onun en sevdiği fincan, bunu mutlaka almalıyım."

Yatak odasından ise bir şalla, saklayacağını söyleyerek iki şapka almıştı.

Aziz şaşkınlığını üzerinden atmış, şimdi evden çok Zeynep'i inceliyordu. Zeynep'se evin her tarafını bildik gözlerle süzüyor, gözlerindeki derin şefkat hiç eksilmeden elini sevgiyle eşyaların üzerinde gezdiriyordu. Aziz bu eve ne kadar yabancıysa, Zeynep o kadar evin kızıydı. Bu evde yaşayan kadının torunu olduğunu bildiği için böyle düşünmüyordu Aziz. O, bu zenginliğin içinde kendisi gibi iğreti durmuyordu, hatta

Zeynep bu ihtişamı tamamlıyor bile denebilirdi. Son olarak ipek bir eşarp alıp çıkmak üzereyken,

"Vaktin varsa, beş on dakika bekleyebilir misin beni?" diye sordu Aziz'e. Olur cevabını alınca cevap vermeden önce bir an duraksadı. Sonra "Bu evde namaz kılmak istiyorum." dedi. "Hem eve yetişemeyebilirim, hem de..." Durdu biraz. Konuşmaya başladığında sesi titriyordu "Belki de, bu güne kadar hiç namaz kılınmamıştır bu evde... Esma Teyzem secde yüzü görmeyen evlerin ağladığını söylerdi de..." Devamını getiremeyip ayrıldı hızla yanından.

Aziz salondaki koltuklardan birinin ucuna ilişip beklerken evin birbirinden değerli eşyalarına bakmıyordu artık. Bu kızın iç dünyasının zenginliği şu anda daha büyüleyici görünüyordu gözüne. Kendisi içi giderek eve bakarken, içinde ibadet edilmediği için Zeynep acı çekiyordu burada. O ihtişamlı salondaki bir koltukta eğreti otururken; aklı, içeride namaz kılan Zeynep'le hastanede yatan Nevin arasında gidip geliyordu.

Evden çıkıp arabaya bindiklerindeyse, içinde ne zamandır uyumakta olan öfkesi uyandı. "O evde milyarlar yatıyor. Kadın öleli neredeyse bir yıl olmuş, çocukların tuzu kuru olunca gelip bakmamışlar bile. İhtiyaçları olsaydı, görürdüm ben onları..." İçinde bastıramadığı bir öfke, dalga dalga büyürken, dudakları sımsıkı kapalı oturuyordu. Daha önce çenesini tutamadığından Zeynep'i kaybetmenin eşiğine geldiğini unutmamıştı çünkü. Neden sonra, salt konuşmuş olmak için,

"Sözünü ettiğin Esma Teyze kim?" diye sordu yolda. Sonra da onun anlattıklarına hiç kulak vermeden Zeynep'in ailesiyle kendi ailesini, köylerinin yoksulluğuyla bu gün tanık olduğu zenginliği kıyasladı yol boyunca. Arabadan inerken "Sınavlarım başlıyor, sıkı sıkı oturup ders çalışmam lâzım şu günlerde. Sınav haftası geçince görüşürüz."

Altındaki son model arabadan, zengin bir ailesi olduğunu ilk günden biliyordu; ama Zeynep'in anneannesinin evini görmek yine de moralini, daha doğrusu sinirlerini bozmuştu. Aslında o eve çok yakıştığını kabul ediyordu. İtiraf etmek istemiyordu ama sinirlerini bozan onun o varlık içinde namaz kılması, piyanoyu bir kenara itip ney çalmasıydı. Çoğunlukla onun bu çabasını çok samimî bulup etkileniyor ama şimdi olduğu gibi kimi zaman da Zeynep'e inanmakta güçlük çekiyordu. Şimdi yurda doğru yürürken "Aklınca beni etkilemek mi istedi?" diye soruyordu kendi kendine. "İnancımı kaybettim, arayış içindeyim filân dedim ya, kendince bana örnek olmaya çalışıyor."

Baba parasıyla gezip tozan fabrikatör çocuklarının işçi haklarını savunması kadar bile inandırıcı görünmüyordu Zeynep'in şu anki durumu. O gençlerin, fabrikanın başına geçince ilk yaptıkları nasıl patronlar kulübüne üye olmaksa; bu kızı da bekleyen, zengin kadınların üye olduğu kulüpler, yurt dışı gezileri, büyük alış veriş merkezleriydi. Kendi kendine kurdukça kurmuş; Zeynep'in davranışları, o zengin çocukların sosyalizmi savunması kadar sinirlerini bozmaya başlamıştı.

Ertesi gün, önce gidip bayram için Mardin'e gidiş bileti aldı. Ramazan Bayramında hem tatil kısa olduğu hem de bayram ertesi sınavları olan iki öğrencisine ders vereceği için ayrılmamıştı İstanbul'dan. Geçen ay,

"Kurban bayramında senin tatilin bol, memlekete gidersen iyi olur." diye Osman yol parasını göndermişti bile. Çünkü evlendiğinden beri yazdan yaza bir iki günlüğüne ancak köye gidebiliyordu kendisi; hafta sonu, bayram demeden sıkı bir çalışma hayatının içine girmişti artık.

Dersten sonra ise hastaneye Nevin'i görmeye gitti ama yine yanına giremedi.

"Hâlâ şoku atlatmış değil." diye açıkladılar durumu. Öyle ki ziyarete gelen yakın akrabalarının bile yüzüne bakmadığını, başını çevirip uyur taklidi yaptığını öğrendi o gün. Aldığı çiçeğin üzerine "Geçmiş olsun" diye bir not yazıp gönderdi içeriye.

Havanın bozuk oluşu da işine yaradı ve o haftayı ders çalışarak geçirdi. Kararlıydı, hayatına çeki düzen verecekti. Arada bu kadar büyük bir sosyal fark varken Zeynep'le asla evlenemezdi. Ama onunla görüşmeye devam ederse, içinden bir ses her geçen gün ona bağlanacağını söylüyordu. Hayatında da bir plâtonik aşk eksikti zaten. "Eksik olsun!" diyordu öfkeyle. Son sınıfa gelmişken haftanın iki üç gününü ney dinleyip geçirmeyecekti artık.

Bayrama kadar geçen iki haftada sadece birkaç kısa telefon görüşmesi yaptı Zeynep'le. Ne bitirme ödeviyle ilgili anlattıklarını ne okuduğu bir kitapla

ilgili düşüncelerini sonuna kadar dinlemişti. Telefonu kapatmak için bir sebep bulmuştu her defasında. Ortaköy'de çay içme davetini de geri çevirdi. Derslerini bahane edip ney dinlemeye de gitmedi hiç.

Zeynep, önce istemeden onu kırmış olabileceğini düşünüp üzüldü. Ama sonra ne kadar düşünse de onu üzecek bir davranışı aklına gelmeyince, üstüne Aziz'in soğukluğu da sürünce kendini hakarete uğramış gibi hissetti. Aziz'e dostça yaklaşmış ama o hiç bir açıklama yapmadan sırtını dönmüştü kendisine. "Başlangıçta kişilik sahibi bir genç gibi görünmüştü," diyordu kendi kendine. "Ama yaşıtlarının çoğu gibi tutarsız, ne istediğini bilemeyen biri. Öyle dediği gibi bir arayış içinde olduğu filân da doğru değil."

Bir daha onu aramamaya karar verdi. Bir de o kara yağız delikanlıyı özleyeceğini söyleyen içindeki sesi susturabilseydi!

Bölüm 9

Aziz, köyde iki günden fazla kalamayacağını bildiğinden, dönüşünü Ankara'ya uğrayacak şekilde ayarlamıştı. Köydeki bayramı yıllardır nasılsa, yine öyle geçmişti. Eskiden söylenip canını sıkardı ama artık babası bayram namazına gidip gitmemesiyle ilgilenmez görünüyordu. Ya babası uğraşamayacak kadar yorulmuş, ya analığı tembih etmişti tatsızlık çıkmasın diye. Kar olmayışına sevindi, ne kadar artık köyün yolu yapılmış olsa da biraz fazla kar yağdı mı kapanırdı çünkü. Eğer bir de Hüsniye'nin söyledikleri olmasa; iki gün değil mi, bu bayram da öncekiler gibi geçip gidecekti. Ama kardeşi yarasını deşmiş, Ankara'ya gelinceye kadar sesi kulaklarından eksilmemişti hiç.

"Oğlu olunca, Osman ağam çocuğa bakmak için belki beni aldırır sanmıştım. Sen gene de 1) Hüsniye iyi çocuk bakar diye bi söylesene ağam... Ben iki çocuk büyüttüm, çocuklarına çok iyi bakarım. Hem o benim yeğenim..."

Unutmamıştı Hüsniye... Ağabeylerinin kendisini köyden götürmelerini bekliyordu bu çocuk. Oysa Osman çoktan kendi çekirdek ailesini kurmuştu. Mezun olmasına bir şey kalmamasına rağmen kendisinin de

gelecekte kardeşiyle ilgili hiçbir plânı yoktu. Ankara'ya gitmek için yola çıkıncaya kadar ilk defa kardeşini gördükçe utandığını hissetti. Ama otobüs Mardin'den uzaklaştıkça, "Hayatın kuralı bu, başka nasıl olabilir?" düşüncesi gelip yerleşti. Ankara'ya yaklaştıklarındaysa artık vicdan azabı çekmek bir yana; annesinin zamansız ölümü, babasının ikinci evliliği, evde istenmemeleri, yokluk, yoksulluk... Herkese, her şeye kızıyor, öfkesi arttıkça belki de hiç suçu olmayan tek kişi olmasına rağmen Hüsniye'nin sesi kulaklarından siliniyordu.

Ankara'da Osman'ı gözle görülür ölçüde zayıflamış buldu, gözlerinin altında mor halkalar belirmişti.

"İşler çok yoğun, başımı kaşıyacak vaktim yok." diye geçiştirip yiyecek bir şeyler hazırlarken, Aziz de ona köy haberleri veriyordu.

Meral, uykudan kalkan Evren'i alıp yanlarına geldiğinde bir an yine aklı Zeynep'e gitti; ama bu kez yeğeninin masmavi gözlerinin kendisini etkilemesine izin vermeyecekti.

"Görmeyeli ne kadar da büyümüş! Ne zaman bana amca demeye başlayacak?"

Ağabeyinin "Daha yemeğini bitirmedin," demesine aldırmadan masadan kalkıp yeğenini kucağına aldı. Onun sabun pudra karışımı kokusunu içine çekerken, Osman'la Meral'in tedirginliklerini fark edip,

"Ya, tamam!" dedi. "Ben yeğenimi nasıl tutacağımı bilirim, korkmayın incitmem..."

"Nereden çıkardın şimdi bunu?" diye gülmeye çalıştı Osman. Aziz eğilip Evren'in saçlarını öperken,

"Biraz takılmak istedim," diye güldü. "Siz farkında değilsiniz ama Evren'e öylesine içiniz eriyerek bakıyorsunuz ki!"

Ne Osman, ne Meral güldüler sözlerine.

"Gel canım anneye!" diye oğlunu kucağına alıp bağrına bastırdı Meral.

Aziz'e öyle geldi ki, o an sevgisiyle oğlunu eritebilirdi genç anne. Yüzünü Evren'in saçlarına gömüp oturan karısını dalgın bakışlarla süzüyordu Osman da. Aziz şaşkın, Evren annesinin kucağında olmaktan mutlu, koca salonda çıt çıkarmadan oturdular bir süre.

"Ben gidip Evren'in karnını doyurayım." diye Meral oğlunu alıp salondan çıkınca Aziz'in bir şey söylemesine fırsat kalmadan, bakışları hâlâ onların çıktığı kapıda olduğu halde,

"Evren hasta..." dedi Osman. Kendi kendine konuşur gibiydi.

Aziz, önce yanlış anladığını sandı. O güzel bebeğe hiçbir hastalığı yakıştıramamıştı. Ağabeyinin morarmış gözaltları, Meral'in asabî şefkati ve az önceki anlaşılmaz sessizlik... Buz gibi bir elin kendisini okşadığını hissetti. Ölecek miydi yoksa yeğeni?

"Kalıtımsal bir hastalığı varmış... Ve ne yazık ki, biz bunun biraz geç farkına vardık. Artık hayatı boyunca onun izlerini taşıyacak."

Osman bir kere bile Aziz'in yüzüne bakmadan söylemişti bunları. Aziz, yeğeninin öleceği korkusundan kurtulsa da, bundan öte hiçbir şey anlamamıştı ağabeyinin sözlerinden.

"Ama çok sağlıklı görünüyor." demeye çalıştı.

"Bizi yanıltan da hep bu oldu..."

"Hiçbir şey anlamadım. Neyi var Evren'in. Anlatsana!"

Osman bazen gözleri dolarak, bazen bir süre ne diyeceğini bilemeyip susarak, çocuk doktoruna kontrole gittikleri o uzun günden itibaren yaşadıklarını anlattı.

"Niye bana haber vermediniz?" diye araya girecek oldu Aziz.

"Seni üzmekten başka ne yararı olacaktı ki! Meral'in ailesi bile daha yeni öğrendi; iki hafta kadar önce torunumuzu özledik diye bize gelmişlerdi de, ancak o zaman söyleyebildik."

"Açıkçası ben hâlâ tam olarak anlamış değilim. Anladığınızda daha beş aylık bile değilmiş Evren. Daha ne kadar erken tanı konulacaktı ki!"

"Haklısın! İnsanın yaşını düşününce dört beş ay hiçbir şey değil gibi. Ama beynin gelişiminin ilk bir yıl içinde tamamlandığını düşünürsen, değil beş ay, haftalar bile önemli oluyor"

Osman, kardeşini bulmuşken hiç kimseye olmadığı kadar açıklıkla içini döktü. Zaman zaman Meral de gelip kocasının anlattıklarına karıştı birkaç cümleyle. Ama beş dakika bile oturmadan fırlayıp Evren'i kontrol etmeye gidiyor, sonra da dakikalarca dönmüyordu geriye.

"Hep böyle," diyordu üzüntüyle Osman. "Eğer böyle devam edecek olursa psikolojik destek alması gerekecekmiş. Yıpratırcasına kendini suçluyor. Aslında benim durumum da ondan pek farklı değil ama ailede birinin olsun sakin olması gerekiyor diye kendimi kontrol etmeye çalışıyorum."

"Ama bu çok saçma!" diye sesini yükseltti Aziz.

Hayat karşısında hep güçlü görünen, her zaman kendisine örnek aldığı ağabeyini böyle omuzları çökmüş görmeye dayanamamıştı. "Bunu doktorların anlaması gerekmez miydi?"

"Düşünmekten beynim çatlayacak... Başımıza gelen öyle bir şey ki, herkes kendine göre haklı, hiç kimsenin suçu yok ya da herkesin hatası var. Doğum hafta sonuna denk gelmeseydi, aramızda kan uyuşmazlığı olmasaydı ve bu maksatla alınan kan bizi yanıltmasaydı, Evren bizim ilk çocuğumuz olmasaydı da bebeklerin gelişimi hakkında daha bilgili olsaydık, evdeki yardımcı, ev işlerine giden çocuksuz bir kadın olmasaydı... Daha sayayım mı? Meral'in aklı gireceği mastır sınavında, benim aklım işyerine yeri kurulan bilgisayar sisteminde olmasaydı, Evren'i kontrole götürürken yanlarında olamıyorum diye o kadar çok üzülmeseydim ve Meral bunu dile getirip durduğu için doktor artık her ay kontrole gelmeseniz de olur demeseydi... Of Aziz Of! Şu iki ayda on yıl yaşlandım. Meral'in de benden farkı yok. Sınavı kazandığı halde mastır yapmaktan vazgeçti. Mastır bir yana artık çalışmayacakmış. Evren en azından ilkokula gidinceye kadar kendisi bakacakmış ona. Evren'in diyeti o kadar önemli ki! Kimselere bırakamaz onu..."

Osman derin bir iç çekerek başını arkaya yaslayıp gözlerini kapadı. Aziz'in aklına onu rahatlatacak hiçbir şey gelmiyor sadece içi acıyarak ağabeyini süzüyordu.

"İlköğrenimi tamamlayabilirmiş Evren." diye duruşunu bozmadan konuşmaya başladı Osman "Belki

inanmayacaksın ama sonrasında okuyup okumaması artık hiç üzmüyor beni. Yaşarsak bir beceri kazandırıp hayatını kolaylaştıracak her önlemi alırız biz. Ama ya bana veya Meral'e bir şey olursa diye ödüm patlıyor. Bir de öyle sıkı bir diyet yapması gerekecek ki, işte asıl buna deli oluyorum. Üstelik şu sindiremediği için beynine zarar veren madde var ya, ne çok yiyecekte olduğunu bir bilsen! Çocuk bu Aziz, canı sokakta hiç mi dondurma istemeyecek? Hiçbir zaman bir simit, bir hamburger alıp yiyemeyecek. Kebapçıların, fırınların önünden geçerken içi gitmeyecek mi? Bunca meşrubat reklâmını seyredip, neden ben içemiyorum demeyecek mi?... Kahroluyorum Aziz, kahroluyorum."

Osman sonunda kendini tutamamıştı. Yaşlar yanaklarından yuvarlanıp gömleğine damlarken elini kaldırıp silemeyecek kadar yorgun görünüyordu. Aziz de kahrolmuştu. İçinden kalkıp ağabeyini kucaklamak, birlikte katıla katıla ağlamak geliyor ama taş gibi karşısında oturup gömleğinin gözyaşlarıyla ıslanmasını seyrediyordu yalnızca. Sonunda Osman,

"Ben çok uzun ve sıkıntılı bir yolculuğun ardından bu noktaya gelebildim." diye tekrar konuşmaya başladı. "Beni en iyi sen anlarsın. Nerede hata yaptım Aziz? Meral'le birbirimizi bunca severek evlenmişken, şimdi içten içe ikimiz de pişmanız bundan. Taşıyıcı olmayan birileriyle evlenseydik sağlıklı çocuklarımız olurdu. Bunu hiç dile getirmesek de bu düşünce hiç yakamızı bırakmayacak."

Sonra birden koltukta doğrulup "Sen de belki taşıyıcısın." dedi telâşla "Ve biliyor musun, bunu saptayacak bir test yok henüz."

Bir fenilketonüri hastalığı taşıyıcısı... Öyle ya, niye olmasın? Anneleri, babaları aynı değil miydi? Aziz iliklerine kadar ürperdi.

"Taşıyıcı olmayan bir kadınla evlenmen lâzım, ama bunu nasıl bileceksin ki!

Sustular. Osman koltukta gözleri kapalı, Aziz bakışları halıya kilitlenmiş hâlde öylece oturdular bir süre. Konuşmaya başlayan yine Osman oldu.

"Evren'in hastalığını öğrendiğimden beri, şimdi olduğu gibi Meral bitkin hâlde uyuyakalınca, bu hastalığı araştırdım haftalarca. Biz, insan vücudu hakkında hiçbir şey bilmiyoruz, ama hiçbir şey... Evren'de, proteinin sindirilmesiyle ilgili olarak bir enzim eksik ve işte sonuç ortada. Oysa kalbiyle, beyniyle, ciğerleriyle, dolaşım sistemiyle, yani nasıl diyeyim hiç bir hayatî organıyla ilgili olarak bir sorunu yok. İnsan vücudunun işleyişi tek kelimeyle müthiş bir olay. Her insan başlı başına bir mucize... Okudukça, öğrendikçe hayretler içinde kalıyorum. Şimdi fenilketonüriden başka diğer yeni doğan hastalıklarını incelemeye başladım. Aklın durur Aziz! O üç kiloluk küçücük vücut doğduğu an, dünyanın bütün bilgisayarlarının bir araya gelse başaramayacağı büyük işleri yapmaya programlanmış oluyor. Bunu aklım almıyor..."

Kısa süren bir suskunluk oldu tekrar. Sonra Osman tekrar anlatmaya koyuldu.

"İnsan kendi kendine hayran olur mu? Yanlış anlama, birey olarak kendimden bahsetmiyorum. Sözünü ettiğim insan türü... Ben bunu çözemedim, düşünmekten

beynim karıncalandı." Gözlerini açıp Aziz'e baktı. "Bu mucizenin kendi kendine meydana gelmesi mümkün değil, kesinlikle mümkün değil... Bir yaratıcı olmalı." Aziz, kim bilir nasıl bakmıştı ki ağabeyine, "Bakma bana öyle!" dedi Osman. "Hakkıyla insan vücudunu incelemeye kalktın mı, buna inanmak zorunda kalıyorsun. Başka hiç bir sebeple açıklanamaz çünkü bu."

Aziz geldiğinden beri şok üstüne şok yaşıyordu. Bir zamanlar Allah inancının artık bir kenara bırakılması gereken bir düşünce olduğunu söyleyen ağabeyiydi böyle konuşan.

"...Bir yaratıcının varlığı, çaresiz insanlar için avutucu bir düşünce..."

Onun yıllar önceki sözleri kulaklarında çınlasa da acısını arttırmamak için susmayı yeğledi. Osman, onun içini okumuş gibi,

"Benim bu hastalık karşısında çaresiz kaldığım için bu düşünceyi geliştirdiğimi sanıyorsun. O da var, gerçekten çok çaresizim. İnsanın hiç de iddia ettiğimiz gibi güçlü olmadığını anladım. Ama asıl benim gözümü açan, insanın yaratılışını çözememem oldu. O hep savunduğumuz mutasyon, artık o kadar akıldan uzak bir tez olarak görünüyor ki gözüme. İlk insan da yine insan olarak yaratılmış olmalı, başka bir açıklama bulamıyorum."

"Ağabey, ben inançlı bir çocuktum, gerçi sen de bir zamanlar öyleydin. Ama sonra bunun 21. yüzyıla yakışmayan bir düşünce tarzı olduğunu söyledin. Evren'in hastalığına çok üzüldüm, senin acını da anlıyorum; ama şimdi ne dememi bekliyorsun, seni onaylamamı mı?"

"Artık sana herhangi bir fikri kabul ettiremem, o yaşı çoktan geçtin sen. Korkarım sana hiç iyi bir örnek olamadım, buna şimdi çok üzülüyorum. Ben sadece yaşadıklarımı anlattım sana. Gerçi bunu Meral'le aramızda henüz dile getiremedik ama..."

Söyledikleri kendinin de tuhafına gitmiş olmalı ki "İnsanın kemikleşmiş fikirleri değişmeye başladığında, bir süre bu sadece kafasının içinde kalıyor. Davranışlarına yansıması için, biraz zaman gerekiyor." diye açıklama gereği duydu.

"...Ne diyordum? Henüz açık açık bir şey söylemese de, Meral'in de kendi içinde büyük bir değişim yaşadığından eminim."

Ağabeyinin yalnız hayat arkadaşı değil, aynı zamanda fikir arkadaşıydı Meral. Aynı yolda ilerlerken, birlikte toslamışlardı duvara. Suçluluk duygusu, çaresizlik, anne şefkati... Asla fikirlerinden ödün vermez dediği Meral de değişmişti demek!

"Son günlerde sana ne büyük bir kötülük yaptığımı çok düşündüm Aziz. Boynuz kulağı geçermiş ya, sen de benden daha katı bir inançsız oldun sanırım. Dilerim gözünün açılması için, senin bizim kadar acı çekmen gerekmez."

Oturduğu yerde irkildi Aziz. Ağabeyinin süzülmüş yüzüne bakarken, yeğeninin masum yüzü ve onu bekleyen zor hayat canlanıyordu gözünde. Öyle geliyordu ki, içinde başta Osman olmak üzere liseli bir avuç arkadaşının ördüğü inançsızlık kalesi asla eskisi kadar sağlam olmayacaktı artık.

Yine de Ankara'da kaldığı süre içinde ne kadar ağabeyinin acısını paylaşsa da, ondaki keskin değişimi onaylar tek cümle çıkmadı ağzından. Çok değil, daha iki ay evvel bu evde çok neşeli saatler geçirdiğine inanamıyordu bir türlü; sanki iki gelişi arasında yıllar geçmişti.

"Nasıl da iştahlı bir bebekti." diye anlatıyordu Osman. "En ideal besinle, anne sütüyle besleniyordu. Büyürken bebeğin en çok neye ihtiyacı var? En başta proteine tabi. Ve en kuvvetli protein deposu anne sütü. Ama sindirilmeyince ne oluyor? Birikip beyni tahrip ediyor. Bunun üzerinde çok düşündüm. İnsan vücudunda olağanüstü bir denge var. Her şey yolunda olduğu sürece biz vücudumuzda her an olagelen müthiş olayların hiçbirini fark etmiyoruz. Evren'in hastalığı çıkmasaydı, sindirim işlemi, hâlâ okulda öğrendiğim yarım sayfalık basit bir olay olarak kalacaktı benim için."

"Bir süre şu araştırmalarına ara versen..." diye uyarmaya çalıştı onu. "Söylediğin gibi ailede birinin sağduyulu olmayı sürdürmesi gerekiyorsa, senin öncelikle sağlıklı olman gerekir. Ne kadar zayıfladığının farkında değilsin belki. En azından Evren'le Meral için senin şu aralar sağlığına dikkat etmen gerek."

Neyse en azından bu konuda, uykusuna ve yemeğine dikkat edeceğine dair söz almıştı ağabeyinden. Bir dahaki gelişinde onları hastalığı daha kabullenmiş ve şu suçluluk duygusundan kurtulmuş olarak bulacağından kuşkusu yoktu. Mademki zaman en iyi ilâçtı, bu ailenin yaralarını da iyileştirecekti elbette.

Bölüm 10

Osman yıllar sonra el açıp yeniden dua etmeye kalktığında; ilk yaşadığı duygu, bunu ne kadar özlediği olmuştu. Her güçlüğün üstesinden tek başıma gelebilirim, düşüncesiyle omuzlarına ne kadar büyük bir yük yüklediğini ancak yeni fark ediyordu. İnsanın gücünün sınırlı olduğunu ve bir noktadan sonra artık elinden bir şey gelmediğini bundan daha etkili bir şekilde öğrenemezdi. Suçluluk duygusu ve bitip tükenmeyen sorgulamalarla kendini yiyip bitirmişti haftalardır. Oysa geçmiş için yapılacak bir şey yoktu artık. Ne zamanı geriye sayıp hastalık taşıyıcısı olmayan bir kadınla evlenebilir, ne de oğlunun tedavisini aylar öncesinden başlatabilirdi. Bu yolda canını verse, hiçbir şeyin değişmeyeceğini biliyordu. Yaşadıklarından sonraysa, gelecek günler için kendi sınırlı gücüne nasıl güvenebilirdi artık? Mutlak olarak yardımına ihtiyaç duyarak el açmıştı Allah'a.

Önceleri yalnız oğlu için dua ediyordu. El açıp Allah'ın yardımını istedikçe yüreğinin kapıları açılmış, usul usul Allah sevgisi girip yeniden yerleşmişti içine.

Bir cesaretle kendini sorgulamaya başladığında, bugüne kadar inkârına yol açan pek çok sebebi alt alta

sıralamıştı önce. Allah'a yöneldikçe kendi içinde bir arınma yaşamış olmalı ki; bir kendi kalıncaya kadar sebepleri bir bir azaltmıştı. Sonunda ne annesinin ölümü, ne evinden uzaklaşması, ne yatılı okulun katı kuralları... Hiçbirinin Allah'ı inkârına sebep olamayacağı sonucuna varmıştı. Allah'ın doğruyu bulması için kendisine verdiği aklı başka amaçlar uğruna kullandıysa, başka suçlular aramasına ne gerek vardı? Doğrusu şuydu ki; ezilmişlik, yoksulluk, dışlanmışlık söylemlerine kanıp sözüm ona baş kaldırmıştı toplumun kurallarına. Allah'ın rahmetinin bütün insanları kuşattığını görmezden gelmişti. Bugüne kadar doktor yüzü görmeden geçen çocukluğun ardından, geldiği konuma baktıkça hayretler içinde kalmıştı. Karısının hamileliğinin başından beri doktorların uyarılarına harfiyen uydukları aklına geldikçe, acıyla tebessüm ediyordu yalnızca.

Köyde kedi, köpek gibi etçil hayvanların değişik otlar çiğnediklerini çok görmüştü. "Onlar da can, ağrısı sancısı tuttuğu günler olur. Allah'ın hikmetiyle kendilerine iyi gelecek otu bulup yer, iyileşirler." Annesi ya da babası söylemişti bunu. El yordamıyla büyüdüğünü zannederken, bir sokak köpeğinden merhametini esirgemeyen Allah'ın kendilerini korumayacağını nasıl düşünebilmişti?

Allah, öncelikle imkânları ölçüsünde insanların sebeplere dört elle sarılmalarını istiyordu. Hırs gösterip yeni doğan bebeğin zekâ katsayısını arttırmanın yollarını aramadan önce, oğlunun gelişiminin normal olup olmadığını izlemesi gerekmez miydi? Şimdi hata

kendilerindeyken, Allah'ın oğluna yeterince merhametli davranmadığını düşünmek, şimdi onu utandırıyordu.

Sonra bir gece, karısı uyuduktan sonra abdest alıp yıllardan sonra tekrar namaz kıldı. Bu kez hemen oğlu için yardım istemedi Allah'tan. Önce dakikalarca sahip olduğu nimetler için şükretti. Kendi elde ettiği için değil, Allah verdiği için şükretti. Bunun farkına varmıştı çünkü.

Meral'in yaşadığı değişimin de farkındaydı. Ama tanıştıkları günden oğlunun hastalığını öğrenmelerine kadar, öylesine inançsızlığı savunmuşlardı ki; henüz ne kendisi ne de Meral Allah'ı inkâr ettikleri günleri geçmişe gömdüklerini dile getirebiliyorlardı.

* * *

"Sen gelmesen de olur!" diyordu Meral. "Yolu ezberledim artık, bir taksiye atlar gideriz oğlumla."

Osman, kan tahlili için karısının Evren'i tek başına hastaneye götürmek istemesine, başta karşı çıkar gibi olduysa da ısrarını sürdürmedi. Meral'in sorumluluk almasının, her şeyden önce onun için iyi olacağını düşünmüştü çünkü. En başta bu özelliğine hayran olmamış mıydı karısının? On yedi yaşında kalkıp geldiği Ankara'da güçlüklerin üstesinden geldiyse ve tek başına öğrenimini tamamlayabildiyse bunu da atlatacaktır, diyordu.

Testlerin normal sınırlarda çıkması, Meral'i biraz olsun rahatlatıyordu. Bu, beslenme diyetini başarıyla uyguladıklarını gösteriyordu ki, en azından oğlu için bir şeyler yapabilmiş demekti. Bazen "Şimdi bunu

uygulamak kolay. Ya ilerde..." diye morali bozulduğu da oluyordu. Oğlu ne verilirse onu yiyordu şimdilik. Ya büyüyüp onu bunu istemeye başladığında ne olacaktı? Ama sonra "Yanından ayrılmadan yediğini, içtiğini kontrol ederim. Büyüdükçe de diyetinin ne kadar önemli olduğunu anlatırız ona." diye kararlar alarak biraz rahatlıyor, ama oğlu için yapabileceklerinin bu kadarla sınırlı olmasını kabul edemiyordu yine de. Mutlaka Evren için yapabileceği başka bir şeyler olmalıydı.

Alt kattaki komşunun annesi sık sık görmeye geliyordu onları. Kızı çalıştığı için evde sıkılan kadın, Evren'in hastalığını öğrendiğinden beri neredeyse her gün bazen eline fırından yeni çıkardığı bir parça börek, bazen örgüsünü alıp çıkıyordu yukarı. Meral'in karşı koyması boşunaydı. Evren'e ördüğü yeleği tamamladıysa, ertesi gün elinde yünleri hırka başlamak için çalıyordu kapılarını. Onun üç parmak ördükçe, her defasında neden Evren'den ölçü alması gerektiğini ise hiç anlayamıyordu Meral. Ama yanlarında kalmak isteyen annesine bile bunun gereksiz olduğunu söyleyen ve kendini eve hapsedip bütün zamanını oğluna ayıran Meral, zamanla bu yaşlı teyzenin günlük ziyaretlerini bekler olmuştu. Geceyi uykusuz geçirdiğini, moralinin çok bozuk olduğunu yüzüne bakar bakmaz anlıyor ve her zaman kendisini rahatlatmak için söyleyeceği sözü oluyordu bu yaşlı komşunun.

"Rızık Allah'ın teminatı altındadır kızım." diyordu. "Oğlunun sınırlı zekâsını Allah bilmiyor mu? Ona

öyle bol bir rızık ihsan eder ki, şaşar kalırsın. Allah hırs gösterenleri sevmez. Zekâsına ve tahsiline güvenip, ben her şeyi yapabilirim havasına giren nicelerine bir bak; iki yakaları bir araya gelmiyordur."

Osman'la evliliğini defalarca sorguladığını da sezmiş olmalı ki,

"...Kâlubelâ'da, Osman'la senin evlenmeni Allah-u Teâlâ takdir ettiyse buna karşı ne yapılabilir ki! Her hâlde kendini suçlayacağın son şey bu olmalı..."

"...Büyük şehirde yaşıyorsunuz, çocuğunuz hastanede doğmuş, doktor kontrollerine götürmüşsünüz. Hâlâ gözden kaçabildiyse bu takdir-i İlahî'dir. İnsanoğlu kaderinin dışına çıkamaz kızım. Ancak böyle düşünürsen rahatlarsın..."

"Ama doğar doğmaz yapılacak küçük bir testle anlaşılıyor bu hastalık. Bunu atladıysak suçlu biziz, niye başka suçlu arayalım ki!"

"Niye başka bir suçlu arıyorsun! Sen elinden geleni yaptın mı? Yaptın. Peki Dünya'daki tek hasta çocuk senin oğlun mu? Değil. O zaman artık suçlu aramayı bırakacaksın. Kimi Evren gibi doğuştan hasta olur, kimi sonra hastalanır veya kaza geçirir. Kimini sen turp gibi sağlıklı görürsün ama onun da vardır derdi, sıkıntısı. Hiçbir şey olmasa, şu çağdaki imansızlık hastalığı var ya kızım! Bundan büyük hastalık var mıdır dünyada?"

Meral, gözleri uzaklara dalarak acıyla dinliyordu. Kaderi, zayıf insanların sarıldıkları bir teselli olarak tanımladıkları günlerin üzerinden sadece iki üç ay geçmişti. ODTÜ'lü bir avuç ateşli gencin sabahlara

kadar toplanıp konuştukları; Allah, öbür dünya, kader… hakkında verip veriştirdikleri günler yıllar öncesinde kalmış gibiydi. Şu yaşlı teyzeyi kendine bu kadar yakın hissettiğine bakılırsa, kendisinin gençliği de çok gerilerde kalmış olmalıydı. Bu kış hayatlarının en uzun, en yıpratıcı kışı olmuştu. Öyle ki "Artık hiç bahar gelmeyecek sanıyorum." demişti bir gün Osman'a.

"Dua et kızım." diyordu komşu teyze.

"Dua, oğlumun ölen beyin hücrelerini geri getirir mi?"

"Allah her şeye kadirdir; bize onun kapısına varıp yalvarmak düşer. Hani kardeşimin lösemi hastası olan torunundan bahsetmiştim ya sana…"

Hatırlıyordu Meral. "Çocuğu hasta olan yalnız siz değilsiniz." diye bir iki kere bahsetmişti o çocuktan.

"Kemoterapi cevap vermeyince ilik nakli yoluna gidildi. Başka çocukları yok. Ana, baba, dayı, teyze, yakın olarak kim varsa Avrupa'ya kan örnekleri gönderildi; hiç birinin iliği uymadı. Baba, bir bilgisayar şirketinde müdür; bütün çalışanları seferber etti. Dünya'da ne kadar ilik bankası varsa günlerce çocuğa uygun ilik aradılar. Yok, yok… Allah'ın hikmetini görüyor musun kızım? O zamana kadar ben sanırdım ki her kemiğin içi aynıdır, olsa olsa kan grupları kadar bir fark vardır ortada. Ama öyle değilmiş. O kadar zaman, o kadar para harcadılar da şu parmak kadar çocuğa uygun bir ilik bulamadılar."

Meral, insan vücuduyla ilgili olarak şaşırma duygusunu çoktan kaybetmişti. Osman her gün hayretler

içinde vücudun işleyişiyle ilgili olarak öğrendiği yeni bir özelliği anlatıyordu ona.

“Bizim gelinin ömrü, çocuğunun başında hastanede geçiyor tabi. Çocuklar aynı hastalıktan yatıyor olunca, aileler de ister istemez kaynaşıyormuş. Dert, aynı dert. Kimi iyileşip taburcu oluyor, kimi ağırlaşıyor, arada bir ölen de oluyormuş. Bunlar birbirine iyice kaynaşmış, olmuşlar bir büyük aile. Orada küçük bir oğlan varmış. Baba işçi, annenin okuma yazması bile yok. Çocuk ağırlaşmış, ilik nakli yapmak gerek. Ana baba perişan. Doktorlardan biri, ben hastanede kayıtlı ilik örneklerine bir bakayım demiş ve ister inan ister inanma aranılan iliğin aynısını bulup çıkarmış kayıtlardan.”

“Şimdi benim de aklım almadı bunu.”

“Almaz tabi! Bizimkiler deli oldular. “Olacak şey değil!” diye ağladı gelin. “Cahil insanlar, hayatlarında ne hastalığın adını ne ilik naklini duymuşlar. İki gözü iki çeşme ağlıyorlar yalnızca. Bizim başvurmadığımız ilik bankası kalmadı, hepsinden eli boş döndük. Bir de onlara bak! Bir doktor, sadece acıdığı için, kendisi bile bir sonuç alacağına inanmadan hastanede kayıtlı ilik örneklerini inceliyor ve tam da onlara uyacak ilik bulunuveriyor bir anda.”

“Mucize gibi bir şey.” diye mırıldandı Meral.

“O acılı ana baba, yürekleri yana yana kim bilir nasıl dua etmişlerdir. Bunu tahmin edebilirsin her hâlde. Bizimkiler paralarına, bilgilerine güvenip arıyorlardı ilik. O cahil dedikleri insanlarsa, gücü kudreti sonsuz Allah’tan istemişlerdi yardımı. Geceler boyu kim bilir

ne kadar gözyaşı dökmüş olmalılar ki Allah geri çevirmemiş dualarını."

Anlattıklarını içine sindirsin diye bir süre bekledi kadın. Sonra "Meral, kızım!" dedi. "Doktorların söylediği her söze harfiyen uy. Yesin dediklerini yedirin, yemesin dediklerini yedirmeyin oğlunuza. Ama..." Uzanıp Meral'in elini tuttu. "Ama duayı da eksik etmeyin. Elinizden geleni yapın, sonra da çocuğunuzu en büyük emanet sahibine, Allah'a emanet edin."

Meral, yaşlı hanımı can kulağıyla dinlerken, şu son iki ayda köprülerin altından ne çok suların aktığını düşünüyordu.

"Bunu iki ay önce anlatmış olsaydı, bu sadece bir rastlantı derdim." diyordu içinden. Gerçi o zaman şu yaşlı hanımın sözünü ettiği hiçbir şeyin ilgisini çekeceğini sanmıyordu zaten. Ama artık tanık olduğu veya dinlediği hiçbir olayı basit bir rastlantı olarak tanımlayamıyordu. O kadar insanın arasından bir taşıyıcıyı bulup evlenmesine de; oğlunun hastalığını ilk öğrendiği günlerde olduğu gibi kötü bir rastlantı ya da şanssız bir seçim demiyordu artık. Hastalıklı olarak doğmasının, oğlunun ezelde yazılmış yazgısı olduğuna öylesine inanıyordu ki! Ve ona öyle geliyordu ki; çocuğunu hiçbir kadın kendisi kadar sevemeyecek, hiçbir erkek Osman kadar üstüne titremeyecekti. O zaman içi şefkatle ve anlatılmaz bir minnetle dolup "Allah'ım, o, iyi ki bizim çocuğumuz olmuş." diyordu. Bu duygusunu kocasıyla paylaştığında,

"En zor kısmını atlattık sanırım." demişti. "Benzer duyguları ben de yaşıyorum. Benim için zeki ve

başarılı olmak o kadar önemliydi ki, daha doğmamış bebek için eğitim programları aramaya başlamıştım. Onu en iyi okullara gönderecek, bilgiye boğacak ve yaşıtlarından bir adım önde hayata başlatacaktım. Şimdi sana söylerken ağzımdan çıkan şu, yapacaktım, edecektim sözleri artık nasıl da rahatsız ediyor beni. Vücudundaki eksik bir enzimi tamamlayamazken onun üzerinde nasıl söz sahibi olabilirim ki! Şimdi sana ilk defa bir şey söyleyeceğim. Evren'in hastalığını ilk öğrendiğimde; keşke bedensel bir özrü olsaydı da beyni zarar görmeseydi diye düşünmüştüm. Yani ben onun adına seçim yapıyorum, bunu aklın alıyor mu? Bir gün kucağıma alıp eline, koluna, ayağına... vücudunun tek tek her organına bakarak bu hastalığı taşıyacağına şurası eksik olsaydı diye korkunç bir düşünceye kapıldığımda gördüm ki, oğlumun saçının tek bir teline bile kıyamıyormuşum... Onu göğsüme bastırdım ve ağladım o gün."

Sonra karısını kendine çekerek sımsıkı sarılmış ve karı koca birbirine sarılmış hâlde uzun süre oturmuşlardı. Osman,

"Aynı hastalığın taşıyıcıları olduğumuz için seninle evlenmemi sorguladığım da çok olmuştu." diye devam etmişti Meral'i bırakmadan. "Ve hayatım boyunca sık sık bunun pişmanlığını yaşayacağımdan korkmuştum. Oysa şimdi beraberliğimizin başından beri hiç olmadığı kadar çok seviyorum seni. Bana öyle geliyor ki, biz tek yürek olduk ve Evren için atıyoruz. Ve o zaman, dünya'da şu birlikteliği yakalamış kaç kadınla

erkek vardır diyorum, oğlumun varlığı için sonsuz şükran duyuyorum."

Şimdi duygu bütünlüğü içinde sarılmış otururlarken, yılların birikiminin verdiği tedirginlik vardı üzerlerinde. Hâlâ birbirlerinin karşısında Allah adını ağızlarına alamasalar da, ikisi de aldıkları yolun farkında, bunun sevinciyle sarılıyorlardı birbirlerine. Allah inancı kalplerinde ayrı ayrı filizlenmiş, çiçeğin toprağı yarıp çıkması gibi, dillerinden dökülüp yaşamlarının her anında kendini hissettirmesine az kalmıştı.

Bölüm 11

Bileti önceden alındığı için, bayram sonu da olsa, Aziz yer bulma sorunu yaşamadan binmişti trene. Her zaman ineceği istasyona geldiğinde, keşke biraz daha sürseydi diyecek kadar tren yolculuklarını sevdiği halde; bu defa yol bitmek bilmedi. Ne gazete, ne camdan dışarı bakmak oyaladı onu. Yeğeninin gülümseyen mavi gözleriyle, Osman'ın süzülmüş yüzü hiç gitmiyordu gözünün önünden. Bir ara, bunu niye yaptığını bilmeden dört buçuk ayın sırayla kaç hafta, kaç gün, en sonunda da kaç saat ettiğini hesapladı. Daha sonra bir süre de trenin sarsıntısıyla uyum halinde "Ben bir taşıyıcı olabilirim... Ben bir taşıyıcı olabilirim..." diye ritim tuttu kendi kendine. Sonra Hüsniye'nin de aynı durumda olduğu aklına gelince büsbütün huzuru kaçtı. Kardeşinin sesi kulağından gitmiyordu zaten. Ankara'dan ayrıldığı gün "Hüsniye, kendisini yanımıza aldıracağımıza umutlanmış galiba..." dediğinde, Osman

"Şimdi olmaz!" demişti. "Meral, annesinin bile yanında kalmasını istemedi. Sen de gördün işte... Evren'i uçan kuştan sakınıyor şu aralar ve gün boyu yalnızca oğluyla baş başa olmak istiyor. Şimdi ona

Hüsniye gelecek diyemem, bunu isteyemem ondan. İlerde normale dönünce olur belki..."

Ne diyebilirdi ki! Osman'ın derdi kendine yetiyordu. Ama onlar daha hayatlarını düzene sokmadan, Hüsniye'yi evlendiriyoruz, haberi gelebilirdi babasından. Bu endişeyle gözünün önünde uçuşan hayallere bir de kardeşinin bükük boynuyla annesinin onu kendilerine emanet eden sesi eklendi.

Sıkıntıdan kazağını çıkardı, yakasını gevşetti, görevlilere sıcaktan yakındı, yanındakilere kompartımanda mıyız, hamamda mıyız diye söylendi. Sonunda bir ara dalar gibi oldu. Gözünü açıncaya kadar, akşam karanlığında ağaçların arasında bir görünüp bir kaybolan Zeynep'in peşinden koştu bu defa da.

Haydarpaşa'da inmek için kapıya ilerlerken "Keşke bir yakınını karşılamak için istasyona gelmiş olsa..." diye düşündüğünü fark edince kendi kendine kızarak söylendi.

"Oğlum! Çıkmaz sokak bu. Madem bir karar verdin, uygula ve artık düşünme şu kızı."

Arkadan gelenler uyarıncaya kadar trenin merdivenlerinde dikilip bakışlarını peronda bekleşenlerin arasında dolaştırdı yine de.

Yurda gelip çantasını boşaltır boşaltmaz Nevin'den haber almak için hastaneyi aradı. İki güne kadar taburcu edeceklerdi.

Ertesi gün sabahki derslere girip, öğle tatilinde hastanenin yolunu tuttu. Danışmadan oda numarasını sorduğunda,

"Ziyaretçi kabul etmiyor." dediler yine. "Yukarı çıksanız bile göremezsiniz, çünkü oda kapısının içeriden kilitlenmesini istiyor. Sadece sağlık görevlilerini içeriye alıyorlar, bir de çok bunaldığında teyzesi çıkıp biraz dolaşıyor."

Nevin'in yanında teyzesi kalmaya başlamıştı. Annesiyle babası İzmir'e görevlerinin başına dönmüş, sık sık gelip ilgileniyorlardı kızlarıyla.

Yılmadı Aziz. Katta oda kapısının yanında uzun süre bekledi. Sonunda bir hemşire girdi içeri, onun çıkmasıyla birlikte de içeriden kapının kilitlenmesine fırsat kalmadan daldı içeri.

Nevin yatakta sırtını yastıklara dayayarak oturmuş, gazete okuyordu. Teyzesinin karşı koyma sesiyle irkilip başını kaldırdığında, buz gibi bir bakışla karşılaşmıştı Aziz.

"Kimseyi görmek istemediğimi söylemediler mi? Neden çıktın yukarı?"

"Çünkü seni görmek ve geçmiş olsun demek istedim."

"Güzel! Gördün ve söyleyeceğini söyledin. Şimdi çıkar mısın odadan?"

"Hayır!" dedi Aziz yatağın yanındaki sandalyeye otururken. "Herkes merak içinde, kimseyi kabul etmemişsin. Fazla uzun kalmayacağım ama hiç değilse beş on dakika oturmama izin ver."

Nevin'in teyzesi de bunalmış olmalıydı ki, onun ağzını açmasına fırsat kalmadan,

"Ben on dakikaya kadar dönerim." diye aceleyle çıkıp gitti.

"Nevin! Kaza haberini duyunca çok üzüldük. Seni tanıyan herkes çok üzüldü..." diye söze başladığında,

"Öyledir her hâlde." diye sabırsızca kesti sözünü.

"Ne demek öyledir her hâlde, buna şüphen mi var?"

"İyi canım, üzülmüşsünüzdür dedim işte!"

"Tabi ki üzüldük, bu ne biçim söz!" Sonra birden yumuşadı. "Nevin, bu kazanın seni nasıl sarstığını tahmin edebiliyorum. Ama bütün dostlarına kapını kapatmanı anlamıyorum yine de..."

"Anlayamazsın, çünkü sen sağlıklısın... Ayrıca kazanın beni ne kadar sarstığını da bilemezsin, sen vücudunun bir parçasını kaybetmedin çünkü. Olmayan ayağının kaşındığını hissetmek nasıl bir duygu, bunu nasıl bilebilirsin?"

Nevin bir kere bile Aziz'e bakmadan gözlerini boşluğa dikmiş konuşuyordu. Başka birinden söz eder gibi soğuk ve ilgisizdi sesi.

"Evet, haklısın! Senin duygularını tam olarak anlayamam. Belki hiçbirimiz anlayamayız... İyi de bu arkadaşlığımızın sonu mu şimdi? Biz ne yaptık sana?"

Nevin cevap vermeden başını pencereye çevirdi ve yine aynı ifadesiz yüzle dışarıyı seyretmeye başladı.

"Benimle konuşmayacak mısın?" diye sordu Aziz. Nevin'den ses çıkmayınca "Okuldaki ilk yılımızı hatırlıyor musun?" diye ilgisini çekmeye çalıştı. "Konuşacak ne çok şey bulurduk, her şeyi paylaşırdık seninle..."

“Ve gezerdik” diye sözünü kesti.

“Evet, gezerdik. Ben İstanbul’u seninle tanıdım. Mısır çarşısı, Sahaflar, Eminönü, Boğaz... Şu şehrin görmediğimiz yeri kalmamıştı değil mi?”

Nevin onun sorusunu duymamış gibiydi.

“Yoruldum, yatmak istiyorum.” diye mırıldandı ve Aziz’in bir şey söylemesine fırsat vermeden yatakta aşağı doğru kayıp battaniyeyi boynuna kadar çekti. Bir kolunu da gözlerini ışıktan korur gibi yüzüne örtmüştü, bu aynı zamanda kimseyi görmek istemiyorum demekti her hâlde.

Aziz dayanamadı. Uzanıp Nevin’in kolunu yüzünden çekmek istedi.

“Hepsi bu kadar mı? Çık git mi demek istiyorsun? Yapma be Nevin! Çevrende ne kadar insan varsa hepsine kapını kapadın. Hiç değilse yüzüme bak!”

Kolunu Aziz’in elinden kurtarıp,

“Rahat bırak beni!” diye bağırdı. “Hepiniz beni rahat bırakın!”

“Bir organını kaybeden ilk insan sen değilsin. Bu memleket trafik kazalarında başı çekiyor, unuttun mu?”

“Ben ailede ilkim, sınıfta da ilk. Ne büyük bir başarı değil mi? Ben de başı çekiyorum böylece”

“Saçmalıyorsun! Bence sen bacağından öte ruh sağlığını kaybetmişsin!”

“Sen iki sene önce de buna benzer şeyler söylemiş, psikoloğa gitmemi önermiştin bana, hatırladın mı? Tamam! Ben bir ruh hastasıyım, niye benimle zaman

kaybediyorsun? Geldin ve görevini yaptın, şimdi git artık!"

Aziz şaşkındı, ne yapsa Nevin'le konuşmayacağını anlamıştı.

"Görev diye değil, seni sevdiğim ve arkadaşım olarak gördüğüm için geldim."

"Ona da tamam! Yalnız şimdi izin verir misin, arkadaşın dinlensin." Aziz içini çekti, sonra

"Dediğin gibi olsun." diye ayağa kalktı. "Taburcu olunca burada mı kalacaksın, yoksa Manisa'ya mı gideceksin?"

Boşuna bir cevap bekledi, sonra "İstanbul'da kalırsan seni görmeye gelirim." diye ayağa kalkıp dikildi. Hiç değilse kolunu yüzünden çekip gözlerini açar diye umut etmişti ama bir hareket göremeyince "Hoşça kal," diye çıkıp gitti.

Tam bir hafta sonra, yani hastaneden taburcu oluşundan beş gün sonra Nevin'in intihar haberini aldığında, o gün her şeye rağmen hastanede kalıp onunla konuşmaya çalışmadığına çok yandı Aziz. Nevin'in dünyaya sırt çevirdiği, onun için yaşamın anlamını yitirdiği çok belliydi oysa. Ama görmek istemediğini söyleyip kendisini kovunca, açıkçası gururu incinmiş, alınmıştı. Hayat karşısında kırgın olanın asıl Nevin olduğunu düşünmeden, sözüm ona onuru zedelenmiş havalarda çekip gitmişti. O gün ilk dersin sonunda Nevin'in okula bomba gibi düşen ölüm haberini aldığında üzüntü ve şaşkınlık duyamayacak kadar hisleri uyuştu önce. Yıllar sonra

yaşadığı ikinci ölüm acısıydı bu. Sonra kendisini kolay terk etmeyecek bir acı gelip oturdu yüreğine.

Okuldan iki arkadaşıyla birlikte, Nevin'in Beşiktaş'taki dairesine koşmuştu. Hastanedeyken, evi paylaştığı arkadaşı geçici olarak başka bir eve taşınmış; annesiyle babası kızlarını alıp getirmişlerdi eve. Kontrol için son kez hastaneye gidip iki güne kadar da İzmir'e döneceklerdi zaten. Ama Nevin memleketine gitmeye kalmadan üç yıldır yaşadığı evde kıymıştı canına.

Yokuş aşağı koşar gibi Beşiktaş'a inerken, arkadaşlarının üzüntüyle kendi aralarında konuşmalarına hiç katılmadı Aziz. Hastanedeki o son görüşmeyi değerlendirmediğinin pişmanlığını yaşıyordu. Kazadan sonra Nevin'le görüşen okuldaki tek insan kendisiydi. Gerçi bu Nevin'in seçimi değil, kendi sabrının sonucuydu ama yine de odasına girebilmişti. "Onun kırgınlığını, yıkılmışlığını hiç anlayamadım, yardımcı olmak için hiç bir şey yapmadım." diye içi içini yiyerek geldi Nevin'in evine.

"Ağrı kesici, sakinleştirici... Bulduğu ne kadar ilâç varsa hepsini içmiş." diye ağlıyordu annesi.

Evde apartmandan bir komşuyla arkadaşlarından duyup gelen iki genç daha vardı. Birisi Nevin'i son kez görmek istediğini söylediğinde izin vermedi babası. Acıdan omuzları çökmüş baba, hâlâ kızının ölümünü kabullenebilmiş değildi. Durup durup "Neden?" diye soruyordu. "Kızım kendine neden kıydı?"

"O bizim tek çocuğumuz. Çalışmaya da ihtiyacın yok. Ona en iyi protezi taktıracaktık, bunu ona da

söylemiştik. Yeter ki üzülme, bundan sonra ne istersen onu yap demiştik...”

Bitkin hâlde kızlarıyla aralarında geçen konuşmalardan bölük pörçük bölümler naklediyorlar ve dönüp dönüp onun bunu neden yaptığını sorguluyorlardı.

Cenazeyi İzmir’e götürecek ambulânsı beklerken apartmandan birkaç kişi daha gelip gitti. Birlikte geldiği arkadaşları kalktılarsa da, Aziz bir türlü toparlanıp ayrılamamıştı o evden. Üniversiteden bir grup gencin başsağlığına geldiği sırada Nevin’in annesi kızının bıraktığı nottan söz etti onlara.

“Bize yazılmış özel bir açıklama... Ama bir bölümü var ki, onu size okumak istiyorum. Çünkü benim kızım bu saçma sapan fikirleri İstanbul’da edinmiş olmalı. Hepiniz onun arkadaşlarısınız. Bu zehirli düşünceleri kim soktu onun kafasına? Bunu okuyacağım size, çünkü siz de gençsiniz. Günün birinde bir çılgınlık yapıp, siz de ananınızı babanızı üzmeyin. Bizim yıkıldığımız yeter.”

Sonra da gözlüğünü takıp titrek sesiyle bir bölüm okumuştu onlara.

“... Bir arkadaşım hayatın satranç oyununa benzediğini söylemişti bana. Hastanede yattığım süre içinde düşünmek için çok zamanım oldu. Yaşam, insanın zamanla oynadığı bir satranç oyunu gerçekten. Arkadaşımın dediği gibi büyük maçlar, bir tarafın oyundan çekilmesiyle sona erer; sadece acemiler kaybedeceklerini bile bile son taşlarına kadar savunma yapmaya kalkar. İnsan eğer acemi bir oyuncu değilse, zamanı geldiğinde oyundan çekilmesini bilmelidir.”

Aziz'in kulakları uğulduyor, kalbi sıkışıyor, duyduğu her söz balyoz gibi iniyordu beynine. Nevin'in annesi ise titreyen ellerinin arasında güçlükle tuttuğu kâğıdı, arada derin soluklar alarak okumayı sürdürüyordu.

"... Arkamdan çok insan – özellikle de ailem – ne olursa olsun insanın her koşulda yaşamını sürdürmesi gerektiğini söyleyecektir. Ama bunu savunmak, insan hayatıyla hayvan hayatı arasındaki temel ayrımlardan birini, yani insanın yaşamına son verme özgürlüğünü ortadan kaldırmak değil midir? Sandığınız gibi kendimi hayatla baş edemeyecek kadar güçsüz hissettiğim için yaşamına son vermiyorum. Aksine artık benim için anlamını büyük ölçüde yitiren hayattan onurlu bir şekilde ayrılma kararını verebildiğim için, geride kalanların hepsinden daha güçlüyüm şu anda..."

Aziz, oturduğu yerde küçülmüş, küçülmüş, koltuğa yapışmıştı sanki. Eğer ayakta olsaydı, bacaklarının onu taşıyacağını sanmıyordu. Kendisi vermişti... İntiharı savunan bu yazıyı Nevin'e o vermişti. İnternette rastlamış, ilginç bulduğu için kopyalayıp vermişti Nevin'e. Sanki pek anlarmış gibi satrançtaki hamleler, hangi taşını koruyacağına karar vermenin önemi, şahını kaybedeceğini anladığında oyundan çekilmenin onuru... Daha neler saçmalamıştı birlikte yazıyı incelerken.

Şimdi karşısındaki acılı ana babaya haykırmak istiyordu.

"Hiç önem vermediğim bir yazıydı aslında. Yalnızca ilginç bulduğum için paylaşmak istemiştim kızınızla."

Gerçekten de bu güne kadar bir an bile intiharı düşünmediği gibi, gelecekteki yaşamında da bunu bir seçenek olarak görmeyeceğinden emindi. Hayır! Sakat kalsa, çok sevdiği birini yitirse, Osman gibi canından öte sevdiğine zarar vermenin ağır yükü altı ezilse... Ne olursa olsun hayatına son vermeyi düşünmeyeceğini biliyordu. Ama o yazıyı kopyalayıp Nevin'e vermişti yine de. Hatta yalnız ona değil, şu anda kimler olduğunu çıkaramasa da üç beş kişiye daha vermişti bu yazıyı. Niye yapmıştı bunu? Acıydı ama hiç bir yanıtı yoktu bu sorunun. Hiç paylaşmadığı bir düşünceyi ilginç bulduğu için vermişti. "Yalancı!" dedi kendi kendine gözlerini sımsıkı yumarak. "Aslında ilginç bir kişilik sergileme çabası içindeydin. Paylaşsan da paylaşmasan da, aykırı fikirleri bu yüzden savunuyordun. Üzerinde bir an bile düşünmeden; çağdaş olma adına ve ait olduğun kimlikten kurtulduğunu kanıtlamak için yapıyordun bunu."

Aziz'in acısı öyle büyüktü ki; kendini gözü yaşlı annenin ayaklarının altına atmak geliyordu içinden. Çünkü öyle sanıyordu ki, ancak bedeni acı çekecek olursa, yüreğinin acısı bir parça hafifleyecekti. Ama Nevin'in annesi,

"Benim yavrumun beynini yıkayanların kimler olduğunu biliyor musunuz?" diye yaşlı gözlerini gençlerin üzerinde dolaştırırken, Aziz parmağını bile kıpırdatmadan çenesi kilitlenmiş hâlde oturdu karşısında.

"O yazıyı internette gören yalnız ben değilim ya! Belki Nevin benden sonra bu konuyu başkalarıyla da

konuştu. Belki de internette o siteyi bulup, bu düşünceyi savunan gençlerle yazıştı..."

Aklına gelen hiçbir şey onu rahatlatmıyordu. Allayıp pullayıp intihar eylemini hoş gösteren bir yazıyı vermişti Nevin'e. Üstelik onun sürekli hayatı sorgulayan, yaşamından asla hoşnut olmayan biri olduğunu çok iyi bildiği hâlde, sonuçları üzerinde düşünme gereğini bile duymadan yapmıştı bunu. Daha birinci sınıfta farklı bir arkadaş çevresine girseydi kurtulur muydu Nevin? İstanbul'a geldiği o ilk yıl yabancılığını üzerinden atıncaya kadar arkadaşlık etmişti onunla. O günlerde diniyle ve kökleriyle bağını koparmış, serseri mayın gibi ortalıkta dolaşan biriydi Nevin. Onun varlıklı bir ailenin kızı olduğunu öğrendiğinde şaşırmıştı hatta. Çünkü o güne kadar tanıdığı bunalıma düşmüş gençler hep büyük şehre gelmiş yoksul aile çocuklarıydı. Bu yüzden olmalı, bir gün "Sen zaten dar bir çevreye takılıp kalmışsın." demişti Nevin. O güne kadar büyük sorunlar yaşayanların sadece kendisiyle aynı kaderi paylaşan gençler olduğuna inanmıştı. İstanbul'u Nevin'in yardımıyla tanıyıp ürkekliğinden kurtulduğundaysa onun sorularından sıkılmıştı. Şimdi öfkeyle "Ne olsa ona ihtiyacın kalmamıştı..." diyerek kendi kendini yiyordu.

Nevin'in annesine hiçbir şey söylemeden ayrıldı oradan. Paltosunun kapşonunu takmayı akıl etmeden, kulakları buz kesmiş hâlde sokakta yürüyordu. Dünyanın en aşağılık sıfatlarını kendisi için saysa yine az gelecekti, zararlı bir böcek gibi hissediyordu şu anda kendini. Nevin'i sokmuş, zehir iki yıl boyunca

vücudunda dolaşıp güç kazanmış ve bu gün öldürmüştü onu. Kendini iskele önünde Eminönü otobüsünü bekler buldu. Ayaklarının düşünmeden sürüklediği bu yere niye gelmiş olabileceğini anladığında karşı koymadı. Şu anda içindeki yangını söndürüp bir parça sakinleştirecek tek şeyin ney sesi olduğuna karar vermişti.

Kör kuyuya düşer gibi, belki de hayatında ilk defa böylesine kendi içine düşmüştü. Ne zaman Eminönü'ne gelmiş, ne zaman tramvaya binmişti? Sultanahmet Meydanı'nda inip sahil yoluna doğru ilerlerken caminin önündeki taş sütunun önünde durdu. Nevin'le üniversitenin ilk yılı iki turist gibi İstanbul'u gezişleri canlanıyordu gözünde.

"Bu taşlar sonsuza kadar ayakta kalır mı sence?"

Böyle sormuştu Nevin. Kulağına gelen sesi öylesine canlıydı ki, gözlerine yaş hücum etti. Taşın üstündeki hiyeroglif yazıya gitti gözü. Ne anlatıyordu acaba? Hayatı, insanı, sevmeyi, ölümü mü; yoksa insanın en büyük düşmanının yine insan olduğunu mu? Bu şekillerin kazılmasının üzerinden kaç asır geçmişti acaba? Şu taşın ömrünü Nevin'in kısa yaşamıyla kıyasladıkça, vicdanına yüklenen ağırlığın altında eziliyordu.

Öğle ezanı okunmaya başladığında acısı dayanılmaz hâl almıştı. Koşar adımlarla El Sanatları Merkezi'ne doğru inerken gözlerini dolduran yaşlar sebebiyle kaç kere tökezleyip zor toparladı kendini. Ta Beşiktaş'tan kendisini çekip getiren küçük odanın önüne gelince, içeride çalışma olup olmadığına bakmadan daldı içeriye.

Küçük masanın başına oturmuş önündeki bir neyin çatlağını yapıştırmakla meşguldü neyzen. Aziz'in içeri girdiğini görünce, gülümseyerek hoş geldin dedi Ağzını açsa ağlamaya başlayacağını hissettiğinden başıyla selâmı alıp sobanın yanındaki sandalyeye oturdu Aziz. Sıcak odaya girmesiyle birlikte ateş basmaya başlayınca, dışarının soğuğunu özledi. Burnu, kulakları düşecek kadar üşüse de, soğukta acısı da bir parça uyuşuyordu demek. Hızla doğrulup aceleyle paltosunu çıkardı ve yanındaki taburenin üzerine atarcasına fırlattı, paltonun yere kayışını görmemiş gibiydi.

"Öğrencilerimden birinin," dedi neyzen elindekini göstererek. "Oldu galiba. Bırakalım da kurusun şimdi."

Aziz onu duymamış gibiydi, gözlerini boşluğu dikmiş kıpırdamadan oturuyordu. Sobadan vuran ışık gözlerinin kırmızılığını daha da arttırmış gibiydi.

Neyzen sessizce süzüyordu onu. Bir şey olduğu belliydi, ama ne? İçin için acı çektiği her hâlinden belli olan gence üzülerek baktı bir süre. Sonra yerinden kalkmadan uzanıp kendi neyini aldı ve sandalyesini bir parça geriye çekerek yerleştirdi ağzına. Ney ağzında bir an bekledi ne çalacağını bilemeden. Sonra başını sol yana, kalbinin üzerine yatırdı ve oradan aldığı ilhamla "Veli Dede'nin Hicaz Hümayin Peşrevi"ne başladı.

Odayı dolduran ney sesi kulaklarından gönlüne akarken, tutmaya çalıştığı gözyaşları da boşalmıştı. Şu anda bir ambulâns içinde Manisa'ya doğru yol almakta olan Nevin'le doluydu. Ney sesi inleyerek

odaya yayılırken, Aziz, yanı başında Nevin İstanbul'u dolaşıyordu hayalinde. Vapurun dışında oturmuş Boğaz'da ilerlerken önlerinden geçtikleri yalılara hikâyeler uyduruyor, bir başka gün Galata Kulesi'nin tepesinden İstanbul'u seyrediyor veya Beyoğlu'nda sinema afişlerini inceliyorlardı. Neyden yükselen sesin değişmesiyle gözünün önündeki hayaller de değişiyor ama yanı başındaki, liseyi henüz bitirmiş gencecik kızın yüzü değişmiyordu hiç. Nevin'in hayali terk etmiyordu bir türlü Aziz'i. Bencilce kullanmıştı onu. Bir kere bile sorunlarını çözmek için bir şeyler yapmayı denememiş, bir kere bile yardım için elini uzatmamıştı ona.

Neyini üflerken arada bir bakışlarını Aziz'e yöneltiyordu neyzen. Zaman zaman gözlerinden boşalan yaşları gördükçe içi eziliyor, bir şey yapamadan sadece neyiyle avutmaya çalışıyordu genç adamı. Bir ara susup bekledi bir şey söyleyecek mi diye. Ama ses çıkmayınca konuşmak istemediğini sezip devam etti üflemeye.

O ilk yıl sevmişti Nevin'i, ama şimdi Aziz'in çektiği acı bu yüzden değildi. Bu kadar genç bir insanın ölümünü kabullenemiyor; onun ölümündeki rolünü affedemiyordu.

Belki acı çekmekten yorulduğu için, belki de neyzenin olağanüstü yorumu sebebiyle, bir süre sonra beyni uyuşur gibi olup içine bir ferahlık yayılmaya başladı. Gözlerini kapadı. Acısıyla üzüntüsüyle dünya gerilerde kalmıştı sanki. Sonunda ne olduğunu bilmediği ışıklı bir yolda yürüyor ve ilerledikçe hafifliyor, sabahtan beri

ağırlığı altında ezildiği yükten kurtuluyordu. Nevin'in ölümünün kendisine neden bu ölçüde ıstırap verdiğini anlıyordu artık. Onun o ışıklı yolda ilerleyip kaybolduğuna inanabilse acısı bu kadar büyük olmayacaktı. Yıllar önce annesi öldüğünde çektiği acı farklıydı. Özlem ve anasız kalmanın üzüntüsüydü bu, yani acısı yalnızca kendine yönelikti. Ama şimdi Nevin adına acı çekiyordu; annesi gibi onun öbür dünyada mutlu olacağını hayal edip avunamıyordu çünkü.

Zeynep'e direnmiş, Ankara'ya son gidişinde Osman'a direnmiş, gerçekte içten içe kendisine acı veren bir çabayla yıllardır benimsediği fikirleri savunmaya devam etmişti. Bu uğurda kendisini etkilemeye çalıştığı paranoyasıyla Zeynep'i de incitmişti üstelik. Ama şimdi kendini bırakmış, neyin önünde açtığı yolda ilerliyordu çekinmeden.

Nevin'e yardım edememiş olmanın yarası henüz taze olsa da, ötelere uzanan o ışıklı yolda ilerlemenin hazzına bırakmıştı kendini. Ölümün yokluk olmadığını ve bir başka boyutta yaşamayı sürdüreceğini bilirse, katlanılması en güç olan ölüm acısı yakmıyordu artık insanı.

"Ölünce ne ben, ne de sevdiklerim yok olacağız." diye düşünmeye kalkınca bunu benimsemeye ne kadar hazır olduğunu fark etti. Ürkekçe dudaklarını kıpırdattı, sadece kendisinin duyduğu "Allah" sesi çıktı dudaklarından. "Allah'ım! Sana inanıyorum, artık yok olmayacağıma da inanıyorum." derken gözleri sımsıkı kapalı, kulağında onu ötelere alıp götüren ney sesi olduğu hâlde ağlıyordu sessizce.

Neyzen ruhunun bütün coşkusuyla üflüyor, Aziz elerini kucağında kavuşturmuş, omuzları çökmüş hâlde sessizce ağlamasını sürdürüyordu. "Segâh niyaz ilahi" yi çalıyordu şimdi neyzen. Mevlevî ayinleri, müzik ve sema ile dinleyenleri coşturup bulutların üstüne çıkarır, sonra bu segâh ilâhî ile onları yavaşça yere indirip tekrar dünyaya bırakır ve bu müzikle sona ererdi.

Ney sesi sustuğunda sabahtan beri göğsünü sıkan mengene gevşemişti sanki, şimdi daha rahat soluk alıyordu Aziz. Bir açıklama yapma gereğini duyarak,

"Bu sabah bir arkadaşımı kaybettim." dedi adamın yüzüne bakmadan. Sonra bunu yeterli görmeyip "Trafik kazasında bir bacağını kaybetmişti, bunu kaldıramadı." diye devam etti. "Bu sabah intihar ettiğini öğrendik."

"Başın sağ olsun. Bir yakınını kaybettiğini tahmin etmiştim zaten." diye ayağa kalkıp Aziz'in yanına geldi neyzen. Elini omzuna koyup "Genç ölümü böyle yıkar insanı." dedi. "Ama elden ne gelir? Allah taksiratını affetsin ve geride kalanlarına sabır ihsan etsin. Başka ne denilebilir? Allah'ın takdiri karşısında ne yapabilir ki insan!"

Aziz, önünde kaçış için bir kapı açıldığını görür gibi olup sevindi. Öyle ya, Nevin'in bu yaşta ölmesini Allah istediyse kendini niye suçlayacaktı ki!"

"Doğru!" dedi heyecanla. Canlanmış gibiydi. "Bu genç yaşında ölmesi Allah'ın takdiri öyle değil mi? Yani kimsenin suçu yok bu işte..."

Neyzen dikkatle Aziz'i süzüyordu. Onun şu anda

trafik kazasına sebep olan şoförü veya kendi canına kıyan arkadaşını temize çıkarmaya çalıştığını hiç sanmıyordu. Ve bu genç adamın acısı, yalnızca arkadaşını yitirmenin acısı gibi görünmüyordu.

"Kader, bizim kolay anlayacağımız bir konu değil." dedi dikkatle. "Hele böyle acılı bir günde konuşmak hiç uygun değil bence."

Nefes almak için bulduğu pencereyi kapatmak, Aziz'i havasız bırakmak olacaktı. Belli ki sabahtan beri çektiği acı soluksuz bırakmıştı onu. "Hele biraz kendine gelsin." diye düşünerek konuyu değiştirdi.

"Ne dersin? Hava tam çay havası, değil mi? Ben çayı demleyince kadar sen şu dışarıdan yiyecek bir şeyler al da gel. Hesabıma yazdır tamam mı? Bu gün misafirimsin."

Çay içtikleri sürece ölüm konusunu ikisi de açmadı. Havanın soğukluğundan, bu yıl baharın geciktiğinden filân söz ettiler.

"İkinci dönem hep böyle olur. Okulda dersleri ağırlaştıkça, ister istemez neye daha az vakit ayırmak zorunda kalıyor öğrencilerim." diyerek bir parça serzenişte bulundu neyzen.

Isınmış ve karnını doyurmuş hâlde oradan ayrılırken büyük ölçüde kendini toparlamıştı Aziz. Ağlayıp rahatlamış ama daha önemlisi bu güne kadar ısrarla kapalı tutmaya çalıştığı gönül gözünün açılması karşısında direnmemişti. Şimdi Allah'ı inkâr etmek, kendi varlığını inkâr kadar imkânsız görünüyordu gözüne. "Şu birkaç saat içinde mi bu değişikliği yaşadım ben?" diye şaşıracak gibi olduysa da cevabını

yine kendi buldu. Annesiyle dua edip ondan Cennet'i dinlediği, babasıyla bayram namazlarına gittiği, Mustafa'nın yatakta döktüğü gözyaşlarını üzüntüyle seyrettiği yıllarda, yüreğinde Allah sevgisi yerleşmişti bir kere. Sonra her ne kadar Allah'ın, yere göğe sığmam, bir müminin yüreğine sığarım, dediği o sırça köşkü başka fikirlerle doldurmaya çalıştıysa da içerilerde bir yerde için için kızışan bir ateş gibi varlığını korumuştu Allah'a olan inancı. Yıllar önce yüreğinden söküp attığını zannederken, şunun bunun etkisiyle sadece üzerini örtebilmişti demek. Bu gün bir insanın ölümünde payı olmasının katlanılmaz acısıyla gücü tükenmiş ve bırakmıştı savunmayı. Tam da bu zayıf ve hüzünlü anında ney sesi içine kadar akarak Allah inancını susturmak için üstüne yığdığı ağırlıkları bir bir kaldırıp atmıştı. Şimdi içini dinledikçe aslında hiçbir zaman Allah'ı tam olarak inkâr edemediğini görüyor ve bunu fark etmek artık öfkelendirmek bir yana tarifsiz bir hafiflik ve mutluluk hissi doğuruyordu onda.

Dışarı çıkınca bu güne kadar kaç kere gelip geçtiği şadırvanlı bahçeyi ağır adımlarla tekrar dolaştı. Belki de kendisiyle barışmasını sağlayan bu yerden uzaklaştığında yine iç sıkıntıları başlayacak diye korktuğundan oyalanıyordu orada. Bahçe kapısında dikilip Küçük Ayasofya Camii'ne baktı uzun uzun. Başında eşarbıyla Zeynep'in o kapıdan çıktığını görünce kapıldığı şaşkınlığı hatırlayınca gülümsemekten kendini alamadı ve onu görmeyi ne kadar çok istediğini düşündü. Onu hiç aramadığı gibi kendisine telefon ettiğinde de üç beş cümleyle telefonu suratına kapatmıştı.

Eli telefona gitmişken canı sıkılarak sonraya bıraktı aramayı, ters bir söz işitmekten korkmuştu.

Üşüdüğünü hissediyor ama bir türlü ayrılamıyordu oradan. Paltosunun önünü ilikleyip kapşonu kaldırdı ve bu kez de ağır ağır caminin çevresini dolaşmaya koyuldu. Giriş kapısının sol tarafında daha içerde kalan küçük bir türbe vardı. Yaklaşarak içine baktı merakla, sonra kapının yanındaki yazıyı okudu: Kesikbaş Hüseyin Ağa Türbesi.

Hohlayarak ellerini ısıtmaya çalışırken kim olduğunu öğrenmek için tanıtım yazısını gözden geçirdi bir solukta. Daha iki saat öncesine kadar inanmazdı şimdi okuduklarına. Ama şimdi büyük bir merakla okuyordu yazılanları.

Hüseyin Ağa, II. Beyazıt döneminde darüssââde ağası olarak... diye başlıyor ve hemen arkasından (Saray haremine bakan zenci harem ağa) denilerek bu tanıma bir açıklama getiriliyordu. Bu Hüseyin Ağa, Bizans imparatoru tarafından yaptırılan Sergios Kilisesi'ni, bir minare ve mihrap ekleterek cami haline getirmiş ve bu gün El Sanatları Merkezi olarak kullanılan yerle birlikte bir külliyeye dönüştürmüş burayı; hatta bir süre de caminin müezzinliğini yapmış. Sonra kendisine atfedilen bir suçtan dolayı padişah tarafından ölüme mahkûm edilmiş. Caminin bu gün demiryoluna bakan kapısının önünde, ne kadar iftiraya uğradığını söylese de, başı kesilerek cezalandırılmış. İşte o anda Hüseyin Ağa eğilerek yerden kesik başını almış ve yürüyerek bu günkü türbenin bulunduğu yere kadar gelmiş, ancak orada ruhunu teslim etmiş.

İki üç saat öncesine kadar "Yok daha neler! Yahu, buna kim inanır?" diye burun kıvıracağı açıklama artık şaşırtmıyordu Aziz'i. Demir yoluna bakan kapı ile türbe arasındaki uzaklığı gözüyle ölçmeye çalıştı. Kırk elli adım olmalıydı. "Niye olmasın?" dedi kendi kendine. "Sevdiği bir kul iftiraya uğradığında, Allah onun halkın gözünde temize çıkmasını isterse; kesik başıyla işte böyle elli adım yürütür onu." Artık hiçbir şey imkânsız görünmüyordu gözüne. "Allah dileyince niye olmasın?" diye mırıldanıyordu türbenin içindeki mezara bakarken.

Oralarda biraz daha oyalandıktan sonra istemeye istemeye Sultanahmet Meydanı'na doğru çıkarken aklı yine Nevin'e gitti. Varmış mıydı acaba Manisa'ya? Cenazesi her hâlde yarın kalkardı. Hastanedeki kısa ziyareti sayılmazsa uzun zaman önce bir iki cümleyle selâmlaşmaya dönmüştü arkadaşlıkları. "Acaba?" diyordu kendi kendine. "Acaba onun da benim bu günüme benzer bir günü oldu mu yaşamında? Eski yakınlığımız kalmadığı için benimle paylaşmamış olabilir ama, o da içinde Allah inancının uyanışını pekâlâ yaşamış olabilir."

Bunun doğru olmasını bütün kalbiyle diledi.

Bölüm 12

Zeynep, son günlerde sıkça olduğu gibi döndüğünde annesini evde bulmuştu yine. Esma Hanım ayrılmadan önce, evde annesinin olup olmaması üzerinde fazla durmuyordu ama o ayrılıp bir türlü ısınamadığı şu genç kız işe başlayınca evde annesini çok arar olmuştu.

"Hasta filân değilsiniz ya anneciğim? Yanlış anlamayın evde sizi bulmak çok güzel elbette. Yalnızca merak ettim."

"Hayır hayatım! Tabi ki iyiyim. Seninle ne zamandır şöyle baş başa vakit geçirmediğimi fark ettim ve bir süre toplantılara ara verdim."

"Buna ne kadar sevindiğimi bilemezsiniz anneciğim."

Gerçi annesiyle paylaştıkları özel konular yoktu, aralarında candan bir yakınlık da hiçbir zaman kurulamamıştı ama yine de onun sakin ve kendine güvenen hâlini severdi. Onunla dernek toplantılarından, resim sergilerinden, en çok da müzayedelerden konuşurlardı. Eskiden yalnızca alıcıyken, alıp getirdiklerinden evde adım atmaya yer kalmadığından olacak, zamanla daha profesyonelce bu işle ilgilenmeye

başlamıştı. Ne kadar anlamasa da annesinin hem alıcı hem satıcı olarak katıldığı müzayedeleri dinlemekten çok hoşlanırdı.

"Bilgi kadar sezgi de önemli," derdi. "İyi bir koleksiyoncu kıymet kazanacak parçanın kokusunu alır, ama bunu başarabilmek için yıllarca bıkıp usanmadan müzayedeleri takip etmek gerek."

Tanık olduğu ateşli tartışmalardan örnekler veriyor, Zeynep çayını yudumlarken tebessümle dinliyordu onu. Kendisinin hiç ilgilenmediği bir konu bile olsa, annesiyle oturup konuşmak, karşılıklı yemek yiyip çay içmek güzel, ama daha önemlisi ümit verici bir duyguydu. Anneannesinin son yıllarını hatırladıkça ister istemez aklı annesine gidiyordu. O da ölümü ve yaşlılığı unutmak için, gün boyu gençlik anılarının arasına mı gömülecekti? Öbür dünya için hiçbir hazırlığı olmadıkça, ölümü hatırlatacak her şeyden uzaklaşmak isteyecekti her hâlde. O zaman içini derin bir şefkat hissi dolduruyordu Zeynep'in. "Kimse anlatmamış, hiç kimse bir şey öğretmemiş. Ne evde Esma Teyzem gibi biri, ne de benimkiler gibi arkadaşları olmuş onun." diye düşünmeye başladığındaysa kendi bir şeyler yapmak istiyor, ama annesiyle arasındaki ilişkinin bu kadar zayıf olması korkutuyordu onu. Şimdi şu son haftalarda birbirine yaklaşmaları bu yüzden çok önemliydi. "Yavaş yavaş anne-kız yakınlaşır ve her şeyi konuşur duruma geliriz belki." diye ümitleniyordu.

Çay getiren kıza tepsiyi bırakıp çıkmasını söyledi Semra Hanım. Zeynep'e bırakmadan çayı koyup

fincanı uzattıktan sonra "Babanla ayrılmaya karar verdik." dedi.

Kızının hiç yüzüne bakmadan dikkatle çayının şekerini karıştırıyordu.

Zeynep elinde fincan kalakalmıştı. Önce yanlış anladığını sandı. Sonra bu açıklamayı yapabilmek için annesinin son günlerde kendisine yaklaştığı aklına gelince, hayal kırıklığının büyüklüğü oranında duyduklarının doğruluğuna da şüphesi kalmadı. Demek bunun içindi. Kaç gündür geldiğinde onu evde bulması, dernek toplantılarını ve arkadaşlarını bir kenara bırakıp annesinin kendisine zaman ayırması, şu konuşmayı yapabilmek için bir ön hazırlıktı. Bir eli saçında, parmağına doladığı bir bukleyi çekiştirmeye başlamıştı.

"Zeynep! Saçını çekiştirme lütfen."

Aslında hiçbir şey değişmemişti. Sıkıldığında hep yaptığı gibi kendisi parmağına saçlarını doluyor, annesiyse boşanmaya karar verdiklerini açıklarken bile, kızının içinde kopan fırtınaları değil, gözüne batan kusurlarını gidermeye çalışıyordu. Ellerini saçından çekip,

"Özür dilerim." diye mırıldandı.

Hâlâ elinde sımsıkı tuttuğu çay fincanıyla otururken durumun tuhaflığını fark etti. Onu allak bullak eden bu açıklamayı yapan annesi sakince çayını yudumlarken, kendisi önemsiz bir şey için özür diliyordu.

"Söylediğimi duydun, değil mi kızım?"

"Evet!" diye başını kaldırıp annesine baktı.

Kendisinin farkında olduğunu sanmıyordu ama annesi tıpkı kendisinin saçını çekiştirmesi gibi üzgün ve canı sıkkın olduğu zamanlarda kendisine "kızım" derdi. Zeynep yıllar önce bunu fark ettiğinde önce inanmak istememişti; ama sonra her kesimden halk tarafından kullanılan bir hitap şekli olduğu için annesinin kendisine kızım veya evlâdım demekten kaçındığını anlamıştı. Birden yine derin bir şefkat ve acıma hissi doğdu annesine karşı. Acaba kaç kuşaktır ailesinde, insanlar kendi çocuklarının karşısında bile hep ölçülü, hep kontrollü davranmak üzere yetiştiriliyorlardı?

"Biz... Biz bu kararı babanla birlikte aldık kızım."

"Eğer kaba karşılamazsanız nedenini sorabilir miyim?"

Semra Hanım, ağzına götürmek üzereyken elinin titrediğini fark edince fincanı geri bıraktı.

"Keşke bunu sana söylemek zorunda kalmasaydım ama benden olmasa bile nasıl olsa başkasından öğreneceksin. Baban yani İsmet Bey'in hayatında başka biri... başka bir kadın var yani."

"Babamın mı?" Zeynep'in aklına gelebilecek son şey bu olabilirdi. "Emin misiniz?" dedi şaşkınlıkla. "Özür dilerim anneciğim, tabii ki emin olmadan bunu söylemezsiniz ama yine de... yani belki size yanlış bilgi vermiş olabilirler."

"Ben bunu uzun zamandır biliyordum, zaten baban da inkâr etmedi."

Hele bu, yani annesinin bunu biliyor olması ilkinden

daha inanılmazdı.

“Ama neden?” diye mırıldandı. “Babam bunu nasıl yapar ve siz anneciğim... Bunu bile bile...” sözünü tamamlayamadan sustu.

Annesi gibi çevresindeki her şeyin mükemmel olmasını isteyen birinin, aldatıldığını bile bile evliliğini nasıl sürdürebildiğini anlayamamıştı hiç.

“Önceleri anneanneni düşünerek göz yumdum buna. Çünkü biliyorsun canım, anneciğim çok yaşlıydı ve böyle bir olay onu çok sarsardı. Onun ölümünden sonraysa bu durumu kabul ederek yaşamayı kabul ettiğimi fark ettim... Düzenimi bozmak beni korkuttu.”

Semra Hanım eline aldığı fincanını bir süre iki avucunun arasında tuttuktan sonra “Soğumuş” diye bıraktı.

Zeynep, şaşkınlıkla annesini süzüyordu. Yıllarca kimseyi beğenmeyip evlenmeyen, yaşıtlarına göre geçkin bir yaşta ailesini karşısına alıp babasıyla evlenen annesinin cesareti bununla sınırlı kalmıştı demek. Bu evliliği bitirme teklifinin babasından geldiğini anlamıştı. Annesine kalsa gözlerini kapayıp sırça köşkünde yaşamını sürdürecekti demek. Ve bir de onun annesini üzmeme konusunda gösterdiği duyarlılığı hem fazlasıyla takdir ediyor hem de hiç şaşırmıyordu buna. Çünkü Semra Hanım kocasından çok kendi ailesine ve onların kurallarına önem verirdi.

“Peki ne olacak şimdi?”

Çıka çıka ağzından bu sözcükler çıkmıştı. Oysa annesi karşısına geçmiş, kocasının hayatında başka bir

kadın olduğunu söylüyordu. Ne kadar belli etmek istemese de onun bu işten fazlasıyla sarsıldığı ortadaydı. Şimdi yerinden kalkıp annesine sarılması, öpmesi ve onu çok sevdiğini söylemesi gerekmez miydi? Şu anda hızla yaşlandığını fark ettiği annesi, en azından çocuğunun sevgisinden emin olmalıydı bu gün. Bu onun hakkıydı. Ama Zeynep karşısında hanım hanımcık oturup, şimdi ne olacağını soruyordu ona. Birden ne kadar da ona benzediğini fark etti, annesi en azından babasıyla evlenerek hayatında bir kere olsun aile geleneklerine ve kurallara karşı çıkabilmişti. Ya kendisi? Şu anda annesine sarılıp onun çok ihtiyaç duyduğundan emin olduğu birkaç sevgi sözcüğünü bile söyleyemiyordu.

"Baban özel eşyalarını alıp evden ayrılacak. Ama tabi bu senden ayrılacağı anlamına gelmiyor kızım."

"Bu nasıl olacak? Yani babam bu evde yaşarken bile, ben onu o kadar az görüyordum ki!" İçinden, aslında seni de pek göremiyorum, demek geçti ama bunu söyleyemezdi tabi. Sonra birden,

"Anneciğim neden böyle oldu?" diye sordu. "Hayır, hayır! Ayrılmanızın sebebini sormuyorum." Bunu annesi açıklamıştı zaten. "Yani siz birbirinizi severek evlenmiştiniz..."

"Evet öyleydi." dedi Semra Hanım. "Ama bir süre sonra aramızda sevgi kalmadı. Biz hiç arkadaş olamadık. Yetişme tarzımız, zevklerimiz, hayat anlayışımız... her şeyimiz farklıydı. Baban bizim davalarımızı takip eden hukuk bürosunda çalışırken tanışmıştık. Evlenince, – sen hatırlamazsın – Nişantaşı'nda

anneannen ve dayınlarla aynı apartmanda oturmaya başladık. Yani yerleşik olan benim ailemdi; baban aramıza sonradan katılmıştı. Bu yüzden hep o, bana ve aileme uymaya çalıştı ve sanırım bu onu çok yordu."

Semra Hanım hafifçe içini çekip sustu. Babasıyla ilgili olarak daha ağır şeyler söyleyeceğini beklediğinden olacak, şaşırmıştı Zeynep. Ona göre kocasının hayatında başka bir kadının olması yeterince utandırıcı olduğundan, o konuya hiç değinmeden bir açıklama yapmaya mı çalışıyor diye düşündüğü sırada annesi,

"Bu olay... yani arada başka bir kadının olması ne kadar çirkin olsa da; yine de en başta evlenmeyi kabul ederek hatalı davranan benim." diyerek şaşırtmaya devam etti.

"Dedenin hayatı Anadolu'nun dört bir tarafında öğretmenlik yaparak geçmiş, yani baban o kültürle büyümüş. Şimdi siz gençler biraz daha modernsiniz, bu yüzden babanla benim durumumu belki de anlamakta çok zorlanacaksın. Kızım, ben İstanbul'un yalnızca birkaç semtini tanıyarak büyüdüm."

Zeynep birden annesinin bunu övünmek için değil, kendi eksiğini ortaya koymak için söylediğini fark etti.

"Ben hep Avrupa'yı anlattım, babanı alıp operaya, konserlere götürdüm. Baban buna katlanmaya çalışacağına karşı çıksaydı, bu kez de ben ona katlanabilir miydim bilmiyorum. Ama yine de şimdikinden daha iyi olurdu sanırım."

"Ben hep babamın sizi çok sevdiğini düşünürdüm."

"Başlangıçta öyleydi ama sonra galiba bu büyük aile onu ezdi."

Bu kez, yani büyük aile derken annesinin bundan gurur duyduğunu hissedince içi bir hoş oldu.

"Kendini işine verdikçe verdi. Şimdi düşünüyorum da, babanın bizim ailenin hukuk sorunlarının dışında, ilgilendiği bütün davalar İstanbul'a dışarıdan gelenlerindi. Baban zamanla sıkıldı ve... ve galiba çevresinde rahat edeceği insanlar görmek istedi."

Zeynep, boşanmanın arefesinde bile babasının aleyhinde bir şey söylememeye mi çalışıyor diye baktı annesine. Hep kontrollü olsa da, bu kez samimiydi Semra Hanım.

"Babanın benim yanımda çok sıkıldığını fark ettiğimde ise, kendimce onu rahat bırakarak ikinci hatayı yaptım. Böylece kızım, ben dernek toplantıları, arkadaş çayları, müzayedelerde vakit geçirirken baban önce bütünüyle kendini işine verdi. Çünkü orada daha mutluydu. Sonra da kendine uygun birini buldu..."

Son sözleri hiç tanımadığı birinden söz eder gibi ilgisiz bir ses tonuyla söylemişti. Bu yüzden aşağılıyor mu yoksa kızgın mı, anlayamadı Zeynep.

"Ne zaman oldu bu anneciğim?"

"Önemi var mı?" diye mırıldanınca, sorduğuna pişman oldu. Ne kadar kontrollü olmaya çalışıyorsa da, sonuçta aldatıldığını açıklayan bir kadındı karşısındaki ve mutlaka acı çekiyordu şu anda.

“Ben çok üzüldüm... Ve şu anda ne diyeceğimi bilemiyorum.” diye mırıldandı, gerçekten ne diyeceğimi bilemeden. Sonra “Babam eve gelecek mi?” gibi anlamsız bir soru çıktı ağzından. Her hâlde artık bu evde yaşayacak değildi. “Yani belki benimle konuşmak ve eşyalarını almak için demek istedim.” diye düzeltti.

“Elbette yavrucuğum. Ama seninle bu konuyu konuşmak istemeyecektir sanırım, çünkü benim açıklamamı istedi.”

Kısa süreliğine kızına yaklaşıp samimî açıklamalarda bulunsa da, sonra yine çocuğuyla ilişkisinde bile ölçülü davranan eski Semra Hanım olmuş görünüyordu.

Zeynep bu ayrılığın babasına hiçbir zarar vermeyeceğini düşünüyordu. Onun hayatında, yanındayken kendini mutlu hissettiği bir kadın vardı. İşleri yolundaydı ve iyi kazandığından da emindi. Geçim sıkıntısı olmayacaktı yani.

Bu ayrılık asıl annesini yalnız ve mutsuz edecekti. Birden kendinden nefret etti Zeynep. Anneannesinin sık sık söylediği gibi onların genlerini taşıyordu ve en az annesi kadar soğuktu aile fertleriyle ilişkilerinde.

“Fincanınızdakini döküp sıcak çay doldurmamı ister misiniz anneciğim?”

“Teşekkür ederim yavrucuğum, iyi olur.”

Ne sarılmış, ne avutmak için bir çaba göstermişti; onun güçlü görünen kabuğunun içinde ne kadar mutsuz olduğunu bile bile, eve gelen bir konuk gibi çay içip içmeyeceğini soruyordu ona. Kendini zorlayarak,

"Bu ayrılığın sizi üzmemesini diliyorum." diye mırıldandı. "Hele benim için hiç üzülmeyin lütfen! Ben artık küçük bir çocuk değilim anneciğim..."

"Ben asıl senin üzülmenden korkuyorum kızım." diye dalgın mırıldandı Semra Hanım.

Sonra sesini yükseltip hizmetçi kıza seslendi. Ondan önce davranmaya kalkışan kızına da,

"Sen otur hayatım." dedi. "Ayten fincanları değiştirip taze çay getirir şimdi."

Çaylarını yudumlarken az önce ailenin dağılmasını hiç konuşmamışlar gibi Zeynep'in derslerinden, dayısının hastalığından, anneannesinin eşyalarını nasıl değerlendirmeleri gerektiğinden konuştular. Sonra Semra Hanım, annesine ait değer verdiği bazı eşyaları nereye koyabileceği konusunda kızının fikrini aldı. Salonda dolaşmaya ve elleriyle tek tek gümüşlere, etrafa bolca yerleştirilmiş fotoğraflara dokunarak annesinden kalan değerli parçaları hayalinde yerleştirmeye başladığında, annesini tıpkı anneannesininki gibi bir geleceğin beklediği düşüncesiyle irkildi.

Babası geç saatte eve geldiğinde soran gözlerle Semra Hanım'a baktı. Onun kızıyla konuştuğunu anladığındaysa,

"Sanırım annen gerekli her şeyi söyledi sana." dedi yalnızca.

Semra Hanım baş başa konuşmak isteyeceklerini düşünerek yanlarından ayrıldığında, babasının bu ayrılığa kendini ne kadar hazırladığını fark etti.

“Beni görmeye gelirsin, değil mi kızım?” diyordu sakin sakin. “Seni sık sık ararım, buluşup bir yerlere gideriz belki.”

Bir an “Biz seninle baş başa hiçbir yere gitmedik.” demek geldi içinden. Ama sadece,

“Elbette! Olabilir babacığım.” demekle yetindi.

Hayatında başka biri olmasa, bu olabilirdi gerçekten; hatta aynı evde yaşar göründükleri dönemlerden daha fazla yakınlaşabilirlerdi baba - kız olarak. Ama şimdi o başka bir kadınla yeni bir hayata başlamaya hazırlanırken, bu pek inandırıcı gelmemişti Zeynep’e.

“Mezuniyet törenine mutlaka gelirim, bana önceden haber ver.” diye tembih etti İsmet Bey.

Yatak odasına gidip kişisel eşyalarını topladı. Sonra da geziye çıkar gibi sarılıp kızını öptü ve Semra Hanım’la boşanma davasıyla ilgili birkaç cümle konuşup çıkıp gitti.

Zeynep annesiyle kalakalmıştı evde. Ne yapacaklarını bilemeden salonda ayakta dikildiler bir süre. Sonra Semra Hanım,

“Dayın iyi değildi. Gidip ona baksam iyi olacak.” diye kıpırdadı yerinden.

Annesi de kendisi gibi bu gün evde kalamayacağını anlamış olmalıydı.

“Ben de geleyim anneciğim,” diye atıldı. “Ben de dayımı görmüş olurum. Daha sonra ise sizden bir ricam olacak, lütfen beni kırmayın.” Bir an durakladı. Sonra “Ben Hisarüstü’nde arkadaşlarımda kalmak istiyorum bu gece.” dedi hızla.

Semra Hanım bir an duraksadıktan sonra,

"Anlıyorum evlâdım." diye mırıldandı. "Zaten geç oldu, hemen çıkalım o zaman."

Belki de ilk defa bu kadar sevgi dolu bir sesle kendisine "evlâdım" diyordu annesi.

Arabayı kullanırken "Babamı o kadar az görüyordum ki, onun yokluğunu arayacağımı sanmıyorum." dedi. Arabanın karanlık ve annesinin yüzünü göremiyor olmanın mı, yoksa az önce onun sevgi dolu sesi ve gösterdiği anlayışın verdiği cesaretten mi bilmiyordu, ama aniden,

"Ben asıl sizden ayrı kalmaya dayanamam anneciğim." deyiverdi.

Semra Hanım sesini çıkarmadan elini uzattı ve onun direksiyonun üstündeki elini sıktı

Dayısını tahmin ettiğinden daha hasta buldu Zeynep. Yengesi, böyle olmayacağını ve hastaneye yatırmaları gerektiğini söylüyordu. Dayısının kızı üniversite öğrenimi için Fransa'da, oğluysa iş için şehir dışındaydı.

"Sen fazla gecikmeden git kızım." dedi annesi. "Ben bu gece burada kalırım."

Yengesiyle iyi anlaşırdı annesi, her hâlde ağabeyine duyurmadan ayrılmaya karar verdiklerini de söyleyecekti ona.

Oyalanmadan ayrıldı oradan. Şimdi bir an önce arkadaşlarına gitmekten başka bir şey düşünmüyordu.

* * *

Evden çıkmadan önce arayıp haber verdiği için Hilal'le Tuğba'yı kendilerini bekler buldu.

"Hoş geldin! Seni gördüğümüze çok sevindik ama gecenin bu saatinde geleceğini söyleyince merak etmedik de değil... Hayırdır inşallah!"

"Telâşlanacak bir şey yok." diye geçti içeriye. Sonra da bir çırpıda annesiyle babasının ayrılmaya karar verdiklerini ve annesiyle aralarında geçen konuşmaları anlattı.

"Yapma ya! Bak işte buna üzüldük."

"Kararları kesin mi? Yani ne bileyim, belki vazgeçerler."

"Baksana! Arada başka biri varmış. Artık onların bu evliliği yürütmeleri zor."

İki arkadaşı her zaman olduğu gibi biri bırakıp diğeri başlayarak olayı yorumluyorlardı.

"Bence bu evlilik baştan yanlış!"

"Tabii ya! Anlattığın kadarıyla baban ve onun ailesi halktan birileri..."

"Peki ya annem?..." Zeynep'in avuçlarında hâlâ annesinin sıcaklığı vardı, bu yüzden sesi farkında olmadan sert çıkmış olmalıydı.

"Kızma canım! Annene bir şey dediğim yok. Ben sadece senin anlattıklarına bakarak değerlendiriyorum durumu."

"Uzağa gitmeye gerek yok Zeynep. Sana bakmak annen hakkında yeterince bilgi veriyor. "

"Senin bile bunca aristokrat bir hâlin ve kalbur üstü bir yaşantın varken annenin ve o hep sözünü ettiğin dayınla kuzenlerini hayal edebiliyoruz."

"Rahmetli anneanneni de unutmayalım! Otuzlu kırklı yıllarda ata binen, evin içinde şapkayla oturan o yaşlı kadını..."

"Saçları çok seyreldiği için takıyordu onları." diye araya girdi Zeynep.

"Canım! İşte aradaki fark burada. Bizim çevremizde başlarına tülbent veya namaz örtüsü örter kadınlar. Ve sanırım senin babaannen de böyle bir kadındı."

"Zeynep, sakın bizi yanlış anlama! Anneni ve ailesini kınıyoruz zannetme. Siz gözünüzü bolluk içinde açmış ve başka bir kültürle büyümüşsünüz. Sen doğduğun günden beri yanında Esma Teyzen olduğu için şanslısın, bir eksiklik hissedip arayışa girmende bence onun etkisi çok büyük. Ama yine de sen o ailenin kızısın."

"Ne demek şimdi bu?"

"Gözünü aç da annenin düştüğü hataya düşme demek..."

"Anlamıyorum. Annemle benim ne ilgim var?"

"Sen onun kızısın," diye güldü Hilâl. "Bundan büyük ilgi olur mu?"

"Benim ne demek istediğini pekâlâ anladınız. Onların ayrılmasını konuşurken sözü nereye getirdiniz, baksanıza..."

"Kusura bakma canım!" dedi Tuğba. "Annenle babanın ayrılıyor olmasına gerçekten çok üzüldük. Ama bizim arkadaşımız sensin, onları tanımıyoruz bile. Tabii ki şu durumda bile önce seni düşüneceğiz; hem bu gününü, hem yarınını. Çünkü senin hep çok mutlu olmanı istiyoruz biz."

“Mesele şu ki, annenle babanın evliliği baştan denk değilmiş. İslamî yönden denklik kadın için erkekte aranır. Yani erkeğin kadınla eşit veya denklik bakımından ona yakın olması şart koşulur, kadının erkeğe eşit ya da yakın olması değil. Hatta erkeğin denklikte kadından üstün olması, evliliğin sağlığı açısından tercih edilir.”

Zeynep’in kafası karışmıştı.

“Şunu biraz daha açar mısınız?” diye kaşlarını kaldırdı.

“Yani prensle külkedisi evlenirse çok mutlu olabilirler ama prenses asla çobanla mutlu olamaz. Çünkü erkek evlenerek kadının seviyesine çıkamaz ama kadın biraz becerikliyse kocasının konumu ne olursa olsun ona uyabilir.”

“Yani özetleyecek olursak annen Avrupa’da okumuş, çok varlıklı ve kültürlü bir kadın. Babansa Anadolu’nun kasabalarında yetişmiş yeni mezun bir avukatmış annenle tanıştığında. Saray gibi evler, bir ayağı Avrupa’da insanlar, gözünü açar açmaz piyano ve Fransızca dersine başlayan çocuklar... Kendini babanın yerine koysana! Aradaki farkı kapatmak için önce kendini gece gündüz işine vermiş, sonra da yanında rahat hissedeceği bir kadın bulmuş kendine.”

“Ben bu yarıyıl tatilinde eve gittiğimde, Ağabeyimin nişanı yapıldı biliyorsunuz. Bu yüzden bu denklik konusu çok yakın zamanda sıkça konuşuldu çevremde. Aslında baban keşke İslamiyet’i çok iyi bilen ve yaşayan biri olsaydı da bu yönüyle annenden üstün olsaydı! Bence bu evlilik yürürdü o zaman. Çünkü annen

de etkilenir, hayatını boş uğraşılarla doldurmaktan vazgeçer, en önemlisi de kocasına bu yönüyle hayran olurdu. Biliyor musun, çiftlerin birbirine denk olması, dinimizde evliliğin sıhhat şartlarındandır."

"Ben evlilikteki denkliğin sadece evlilik danışmanlarının ve psikologların işi olduğunu sanırdım, yani ben bunu dinî yönden hiç düşünmemiştim."

"Çok insan için din; namaz, oruç, başörtüsü, ha bir de bazı gıdaların helâl haram oluşundan ibarettir zaten. Oysa İslâmiyet doğumdan ölüme hayatın her yönüyle ilgilenir. Keşke dinimizi öğrenmek için biraz çaba göstersek ve onu hayatımıza uygulayabilsek! İnan daha az hata yapardık."

"Aslında şu söylediklerinizin önemini annem de anlamış olmalı ki babamı pek suçlamadı. Babam hakkında ileri geri konuşmadı hiç."

"Keşke baştan bilseydi de evlenmeye karar vermeden önce daha çok düşünseydi!"

"Artık olan olmuş, şimdi gereksiz yere şöyle olsaydı böyle olsaydı diye Zeynep'i üzmeyelim." diye ayağa kalktı Hilâl.

"Tamam! Ama en azından konuyu kapatmadan önce şu konuştuklarımızın üzerinde düşüneceğine dair söz alalım ondan."

"Peki, söz!" diye gülümsedi Zeynep. "Ama siz de bana içecek bir şeyler verin bari, dilim damağım kurudu."

"Ay, kusura bakma ne olur!" diye ayağa fırladı Tuğba. "Sıcak, soğuk ne istersen getiririz şimdi."

Ertesi sabah "Buraya kadar gelmişken Esma Teyzeye de uğrayayım." diye kızları durağa bırakıp ayrıldı Zeynep. Annesiyle babasının ayrılacaklarından hiç söz etmeden, karnı tok olmasına rağmen kahvaltıda Esma Hanıma eşlik etti. Bundan sonra daha sık uğraması yolundaki tembihlerine peki deyip okulun yolunu tuttu sonra.

Eve döndüğünde annesini kızarmış gözlerle bulunca, ilk aklına gelen boşanmanın eşiğinde sinirlerinin bozuk olduğuydu. Ama bir şey sormasına fırsat vermeden,

"Dayın kansermiş." diye ağlamaya başladı Semra Hanım. Annesinin gözyaşlarına alışık olmadığından acemice onu avutmaya çalışıyordu Zeynep.

"Akciğer kanseriymiş." diye ağlamasını sürdürüyordu Semra Hanım. "Üstelik kendisi de biliyormuş bunu, üzülmeyelim diye hepimizden saklamış. Bu sabah daha da kötüleşince hastaneye götürmemize direnemedi. Oraya gidince doktorundan öğrendik. Yapılacak bir şey yokmuş. İlâçlarla ancak ağrısını bir parça dindirip hastalığın ilerlemesini yavaşlatabilirlermiş ."

"Şimdi hastanede mi dayım?"

"Evet! Çünkü solunum cihazına bağlanması gerekiyormuş."

"Zavallı dayıcığım! Allah yardım etsin." Sonra "Ah, anneciğim!" dedi aniden. "Ne olur fazla üzülmeyin. Her şey o kadar üst üste geldi ki, bir de siz hasta olmayın."

“Ah Zeynep, ah yavrucuğum! Önce anneciğimin ölümü, sonra babanla ayrılmaya karar vermemiz, şimdi de dayımın hastalığı... Yaşamak hiç böyle yorucu olmamıştı benim için.”

Zeynep, hizmetçi kıza yemeği hazırlaması için seslendikten sonra “Anneciğim, ne olur böyle konuşmayın,” dedi üzüntüyle “Kendinizi zorlayarak da olsa bir şeyler yemelisiniz.”

Dün akşam aralarında kurulan o sıcak yakınlıktan sonra bile sarılıp avutamıyordu onu.

“Anneciğim! Dayımın ailesini üzmemek için gösterdiği çabayı düşünerek üzülmemeye çalışın hiç değilse...” dedi yeni bir gayretle. “Düşünsenize! Dayım onun için gözyaşı döktüğünüzü bilse ne kadar üzülürdü.”

“Haklısın.” diye mırıldandı Semra Hanım. “Onun kadar cesur olamam ama yine de kendimi toparlamaya çalışacağım.”

“Yarın okula gitmeden önce gidip onu görürüm.”

“Birlikte gideriz. Yarın yanında ben kalayım biraz, böylece yengen dinlenmiş olur.”

Ertesi sabah hastanede dayısına bakarken, annesinin bir gün önceki sözleri kulağına gelir gibiydi. Yaşamanın şu anda dayısını yorduğu öylesine belliydi ki! Nefes alıp vermek, bir ıstırap haline gelmişti onun için. Dayısının acıdan kısılmış gözlerinde ve annesiyle yengesinin makyajsız soluk yüzlerinde yaşamı çok başka görüyordu bu gün.

Sevinçleri farklı farklı yaşasalar da, acıyı hele de ölüm acısını aynı yaşıyordu insanlar. Gerçi dayısı

henüz hayattaydı ama şu odadaki herkes onun pek uzun yaşamayacağını bildiğinden, yüreklerini yakan ölüm acısıydı. Mutluyken bulunduğu ortamın ve en küçük ayrıntıların bile farkında olan insanın, acı çekerken gözü hiçbir şey görmüyordu. Ölümü, bir özel hastanede ya da gecekonduda beklemek arasında hiç fark yoktu Zeynep'e göre. Ama düğün veya bir kutlama olsaydı, durum çok farklı olurdu o zaman.

Bu karışık düşüncelerle hastaneden ayrılıp arabasına binmişti ki neyzen hocası aradı. Sanki bu güne kadar unuttuğu olmuş gibi, akşamüstü ney dersi olduğunu hatırlatıyordu.

"Ha, bir de şimdi aklıma geldi. Aziz uğradı bana." dedi telefonu kapatmadan önce. "Yakın bir arkadaşını kaybetmiş. Ölüm en büyük mürşittir, diyen ne güzel söylemiş. Bir görsen! Eski Aziz gitmiş de yerine başka biri gelmiş, kalkıncaya kadar gözünün yaşı dinmedi."

Zeynep son dersten çıktıktan sonra geleceğini söyleyerek telefonu kapattığında, neyzenin aslında sadece bunu söylemek için kendisini aradığını düşünüyordu. Bir aradayken onun da en az kendisi kadar mutlu olduğundan emin olduğu halde, Aziz'in neden kendisine sırt çevirdiğini hâlâ anlamış değilken şimdi şu telefon konuşmasıyla yine kafası karışmıştı. Düşünmekten yorulmuş ama onu kıracak bir davranışını hatırlayamamıştı bu güne kadar. Tam kırgınlığı öfkeye dönüşmek üzereyken, ney hocasının anlattıkları karşısında ne yapacağını bilemiyordu şimdi.

Kafasını dersine verebilmek için kendini zorlamaktan başı ağrımaya başlayınca, iki ders arasında ağrı kesici içmek için kantine indi. Çayını yudumlarken aradı Aziz. Mutlaka kendisini görmek istediğini, bunun çok önemli olduğunu söylüyordu. İki gündür yaşadıkları yormuştu Zeynep'i, bir de üstüne şu baş ağrısı... Ney dersine gideceğini söylemedi hiç. Kafasını hiçbir şeye vermeden ney üflemek istiyordu bu gün, buna gerçekten ihtiyacı vardı.

"Ancak yarın öğleden sonra olur." dedi. "Üçte dersim bitecek."

"Okula gelip beklerim seni."

"Bu kadar önemliyse okulda konuşamayız." diye Boğaz'daki bir kafenin adını verdi ona.

"Üçte orada olurum!" diye telefonu kapattı Aziz.

Demek onun kendisini arayacağını tahmin ederek telefon etmişti ney hocası. "Onunla konuşmamı istedi," diye düşündü. "Geri çevirmemden korktuğu için aradı beni. Şu hâlde gerçekten acı çekiyor, yoksa bu işe karışmazdı hoca."

Akşamüstü ney dersi için gittiğinde Aziz'in kendisini aradığından söz etmedi hocaya; o da önceki gün aralarında neler konuştuklarına hiç değinmedi. Annesini, babasını, ölümü bekleyen dayısını ve kendisini ısrarla görmek isteyen Aziz'i güçlükle de olsa aklından çıkarıp bir saatten fazla ney çaldı.

"Teşekkürler hocam," dedi ayrılırken "Bu gün çok ihtiyacım vardı buna, bana ilâç gibi geldi ney."

"İstersen devam edebiliriz."

“Hayır!” dedi. “Sanırım annemin de bana ihtiyacı var, eve dönmeliyim.”

Gerçekten de Semra Hanım’ın morali sabaha göre daha da bozuktu.

“İnsanın öleceğini bilmesi korkunç bir duygu olmalı.”

“Bunları düşünerek kendinize işkence ediyorsunuz anneciğim.” Ah Allah’ım! Neden içinden geldiği gibi davranamıyordu onun karşısında. Galiba küçüklüğünden beri o kadar çok sınır koymuştu ki annesi, o sınırların içinde hep tutuk kalmıştı ona karşı.

“Umarım böyle bir şey benim başıma gelmez. Dayın tek başına nasıl kaldırabildi bunu?”

“Ama anneciğim… Sürekli aynı şeyi söyleyerek acınızı arttırıyorsunuz. Özür dilerim, sizi üzmek istemiyorum ama aslında geniş anlamda düşünürsek her insan öleceğini bilmiyor mu?”

“Ne ilgisi var şimdi bunun? Sözgelimi dayınla herhangi bir insanın durumu aynı mı?”

“Ben üzüntünüzü gidermek için ne söyleyeceğimi bilemiyorum anneciğim. Belki şu anda bizim aklımıza gelmeyen iyi yönleri de olabilir bunun. İnsan sevdikleriyle vedalaşır, kalbini kırdıkları varsa gönlünü alır. Bir de… Bir de tövbe etmek için bir fırsat olamaz mı bu?”

Son söylediği ağzından çıkar çıkmaz pişman olmuştu, irkilerek annesine baktı. Elindeki mendili didikleyerek gözleri boşluğa dalmış sessizce oturuyordu. Başka zaman olsa “Bunları Esma Hanım mı soktu

kafana, bu da ne demek oluyor yavrucuğum? Dayın tövbe etmeyi gerektirecek ne yapmış olabilir?" diyeceğini bildiğinden telâşlanmıştı. Ama şimdi annesinin suskun ve düşünceli haline bakarken, onun ilk defa ölmekten bu kadar korktuğunu görüyordu. Bu seferki anneannesinin ölümünden farklıydı. Seksen yaşının üstündeki birinin ölümü, beklenen bir ölüm olduğundan sarsmıyordu galiba.

Ertesi gün dersten çıktığında bir an Aziz'i arayıp gelemeyeceğini söylemek geçti içinden; eskisi gibi onu göreceği için heyecanlanmak bir yana sıkıntı basmıştı içini. Bu gün eve dönmeden bir de dayısına uğraması gerekiyordu. Oradan annesini alıp eve döndüğünde de yine hastalık ve ölümü konuşacaklardı büyük olasılıkla. Şimdi bir de Aziz'den ölen arkadaşını dinlemek hiç içinden gelmiyordu doğrusu. Ama sonra onun bu yüzden dersini bırakmış olabileceği aklına gelince, istemeye istemeye Ortaköy'deki kafeye gitti.

"Ben de şimdi geldim. Seni gördüğüme ne kadar çok sevindim." diye heyecanla karşıladı Aziz.

Onun çok önce geldiğini ama kendisini rahatlatmak için böyle söylediğini düşündü nedense.

Çaylarını beklerlerken "Ne oldu?" diye sordu Zeynep dayanamayıp.

"Aslında tek bir şey olmadı. Önce bayramda Ankara'ya uğradığımda yeğenimin hasta olduğunu öğrendim. Fenilketonüri. Duymuş muydun bu hastalığı? Ağabeyimle eşi doğar doğmaz tedaviye başlamadıkları için sürekli kendilerini suçluyorlar. İkisi de yıkılmış durumda..."

Sonra üst üste gelen yanılmaları ve ihmalleri anlattı. Osman'ın insan vücudunun harika işleyişi karşısındaki hayranlığından, onun yıllardır savunduğu fikirlerin nasıl değiştiğinden söz etti uzun uzun.

"Bilmiyorum, beni anlayacak mısın? Hiçbir bağlantınız olmamasına rağmen önce sen, sonra ağabeyim, hatta ney hocası, dört bir taraftan beni kıskaca almışsınız gibi bir duyguya kapıldım. Hatta daha Ankara'ya gitmeden senin dinî yönden beni etkilemeye çalıştığın saplantısına düşmüştüm. Özellikle anneannenin evinde namaz kılarken salonda beklemiştim ya! Şimdi söyleyeceklerim için kusura bakma lütfen, ama bunları sana anlatmam lâzım. Şımarıklık, varlığın verdiği doyumsuzluktan girdiğin bir arayış, ama en çok da benim üzerinde düşünmem için gözüme sokarcasına yaptığın bir davranış gibi geldi bana. Namazın Allah'ın emri olduğunu düşünmedim hiç. O yüzden sonraki günlerde özellikle senden uzaklaşmaya çalıştım, aklımca senin oyununa gelmeyecektim."

Zeynep çayını içmeyi unutmuş, şaşkınlıkla dinliyordu Aziz'i. Annesi gibi bir yakınma beklemişti gelirken. Çok genç olduğu için arkadaşının ölümünü kabul etmekte zorlandığını filân söyleyecek derken samimî bir kendini sorgulama ile karşılaşmıştı.

Başını hiç kaldırmadan parmağını dikkatle masa örtüsünün desenleri üzerinde dolaştırırken anlatmasını sürdürüyordu Aziz.

"Benim inancımı kaybetmemde ağabeyimin rolü büyüktür. Çünkü kardeş olmanın ötesinde hayran olduğum biriydi ve bu yüzden elimde olmadan hep taklit

ederdim onu. Ben burada senden, daha doğrusu senin fikirlerime baskı uygulamandan korkup kaçarken; Ankara'da daha üç ay öncesine kadar savunduğu ne varsa hepsini kaldırıp çöpe atmış bir insan buldum karşımda. Hiç kimsenin beni etkilememesine öylesine şartlanmıştım ki, üç gün boyunca söylediği her şeyi kalbimi ve vicdanımı sımsıkı kapatarak dinledim. Rahmetli annem "Allah bizi kalbi mühürlü kullardan yapmasın." diye dua ederdi. Kalbinin mühürlenmesine insan kendisi sebep oluyormuş meğer."

İçini çekip sustu, eline aldığı çayını tekrar masaya bırakırken, "Bu da buz gibi olmuş." diye mırıldandı canı sıkılarak. Sonra yeni fark edip "Sen de soğutmuşsun!" dedi. "Yenisini söyleyelim mi?"

"Kalsın!" dedi Zeynep. Aziz tekrar anlatmaya başlarsa gelen çayların sonu da pek farklı olmayacaktı.

Sonra birden "Yeğenimi görsen; öyle güzel, öyle tatlı ki!" diye canlandı Aziz. "Sarışın, mavi gözlü, yumuk yumuk bir oğlan. Bana hep seni hatırlatıyor."

Güldü Zeynep. "Sarışın, mavi gözlü dedin ya, ondandır."

"Bilmiyorum. Ama gerçekten sana benziyor sanki. Bir de çok temiz bir yüzü var, belki ondandır."

"Bebekler tabii ki temiz yüzlü olur." diye gülmeye devam etti. "Başka nasıl olabilir ki!"

"İnsan onun hasta olduğuna inanamıyor." derken bakışları tekrar kararmıştı. "Bana asıl dokunanı ağabeyimle Meralin evlât sevgisi oldu. Oğullarının beyninin zarar görmüş olmasına değil, onun diğer çocuklar

gibi canının çektiğini yiyip içemeyeceğine üzülüyorlar asıl. Evren'e bakarken içlerinin eridiğini düşündüm kaç defa. Ve ben hâlâ inanamıyorum; ağabeyimin böylesine kolu kanadı kırık hâlde anlattıklarını bile içim titremeden dinledim hep. Hatta ne yapmak istiyor, diye kızdığım bile oldu. Nasıl anlatsam?... Karşılaştığı ilk ciddî güçlükte hemen saf değiştirmiş gibi gelmişti bana. Ben dimdik durarak güçlü olduğumu kanıtlayacaktım. Ankara'dan bu düşüncelerle döndüm. Etki altında kalmamak için seni de artık görmemeye karar vermiştim."

İçini çekip sustu. Zeynep "Kararını değiştiren ne oldu?" diye sormak istediyse de kendini tuttu. Nasıl olsa anlatacaktı Aziz, öyle görünüyordu.

"İstanbul'a döndüğüm hafta Nevin intihar etti."

Zeynep, ney hocasının telefonundan sonra bir erkek arkadaşını kaybetmiş olduğunu düşündüğünü fark etti. Bir şey sormaya fırsat kalmadan,

"Üniversiteye başladığım yıl kız arkadaşımdı." diye devam etti. "İstanbul'u onunla tanımıştım."

"Nedenini biliyor musun?" diye sordu sonunda.

"Nedeni benim." dedi duraksamadan Aziz.

Zeynep birkaç saniye içinde senaryoyu yazmıştı bile. Birbirlerini çok sevmişler, Aziz kızdan ayrılsa da o unutamamış, duygusal bir anında da bu çılgınlığı yapmıştı.

"Seni bunun için görmek istedim, bunu mutlaka birine anlatmalıyım. Yoksa aklımı kaçırabilirim." diye devam etti Aziz.

Gerçekten acı çekiyor, diye düşündü Zeynep. Aslında geldiğinden beri aklında bu olmasına rağmen, yeğeninin hastalığı ve ağabeyinin yıkılmış hâli karşısında bile yumuşamadığını söyleyerek kendini cezalandırmak istediğini hissetti.

"Herkes sebebinin geçirdiği trafik kazası olduğunu sanıyor. Kazadan sonra bacağını kesmek zorunda kalmışlardı."

"Kazadan sonra mı ayrılmıştın ondan?" Zeynep'in sesinde açık bir sitem vardı.

"Kazadan sonra mı? Yok canım! Söyledim ya, ilk yıl birlikteydik onunla. İki yıldır selâmlaşmanın ötesinde bir yakınlığımız olmadı."

Onun en azından, bir kızı bacağı kesildi diye yüzüstü bırakmadığına sevindi.

"Peki neden senin yüzünden öldüğünü düşünüyorsun?"

"Kendisiyle barışık bir insan değildi. Sürekli hayatı sorgulayan biri olduğunu bilmeme rağmen ona intiharı hoş gören, hatta hoş görmekten de öte teşvik eden bir yazı vermiştim. Hayatımda bir saniye olsun kendimi öldürmeyi düşünmediğim için, herkesi de öyle sandım galiba. Özellikle o ilk yıl sivri fikirlerle öne çıkmaya pek meraklıydım. Şimdi bunun onu nasıl etkileyeceğini niye hiç hesaba katmadığımı anlayamıyorum. Daha doğrusu o yazıyı okuyup üzerinde büyük büyük lâflar ettikçe çevremdekiler bundan etkilenip bana hayran olacaklar ama o saçma sapan fikirleri uygulamaya kalkacak kadar da tesiri altında kalmayacaklardı..."

Dudaklarını ısırdı, sonra "Ne ince bir ayar ama..." diye kendisini aşağılayan bir sesle devam etti.

"Nevin'in bıraktığı veda notundaki çoğu cümle kelimesi kelimesine o yazıdan alınmıştı. Zaten isim vermeden benden de söz ediyordu. Ölmeden az önce beni düşünmüş yani... Benim için ne büyük bir onur, öyle değil mi?"

Bir insanın kendi suratına tükürmesi mümkün olsaydı, Zeynep'e öyle geliyordu ki Aziz şu an yapacaktı bunu.

"İnternette bulduğum bir yazıydı, üzerinde uzun uzun konuşmuştuk. Günlerdir karşısında neler saçmaladığımı hatırlamaya çalışıyorum şimdi. Stefan Zweig'ın pek beğenerek tekrarladığım bir sözü vardı meselâ. "Bazen ölmeyi beceren ve ölümden zamanı aşan bir şiir yaratabilen biri de bulunmalıdır." Ama bunu söylerken aynı Zweig'ın eşiyle intihar edişi üzerinde durmuyordum pek. Yani gösterişli lâflar edilecek, ama uygulamaya geçilmeyecek; kendim buna inandığım için karşımdakileri de öyle sanıyordum. Nevin'in ölümünden beri düşünüyorum. Bir arkadaş grubuna ve bir akıma uymuş, üzerinde hiç düşünmeden neler yapmış, neleri savunmuştum bu güne kadar. Birine verdiğim zararı anlamam için onun kendini öldürmesi gerekmez ki! Zararlı nice fikri kim bilir kimlerin beynine şırıngaladım. Ancak şimdi fark ediyorum ki, aslında benim ateistliğim de bir tür grup psikolojisiydi. İçime dönüp kendimi analiz etmeden, papağan gibi başta ağabeyim olmak üzere sekiz on arkadaşımın

savunduklarını tekrarladım. Ne zaman ki önce ağabeyimdeki değişim, sonra da Nevin'in ölümüne tanık oldum; çevremdeki herkesi ve her şeyi bir kenara itip kendimi tanıma çabasına girdim. Gördüm ki, istediğimin çok dışında şeyler yapmışım hep. Kiminde kendimi zorunlu hissettiğim ama çoğunda kolayıma geldiği ve arkadaşlarımla çatışmamak için böyle davrandığımı fark ettim."

Bir süre sustuktan sonra, konuşurken daldan dala atladığını fark etmiş olmalı ki "Çok mu dağınık oldu?" diye sordu korkarak. "Konuşacak başka kimsem yok. O kadar da doluyum ki, bir düzene koymadan beni rahatsız eden ne varsa söylemek istiyorum. Ama en azından bir şeyi iyi anlamış olmalısın. O genç kızın ölümündeki en büyük pay bana ait..."

Aziz ne kadar bu söylediğine inansa ve şu anda bu yüzden kendini alabildiğine suçlasa da; içten içe son söylediklerine Zeynep'in karşı çıkmasını beklemiş olmalı ki, umutla ona bakmaktan kendini alamadı. Ama Zeynep,

"O kıza çok zarar verdiğin belli." diyerek umutlarını söndürdü. Sonra da içini okumuş gibi "Belki seni rahatlatacak bir şeyler söylememi bekliyorsun ama gerçeği ne değiştirebilir ki!" dedi üzüntüyle. "Vicdanındaki bu yükle yaşamak zorundasın. Sana söyleyebileceğim tek şey; ne ağırlığıyla seni ezmesine izin ver ne de aldatıcı sebeplerin arkasına sığınarak kendini temize çıkar. Bunun ağırlığının, yaşamı sorgulamanı hatırlatacak ölçüde kalmasına özen göster ki; yeni acılar yaşama..."

Zeynep'in söylediklerini sindirmek ister gibi bir süre sessizce oturduktan sonra "Evet, unutmamaya çalışacağım!" dedi.

Sonra "Zaten nasıl unutabilirim ki!" diye kendi kendine söylendi. "O veda mektubundaki benden alınmış cümleler beynime kazındı bir kere."

Sonra ikisi de sustu. Sanki altında bir kâğıt var da; deseni ona aktarmak ister gibi Aziz çay kaşığının sapını dikkatle masa örtüsündeki çizgiler üzerinde gezdirirken Zeynep de dalgın onu süzüyordu. Allah insana doğruyu bulması için yeterli akıl ve sezgiyi vermişken; içinden yükselen seslere kulağını tıkayıp niye sürüklenirdi acaba? Aziz'in "Savur diye bir yer adı olur mu hiç?" diyen öfkeli sesi kulağına gelir gibiydi. Daha o zamandan bir rüzgâra kapılıp savrulup durduğunun farkındaydı bu genç adam. Oradan oraya savrulurken gücünün yettiklerini de sürüklemişti beraber. Şimdi bir insanın ölümünde pay sahibi olmanın ağırlığı omuzlarına binince, ayakları basmıştı yere. Ama o ölen genç kızın böyle bir şansı olmamıştı demek. Şimdi sessiz otururken Aziz için değil, tanımadığı o kız için üzülüyordu. "Allah'a inanır mıydı bari?" diye soracakken vazgeçti. Aziz'in kendini yerden yere vurduğu üniversitenin ilk yılında bu kadar iyi anlaşabildilerse, o kızın da pek tutarlı fikirleri olmamalıydı. Daha sonra değişmiş olabileceği aklına gelip umutlansa da, aksini işitip üzülmemek için sormadı bir şey.

"Ölüm; acı olduğu ölçüde ders verici oluyor." diye suskunluğu bozdu Zeynep. "Gerçi yaşadıklarınızda hiçbir benzerlik yok ama sanırım annem de kendini

sorgulamaya başladı. Dayım akciğer kanseri ve fazla yaşayamamayacak, annemse durumu kabullenemiyor bir türlü."

Aziz'in bitkin hâli, sonunda Zeynep'e dokunmuş, konuyu değiştirip onun düşüncelerini başka yöne çekme çabasına girmişti.

"Aslında şu anda asıl dayımın içinde fırtınalar kopuyor olmalı. Onu bir parça olsun rahatlatacak birine ne kadar çok ihtiyacı var şu anda. Ve ne yazık ki benim ailemde – annemin hep övündüğü soylu ve varlıklı ailemizde – ölüm döşeğindeki biriyle konuşacak kimse yok. Görüyorsun ya Allah'tan uzaklaşmak için, insanın ille de senin gibi annesinin ölüp ailesinin dağılması ve çile çekmesi gerekmiyor."

"Üç beş gün öncesine kadar savunduğum saçma sapan düşüncelerimi dinlemekten bıkmadıysan, buna bir yenisini ekleyebilirim." diye en sonunda gülümsedi Aziz.

"Yo, hayır! Lütfen anlat. Henüz bunun farkında olmayan gençler için üzülüyorum yalnızca."

"Seni tanıdığımda, bu kızın Allah'tan isteyecek bir şeyi kalmış mı ki! demiştim kendi kendime. Asıl bunun için seni anlamakta zorlanmıştım. Yani senin ailenin fertleri tam benim düşündüğüm tepkiyi verip Allah'tan uzaklaşmışlar bence."

"Ben hiç böyle düşünmemiştim." diye şaşkınlıkla başını salladı Zeynep. "Gerçekten hiç alıma gelmemişti. Sadece kimse onlara dinî eğitim vermemiş diyordum."

"Dertleri, sıkıntıları olup çalacak kapı bulamasalardı; hiç değilse bir ikisi kendi arayıp bulurdu bu yolu."

"Gerçi hiçbiri Allah'ın varlığını reddetmiyor, hatta para ile yapılan ibadetlerin bir kısmını da yerine getiriyor ama.. ama bu yetmiyor. Yoksa akıllarını kaçıracak ölçüde şu ölüm korkusunu yaşamazdı hiçbiri. Belki inanmayacaksın ama dua etmeyi bile bana Esma Teyze öğretti." Sonra sesini kısıp "Ne namaz kıldığımı ne ney çaldığımı ailem biliyor." dedi. "Bunu bile söyleyemedim."

Aziz bir an düşündükten sonra "Neden olduğun gibi görünmüyorsun?" diye sordu. "Beni bir daha seni görmeme kararını aldıracak kadar etkilemişti hâlin. Ailen seni silip atamayacağına göre... Ne dersin?"

"Bilmiyorum," diye mırıldandı Zeynep. "Aslında belki de tam zamanı..." Sonra yine "Bilmiyorum." dedi. "Kafam karıştı, şu anda neyin doğru olduğunu bilmiyorum."

"En iyisi biz şimdi sıcak birer çay içelim." diye gülümsedi Aziz. "En doğrusunu yapacağından eminim ben."

Çayları gelinceye kadar konuşmadılar. Sonra da sözleşmiş gibi sıkıntılarını bir kenara bırakıp derslerden, havaların sonunda ısınmaya başladığından söz ettiler çaylarını içerlerken. Yalnız tam kalkarken "Teşekkür ederim." dedi Aziz. "Gelip beni dinlediğin için teşekkür ederim. Sen çok özel bir insansın... Ve benim için çok değerlisin."

Zeynep cevap vermeden sadece gülümsedi. Kafeden çıkıp arabasını park ettiği yere yürürken,

"Zamanım olsa seni bırakırdım ama şimdi hemen eve dönmem lâzım." dedi. "Annem dayıma götürmek için bir şeyler hazırlayacaktı. Onu alıp hastaneye gideceğim"

* * *

Annesinin, odanın hastane havası kaybolsun diye dayısı için ayırdıklarını görünce içi titredi Zeynep'in. Özel hastane olduğu ve hepsi hastalandıklarında oraya gittiklerinden, görevliler fazlasıyla hoşgörülüydü istekler karşısında. Komidinin üzerine koymak için iki aile fotoğrafı, iki şık vazo, canlı renklerle dokunmuş bir battaniyeyi götürdüler hastaneye.

"Dayın denizi çok severdi. Bilirsin havalar iyice soğumadıkça balkonda denize karşı çay içmeye bayılırdı." diye bir de masmavi denizin insanın içini açtığı bir tablo almıştı duvara asmak için."Bir iki gün değil ki bu! Biraz ev havası olsun ki, yattığı sürece içi kararmasın."

Dayısının artık oksijen maskesi olmadan nefes alamaz duruma gelişine hâlâ alışamamıştı Zeynep. Onu gördüğünde yine içi bir hoş oldu. Eliyle zaman zaman maskeyi indirip, yine de bir iki cümle konuşmaya çalışıyordu dayısı.

"Ne zaman istersen ağabeyimin yanında ben kalırım." diyordu yengesine Semra Hanım. "Arada eve gidip biraz dinlenmelisin sen de."

Kocasının çok az bir ömrü kaldığını bildiğinden son günleri onunla geçirmek istiyordu yengesi. İki üç günde bir kısa süreliğine eve gitmenin yeteceğini söyledi.

"Banyo yapıp üstümü değiştirmem kâfi benim için." diyordu dolmaya hazır gözlerini kocasından kaçırarak.

Dönüş yolunda aniden,

"Anneciğim, ben bir süredir ney dersi alıyorum." dedi. "İyice öğrendikten sonra söyleyip, size sürpriz yapacaktım."

Şevkini kıracak bir şey söylemesinden korktuğu için aceleyle devam etti. "Ama bu gün hastanede birden düşündüm ki, ney sesinin dayım üzerinde rahatlatıcı bir etkisi olabilir. Ne dersiniz anneciğim, dayım hoşlanır mı bundan?"

Semra Hanım ağabeyine en ufak bir yararı olacak her şeyi denemeye hazır bir ruh hâli içindeydi, zaten Zeynep de bunu fark ettiği için özellikle dayısının rahatlayacağını vurgulamıştı.

"Beni hep şaşırtıyorsun kızım. Nereden çıktı şimdi bu ney?"

Zeynep rahat bir nefes aldı, sesinde en ufak bir sitem yoktu annesinin.

"Çok iyi bir müzik eğitim aldım anneciğim, bunu da size borçluyum. Nota bilgimi başka bir enstrümanda daha değerlendirmek istedim. Piyano gibi bir batı müziği enstrümanından sonra bir de doğuya özgü bir enstrümanını denemek istedim. Ne ölçüde başarılı olduğuma, dinledikten sonra siz karar vereceksiniz."

"Evet... Belki de bu iyi bir fikir yavrucuğum. Dayın müziği çok sever. Hastaneye piyano götüremeyeceğimize göre..." Sonra birden canlandı. "Ah! Nasıl daha önce aklıma gelmedi. Bir küçük müzik seti ve onun

sevdiği parçaların CD'lerini götürebilirim. Hatta uyuyamadığında kulaklıkla gece bile dinleyebilir."

Bir sızı yalayıp geçti Zeynep'i. Dayısının birkaç haftalık ömrü vardı ve ona hâlâ caz ve gitar konçertosu dinletmeyi düşünüyordu annesi.

"Yarın yetkililerden izin alıp ney çalacağım dayıma." dedi. "Kapıyı kapatırsak ses pek dışarı çıkmaz. Ayrıca neyin hastalar üzerinde olumlu etkisi olduğuna dair araştırmalar da var."

"Gerekirse ben konuşurum." dedi Semra Hanım. "Ah, kızım! Bence dayın çok hoşlanacak bundan."

Ertesi gün öğlene kadarki derslere girip, sonra hemen hastanenin yolunu tuttu. Annesi daha önce gideceğimi söylediğinden uğramamıştı eve. Neyini ve notalarını alıp çıktı dayısının odasına.

Semra Hanım çoktan küçük bir müzik setini odaya yerleştirip CD'leri dizmişti komidinin üstüne. Odaya adımını atar atmaz Brahms'ın Piyano Konçertosu'yla karşılaşınca, annesini seçiminden ötürü kutladı içinden. Eserlerine egemen olan dinginlik ve romantizmden ötürü "Brahms, güneş gibi insanın içini ısıtır." derdi piyano hocası.

Dayısı ağzını ve burnunu kaplayan oksijen maskesi yüzünde, gözleri kapalı müziği dinler görünüyordu. Diğerleri de kendilerini müziğe kaptırmış gibiydiler.

Zeynep'in içeri girdiğini görünce gülümseyerek oturmasını işaret etti annesi. Kucağında neyi ve notaları olduğu halde, düşünceleri zaman zaman piyano dersi aldığı günlere kayarak müziğin bitmesini bekledi.

Ayağa kalktığında dayısı da gözlerini açmıştı. Yeğenini görünce eliyle maskeyi kenara çekip,

“Getirdin mi neyini?” deyince annesinin konudan söz ettiğini anladı.

“Evet dayıcığım” diye eğilip yanaklarından öptü onu. “Bu gün daha iyi gördüm sizi.” Başka ne diyebilirdi ki!

“Müziğin sihirli etkisi,” diye atıldı yengesi. “Semracığım ne kadar iyi düşünmüş bunu. Seyfi Bey’e can geldi sanki.”

“Ben asıl seni dinlemek istiyorum.” dedi dayısı yine maskeyi ağzından uzaklaştırarak.

“Anneciğim, siz görevlilere söylediniz mi?” diye sorarken sandalyeyi yatağa yaklaştırmıştı.

“Rahatça çalabilirsin. Bu katta hafif bir müzik sesinden rahatsız olacak hasta yokmuş. Hatta doktorun hoşuna bile gitti.”

“Buna sevindim.” dedi Zeynep. Sandalyenin önüne sehpayı çekip, üzerine notalarını koyacağı portatif notalığı yerleştirdi. Neyini kutusundan çıkarırken, yengesi de isteği üzerine yastıklarla destekleyerek kocasını yatakta doğrulmuştu biraz. Zeynep kapalı olduğundan emin olmak için kapıya son bir göz attıktan sonra, önüne Yürük semainin notalarını yerleştirdi. Neyini tam ağzına götürecekken ellerini tekrar kucağına indirip dayısına döndü. Dinlemeye hazır mısın, der gibi gülümseyince, Seyfi Bey başını sallayarak baktı yeğenine. Bu bir onay mıydı, yoksa yeğenini yüreklendirmek mi istemişti. Yüzünün yarısını kapayan

maske sebebiyle ağzını göremese de kısılan gözlerinden gülümsediğini anladı onun.

Başını hafifçe sola yatırıp neyi ağzına dayadı ve bütün gücünü düşüncelerine yoğunlaştırıp Allah'tan yardım istedi. Neyden çıkacak sesin, O'nun sevgisinin yüreklere akması için yol olmasını diledi.

Gözü önündeki notalarda yüreğinin bütün coşkusuyla üflüyordu neye. Bazen bir inlemeye bazen ötelere çağrıya dönüşüyordu müzik. Önündeki sayfanın son notalarına yaklaşırken annesinin eli uzandı kâğıda. Çocukluğundan beri piyano dersi olan, Avrupa'da müzik eğitimi gören Semra Hanım her ne kadar neye yabancı olsa da, dinlerken gözleriyle notaları izleyebilmişti. Kızından önce davranarak kâğıdı değiştirince Zeynep'in içi minnetle doldu ve o an öyle geldi ki neyden yükselen sese yansıdı bu sevgi.

Zeynep ney üflemeye başladığında, dayısında önce yalnızca merak ve bir de kendisi için bu yorgunluğa katlandığını bildiğinden yeğenine karşı şefkat hissi vardı. Ama neyden yükselen ses odayı doldurdukça, içine akması için kulağından yüreğine yol bulması güç olmadı. Gözlerinin dolmaya başladığını hissedince sımsıkı kapadı göz kapaklarını. Yeğeni çaldığı sürece gözlerini bir kere bile açmayınca, bakışları sık sık ona kayan karısı uyudu mu diye düşündüğü sırada Zeynep son bir üfleyişle parçayı bitirmişti. Yüzünü dayısına çevirdiği an, o da gözlerini açmıştı. Göz kenarlarından birbiri peşi sıra yaşlar yastığa damlarken, korkusunu ve çaresizliğini gizlemeyi bırakmış, yardım istercesine bakıyordu yeğenine. Zeynep sehpaya bırakmayı bile akıl etmediği

neyi elinde olduğu hâlde kalkıp yatağa oturdu, boşta kalan eliyle dayısının elini tuttu sımsıkı.

"Sizin için çaldım dayıcığım, yalnız sizin için... Beğendiniz mi?"

Diğer eliyle maskeyi kenara çekti Seyfi Bey.

"Beni ihya ettin kızım." dedi nefes nefese. "Sen bir derya imişsin de biz anlamamışız."

Nefesi kesilmiş gibi hızla maskeyi ağzına dayayıp soludu sonra.

Zeynep uzanıp bir kağıt peçete aldı, alnında biriken terlerle birlikte göz yaşlarını da sildi onun. Dayısı tekrar gözlerini kapadığında kalkıp ney kutusunu aldı. Neyini yerleştirirken, "Teşekkür ederim yavrum." dedi Semra Hanım. "Bu kadar güzel ney çaldığını bilmiyordum."

"Gene çalarsın değil mi Zeynep?" Yengesi yanakları al al heyecanla doğrulmuştu yerinden. "Ne diyeceğimi bilmiyorum, o kadar heyecanlandım ki!"

"Tabii yengeciğim! Dayımı yormazsa, sık sık uğrayıp çalarım yine."

"Senin bir şey söylemene gerek yok Seyfi Bey'ciğim" diye maskesini kenara çekmeye çalışan kocasından önce atıldı yengesi. "Elbetteki seni dinlemek isteyecektir. Öyle değil mi?"

Dayısı başını sallarken, gözlerindeki çağrı her türlü konuşmadan daha etkileyiciydi.

Zeynep ertesi gün sınavının olduğunu söyleyerek özür dileyip ayrıldı yanlarından. Seyfi Bey'in soluk alıp vermesi dışında odada çıt çıkmadan oturuyordu iki

hanım. Semra Hanım'ın şaşkınlığı büyüktü. Zeynep'in ney çalmaya başladığı andan beri ilk defa kızını ne kadar az tanıdığını düşünüyordu. Ona ailenin geleneksel çizgisini sürdürecek bir eğitim verdiklerine, daha ötesi Zeynep'in de bu yolu izlemekten memnun olduğuna inanmıştı bu güne kadar. Şimdiyse onun kendisine çok yabancı başka bir dünyası olduğunu fark etmenin şaşkınlığını yaşıyordu. Günlerdir ağabeyini bir parça rahatlatmak için çırpınmış, ama onun gözlerindeki korku ve ıstırabı giderememişlerdi bir türlü. Bu gün alelacele bir CD çalar alıp gelmesinin sebebi de buydu. Gerçi Seyfi Bey memnun olmuş görünmüş, Zeynep gelinceye kadar da getirdiği CD yi dinlemişti yattığı yerden ama bu bir parça can sıkıntısını gidermeye ve vakit geçirmeye yaramıştı ancak. Oysa neyden yükselen sesi dinlerken ağabeyinin yüzü ışımış; ağrısı, ıstırabı dinerek huzur dolu başka bir dünyaya gitmişti sanki. Kendisi de benzer duyguları yaşadığından bunun böyle olduğundan emindi. Zeynep çıktığından beri camın önündeki sandalyeye oturup sessizce dışarıyı seyretmekte olan yengesine bakışları kayınca, onun da aynı ruh hâli içinde olduğunu tahmin etti.

Kafası karışmıştı Semra Hanım'ın. Yaşamının dışında bırakmaya özen gösterdiği bir dünyadan seslenmişti Zeynep. Kızı ne zaman girmişti o dünyaya? Demek ki bir arayış içine girmişti, ne zaman olmuştu bu? "Şu hâlde hayatından memnun değildi ve ben bunun hiç farkına varmadım" diye düşünüyordu üzüntüyle. Esma Hanım'ın etkisi dese... Hayır! Bu onu aşan bir durumdu. Ama ortada bir gerçek vardı. Ney sesi düşünce dünyalarında yeni bir kapı açmıştı. Başını

kaldırıp ağabeyine baktı, uyuduğunu hiç sanmıyordu, onun da kafası karışmış olmalıydı. Ölüme bu kadar az kala bunun iyi mi kötü mü olduğuna karar veremedi bir an. Sonra eğer kızını yeni arayışlara ittiyse ve son günlerinde ağabeyinin korkularını gideremiyorsa, bu güne kadar doğruluğuna inandığı yaşam tarzında ve düşüncelerinde eksik bir şeyler olduğu sonucuna vardı açık yüreklilikle.

"Ben yarın yine gelmeye çalışırım." diye ayağa kalktı.

"Sağol Semracığım." Yengesi de ayağa kalkmıştı. "Sen de bizimle beraber yoruluyorsun. Ben buradayım, sen yarına kadar dinlen." Gözüyle refakatçi yatağını işaret edip "Ben de biraz yatacağım." Sonra sevinerek "Yarın da zaten Ceren geliyor Fransa'dan." diye ekledi.

"Ne iyi! Ağabeyime moral olur bu."

Oğlu geçmiş olsun diye bir yarım saatliğine uğrayıp iş için İzmir'e gitmişti. Kızının gelmesini dört gözle beklediğini bildiğinden, Semra Hanım daha bir seviniyordu yeğeninin dönüşüne.

"O zaman yarın görüşürüz." diye eğilip ağabeyini yanaklarından öptü. "Getirmemi istediğin bir şey var mı?"

Seyfi Bey başını hayır anlamında sallayıp gülümsemeye çalıştı, hem teşekkür, hem uğurlama vardı bu tebessümde. Semra Hanım çıkıncaya kadar bakışlarıyla onu izleyip tekrar gözlerini kapadığında "Eski sağlıklı günlerime dönmek istiyorum." diye geçirdi içinden "O günlere dönüp öbür dünya için hazırlık yaparsam, ölümü daha rahat karşılar mıydım acaba?"

Seyfi Bey akciğer kanseri olduğunu öğrendiğinde bile hâlâ umutluydu, ailesinin haberi olmadan tedavisinin yapılabileceğine inanıyordu. Nasıl olsa iyileşecekti, onları üzmeye gerek yoktu; hep böyle düşünmüştü. Ne zaman ki nefes alamaz duruma gelmiş, oksijen maskesinden aldığı soluk bile vücuduna yetmemeye başlamış; dehşetle yolun sonuna geldiğini fark etmişti. Hayatı boyunca Allah'ın varlığını reddetmemişti ama O'nun emirlerini yerine getirmek için bir çabası da olmamıştı. Şimdi nerede okuduğunu hatırlamıyordu ama bir yazı aklına geliyordu sık sık.

"...Son yüz yılda ülkemiz Müslümanlarında görülen tuhaf bir durum bu." deniliyordu yazıda. "En azından on kişiden dokuzu kendini Müslüman olarak tanımlar bu ülkede, ama İslâm'ın beş şartından dördünü yerine getirmez. Dili dolaşmazsa bir bildiği kelime-i şehadettir. ..." Başka hiçbir dinde bu vurdumduymazlığın görülmediğiyle devam eden yazıyı sonuna kadar okumamıştı o gün. Şimdi içinde yakıcı bir pişmanlıkla yılların ne kadar çabuk ve ne kadar boş geçtiğini düşünüyordu yattığı yerde. Az önce hiç olmadığı kadar birine gıpta etmişti ki; o da yeğeniydi. Zeynep'in ney üfleyişinin herhangi bir enstrüman çalmaktan çok farklı olduğunu anlamıştı. Peş peşe iki cümleyi zor dile getirirken artık yeğeniyle uzun uzun konuşması hayaldi ama onun düşünce dünyasının şu ailedeki herkesden daha zengin olduğu muhakkaktı. Başını bir gayretle çevirip karısına baktı, refakatçi yatağına uzanıp gözlerini kapamıştı. Başını diğer

tarafa çevirirken gözleri dolmuştu çoktan. Deminden beri tutmaya çalıştığı gözyaşlarını bıraktı, sessizce içini çeke çeke ağlamaya başladı.

* * *

Semra Hanım evine dönüp yatağına uzandığında kaç gündür olduğu gibi dişi sızlamaya başlamıştı yine "Dayının bu kadar ağır hasta olabileceği hiç aklıma gelmemişti, günlerdir farkında olmadan dişlerimi sıkmış olmalıyım." demişti Zeynep'e. Hastanedeyken ağrısını hissetmiyordu. Belki bu yüzden yolunu uzatıp diş hekimine uğramak gözünde büyümüştü bu güne kadar. Dayanamayıp bir ağrı kesici istedi hizmetçi kızdan, ilâcını içtikten sonra da telefonun başına geçip diş hekimini çağırdı.

Akşam Zeynep'in karşısında yoğurdunu yerken,

"En küçük bir şeyi bile çiğneyemiyorum." diye yakınıyordu. "Ağrı bütün çeneme yayıldı, dişlerimi birbirine dokunduramaz oldum."

"Ama böyle hâlsiz düşeceksiniz anneciğim. Hiç değilse bir bardak ballı süt içseydiniz."

"Kahvaltıdan beri süt ve muhallebiyle ayakta duruyorum." dedi sıkıntıyla Semra Hanım. "Eğer ağrım dinmezse yarın akşama kadar da bu böyle sürecek. Çünkü dişçim yarın kendisi doktora gidecekmiş, bana ancak akşam altıya randevu verebildi."

"Eh, doktorlar da hasta olur anneciğim." diye güldü Zeynep. "Hiç değilse yarın hastanede fazla kalmayın da..."

"Yarın akşama doğru Ceren gelecekmiş, dayına saatler geçmek bilmez şimdi. O yüzden gideyim ki, biraz oyalansın."

Ağzına aldığı yoğurdu şöyle bir dilinin üzerinde dolaştırıp yutuyordu. Semra Hanıma öğleden beri öyle geliyordu ki, bütün dişleri avucuna dökülüp yarına ağzında tek diş kalmayacaktı

"Of!" diye inledi. "Tadını alabilmek için yoğurdu ve muhallebiyi bile farkında olmadan çiğniyormuş insan, bunu yeni fark ediyorum.

Masadan kalkarken "Vaktin olursa yarın bir ara sen de uğrayabilir misin dayına?" diye sordu. "Hatta belki biraz ney çalarsın yine..."

Annesinin bakışlarında ilk defa bu kadar açık bir istek okuyordu Zeynep.

"Elbette! Yarın öğleden sonra gelirim hastaneye." dedi sevinçle. Annesinin neyi bu kadar çabuk benimsemesiydi asıl sevindiği.

Ertesi sabah sadece bir bardak süt içebildi Semra Hanım.

"Süt çocuklarına döndüm." diye bir parça ekmek yemek istediyse de ancak sütte yumuşatarak dilinin üstünden yuvarlayıp yutabildi.

"Öğleden sonra hastanede görüşürüz." diye kızını okula uğurlarken insanın kuru ekmek yiyebilmesinin bile ne büyük bir nimet olduğunu düşünüyordu Semra Hanım.

Kızı gittikten sonra yatak odasına geçip İsmet Bey'in evde kalan ufak tefek son kişisel eşyalarını toplamaya

başladı. Üzüleceğinden korktuğu için Zeynep'e bu gün babasının geleceğini söylememişti hiç. Ayrılacaklarını açıkladığı günden beri kızını gözlemliyordu. Fazla etkilenmemiş gibiydi. "Yıllardır babasını o kadar az görüyor ki, normal bu..." diye düşündü üzüntüyle, sonra birden bir korku yalayıp geçti. İsmet Bey kadar değilse de, kendisi de kızına fazla vakit ayıramamıştı. Müzayedeler, kulüp toplantıları, sergiler... İliklerine kadar ürperdi. Kızının hayatından çıkıp gidecek olsa kendisini de ancak babasını aradığı kadar mı arayacaktı? Dişinin ağrısı da dayanılır gibi değildi, ateş bastı. Mutfağa gidip bir naylon torbaya buz koyarak yanağına bastırdı. Yüzü buz kesse de ağrısına iyi gelmişti.

Çekmeceleri, dolap kapaklarını açıp kravat, kemer, çorap, kocasından kalan ne varsa çıkarıp yatağın üstüne koyarken, ayrılma kararının çoktan bitmiş bir evliliğe son nokta koymak olduğunu düşünüyordu. Yıllardır haftanın altı günü geç saatlere kadar çalışıp akşam yemeklerine gelmeyen, geriye kalan bir pazar gününü de dışarıda geçirmeyi çocuğu ve karısıyla olmaya tercih eden biriyle bu kadar evli kalmak bile başarı sayılmalıydı. İsmet Bey evden uzaklaştıkça bir hastalık gibi bu kendisine de bulaşmıştı ki; en çok buna üzülüyordu şimdi. Tuvalet masasının üstüne koyduğu ağrı kesiciden bir tane daha alırken zamanının çoğunu alan sosyal çalışmaları azaltmaya karar vermişti.

"Benim yaşımda biri için fazla yorucu olmaya başlamıştı zaten." diye kendi kendine söylenirken İsmet Bey geldi.

Zeynep'in okulda olduğunu söyledi, ağabeyinin durumunun ağır oluşunu ise dilinin ucuna kadar gelmişken söyleyemedi. Nasıl olsa ziyaret etmeyi çok istediğini ama bu günlerde çok fazla işi olduğundan zaman ayıramayacağını söyleyecekti.

"Zeynep beni habersiz bırakmasın."

Bir yolculuğa çıkar gibi kızına selâm söyleyip ayrılmıştı evden. Kocasının ardından kapıyı kapatırken gözlerine yaş dolduğunu hissetti, bir an önce gidip şu ağrıyan dişi göstermeliydi.

* * *

Zeynep öğleden sonra hastaneye gittiğinde,

"En az Ceren'i bekler kadar heyecanla gözledi yolunu." diye fısıldadı yengesi "Neyini getirdin mi?"

"Evet yengeciğim," diye dayısına yaklaşıp öptü. Onun maskeyi çekmek için elini ağzına götürdüğünü görünce,

"Siz kendinizi yormayın dayıcığım." diye gülümseyerek engel oldu. "Biraz ney dinlemek ister misiniz?"

Gözleriyle buna evet dedi hasta. Karısı arkasına yastık koyarak doğrultmak istediyse de istemedi bunu. Bu gün elini kaldırmak bile güç geliyordu, yatağında doğrulmayı göze alamadı.

Neyi üflemeye başladığında bir hemşire gelip kapıyı açtı, sesi daha iyi duyabilmek için kattaki hastalar istemişti bunu.

Zeynep, ney çaldığı sürece dayısı gözleri sımsıkı kapalı yattı. Parçayı bitirip merakla ona döndüğünde, en sonunda aralanan gözlerinden yaşlar süzülürken,

dayısının bakışlarında yine korku ve yardım çağrısı okudu Zeynep. Ne yapacağını bilemeden üzüntüyle neyi kutusuna yerleştirirken yeğeni geldi.

"Eşyalarımı kapıdan eve bırakıp aynı taksiyle geldim buraya." diye heyecanla eğilmişti babasına.

Sakin görünebilmek için büyük çaba gösterdiği belliydi yeğeninin. Her ne kadar babasının hasta olduğunu bilerek geldiyse de, onu bu kadar bitkin görmeyi beklemiyor olmalıydı. Dayısı ise çok sevdiği kızını görmekten duyduğu sevinci dile getirmekten uzaktı artık. Zaman zaman oksijen maskesini kenara çekip konuşmaya çalışıyor ama hemen peşinden soluksuz kalmışçasına maskeye sarılıyordu yine.

"İnsan sadece şu hastane odasında yaşananları görünce öbür dünyanın mutlaka var olması gerektiğine inanıyor." diye düşünüyordu Zeynep. Dakika dakika ölüme yaklaşırken dayısının ve onu sevenlerin acısını başka hiçbir şey dindiremezdi her hâlde. Evet! Öbür dünya mutlaka vardı ama iki farklı dünya olarak; Cennet ve Cehennem. Bu düşünceyle iliklerine kadar ürperip tekrar dayısına baktı. Onun gözlerinde apaçık okunan korkuya bakılırsa dayısının aklından geçenler de pek farklı olmamalıydı.

Bir ara dayısı gibi soluğunun kesildiğini hissedince, bir an önce buradan uzaklaşmak isteğiyle ayağa fırladı.

"Benim arkadaşıma uğramam gerekiyor. Sizi de eve bırakayım mı anneciğim?"

"Sen git yavrucuğum." dedi Semra Hanım. "Benim saat altıda diş hekiminde olmam gerekiyor. O zamana kadar burada kalırım."

Zeynep hastaneden çıkarken Betül'ü aradı. Evde olduklarını öğrenince,

"Siz çayı koyun, ben pastaneden bir şeyler alıp geliyorum" diyerek rahat bir soluk aldı. Şu iç sıkıntısından ancak onlarla konuşarak kurtulabilirdi.

Betül ve Hilal'le birlikte aynı evde kalan iki genç kız da evdeydi bu gün. Zeynep geldiğinden beri üzüntüyle dayısını anlatıyordu.

"Hastalık çok hızlı ilerledi; başta dayım olmak üzere herkes şaşkın ve perişan durumda. Annemin, yengemin hatta kuzenlerimin üzerinde mutlaka çok etkisi olacak bunun. Hayatlarımızı nasıl geçirdiğimiz üzerinde düşünmeye zorlayacak bizi."

"Evet! İyi değerlendirilirse, insanın sevdiği birini kaybetmesinden bile hayırlı sonuçlar çıkabilir."

"Ama ya dayım! Artık gözlerindeki korkuyu hiç saklamıyor. Görseniz içiniz parçalanır. Kimse onu rahatlatmak için ne yapacağını bilemiyor. Şaşkınlıktan iki gündür başında ney üflüyorum. Soluk alıp verişi düzelip biraz rahatlıyor sanki."

"Çok iyi yapıyorsun. Bence sürdür bunu."

"Ama bu yetmez," diye araya girdi Hilal. "Dayın ne kadar hasta olsa da, anlattıklarından aklının başında olduğunu anlaşılıyor. O şu anda yattığı yerde hayatının değerlendirmesini yapıyor olmalı. Ona şu anda umut vermelisin, en çok buna ihtiyacı vardır."

"Dayım Allah'a inanırdı inanmasına da... İnancının gereğini yerini getirir miydi derseniz, bu noktada söyleyebileceğim bir şey yok işte..."

“Ne acı değil mi? Artık istese de ne namaz kılabilir, ne oruç tutabilir, ne Allah için bir şey yapabilir... Dayın da bunun farkında şimdi. Onun yerinde olmayı asla istemezdim.”

“Ama yine de ona ümit vermelisin. Az önce Allah’a inandığını söyledin. Bence yanına otur ve konuş, imanını tazele onun. Ona, kalbinde zerre kadar imana sahip olarak ölenin eninde sonunda cennete gireceğini söyle. Bir de hastalıkların günahlara kefaret olacağını hatırlat sık sık. İsyan etmeden çektiği ıstıraba katlanırsa, Allah’ın rahmeti çok büyük, öyle değil mi? Yani işte bunun gibi şeyler... Ona sık sık kelime-i şehadet getirmesini söyleyip cenneti anlat yanında...”

“Allah’ın merhametinin büyüklüğüne önce sen inanmalısın ki dayına ümit verebilesin...”

Arkadaşlarını dinleyip ferahladıkça ve dayısı adına umutlandıkça ilk aldığı karar, son günlerinde mümkün olduğunca onun yanında bulunmaya çalışmak oldu. Ama asıl bundan sonra kendi hayatına çeki düzen verecekti, geriye dönemez noktaya geldikten sonra dayısının yaşadığı pişmanlığı yaşamak istemiyordu. Bir de annesi... Onun ağabeyine gösterdiği şefkati gördükçe, o otoriter görüntüsünün ne kadar aldatıcı olduğunu fark etmişti. Aldığı eğitim onu böyle davranmaya zorlamış olmalıydı. Şimdi, hele de babası bütün bütün hayatlarından çıkmışken mutlaka annesiyle yakınlaşmalıydı. Belki çoktan o da yaşamıyla ilgili yeni kararlar almıştı. Böyle olmasını bütün kalbiyle diledi.

* * *

Semra Hanım yoğurt ve muhallebiyle geçirdiği iki günün sonunda diş hekiminin karşısındaydı.

"Bu gidişle bağırsaklarım tembelleşecek, posalı bir şeyler yemeye hasret kaldım."

Ağrı öylesine yayılmıştı ki, diş hekimi muayeneyi bile güçlükle yaptı.

"Görünürde bir çürük yok. Belki problem, en arkadaki kaplama dişte."

"İyi ama," diyordu Semra Hanım. "Benim yalnız tek dişim sızlamıyor ki! Dişlerimi birbirine dokunduramıyorum."

"Evet, bazen olur böyle. Sinirler yoluyla bütün çeneye yayılır ağrı. Arkadaki kaplamayı çıkarıp bakacağız."

Kimbilir nasıl bakmış olmalıydı ki,

"Merak etmeyin, uyuşturacağım." diye güldü diş hekimi. "Bu durumda dişinize bile dokundurtmazken, kaplamayı çıkartabilir miyim hiç?"

Dediği gibi yapıp çenesini uyuşturduktan sonra kaplamayı açıp son azı dişini kontrol etti doktor.

"Keşke daha önce sinirlerini alsaydık, ağrıya sebep bu gibi görünüyor."

"Peki ne olacak?" diye sordu Semra Hanım.

"Şimdi ilâç koyup göndereceğim, yarın tekrar gelmeniz gerekecek. Kanal tedavisine başlayacağız sonra."

Semra Hanım eve döndüğünde çenesinin uyuşukluğu devam ediyordu. İki gündür süt, yoğurt ve

muhallebiyle yaşadığından her ne kadar narkozun etkisinden tad alamayacağını bilse de en azından sağlığı açısından katı ve posalı yiyecekler yemesi gerektiğini düşünüp çabucak bir şeyler hazırladı kendine. Ne yediğinin tadına bile varmadan karnını doyurmaya başlamıştı ki, müthiş bir acıyla irkildi. Dilini ısırmıştı.

Zeynep eve döndüğünde annesini dehşet içinde elindeki kanlı mendile bakarken buldu. Bir şey sormadan,

"Az önce bir şeyler atıştırırken dilimi ısırdım dedi, annesi.

"Diş hekimi kaplamayı rahat çıkarabilmek için morfin yapmıştı. Etkisi geçince dişlerimi kullanamam diye karnımı doyurmaya kalktım ve işte sonuç... Dişçimi aradım, beni uyarmadığı için özür diledi, tabii uyuşmuş dilimle tad almadan bir şey yemeye kalkacağım hiç aklına gelmemiş."

"Ne kadar üzüldüm! Çok ağrıyor mu?"

"Dişlerimin ağrısına bir de dilimin sızısı eklendi şimdi. Dil, tat alma organıdır diye öğretildi bu güne kadar. Ve bir de konuşmak için gerekli zannederdim. Nasıl yemek yediğimi bu güne kadar hiç düşünmemişim. Dil inanılmaz bir kıvraklıkla lokmaları dişlerin arasına itiyor ama o kadar çabuk geri çekiliyor ki, biz yaptığı büyük işin farkında bile olmuyoruz. Bu gün narkozun etkisiyle görevini yapamaz hale gelince iki lokmayı çiğneyip yutamadım. Gerçekten dehşet içindeyim kızım. Dilim sadece bu görevini yapmazsa aç kalacakmışım." Elindeki mendili ağzına götürüp

bastırdı. "Görüyor musun, hâlâ kanıyor... Günün birinde başardıklarını düşünüp kendi dilime hayran olacağım aklıma gelmezdi."

"Bir arkadaşımın ağabeyi de buna benzer bir şeyler söylemiş"

"O da mı kendi dilini yemeye kalkmış?"

"Hayır anneciğim. O biraz hüzünlü bir hikâye..."

Sonra Zeynep Aziz'in ağabeyinin yaşadıklarını anlattı. Çocuğunun hastalığı karşısında yaşadığı çaresizlikten ve bir hastalıktan yola çıkıp insan vücudunun işleyişini araştırmaya yönelmesinden söz etti.

"Çocukluğunda inançlı biriymiş ama sonra biraz da yaşadığı acılar sebebiyle katı bir ateist olup çıkmış. Sonra oğlunun hastalığı ortaya çıkınca günlerce, haftalarca insan vücudunu araştırmış... Hâlâ da sürdürüyormuş bunu. Ve şu anda anneciğim, o da insan vücudunun olağanüstü işleyişi karşısında derin bir hayranlık içindeymiş. Ve tabii böyle mükemmel bir varlığın mutlaka bir yaratıcısı olması gerektiğini de kabul etmiş. Böylece çocuğunun hastalığı tekrar Allah'a bağlanmasına yol açmış. Ne güzel bir sonuç değil mi anneciğim?"

Semra Hanım yerinden kalkarak elindeki kanlı mendilleri atıp geldi.

"Haklısın. Bizim her organımız ayrı ayrı birer mucize." diye mırıldandı geri döndüğünde. "Diş ağrısı gibi küçük bir rahatsızlık sonucu bunu görebildiğim için şanslıyım ben. Belki de dayının hastalığı duyarlılığımı arttırdı benim." Sonra sesini yükseltti. "Günün

birinde bunu unutacak olursam, kendi dilimi yemeye kalktığımı bana mutlaka hatırlat kızım."

"Buna gerek kalacağına sanmıyorum anneciğim."

Semra Hanım tam tekrar yerine oturmak üzereydi ki, bu son söz üzerine duraladı. Sonra yaklaşıp çekinerek kızına sarıldı, peşinden sımsıkı kucakladı onu.

"Ağabeyim de gidiyor... Bir sen kaldın... Sen benim pek bilmediğim bir dünyayı keşfetmişsin. Bana da anlat. Senin aradığın huzura benim de çok ihtiyacım var."

* * *

Seyfi Bey, kızı Fransa'dan döndükten sonra ancak iki hafta yaşayabildi. Son iki günde oğlu da yanındaydı.

Zeynep, bu süre içinde mümkün olduğunca dayısının yanındaydı. İlk günler önce biraz ney çalıp sonra da dayısının başucunda oturdu yalnızca. Sonra arkadaşlarıyla kararlaştırdıkları gibi konuşmayı denedi. Gözü, bir annesine, bir yengesine gidiyor, lâfı nasıl toparlayacağını bilemiyordu. Dayısının gözlerindeki ışıltıyı gördükçe ürkekliğinden sıyrılıp ona ümit vermeye ve elinden geldiğince imanını tazelemeye çalıştı. Ne yengesi, ne annesi karşı çıktı kendisine. Çok değil daha bir ay önce böyle bir şey yapmaya kalkacak olsa "Hastanın yanında ölümden ve öbür dünyadan söz edilir mi hiç?" diye sustururlardı kendisini..

Çok mutlu eden bir gelişme de ileriki günlerde kendilerine ney çalmayı sürdürmesini istemeleriydi. Çünkü şu amansız hastalık kalplerini yumuşatsa da

hayat devam ettikçe ölüm acısı unutulacaktı elbette. Neyin büyülü sesinde kalpleri yumuşatan bir şey vardı ve onların bu bağı sürdürmek istemeleri bu yüzden içini sevinçle doldurmuştu Zeynep'in.

Bölüm 13

Öğlene doğru dersten çıkmıştı Aziz. Sonraki ders iki saat sonraydı. Kantinde toplanan arkadaşlarının konuşmalarına katılamayacağını hissedince dışarı çıkmış, kendini amaçsız bulvardan aşağı yürürken bulmuştu. Tam Beşiktaş Çarşısı'na gelmişti ki, ezan sesiyle irkildi. Uzun zamandır kurşun dökülmüşçesine ezan sesine tıkalı olan kulaklarından ta yüreğine akmıştı ilahî çağrı. Düşünmeden Sinan Paşa Camii'ne yöneldi. Avluda abdest alan üç kişinin yanına oturup aceleyle ayakkabılarını çıkardı. Elini suya uzattığında, yanlış bir şey yapma endişesiyle bir an duraksadıysa da, şaşılacak bir şekilde yıllar önceki namazları ve namaza hazırlıkları canlanıvermişti gözünde. Abdestini tamamlayıp namaza yetişmeye çalışan on beş - on altı yaşlarındaki iki gençle birlikte girdi camiye. Arka safın en kenarına dikilip namaza durduğunda, güneş vurmuş kardan adam gibi ufaldıkça ufaldığını hissetti. Öylesine utanıyordu...

Namaz bitip cemaat dağıldığında çıkmadı camiden. O kadar uzun süre dua etmemişti ki, sadece: "Affet beni Allah'ım!" diyordu tekrar tekrar. Başka

bir şey aklına gelmiyordu. Yavaş yavaş içine bir ferahlık yayılırken Yahya Kemal'in bir yazısı geliyordu gözünün önüne. Kitabı Zeynep vermişti. "Özellikle her kesim tarafından kabul görmüş birinin eserini seçse de, düşüncelerimi değiştirmeye çalıştığı apaçık ortada..." diye düşünmüştü şimdi anımsadığı parçayı okuduğunda. Dinî yönden onun kendisine baskı yaptığını takıntı haline getirdiği o günlerde: "En sevdiğim şairdir." diye kendisine hediye ettiği kitabı üstünkörü şöyle bir karıştırıp bırakmıştı. Ancak Nevin'in ölümünden sonra eline alıp her satırını dikkatle okumuştu, hatta işaret koyduğu kimi yerleri dönüp tekrar tekrar gözden geçirmişti. "Ezansız Semtler" makalesi de bunlardan biriydi. Anımsadığı kadarıyla şunu söylüyordu şair. "Biz minareler ve ağaçlar arasında ezan seslerini işiterek büyüdük. O mübarek yerlerden sonra ayrılsak da böyle bir namaz vaktinde yine dönebiliriz. Fakat minaresiz ve ezansız semtlerde doğan ve batı terbiyesiyle yetişen çocuklar ne yazık ki dönecekleri yeri hatırlamayacaklar..."

Bu gün ayakları kendini şu camiye sürükleyip Allah'ın karşısında secdeye varabildiyse, bunu bugüne kadar hep bir parça aşağıladığı çorak köyünde geçen çocukluğuna ve ailesinden aldığı ilk dinî eğitime borçlu olduğunu düşünüyordu.

Nevin'in böyle bir şansı olmamıştı ne yazık! Ezan sesinin duyulmadığı modern apartmanlarda büyümüştü. Ne başında beyaz namaz örtüsüyle namaz kılan bir nine, ne bastonuna dayana dayana camiye

gidip gelen bir dede görmüştü. Sabırsızlıkla beklenen iftar saatlerini yaşamamış, üstünde yeni elbisesiyle babasının bayram namazından dönüşünü beklememişti camda. Çocukluğunda Allah'la arasında bir bağ kurulmayınca, o korkunç kazadan sonra yardım isteyebileceği en sağlam kapıyı da bulamamıştı. Haklıydı büyük şair. Hayatın güçlükleri karşısında beli bükülünce, sığınabileceği sakin limanı hatırlayamamıştı ne yazık!

Babasının elinden tutup gittiği bayram ve teravih namazlarına, yer yataklarında el açıp dua ettiği gecelere, Mustafa'nın buz gibi yere serdiği çarşaf üzerinde kıldığı namazlara... çocukluğunda ruhuna atılmış her tohuma karşı içinde sonsuz bir minnet duydu. O tohumlar ki, ne kadar üstünü örtmeye çalışsa da canlı kalabilmiş ve bugün şu camiye sürüklemişti kendini. Gözleri dolu dolu, yüreğinin bütün coşkusuyla şükretti Allah'a.

* * *

Camide namaz kılıp dua ettiği günden beri ruhunu bir neşe sarmış, haftalardır kendini sıkan kollar gevşeyip rahat bir soluk almıştı sanki. Ah, bir de Zeynep'i görebilseydi! Ama günlerdir yalnızca telefonda duyuyordu sesini.

"Son günlerini yaşıyor, dayımın yanında olmalıyım." diyordu her defasında.

"Dayımı kaybettik." dediğindeyse inadına rast gelmiş gibi kendinin zamanı kalmamıştı. Anadolu Lisesi ve kolej sınavları yaklaştığından aileler özel dersleri arttırmasını isteyince, hem bunca zamandır

ekmeklerini yediğinden hem de paraya ihtiyacı olduğundan okul dışında kalan bütün zamanını öğrencilere ayırmak zorunda kalmıştı. Üstüne final sınavları yaklaşmış, bitirme ödevini ise hâlâ bitirip teslim edememişti. Anadolu Lisesi sınavlarının yapıldığı günün sabahı Ortaköy'de buluştular sonunda.

"Dört yıldır özel ders veriyorum ama hiç bu yılki kadar sıkılmamıştım." diye dert yanmaktan kendini alamadı Aziz. "Kendime ayıracak zamanım kalmadı hiç. Sınavlarım da başladı, üç beş saat uykuyla duruyorum." Nasıl söyleyeceğini bilemeden duraladı biraz. "Ama hepsinden zoru, seni görememek..."

"Üzgünüm." diye gülümsedi Zeynep. "Mümkün olduğunca dayımın yanında olmak istedim, ayrıca annemin de bana ihtiyacı vardı."

"Kusura bakma," dedi Aziz yeni aklına gelerek. "Tekrar başın sağ olsun. Sen iyi misin?"

"İyiyim, sağ ol. Dayım hepimize çok büyük bir ders vererek gitti. Annemi görsen... Öyle etkilendi ki!. Son günlerinde dayımın çok ağrısı vardı, günahlarına kefaret olur inşallah..."

Uzun zamandır görüşmemişlerdi; ama o gün Zeynep, ölümün yakınlarının ruh dünyalarında meydana getirdiği değişiklikten söz etti daha çok.

"Dayımın son günlerinde yaşadığı pişmanlık o kadar belliydi ki, çevresindeki herkesi hayatlarını nasıl geçirmeleri konusunda düşünceye yöneltti ister istemez..." diye başlayıp sonra da bununla ilgili konuştu biraz.

Aziz, bu ölümün aslında en çok onu etkilediğini düşünürken, uzun zaman "şımarık, zengin kızı!" diye telefonlarına bile cevap vermek istemediği aklına gelince birden utandı; öyle ki Zeynep'in aklından geçenleri okuyacağından korkup başını eğmekten kendini alamadı.

"Bundan sonraki görüşmemiz için bu kadar beklememiz gerekmez umarım." diye kalktıklarında kendileriyle ilgili olarak hiçbir şey konuşmadıklarını fark etti Aziz. Oysa ona söylemek istediği ne çok şey vardı. Yıldız parkında kartopu savaşı yaptıkları o öğleden sonranın hayatının en güzel günü olduğunu söyleyecekti meselâ. Bir hafta boyunca, belki görürüm umuduyla nasıl kampüse taşındığını, artık aklından tamamen çıkarıp attığını sandığı günlerde bile yeğeninin mavi gözlerinde onu gördüğünü söyleyecekti.

Sonraki günlerde, eğer sınava girecekse başarılar dilemek, sınavdan çıktıysa nasıl geçtiğini sormak için, evde hazırlanıyorsa iyi çalışmalar dilemek için her gün aradı onu. Güne başlarken ona sessizce günaydın diyor, şansı olup belediye otobüsünde oturabildiyse eğer, bütün dış seslere kulağını tıkayıp kendini Zeynep'in arabasında hayal ediyor ve sessiz sözcüklerle konuşuyordu onunla.

Onu hayalinde Yıldız Parkı'na o kadar çok davet etmişti ki; bir gün Zeynep Malta Köşkü'nde kahvaltı edebileceklerini söylediğinde, yoksa bunu ona ben mi teklif ettim diye kararsız kaldı.

Hava güzeldi. Etraf öylesine sessiz ve yeşildi ki, İstanbul'da olduğuna inanmakta güçlük çekti. Zeynep gelinceye kadar köşkle park kapısı arasında gezinip onun arabasını görmeye çalıştı.

Açık havada kahvaltılarını yaparlarken en sonunda üniversiteyi bitiriyor olmaktan duydukları mutluluğu dile getirdiler. Park güzel, yiyecekler güzel, ama hepsinden öte Zeynep güzeldi. Ama ona karşı neler hissettiğini dile getirmeye kalmadan sanki intikam almak ister gibi Nevin'in hayali gelip oturdu aralarına. Başını çevirdiği yerde onu görüyor; ağzını açmaya kalksa söyleyeceklerini Zeynep'e değil ona söylemiş olacağını hissediyordu.

Mastır yapmak isteğinden söz ediyordu Zeynep.

"İngiltere ve Fransa'daki birkaç üniversiteye başvurdum. Dil sorunum olacağını sanmıyorum, kolejden iyi bir Fransızcam var benim."

Gidiyordu… Bir an yanlış duyduğunu sandı ama Zeynep anlatmasını sürdürüyordu.

"Bunu kendimden çok annem için istiyorum. Çünkü çok yalnız kaldı. Geçen yıl anneannem, şimdi dayım… Dayım onun tek kardeşiydi. Babamla da ayrıldılar, bunu söylemiş miydim?"

Başını hayır diye salladı Aziz.

"Burada eski arkadaşları rahat bırakmayacak onu. Yalnızlığını hissetmesin diye iyi niyetle sarıp sarmaladıkça onlardan asla uzaklaşamayacak. Ölüm, babamdan ayrılması hatta basit bir diş ağrısı… Ah! Sana bunu mutlaka anlatmalıyım sonra… Ne diyordum?

Şu son günlerde yaşadıkları annemi çok değiştirdi, hiç olmadığı kadar duyarlı oldu. Burada kalırsa bunu kaybeder. Ney hocamla konuştum. Şimdi yurtdışında her ülkede İslâmiyet'e gönül vermiş çok aktif insanların bulunduğunu söyledi. Bana birkaç telefon numarası bulacak hatta. O da aynı fikirde. Annemin içinde bir değişim başlamışken, bunu ancak oralarda tamamlayabileceğini düşünüyor..."

Sonra "Sana annemin diş hekimine gittiği günü anlatacaktım." diye başlayıp narkozun etkisiyle hissizleşen dilini nasıl kan revan içinde bırakışını anlattı Aziz'e.

Zeynep'in karşısında konuşmasını öyle özlemişti ki, kendisini ilgilendirmeyen daha nice olayı merakla dinledi Aziz. Susup aralarında bir elektriklenmenin doğduğunu sezdiği anlarda ise söyleyeceği ne varsa uçup gitti aklından, konuşmanın akışını değiştirecek hiçbir şey yapamadı.

Sonra da parkın sabah saatlerindeki puslu yollarında kısa bir gezinti yapıp ayrıldılar oradan.

Zeynep Aziz'i Barbaros Bulvarı'nda bırakıp Ulus yoluna sapınca arabanın teybine bir ney taksimi koyup sesini açtı. Aziz'in ne söyleyeceğini bilemeyen şaşkın ve heyecanlı hâli gözünün önündeyken verdiği kararın doğruluğundan emin olamıyordu. Eski kız arkadaşının ölümünden bahsettiği günden başlayarak, onun kendisine hızla bağlandığının farkındaydı. Kendisi de onun yanında olmak ve onunla hayatı paylaşmak istiyordu. Ama annesiyle babası gibi çok yakınında ve çok taze bir örnek dururken Aziz'le bir gelecek hayal

edemiyordu, üstelik kendi içindeki sorunlarını çözmüş değildi bu delikanlı. İkidir onun kendisine açılmak istediğini sezip konuşmayı özellikle başka zeminlere kaydırıyordu. Mastır için yurt dışına gitmeyi annesi kadar kendisi de istiyordu bu yüzden, o kara yağız delikanlının taşıdığı önemi ondan uzaklaşmadan anlayamayacağının farkındaydı çünkü.

Sınav sonuçları belli olup mezuniyeti kesinleşince bunu ney hocasıyla kutlamayı önerdi.

"İkimizinkini birden kutlarız" diye özellikle Aziz'in de gelmesini istemişti.

Neyzen, nefis bir ney taksimiyle ödüllendirdi onları. Ocakta demlenen taze çayın yanında getirdikleri pastayı yerken, yakında Fransa'ya gideceğini söyledi Zeynep.

"Diplomamı alınca annemle çıkacağız yola. Kayıt işlemleri sırasında yeğenimin dairesinde kalıp oradaki Türk aileleriyle tanışacağım önce. Hocam, sizin sözünü ettiğimiz Müslümanlığı kabul etmiş iki Fransız ailesi de çok ilgimi çekti."

"Onlarınki tahkikî iman. Araştırıp en mükemmel dinin İslâmiyet olduğuna karar vermiş onlar. Bizimki gibi anadan babadan gördüğünü taklit ederek değil. Makbul olan tahkikî imandır zaten, daha sağlam temellere dayanır çünkü."

"Annemin Fransızcası mükemmel ve onlarla çok iyi anlaşabilir. Kim bilir İslâmiyet'in yüceliğini anlaması için onların gözüyle dışarıdan bakması gerekiyor dinimize."

"İçimden bir his, senin mastır yaptığın yılların annen için bir dönüm noktası olacağını söylüyor."

"İnşallah hocam!" dedi bütün kalbiyle Zeynep.

Aziz kendini zorlayarak zaman zaman söze karışmaya çalışıyor ama bir sarkaç "O gidiyor, o gidiyor..." diye darbeler vuruyordu beynine. Aklından geçenleri neyzen sordu ona.

"Kayıttan sonra dönmeyecek misin peki?"

"Sonra ev aramamız gerekecek hocam. Ayrıca orada dersler erken başlıyor. Ufak tefek eşyalarımızı toparlayıp götürmek için, ancak kısa süreliğine gelebiliriz İstanbul'a. Biraz vaktimiz olsa bile, adada dayımların yazlığında kalırız her hâlde; yengem hâlâ kendini toparlayamadı çünkü."

Geldiğinde bile görüşemeyeceklerdi demek, Zeynep bunu söylemek istiyordu galiba.

Dönüş yolunda Aziz'i böylesine kolu kanadı kırık görmeye dayanamadı Zeynep. Suskunluğu bozup anlatmaya koyuldu.

"Annemle babamın ayrıldıklarını söylediğimde sen bir şey sormadın, ben de açıklama gereğini duymadım. Ama yaşadıklarımı seninle paylaşmak hoşuma gidiyor. Biliyor musun, aslında tek tek ikisi de çok iyi insanlar..." Sonra da başta kendileri olmak üzere kimsenin ilk günden beri onları birbirine denk görmediklerini söyledi.

"Ne güzel bir dinimiz var, değil mi? Psikologlardan çok önce, mutlu bir evliliğin reçetesini vermiş. Servet, eğitim, ailenin kökleri ve en önemlisi dinî

bakımdan kadınla erkeğin denk olmasını istemiş; "hatta erkeğin üstün olması, evliliğin sağlığı açısından daha iyidir" demiş. Avrupa'da eğitim gören, anadili gibi Fransızca konuşan annemle babam arasında gelir seviyesi ve kültürel açıdan da uçurum oluşunca, babam bunu aşabilmek için kendini çalışmaya verdi. Aslında paraya ihtiyacımız yoktu, bunu bizim için yapmadı yani. Gece gündüz, cumartesi pazar demeden işe gidince de soğukluk girdi aralarına, benden bile koptu. Aslında daha kolay bir yolu vardı bunun. Annemin dinî bilgisi hiç yok denebilir. Babam kendini bu yönde geliştirseydi annemden üstün hale gelecek ve denge sağlanacaktı... Ama... Ama onlar için artık çok geç..."

* * *

Aziz bir ses kayıt aygıtı olsa, Zeynep'in söylediklerini hiç eksiksiz ancak bu kadar hafızasına kaydedebilirdi. Günlerdir içinde bulunduğu ruh hâline göre yorumluyordu anlattıklarını.

"... lâf olsun diye söylemedi bunları. Bana süre verdi ve dinî yönden kendimi geliştirmemi istedi..." diye düşünmeye başladığında içini alabildiğine bir mutluluk kaplıyor. "Bana bir fırsat vererek gitti ve okulu bittiğinde dönecek geri." diye ayakları yerden kesiliyordu.

Kimi günler ise alabildiğine karamsar oluyor, onun söylediklerinden bambaşka anlamlar çıkarıyordu.

"... konuşmayı seviyor ve yanı başında tanık olduğu bir olayı benimle paylaşmak istedi, hepsi bu. Hatta asla denk olmadığımızı yüzüme vurmak için özellikle

anlattı onları…" Temmuz güneşinde kara bulutlar çöküp dünya kararıyordu o zaman.

Birbirine zıt düşünceler beyninde gel-git'lere sebep olurken mastır sınavını kazandığını öğrenip sevindi biraz. Zeynep mastır yapmaktan söz edince aniden karar verip girmişti sınava. Diplomayı aldığıma göre iş bulabilir miyim, yoksa yine özel ders vermeye mi devam edeceğim, diye düşünüp oraya buraya iş için başvurduğu sırada staj yaptığı firmadan çağırdılar.

"Aslında askerliğini yapmayanları tercih etmek istemiyoruz ama…" demişlerdi. "Almanlarla ortak yürütülecek bir proje var. Proje sorumlusu Herr Guther gençlerden bir ekip kuracağını ve senin de aralarında bulunmanı istedi."

Bir yaz boyunca birlikçe çalışmalarının sonucuydu bu. Yoksa ona gönderdiği ebru çalışmasının da etkisi var mıydı bunda? Zeynep'i tanımasına ve neyin büyülü dünyasına girmesine sebep olan ebru… Sonuçları bu kadar büyük olan bir armağan seçmemişti bu güne kadar.

Çalışmasını aksatmamak kaydıyla mastır yapabileceğini söylediler işyerinden. Firmada başka mastır yapanlar da vardı zaten.

Zeynep sadece telefonda vedalaştı Aziz'le. İçinden bir şeyler kopsa da yüz yüze buna dayanamayacağını hissettiğinden, hüzünlü tuhaf bir sevinç yaşadı bundan kurtulduğu için.

Zeynep'le son görüşmelerini belki bininci defa hatırlayıp sözlerine saat başı yeni anlamlar katarken bir

anda karar verdi Aziz. İşe başlayıp kendine bir ev tutar tutmaz köyden kardeşini getirecekti. Günün yirmi dört saati beyninin her hücresi Zeynep'le doluyken bunu nasıl akıl edebildiğine kendi bile şaşırmıştı. Hüsniye geçen yıl ilköğretimi bitirmişti, bir yıl aradan sonra onun liseye başlayabileceği düşüncesiyle ilk defa sıkıntılarını unutur gibi oldu biraz.

Kiralık ev bulunca önce ağabeyini aradı. Biraz eşyaya ihtiyacı vardı, ikinci el bile alacak olsa para gerekiyordu. Ayrıca maaş alıncaya kadar idare edecek bir miktar parası olmalıydı. Çalışmaya başlayınca öderim, diye borç istedi ondan.

"Lâfi bile olmaz, hemen göndereyim." demişti ağabeyi. Sonra "Ben de tam seni aramak üzereydim. Bil bakalım bugün kimi gördüm?" diye heyecanla devam etmişti. "Bugün metroya binmiştim ve bil bakalım tam karşımda kim oturuyordu? Mustafa... Hani şu yatılı okuldaki sınıf arkadaşın Mustafa! Üstelik de İstanbul'da kalıyormuş. Liseyi dışarıdan bitirmiş. Şimdi Edebiyat Fakültesi'nde öğrenciymiş, son sınıfa geçmiş... Aziz! Bir şey söylesene! Dilin mi tutuldu oğlum?"

Aziz'in içine ılık ılık bir şeyler akmıştı. Mustafa... Sevgili arkadaşı... Yıllar önce vakitsiz ölmüş de, bu gün dirilmiş gibi geldi bir an. Uzun zamandır böyle bir sevinç yaşamamıştı. O sevinçle ağabeyine neler söylediğini bile hatırlamadı sonra.

"Metrodaki halimizi görecektin! O bana, ben ona bakıyorum. Sonra ikimiz aynı anda fırlayıp sarıldık... Hemen seni sordu. Telefonunu verdim. Yarın İstanbul'a dönüyormuş, hemen seni arayacak..."

Telefonu kapatınca "Mustafa geliyor!" dedi yüksek sesle. Evi kiraladığı emlâk ofisindeydi. Adamın şaşkın bakışlarına aldırmadan sevinçle "Mustafa geliyor!" dedi bir kere daha. Sonra "Kusura bakmayın. Şurada bir telefon görüşmesi daha yapabilir miyim?"diye sordu. Sokakta ses dağıldığı için rahat görüşemeyeceğini tahmin etmişti.

Köy muhtarının telefonunu çevirip on dakika sonra tekrar arayacağını ve zahmet olmazsa Hüsniye'yi çağırmasını söyledi. Köydeki evlerinde telefon olmadığından iki ev ötedeki muhtarın telefonu aracılığıyla görüşüyorlardı. Beklediği süre içinde evin kontratını hazırladı emlâkçi.

"Kardeşinizin olması iyi." diyordu. "Bekâr erkeğe tek başına ev vermek istemiyor ev sahipleri."

On dakika sonra tekrar aradığında bekliyor olmalıydı ki, Hüsniye açtı telefonu. Babasını ve ev halkını sorduktan sonra,

"Bana bak Hüsniye! Gönlünün düştüğü biri var mı? Köyde kalıp baş göz olmayı istemiyorsun ya!" dedi kardeşine.

"Yok be Aziz ağam! Kim uydurdu bunları?" Kardeşinin telefon başında kızarışını görür gibi oldu.

"Telaşlanma ya! Bir şey duyduğum yok. Sadece, hani ola ki, seni köye bağlayan biri var mı diye sordum."

"Yok! Vallahi yok ağam..."

"İyi öyleyse! Hazırlığını yap, seni almaya geliyorum. Ev tuttum, bana yemek yapacak biri lâzım şimdi."

Bir an ses gelmedi, sonra Hüsniye'nin çığlığı yükseldi.

“Ben çok iyi yemek yaparım...”

“Yalnız öyle yemek yapmakla kurtulmak yok. Eşyalarının arasına diplomanı da koy, liseye göndereceğim seni. Gerçi ben gelince anlatırım ama sen söyleyip babamı alıştıra koy...”

Bu kez o kadar uzun süre ses gelmedi ki hat kesildi sandı.

“Hüsniye! Orada mısın, beni duyuyor musun?”

Kardeşininkine benzer bir ses gelir gibi olunca,

“Hüsniye, kızım! Dilini mi yuttun? Bir şey söylesene!” diye bağırdı.

O anda, az önce ağabeyinin söylediği aynı sözler kulağına gelir gibi oldu. Kendisi için Mustafa'yı bulmak, hayalini kurmaktan bile çekindiği öyle bir istekti ki, gerçekleşince bir iki dakikalığına zaman durmuştu sanki. Hüsniyecik! İçi sevgi ve şefkatle doldu. Annesinin kendilerine emanet ettiği kardeşi... O çorak köyde geleceğinin anası ve analığından farksız olmayacağına öylesine inanmış olmalıydı ki; şimdi önünde beliren umutla, az önce kendisinin yaşadığı coşkulu sevinci yaşıyordu.

“Aziz ağam! Beni okutacak mısın?” Sonra ağlamaya başladı.

“Hoppala! Nereden çıktı şimdi bu ağlama? Hadi, hadi! Şimdi gidip babama durumu anlat, sonra da eşyalarını topla.”

Telefonu kapatınca kendisine bakıp duran emlâkçiya döndü.

"Tek başıma kalmayacağım, demiştim ya! Memleketten kardeşimi getiriyorum. Nasıl temiz olduğunu da bir bilsen... Evi sakız gibi yapar artık."

Emlâkçıdan çıkıp yokuş aşağı yürümeye başladığında, ıslıkla bir şarkı tutturduysa da gülmeye başlayınca devam edemedi. Hüsniyenin eve koşturması gözünün önüne gelmişti. Babası da sevinecekti buna. Kızının kurtulmasını istemez miydi o da?

"Bu kız köyü ayağa kaldırır şimdi." diye gülmeye devam ederken Mustafa'ya gitti yine aklı. "Aferin be! Başardın demek." diye mırıldandı. Ondan öğrenecek çok şeyi vardı. Birden bunun basit bir tesadüf olmadığını düşündü. Yıllardan sonra tam da şimdi onu bulması tesadüf olamazdı. Kendini islâmî yönden geliştirmek için Mustafa'dan daha iyi bir rehber bulabilir miydi?

"Zeynep de bunu istiyor." diye mırıldandı kendinden emin olarak. Sonra yoldan gelip geçenlere aldırmadan,

"Heey! Yarın Mustafa geliyor." diye bağırdı. "Yarın Mustafa'yı göreceğim." Sevinçten içi içine sığmıyordu. "Ona Zeynep'i anlatacağım. O anlar beni."

Derken yavaş yavaş yüzündeki gülümseme silindi. Belki de kendi kendine gelin güvey oluyordu. Belki de Zeynep'in gözünde hiç değeri yoktu. Yanlış mı anlamıştı onun söylediklerini?

Bu kez umutla umutsuzluk arasında gidip gelmesi acı vermedi. Günlerden beri ilk kez farklı düşünceler birbirini ezip geçerken içinde hiç sızı duymadı. Yokuş aşağı adımları gittikçe hızlanırken: "Önce anana

verdiğin sözü yerine getirip kardeşine sahip çık." dedi kendi kendine. "Onu okula yazdır. Sonra Mustafa'yı bul. Ondan öğrenecek çok şeyin var. Sonra da..."

Zeynep'in berrak bakışları canlandı gözünde. İçine bir sıcaklık yayılırken,

"Sonra da bekle." dedi. "Bekle ve gör... Gör ki Mevlâ neyler, neylerse güzel eyler."

SON